

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 18 Ιουλίου 2021 • Έτος 13^ο • Αρ. φύλλου 671

Κυπριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΠΑΝΔΗΜΙΑ

Πίσω από τους αριθμούς η κυβέρνηση

Μειωμένα αντανάκλαστικά επέδειξε η κυβέρνηση από το Πάσχα και μετά, καθώς πολλές φορές δεν φάνηκε να πήρε αποφάσεις βάσει επιδημιολογικών κριτηρίων, αλλά υποκύπτοντας στις παραινέσεις και τα θέλω συγκεκριμένων ομάδων συμπερόντων. **Σελ. 9**

✓ **Γράφουν:** Χρίστος Πέτρος, Ζωή-Δωροθέα Πανά

REMEDOL FC
Παρακεταμόλη

Άμεση
Αναλγητική &
Αντιπυρετική Δράση
Ανακουφίζει από
τον Πόνο & τον Πυρετό!

• Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακοποιό σας.
• Δεν είναι απαραίτητη η συνταγή γιατρού.
• Για περισσότερες πληροφορίες, παρακαλώ ανατρέξτε στο φύλλο Οδηγιών Χρήσης του προϊόντος.

www.remedica.eu

Remedica Ltd,
Τοιχογραφική Διεύθυνση Τ.Κ. 51706, 3508 Λεμεσός, Κύπρος
Τηλ.: + 357 25553000, Φαξ: +357 25390192,
Email: drugsafety@remedica.com.cy LF/0149/02.02.21

ΕΛΛΑΔΑ

Εμβολιασμοί για παιδιά από 12 έως 15

Η ελληνική κυβέρνηση προτίθεται να ρίξει στο οπλοστάσιό της δύο νέα όπλα στη μάχη κατά του κορωνοϊού, επέκταση του εμβολιαστικού προγράμματος σε παιδιά ηλικίας 12-15 ετών και ρύθμιση για την υποχρεωτικότητα των εμβολιασμών. **Σελ. 17**

ΔΙΕΘΝΗ

Ανοιξαν οι ουρανοί σε Γερμανία και Βέλγιο

Καταστροφές ασύλληπτων διαστάσεων έφεραν οι πλημμύρες στη Γερμανία και στο Βέλγιο με δεκάδες πόλεις να έχουν επηρεαστεί. Ο αριθμός των νεκρών και των αγνοουμένων είναι ακόμη άγνωστος, με τις ζημιές να ανέρχονται σε εκατομμύρια ευρώ. **Σελ. 22**

Διπλωματικό μέτωπο στήνει η Λευκωσία

Η άφιξη του Τούρκου προέδρου και οι σχεδιασμοί εξαγγελιών στο Βαρώσι αναδιαμορφώνουν το Κυπριακό

Η παρουσία του Τούρκου προέδρου Ταγίπ Ερντογάν στα Κατεχόμενα, οι προετοιμασίες που γίνονται στο Βαρώσι και οι εξαγγελίες, έχουν κινητοποιήσει έστω και τώρα τη Λευκωσία. Στόχος της κυβέρνησης είναι να αναγκάσει διά της δι-

πλωματικής και νομικής οδού τις όποιες τουρκικές επιδιώξεις που θα αναδιαμορφώσουν το Κυπριακό. Μεταξύ των ενεργειών, μελετάται η προσφυγή στο Συμβούλιο Ασφαλείας ή και στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών με στόχο

ΠΑΡΕΜΒΑΣΕΙΣ **Σελ. 6, 15**

- ✓ **Σταύρη Καλοψιδιώτου** Διδάκτωρ Δημόσιου και Διεθνούς Δικαίου
- ✓ **Χρύσανθος Ζαννέτσος** Αντιδήμαρχος Αιμοχώστου
- ✓ **Πέτρος Ζαρούνας** Διεθνολόγος

να ληφθεί μία ισχυρή απόφαση ή η προσφυγή στο Διεθνές Δικαστήριο της Χάγης κατά της Τουρκίας και κατά προσώπων που εμπλέκονται. Η κυβέρνηση πάντως φαίνεται έτοιμη να πάρει σαφή θέση απέναντι στην έκκληση της Άγ-

κυρας προς τους Ελληνοκύπριους είτε να επανεγκατασταθούν είτε να προσφύγουν στην επιτροπή αποζημιώσεων της Τουρκίας. Το ερώτημα είναι κατά πόσο όλο αυτό μπορεί όντως να σταματήσει όσα επιχειρούνται. **Σελ. 4**

Τα Βαρώσια την εβδομάδα που έρχεται ως άλλη λυδία λίθος θα πιστοποιήσουν την ανθεκτικότητα της πλευράς μας και συνάμα την προσήλωσή μας σε εκείνα τα σημεία που είναι αναγκαία για την εξεύρεση το ταχύτερο δυνατόν μιας λύσης προς όφελος της Κύπρου ολόκληρης. Ταυτόχρονα δε και η διεθνής κοινότητα θα πρέπει να αποδείξει ότι είναι ικανή να επιβάλλει το διεθνές δίκαιο και να κάνει σεβαστά τα Ψηφίσματα του ΟΗΕ που αφορούν την Αμμόχωστο, εξουδετερώνοντας τις νομικίστικες σοφιστείες της Τουρκίας περί στρατιωτικής ή πολιτικής ζώνης, αλλά και το αφήγημα περί βακουφικής γης.

«Ρεαλιστική λύση τα δύο κράτη»

Ο *Φαχρετίν Αλτούν* στην «Κ»

Ο διευθυντής Επικοινωνίας της τουρκικής προεδρίας Φαχρετίν Αλτούν μιλάει για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και τα σχέδια του Ερντογάν. Σημειώνει πως η πιθανότητα συμβίωσης των δύο κοινοτήτων εξαλείφθηκε όταν οι Ε/κ εντάχθηκαν στην Ε.Ε. **Σελ. 8**

Οι Αμερικανοί είδαν τις τράπεζες

Κλιμάκιο του *Department of Treasury* διαπίστωσε μεγάλη πρόοδο

Η πρόοδος που έχει επιδείξει η Κύπρος στην καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος συζητήθηκε την περασμένη εβδομάδα κατά την επίσκεψη κλιμακίου του αμερικανικού Υπουργείου Οικονομικών, το οποίο είχε συναντήσεις με εκπροσώπους τραπεζών και θεσμών. Όπως πληροφορείται η «Κ» οι αμερικανοί έμειναν ικανοποιημένοι

από την πρόοδο και έστειλαν το μήνυμα για συνέχιση της καλής δουλειάς. Ίσως το μόνο «μελανό σημείο» της επίσκεψης, η αναφορά για τον χειρισμό της χώρας στη χορήγηση διαβατηρίων. Ωστόσο, είναι γνωστό πλέον πως το πρόγραμμα έχει σταματήσει και οι ανησυχίες τους είναι περιορισμένες. **Οικονομική, σελ. 3**

Η Ε.Ε. ακολουθεί συνταγή του ΟΗΕ

Λίγες οι προσδοκίες για αντιδράσεις

Μειωμένες είναι οι προσδοκίες για δυναμικές απαντήσεις από τα Ηνωμένα Έθνη και την Ευρωπαϊκή Ένωση σε σχέση με την κατάσταση στα Βαρώσια, με τους τελευταίους να παρουσιάζονται διστακτικοί στην επιβολή κυρώσεων κατά της Τουρκίας. Η Ε.Ε. αναμένεται να ακολουθήσει «συνταγή» ΟΗΕ και να βασιστεί στην αξιολόγηση των Η.Ε. **Σελ. 6, 7**

ΚΥΠΡΙΑΚΟ

Πολύπλοκη εξίσωση ασφάλεια, εγγυήσεις

Το ζήτημα της ασφάλειας και των εγγυήσεων αποτέλεσε διαχρονικά μεγάλο αγκάθι των διαπραγματεύσεων στο Κυπριακό με τη συζήτηση περί ΝΑΤΟ, να περιορίζεται σε ιδεολογικό debate. **Σελ. 5**

✓ **Γράφουν:** Μιχάλης Κοντός, Ζήνωνας Τζιάρρας

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Βαριά εισηγμένη

Την Κύπρο επισκέπτεται την εβδομάδα που μπαίνει ο Ταγίπ Ερντογάν για να συμμετάσχει στους προεκλογικούς «εορτασμούς» –φευ– του ψευδοκράτους. Σημαντικός σταθμός στην περιοδεία του είναι φυσικά και τα Βαρώσια, τα οποία καλλωπίζουν οι κατοχικές αρχές. Ο πάλαι ποτέ ολάνθιστος Δημοτικός Κήπος της Αμμοχώστου ξαναφτυεύεται και απέναντι το Λύκειον Ελληνίδων και το Ελληνικόν Γυμνάσιον... Όποιες και να είναι οι εξαγγελίες του Τούρκου προέδρου, όποια και να είναι η τύχη της πόλης, το Κυπριακό την επόμενη εβδομάδα δεν θα είναι πια το ίδιο. Όλα όσα ειπώθηκαν και όλα όσα έγιναν τα προηγούμενα 47 χρόνια θα μπουν κάτω από την πλάκα τη βαριά του 2021.

Η κάρτα που σε ταξιδεύει είναι εδώ.

AEGEAN credit
Bank of Cyprus mastercard

bankofcyprus.com.cy

Τράπεζα Κύπρου

ΔΙΑΒΑΣΤΕ ΣΗΜΕΡΑ ΣΤΟ ΕΝΘΕΤΟ «ΖΩΗ»

ΘΕΑΤΡΟ

Αισχύλου «Αγαμέμνων» από τον ΘΟΚ

Τέσσερις γυναίκες της παράστασης «Αγαμέμνων» που ανεβάξει ο ΘΟΚ μιλάνε στην «Κ» για το αισχύλειο δράμα. Η σκηνοθέτρια Λέα Μαλένη, και οι ηθοποιοί Παναγιώτα Παπαγεωργίου, Αυρορα Marion και Βασιλική Κυπραίου λένε πώς αυτή η παράσταση παραμένει και σήμερα επίκαιρη. **Ζωή, σελ. 4, 5**

ΠΡΟΣΩΠΟ

Ο Ανδρέας Χαραλαμπίδης μιλάει στην «Κ» για την τέχνη

Στο πλαίσιο του αφιερώματος της «Κ» στους Κύπριους ζωγράφους κάνουμε αρχή με τον Ανδρέα Χαραλαμπίδη. Με τον κ. Χαραλαμπίδη μιλήσαμε για όλα, ξεκινώντας από την παιδική του ηλικία και πώς η ζωή του γέμισε ζωγραφική. **Ζωή, σελ. 11**

ZENITH
THE FUTURE SINCE 1865

DEFY INVENTOR

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / Γράφει ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Τέσσερις γάμοι και μία κηδεία

Άδεια ήτανε η εκκλησία. Οι τέσσε- ρις γυναίκες πλησίασαν το φέρετρο κι ακούμπησαν το μπουκέτο που ετοίμασε η Αυγούστα δίπλα από τη φωτογραφία της θανούσας. «Λευ- κές παιώνιες που τόσο αγαπούσες» ψιθύρισε η Ιουλία. Οι υπόλοιπες παρέμειναν σιωπηλές. Η Ευγενία η Καλαμαρού άφησε έναν ελαφρύ αναστεναγμό και η Κουλλίτσα Κυ- ριακού ανασήκωσε το χέρι της για το τελευταίο αντίο. Μόνο η Φώφη Κούταλου σταυροκοπήθηκε. Τρεις φορές κι έπειτα φίλησε το χέρι του παπά που περίμενε υπομονετικά παραδίπλα.

«**Τέσσερις** άνθρωποι μονάχα, για μία νεκρή με τέσσερα επιθήτα, εί- ναι πολύ στενάχωρο» σχολίασε η Ιουλία, καθώς περπάταγαν στα στε- νά δρομάκια του κοιμητηρίου Κων- σταντίνου και Ελένης. «Η χήρα Κάππα» είπε η Κουλλίτσα Κυριακού και γέλασαν παρότι η στιγμή δεν επέτρεπε τέτοιου είδους ελαφρό- τητες. «Η Ρήνα θα καταλάβαινε, γιατί έκανε γαργάρα τη ζωή και διέθετε χιούμορ» είπε η Ιουλία. Μόνο τότε πρόσεξαν ότι τους ακο- λουθούσε μια μαυροφορεμένη γυ- ναίκα. Στην ηλικία τους πάνω κάτω την υπολόγισαν, αλλά έδειχνε τα- λαιπωρημένη. Φόραγε ένα μαύρο φουστάνι με κουμπιά μπροστά, σαν ρόμπα, και κράταγε ένα ματσάκι με γιασεμιά.

Έριξαν λίγο χώμα στον ανοικτό τά- φο κι ύστερα έψαξαν μια σκιά για να ξαποστάσουν. Η Ευγενία η Καλα- μαρού έβγαλε από την τσάντα της το φλασάκι με τη ζιβανία. «Ο Θεός ν’ αναπαύει την ψυχή της» είπε, κα- θώς γέμιζε τα ποτηράκια. «Γνωρί- ζετε τη Ρήνα Κομνηνού Κόρπρετ Κω- στάκου Καβακόφ»; ρώτησε η Ιου- λία, παρατηρώντας με περιέργεια την άγνωστη. «Εγώ ήρτα για τη Ρή- να τη Βαρσιωτίτισσα» είπε σιγανά η γυναίκα και τα μάτια της πλημυρί- σαν δάκρυα.

Στην παραλία της Αμμοχώστου έζησε η Ρήνα τα πιο ευτυχισμένα της χρόνια. Ώπου εκείνο το τρομακτικό καλοκαίρι χάθηκαν μεριάς όλα.

Αναγκαία παρένθεση: Ο βίος και η πολιτεία της Ρήνας. Όταν το 1958 ο εισοδηματίας Ευάγγελος Κομνηνός την παντρεύτηκε, ο γάμος τους προκάλεσε μέγα σκάνδαλο στον κλειστό κύκλο της αγγλόφωνης δε- ξιάς. Όχι μόνο επειδή ο γαμπρός την περνούσε 30 χρόνια, αλλά γιατί ουδείς γνώριζε από πού κράταγε η σκούφια της 18χρονης. Στα σαλόνια της αστικής Λευκωσίας την αποκα- λούσαν «η Ρήνα η Βαρσιωτίτισσα», αφού αυτό ήταν το μοναδικό ανα- γνωρίσιμο στοιχείο ταυτότητας που διέθετε. Εκείνης, πάλι, σκασίλα της! Παραδομένη στις περιποιήσεις του Ευάγγελου έζησε 15 ευτυχισμένα χρόνια πλημμυρισμένα από έρωτα

στο αρχοντικό του Αγίου Ανδρέα και στο παραλιακό εξοχικό τους στην Αμμόχωστο. Ώπου εκείνο το τρο- μακτικό καλοκαίρι χάθηκαν μεριάς όλα. Μαζί και ο Ευάγγελος που υπέ- στη οξύ έμφραγμα του μυοκαρδί- ου, την πρώτη κιόλας ημέρα της προσφυγιάς.

Η Ρήνα Κομνηνού δεν άντεξε για πολύ μόνη. Ο νέος γαμπρός, της παρηγοριάς, λεγότανε Αλέξαν- δρος Κωστάκος. Με αλεξανδρινό γνωρίσιμο στοιχείο ταυτότητας που διέθετε. Εκείνης, πάλι, σκασίλα της! Παραδομένη στις περιποιήσεις του Ευάγγελου έζησε 15 ευτυχισμένα χρόνια πλημμυρισμένα από έρωτα

νού Κωστάκου, ετών 40. Ξεχειλί- ζαν από μέσα της οι χυμοί της ζωής. Γι’ αυτό ενέδωσε στο φλερτ του συνταξιούχου κτηματία Τζέιμς Κόρπρετ, τον οποίο παντρεύτηκε την αυγή της δεκαετίας του ’80. 80 ετών ήταν ο γαμπρός και από ένα καπρίτσιο της μοίρας 80 ημέ- ρες διήρκεσε ο γάμος τους. Ένα ψαροκόκαλο έκοψε το νήμα της ζωής του αειθαλούς Τζέιμς κι έτσι η Ρήνα Κομνηνού Κωστάκου Κόρ- πετ ντύθηκε για τρίτη φορά στα μαύρα. «Ποτέ ξανά!» είχε δηλώσει στο καρέ, υπολογίζοντας προφα- νώς χωρίς τον πρώην KGB και νυν βαθύηλικο Σεργκέι Καβακόφ. «Κανείς δεν έμαθε ποτέ πως έγινε

το κακό» είπε η Ιουλία, ενώ έπιναν το τέταρτο ποτηράκι ζιβανία. «Λέ- νε πως τον έφαγε η ρωσική μαφία. Με τούτα και με κείνα, η Ρήνα απέ- σπασε τη μέγιστη τιμή: τέσσερις φορές χήρα!». «Chapeau Ρήνα Κο- μνηνού Κόρπρετ Κωστάκου Καβα- κόφ» αναφώνησαν οι κυρίες και σήκωσαν τα ποτήρια τους.

«**Ευτυχώς** που δεν πρόλαβε να ζη- σει τα χειρότερα» μουρμούρισε η Καλαμαρού. Καμιά τους δεν ρώτη- σε ποια χειρότερα. Η επίσκεψη του Ερντογάν την ερχόμενη Τρίτη άλ- λωστε, μοιάζει με το χρονικό ενός προαναγγεληθέντος θανάτου. «Κα- νέναν άντρα δεν έκλαψε η Ρήνα»

είπε η Ιουλία. «Ατσαλωμένη από τη ζωή, έμαθε να κρύβει τα συναι- σθήματά της. Μόνο όταν επισκέ- φθηκε την έκθεση “Ξαναγέννηση” την είδα να λυγίζει. Ανάμεσα σε κείνα τα 219 έργα της Δημοτικής Πινακοθήκης, ένωσε αίφνης σαν να ζωντάνεψε γύρω της το παλιό Βαρώσι. Ο Γιώργος Φιλίππου Πιερί- δης, ο Μήτσος Μαραγκός, ο Ευάγ- γελος Λούης Λουίζος, ο Δον Κικώ- της του Γεωργίου Πολ Γεωργίου στο Blue Banglow, τα μπάνια στην Καμήλα... Γονάτισε η Ρήνα κι έμπη- ξε τα κλάματα. Έκλαιγε γοερά, σαν να αποχαιρετούσε την Αμμόχωστο που έχανε». Μεσολάβησε μια μι- κρή σιωπή. Κι ύστερα, η Ευγενία επανέλαβε θλιμμένα: «Ευτυχώς που δεν πρόλαβε να ζήσει τα χει- ρότερα».

«**Ο Τατάρ** διοργανώνει ποδοσφαι- ρικό αγώνα μεταξύ πολιτικών και διασπμοτήτων για να γιορτάσουν την 20ή Ιουλίου. Ανάμεσά τους θα είναι και ο Τούρκος παραγωγός του Survinor Ατζούν Ιλητζαλί,» είπε δύ- σθυμα η Ιουλία. «Σε αυτή την περι- πτωση, να υποθέσουμε ότι το Σίγ- μα θα βάλει πίσω στο θηκάρι το πα- τριδόμετρο;» σχολίασε ειρωνικά η Κουλλίτσα Κυριακού και οι υπόλοι- πες κούνησαν επιδοκμαστικά τα κεφάλια τους.

«**Από πού** γνωρίζετε τη Ρήνα Κο- μνηνού Κόρπρετ Κωστάκου Καβα- κόφ;» ρώτησε η Ιουλία την άγνω- στη που τόση ώρα τις άκουγε με συννεφιασμένο πρόσωπο. «Εγώ ήρτα για τη Ρήνα τη Βαρσιωτίτισσα» επανέλαβε η γυναίκα. Κι ύστερα, σαν να ήρπεε να γράψει αυτή τον επίλογο, όρθωσε το κορμί της και απάγγειλε τους στίχους του Βαρω- σιώτη Κώστα Μόντη με τρεμάμενη από τη συγκίνηση φωνή: «Μετεις τζισμαί, ελίες τζιαι τερατσιές πάνω στον ρότσον τους».

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια: **ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ**

90 χρόνια πριν στην «Κ» 18.7.1931

ΜΑΚΙΓΙΑΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΠΛΑΖ; «Δεν εσοκαρι- στήκατε πολλές φο- ρές όλοι επί τη θέα κυριών με μαγιό που περιφέρουν σε μίαν κοσμικήν πλαζ, και επάνω από ένα σώμα με αθλητικές γραμ- μάς ένα κουκλίστικο κεφάλι που μόλις

εβγήκε από το κουρεϊόν, μαύρο, κόκκινο, ροζ, φορτωμένο χίλια χρώματα, με τα μάτια μεγαλυμένα τεχνητά και το σώμα φτιαγμένο με το κραγιόν, με μία μάσκα καλλυντικών, επάνω εις την οποίαν ο ιδρώς κολλά απελπιστικά και σκληματίζει αυλάκια;... Επίσης δεν εσο- καριστήκατε να βλέπετε εις την πλαζ κυρίες με πενιουάρ μπάνιου, ωκρές με τα χείλη άσπρα, τα μάτια αζιοθρήνητα και τα βλέμματα φευγαλέα και άτονα; Μεταξύ των δύο αντιθέσεων βέβαια μπορεί να υπάρξη ο μέσος όρος. Μία γυναίκα οφείλει, όχι βέβαια να αρκείται εις την φύσιν, αλλά να την υποβοηθή με ένα ελαφρόν μακιγιάρισμα συντηρητικών, το οποίον να μειώνει εις το ελάχιστον την κακήν εντύ- πωσιν μιας αντιαισθητικής γυμνότητας».

ΕΚΡΗΞΗ: Εκρηξίς βόμβας εις τον Άγιον Πέτρον της Ρώμης, προεκά- λεσε καταπληκτικὴν εντύπωσιν μεταξύ της Ιταλικῆς Κοινῆς Γνώμης. Η βόμβα ήτο τυλιγμένη εντός εφημερίδος και είχε τοποθετηθῇ εις το εξομολογητήριον και παρὰ το μνημείον του Πάπα Βενεδίκτου του ΙΕ΄. Η βόμβα εξερράγη ακριβῶς την 2αν πρωινήν. Η δύναμις της εκρήξεως ήτις ηκούσθη εις ὅλην την Ρώμην εξήπνησε τον Πάπαν και συνέτριψεν υελοπινάκας τινάς εις την αποθήκην του Βατικανού. Η Ιταλικὴ Κυβέρνησις διέταξεν αυστηροτάτας ανακρίσεις. Οι πολιτικοὶ κύκλοι ἔχουν την γνώμην ὅτι η απόπειρα οφείλεται εις φανατικούς αντιφασιστάς.

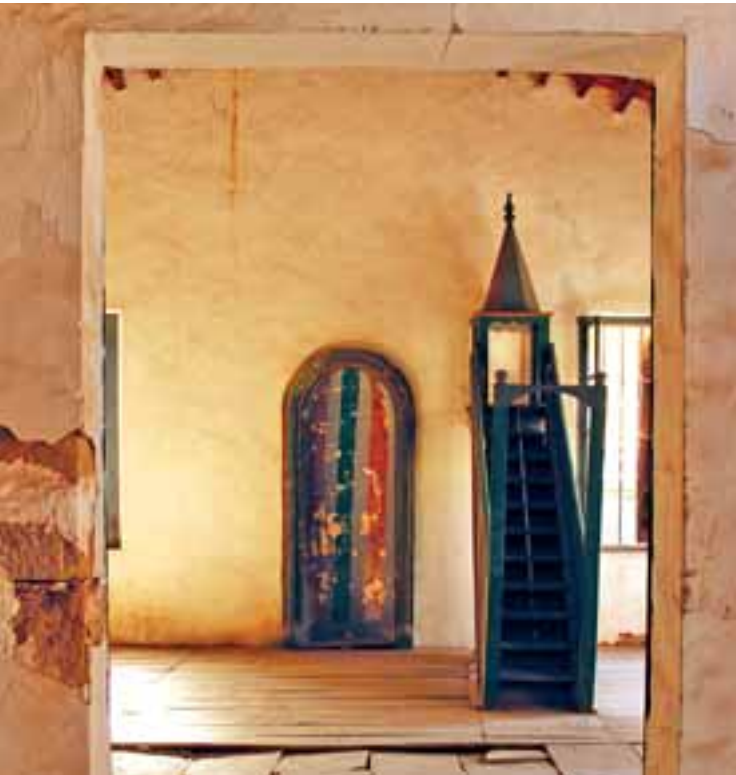
ΕΙΔΙΚΕΣ ΦΥΛΑΚΕΣ: Κρατεί σκέψις ὅπως ιδρυθῇ ειδικὴ φυλακὴ συγ- κεντρώσεως ὅλων των κρατούμένων κομμουνιστῶν, καθ’ ἅπαν το κράτος. Τοιαύτη φυλακὴ θα ήτο καταλληλοτάτη μόνον εἰάν ιδρύετο εις μίαν εκ των ἑλληνικῶν νήσων.

Βαρώσια... γιοκ!

Τελικά, σήμερα οι φιέστες για την Αμμόχωστο, ες αύριον τα σπουδαία όμως. Αυτή η στήλη γράφτηκε την Παρασκευή και εικασίες δεν μπο- ρούσαν να γίνουν για το τι θα εξήγ- γειλε ο Τούρκος πρόεδρος Ταγίπ Ερντογάν. Αλλά σκέφτηκα πως ό,τι και να έλεγε ίδιο θα ήταν το αποτέ- λεσμα, η Αμμόχωστος σιγά-σιγά θα ανοίξει και τότε θα δούμε τα τετε- λεσμένα και πώς αυτά θα καθορί- σουν την ε/κ κοινή γνώμη. Σκεφτό- μουν παράλληλα μια αυλή με κό- ποιες κυρίες, την κυρία Μόρφου, την κυρία Κυθρέα, την κυρία Κερύ- νεια, την κυρία Λάπηθο, την κυρία Καρπασία, να κλαίνει και να θρη- νούν, με τα μαλλιά ξέπλεκα και να μουρμουρίζουν στίχους του Κορνά- ρου: «Πράμα θωρούμε ξηπνητές και πάλι μας εσφάνει / κ’ εσύ ό,τ’ είδες στον ύπνο σου απαρθινό σου φάνη;». Και φαντάστικα τον Μόντη πιο πέρα να απαγγέλει: «Ώπου με το «άντε για ύπνο πια / κ’ είν’ η ώρα περασμένη» / σηκώνεται κι η Πα- ναγιά / και παίρνει την καρέκλα της και μπαίνει!» «Παναγιά στο Μόρ- φου». Ο πρόεδρος της Δημοκρα- τίας, άλλωστε, μίλησε για ταφόπλα- κα στο Κυπριακό «αν η Τουρκία προχωρήσει σε παράνομες ενέρ- γειες, ιδιαίτερα σε σχέση με την περίκλειστη πόλη της Αμμοχώ- στου», δηλαδή θα έλεγα εγώ αν συ- νεχίσει να προχωράει σε παράνο- μες ενέργειες. Δεν ξέρω, αλλά 47 χρόνια μετά, το τραύμα παραμένει ανοικτό και η Αμμόκωστος, τα Βα- ρώσια, ήταν μία κάποια ελπίδα...

Ιολόγοι και επιδημιολόγοι
Η πανδημία καλά κρατεί και σίγουρα

ΑΥΘΟΡΜΗΤΩΣ / Γράφει ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Το τέμενος του Μπιλάλ Αγά στην Αμμόχωστο ανήκxη σε Αγιά Σοφιά, ο Τα- γίπ Ερντογάν ξέρει από σόου, ξέρει και από πολιτική, μάλλον εμείς δεν ξέ- ρουμε να διαβάζουμε πίσω από τις γραμμές και τα πυροτεχνήματα.

η κοινωνία έχει φτάσει στα όριά της, ουδείς γνωρίζει πια πώς θα καταλή- ξει όλο αυτό. Ένα μπορούμε να κά- νουμε, να σταθούμε στο πλαίσιο που ορίζει η λογική και η επιστήμη. Όλα τα υπόλοιπα είναι ξουρίες του μαρμπέρν και τίποτε περισσότερο. Ο εμβολιασμός είναι μονόδρομος, γιατί αν εμπιστευόμαστε τους για- τρούς για τον καρκίνο, είναι τουλάχιστον παράλογο να λέμε πως δεν ξέρουν τι τους γίνεται για τον κορω-

νοϊό. Ας σοβαρευτούν, λοιπόν, όσοι πιστεύουν ότι ενδιαφέρει τον Μπιλ Γκέιτς τι κάνει η μνά μου στην αυ- λή της και η Φανού στ’ αλώνι. Η Πο- λιτεία, παρά τα όποια λάθη της, έχει δώσει τη δυνατότητα εμβολιασμού σε όλους και όλες, μέχρι και Walk In κέντρα δημιούργησε –με το γλωσσι- κό θα ασχοληθούμε εν καιρώ– μπαι- νεις, εμβολιάζεσαι, φεύγεις και με- τά πας και κάνεις ό,τι θες. Και επει- δὴ δεν προκρίνω τον δίχασμό σε εμ-

βολιασμένους και ανεμβολιαστούς, οι δεύτεροι θα πρέπει να αποδει- κνύουν επιστημονικά ότι δεν είναι φορείς του ιού, με rapid teste, με PCR, τα οποία θα πληρώνουν, διότι με τόσα δωρεάν τεστ που κάναμε θα είχαμε φτιάξει ολόκληρο νοσο- κομείο, κανονικό, όχι προκάτ, όπως η νέα πτέρυγα στο Γενικό Νοσκο- μείο. Δεν θες εμβόλιο δωρεάν, κα- νένα πρόβλημα επί πληρωμή τεστ, και μετά φίλοι όπως και πρώτα. Άν- τε, φτάνει με τον καθένα που επει- δὴ στην καραντίνα είδε λίγο παρα- πάνω Netflix, είδε τον Μόρφου και τους Αγιορείτες πατέρες, και διδά- σασε και μερικά εκκλησιαστικά βι- βλία νομίζει ότι έγινε και ειδικός ιο- λόγος.

Ησυχία, θέτε; 1000 ευρώ

Σε κάτι άσχετο τώρα, αλλά πραγμα- τικά με εξέπληξε όταν το έμαθα και πραγματικά ομολογώ ότι δεν το ήξερα –αν και όφειλα! Πληρώνει λέει ο ΘΟΚ την Αστυνομία Κύπρου περίπου 1000 ευρώ για να ρυθμι- ζεται η κυκλοφορία γύρω από το αμφιθέατρο της Σχολής Τυφλών όταν έχει παραστάσεις. Αλλιώς ή τους ηθοποιούς και τη μουσική θα ακούς ή τα πάσης φύσεως μηχανο- κίνητα... το κράτος δηλαδή πληρώ- νει το κράτος; Πώς δικαιολογείται το ποσό, υπερυψίρες των αστυνομι- κών, χρήση οχημάτων εκτός υπηρε- σίας; Επίδομα θεατρικής αρωγής; Δεν το καταλαβαίνω, αν είναι έτσι, γιατί δεν πληρώνει και η Αστυνομία τον ΘΟΚ για να αγοράσει καμιά πα- ράσταση, να την κάνει δωρο στα μέλη της.

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Σύμβουλος Εκδόσης: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ

Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νίκου Κρανιδιώτη 7Ε, 3ος όροφος, 2411 Έγκωμη, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ η αναδημοσίευση, αναπαραγωγή, διασκευή ή απόδοση του περιεχομένου της εφημερίδας με οποιονδήποτε τρόπο, χωρίς προηγούμενη γραπτή άδεια του εκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Αυτό το καλοκαίρι, πάρε μαζί σου ό,τι πραγματικά χρειάζεσαι. Την κάρτα σου!

Κάνε τις αγορές σου με κάρτες της Ελληνικής Τράπεζας από **15/7/21** έως **31/8/21**
και μπορεί να είσαι ένας από τους **100 τυχερούς** που θα διεκδικήσουν **€500** ο καθένας.
Χρησιμοποίησε την κάρτα σου στις επιχειρήσεις που συμμετέχουν
στο Μπλε και κέρδισε **x10** συμμετοχές στην κλήρωση.

αυτό το καλοκαίρι
κάρτα πήρες;

Διεκδίκησε επιπλέον €10.000!
Απλά κατέβασε το Mple Rewards App, κάνε εγγραφή
και χρησιμοποίησε την κάρτα σου για αγορές στις
επιχειρήσεις που συμμετέχουν στο Μπλε.

#ToKalokairiTheleiKarta
www.hellenicbank.com/summer

Ισχύουν όροι & προϋποθέσεις.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

Με συγκεκριμένη ατζέντα ο Ερντογάν

Με σχεδιασμό για Βαρώσι, επιμένει για λύση δύο κρατών και φτιάχνει νέα βάση στο Λευκόνοικο ο Τούρκος πρόεδρος

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΤΕΛΓΙΑ**

Την ώρα που στο τουρκικό προεδρικό γίνονται έντονες διεργασίες για την άφιξη Ερντογάν, με αφορμή την επέτειο της τουρκικής εισβολής όλοι οι πολιτικοί κύκλοι στην Άγκυρα εκτιμούν πως ο Τούρκος πρόεδρος και ο περίγυρός του είναι έτοιμος για νέα σελίδα στο Κυπριακό. Όπως εξηγούν οι ίδιες πηγές, η επίσκεψη του κ. Ερντογάν θα σηματοδοτήσει την αρχική φάση μιας νέας περιόδου στο Κυπριακό, στην οποία οι εμπλεκόμενες πλευρές θα εστιάζουν σε νέες ισορροπίες και νέα δεδομένα.

Η «ατζέντα» του Τούρκου προέδρου για την Κύπρο δεν περιορίζεται στο Βαρώσι. Οι κινήσεις που δρομολογεί η Άγκυρα στη νέα περίοδο του Κυπριακού αφορούν μια μεγάλη γκάμα ζητημάτων. Τούρκοι διπλωμάτες θεωρούν ότι μέσα από τους νέους τουρκικούς ελιγμούς στο Κυπριακό θα ανοίξει ο δρόμος για την συζήτηση της λύσης των δύο κρατών, η οποία, μεταξύ άλλων, θα μπορούσε να οδηγήσει τις εμπλεκόμενες πλευρές σε μια είδους συνομοσπονδιακή φόρμουλα.

«Δεν καίμε τις γέφυρες με τους Ε/κ, την Αθήνα, τη Δύση και τη διεθνή κοινότητα. Δεν κλείνουμε την πόρτα στον διάλογο. Ούτε αποκλείουμε συμβιβαστικές φόρμουλες, αλλά δημιουργούμε το κατάλληλο πλαίσιο μέσα στο οποίο θα αναθεωρηθεί ριζικά το Κυπριακό με την ελπίδα της επίλυσης του προβλήματος», επεσήμανε χαρακτηριστικά πηγή της «Κ» που παρακολουθεί από κοντά τις εξελίξεις στην τουρκική εξωτερική πολιτική.

Στις ελεύθερες περιοχές, εν όψει της άφιξης του προέδρου της Τουρκίας στα Κατεχόμενα, η προσοχή είναι στραμμένη στην κλειστή πόλη της Αμμοχώστου. Τα μηνύματα που εκπέμπουν Τ/κ πηγές και Άγκυρα στο συγκεκριμένο ζήτημα έχουν θορυβήσει τη Λευκωσία. Η κυπριακή διπλωματία το τελευταίο διάστημα έχει εντατικοποιήσει την προσπάθειά της για την αναχαίτιση των τουρκικών κινήσεων στο Βαρώσι. Παρά το γεγονός ότι η τουρκική πλευρά επέλεξε να μη δώσει στη δημοσιότητα τις νέες κινήσεις για το Βαρώσι, όλες οι τελευταίες πληροφορίες από Άγκυρα και την τ/κ πλευρά δείχνουν ότι η κλειστή πόλη της Αμμοχώστου και φυσικά ολόκληρη η Κύπρος βρίσκονται στο κατώφλι σημαντικών εξελίξεων που

αναμφισβήτητα έρχονται να περιπλέξουν το Κυπριακό. «Δεν μπορώ να επιβεβαιώσω ούτε να διαψεύσω την πληροφορία της εφημερίδας σας σχετικά με το άνοιγμα νέου τμήματος του Βαρωσιού. Ωστόσο, μπορώ να ξεκαθαρίσω ότι η Άγκυρα όταν δηλώνει ότι το Βαρώσι θα ανοίξει υπό τ/κ διοίκηση το εννοεί. Την παρούσα στιγμή περισσότερη σημασία από τα τμήματα που ενδέχεται να ανοίξουν στο Βαρώσι έχει η διευθέτηση του όλου ζητήματος μέσω της Επιτροπής Ακίνητης Περιουσίας», τονίζει η πηγή της «Κ».

Σύμφωνα με την πηγή της «Κ», στην «επιτροπή» θα κριθεί ο αριθμός των Ε/κ που θα επιστρέψουν στις περιουσίες τους υπό τ/κ διοίκηση. Επίσης, θα ξεκαθαρίσει το ζήτημα

Στην «επιτροπή» θα κριθεί ο αριθμός των Ε/κ που θα επιστρέψουν στις περιουσίες τους υπό τ/κ διοίκηση, ενώ θα ξεκαθαρίσει το ζήτημα των περιουσιών που θα περάσουν σε τ/κ έλεγχο.

των περιουσιών που θα περάσουν στον τ/κ έλεγχο. Μαζί με το ξεκαθάρισμα του νέου ιδιοκτησιακού καθεστώτος στην περιοχή, οι μηχανές θα πιάσουν «για τα καλά» δουλειά στην περιοχή, γκρεμίζοντας κτίρια που δεν πρόκειται να διατηρηθούν και προχωρώντας στην ανακαίνιση οικιών, επιχειρήσεων και αστικών υποδομών.

Το όραμα δύο κρατών

Τουρκικές δημοσιογραφικές πηγές που συμφωνούν με τα προαναφερόμενα τονίζουν ότι οι νέες κινήσεις της Άγκυρας είναι πολυσύνθετες και έχουν έναν και μοναδικό στόχο: Την τροποποίηση του στόχου κβό στο Κυπριακό μια για πάντα. Σύμφωνα με τις τουρκικές δημοσιογραφικές πηγές, η επίσκεψη του κ. Ερντογάν θα αποτελέσει τη σημειολογικές σημασίας, «τελετουργική» δρομολόγηση των πολυεπίπεδων πρωτοβουλιών της Άγκυρας για την Κύπρο.

Με χαρακτηριστικό σύνθημα «τα καλύτερα έπονται» (μετά την επίσκεψη του Προέδρου της Τουρκίας), οι πηγές αποδίδουν ιδιαίτερη

Η άφιξη του Τούρκου προέδρου προκαλεί νέα τετελεσμένα στο Κυπριακό και δεν περιορίζεται σε εξαγγελίες στο Βαρώσι.

σημασία στην προσπάθεια της Άγκυρας για την εδραίωση της ιδέας των δύο κρατών στην Κύπρο. Στο πλαίσιο των αποκλειστικών πληροφοριών της «Κ» για το όλο ζήτημα, ξεχωρίζουν τρία σημαντικά σημεία: Η μερική αναβίωση της «ΤΔΒΚ», η τροποποίηση της πληθυσμιακής σύνθεσης του βόρειου κομματιού του νησιού και η προσπάθεια δημιουργίας νέου «πολιτεύματος».

Ως προς το πρώτο ζήτημα, δεν αποκλείεται η έναρξη των πρώτων οικονομικής υφής σχέσεων στον άξονα «ΤΔΒΚ» και σειρά κρατών

που διατηρούν φιλικές σχέσεις με την Άγκυρα. Οι ανακοινώσεις για το συγκεκριμένο ζήτημα αναμένονται μετά την επίσκεψη του προέδρου της Τουρκίας, χωρίς να αποκλείονται και εκπλήξεις κατά τη διάρκεια της παραμονής του κ. Ερντογάν στο νησί. Σε κάθε περίπτωση, αποκλείοντας τη «διπλωματική αναγνώριση», οι πηγές αναφέρονται στο ενδεχόμενο της άφιξης των πρώτων, τύπου «charter» πτήσεων, επισήμων και επιχειρηματιών στα Κατεχόμενα από χώρες όπως το Αζερμπαϊτζάν, Πακιστάν,

Ουζμπεκιστάν και Τατζικιστάν. Παρόμοια βήματα θα μπορούσαν να έρθουν και από την κατεύθυνση της Αφρικής.

Στο ίδιο πάντως πλαίσιο, εντώνονται και οι φήμες που θέλουν την Άγκυρα να ζητάει από την «κυβέρνηση» να εντατικοποιήσει τις «πολιτογραφίες». «Οι νέες πολιτογραφίες θεωρείται το χαρτί, όταν έρθει η ώρα για το δημοψήφισμα για το νέο πολίτευμα του «τουρκικού κράτους» της Κύπρου.

Drones-πολεμικό ναυτικό

Την «ατζέντα» Ερντογάν έρχονται να πλαισιώσουν δύο άλλες κινήσεις της Άγκυρας: Οι νέες εξελίξεις στο ενεργειακό ζήτημα και οι σχεδιαζόμενες νέες τουρκικές στρατιωτικές εγκαταστάσεις στην Κύπρο.

Ως προς το τελευταίο ζήτημα, η «Κ» έχει ήδη αποκαλύψει ότι η Τουρκία δημιουργεί νέα στρατιωτικά βάση στο Λευκόνοικο για τα τουρκικά στρατιωτικά μη επανδρωμένα αεροσκάφη. Πρόκειται για τη νέα εγχώρια στρατιωτική τεχνολογία της Τουρκίας, η οποία άλλαξε τις ισορροπίες σε Καύκασο και Λιβύη υπέρ της Άγκυρας και των συμμάχων της. Μετατρέποντας το «αεροδρόμιο» του Λευκονοίκου σε στρατιωτική βάση, η Άγκυρα επιδιώκει να αναπτύξει την εμβέλεια και τις δυνατότητες των τουρκικών μη επανδρωμένων αεροσκαφών.

Οι ίδιες πηγές σημειώνουν ότι στην τουρκική πρωτεύουσα οι τελευταίες πληροφορίες θέλουν τη νέα στρατιωτική βάση του Λευκονοίκου να συνοδεύει, ενδεχομένως σε βάθος χρόνου, μια ναυτική βάση που θα δημιουργηθεί στα παράλια της Αμμοχώστου. «Παρά το γεγονός ότι μέχρι στιγμής η πληροφορία δεν επιβεβαιώνεται επισήμως, σε τουρκικούς δημοσιογραφικούς κύκλους ακούγεται όλο και περισσότερο η ιδέα μιας ναυτικής βάσης, σε νατοϊκά πρότυπα, στα παράλια της Κύπρου, η οποία θα έρθει να διευρύνει την ακτίνα δράσης του Πολεμικού Ναυτικού μας.

Φυσικό αέριο

Σε ό,τι αφορά το ζήτημα του φυσικού αερίου, λίγο πριν από την επίσκεψη του προέδρου της Τουρκίας στην Άγκυρα ξεχωρίζαν πληροφορίες και εκτιμήσεις για τις οποίες έχει ήδη ενημερώσει η «Κ» τους αναγνώστες της. Τούρκοι αναλυτές και δημοσιογράφοι δεν αποκλείουν την ανακοίνωση ανακάλυψης απο-

θέματος φυσικού αερίου από την Τουρκία στα ανοικτά της Κύπρου κατά την επόμενη περίοδο.

Την ίδια ώρα θα πρέπει να σημειωθεί ότι, σημείο εκκίνησης για τις νέες τουρκικές αναλύσεις αποτελεί η έντονη ενόχληση των Τούρκων διπλωματών σχετικά με την έναρξη νέων εργασιών στην κυπριακή ΑΟΖ για λογαριασμό της Λευκωσίας. Για αυτό το ζήτημα, στην Άγκυρα ξεχωρίζει η άποψη ότι «εφόσον οι Ε/κ πραγματοποιούν βήματα, η τουρκική πλευρά δεν έχει άλλη επιλογή παρά να απαντήσει με τα δικά της αντίμετρα σε περιοχές όπου υπάρχουν τουρκικά και τ/κ συμφέροντα».

Η τ/κ αντιπολίτευση

Τα σχέδια της κυβέρνησης Ερντογάν για την Κύπρο προκαλούν την έντονη αντίδραση της τ/κ αντιπολίτευσης και των τ/κ δυνάμεων της διζωνικής, δικονοτικής ομοσπονδιακής λύσης (ΔΔΟ), που ως γνωστόν το τελευταίο διάστημα βρίσκονται στη «μαύρη λίστα» της Άγκυρας. Την ώρα που αυξάνεται ο αριθμός των Τ/κ αντιπροσώπων που απειλούνται από την Τουρκία, οι Τ/κ υποστηρικτές της λύσης υψώνουν τη φωνή τους κατά της Άγκυρας.

Χαρακτηριστικό είναι το γεγονός ότι η πολιτική κόμματα, συνδικάτα και διάφορες οργανώσεις ετοιμάζονται είτε να μισκοκότάρουν τις εκδηλώσεις, στις οποίες θα συμμετάσχει ο πρόεδρος της Τουρκίας είτε να προχωρήσουν σε δυναμικές κινητοποιήσεις όσο ο κ. Ερντογάν θα βρίσκεται σε κυπριακό έδαφος. Το Κόμμα Κοινοτικής Δημοκρατίας (ΚΚΔ) υπήρξε ο πρώτος τ/κ πολιτικός φορέας που ανακοίνωσε ότι θα απέχει από την ομιλία του κ. Ερντογάν στη «βουλή». Μικρότεροι δε, σχηματισμοί της τ/κ Αριστεράς, στα τέλη της προηγούμενης εβδομάδας εστίαζαν σε ιδέες κινητοποιήσεων διαμαρτυρίας κατά τη διάρκεια της επίσκεψης του κ. Ερντογάν.

Την ίδια ώρα, δύο πρόην ηγέτες των τ/κ, οι Μεχμέτ Αλί Ταλάτ και Μουσταφά Ακιντζί, επιμένουν στη σημασία της ΔΔΟ. Ο κ. Ακιντζί σε τελευταίες δημόσιες τοποθετήσεις του στέλνει το μήνυμα ότι οι Τ/κ δεν έχουν άλλη επιλογή παρά την ένταξη τους στο διεθνές πλαίσιο με τη ΔΔΟ. Ο δε, κ. Ταλάτ, την προηγούμενη εβδομάδα, προειδοποίησε τους Τ/κ για τις επιπτώσεις της λύσης των δύο κρατών.

Διπλωματικά τα όπλα της Λευκωσίας

Η παρουσία Ερντογάν αναδιαμορφώνει με τον ένα ή με τον άλλο τρόπο το Κυπριακό

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Την εβδομάδα που πέρασε δεκάδες δημοτικοί υπάλληλοι δούλευαν εντατικά στον δημοτικό κήπο καθώς στόχος ήταν να τον εξωραίσουν για τη φέστα που διοργανώνεται με την άφιξη του Τούρκου Προέδρου στο. Δρόμοι ασφαλτώνονται, το τζάμι αναπαλαιώθηκε και οι παραλίες οργανώνονται, καταδεικνύοντας πως είναι έτοιμες να υποδεχτούν τουρίστες. Ασχέτως του τι θα εξαγγείλει τελικά ο Τούρκος πρόεδρος, το σίγουρο είναι πως τα δεδομένα αλλάζουν στο Βαρώσι και δημιουργούνται νέα τετελεσμένα στο Κυπριακό. Αν και πολιτικοί κύκλοι εκφράζουν επιφυλάξεις για το τι τελικά θα εξαγγείλει ο Ερντογάν κατά την άφιξη του στο νησί, λόγω και των πιέσεων που δέχεται τόσο διεθνώς όσο και στα Κατεχόμενα, κανείς δεν διαψεύδει πως η άφιξη του Ερντογάν αναδιαμορφώνει το κυπριακό. Η Λευκωσία βρίσκεται σε έναν αναβρασμό για να αποφύγει τα χειρότερα διά της διπλωματικής οδού. Το ζήτημα είναι πως από αυτά τα μέτρα η Τουρκία θα τύχει της λεκτικής καταδίκης. Μπορεί να αλλάξει όμως τίποτα;

Η Λευκωσία θα περιμένει να δει τι τελικά θα ανακοινώσει ο Τούρκος πρόεδρος. Η «Κ» πάντως είχε αποκαλύψει την περασμένη βδομάδα

συγκεκριμένα σχέδια που ξεπερνούν το Βαρώσι.

- Πιλοτικό άνοιγμα περιοχής στην περίκλειστη πόλη της Αμμοχώστου (συνορεύει με την εποικισμένη και φτάνει το 3%)
- Εγκαίνια σε τζαμί της περιοχής.
- Εγκαίνια αγωγού νερού ασχέτως αν έχει ήδη γίνει και στο παρελθόν.
- Λειτουργία νοσοκομείου που είχε εξαγγελθεί στο παρελθόν ότι θα γίνει για να φιλοξενεί ασθενείς που νοσούν με κορωνοϊό.
- Σχεδιασμοί για το αεροδρόμιο της Τύμνου.

Σε αυτό ακριβώς το πλαίσιο η Λευκωσία έχει ήδη ξεκινήσει μία προσπάθεια δια της διπλωματικής και της νομικής οδού. Ήδη προσβλέπει στην στήριξη –σε ανώτατο επίπεδο– Λονδίνου και Ουάσινγκτον, που θα αποτρέψει τον Τούρκο Πρόεδρο να προχωρήσει σε ενέργειες που δημιουργούν νέα τετελεσμένα. Πέραν της προτροπής Λονδίνου και Ουάσινγκτον να μεσολαβήσουν στον Τούρκο Πρόεδρο η νομική υπηρεσία συνεργάζεται ήδη με διεθνείς νομικούς οίκους, οι οποίοι επεξεργάζονται τρόπους αντιμετώπισης της κατάστασης.

Σύμφωνα με πληροφορίες που έχει η «Κ» η Λευκωσία έχει ήδη ένα διπλωματικό πλάνο μπροστά της. ● Προσφυγή στο Συμβούλιο Ασφαλείας ή και στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών. Στόχος

είναι να ληφθεί μία ισχυρή απόφαση, ωστόσο η δυσκολία είναι να συμφωνούν με αυτή, τα 2/3 των ψήφων των μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας.

- Προσφυγή στο διεθνές δικαστήριο της Χάγης κατά της Τουρκίας και κατά προσώπων που εμπλέκονται. Αν βεβαιώς καταφέρει η Κυπριακή Δημοκρατία να πάρει μία ισχυρή απόφαση από την γενική συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών ίσως να μην χρειαστεί καν η προσφυγή στο διεθνές δικαστήριο της Χάγης.
- Ένας μελετημένος συνδυασμός κινήσεων.
- Πέμπτη διακρατική προσφυγή στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (ΕΔΑΔ).
- Ατομικές προσφυγές πολιτών κατά της Τουρκίας.

Το τραγικό δίλημμα

Οποιοσδήποτε περαιτέρω προκλήσεις από πλευράς της Άγκυρας, θα έχουν λεκτικές καταδίκης, ωστόσο το ζήτημα είναι κατά πόσο μπορεί να ανακατίσουν όλα αυτά τα τετελεσμένα στο Βαρώσι. Ήδη αυτό που έχουμε καταγράψει είναι πως η Άγκυρα μελετά το να καλέσει τους Ε/κ είτε να επανεγκατασταθούν είτε να προσφύγουν στην επιτροπή αποζημιώσεων της Τουρκίας είτε να προχωρήσει σε ένα σχεδιασμό πιο περίπλοκο. Οι Βαρωσιώτες συνηθώς θα κληθούν να αποφασίσουν

αν θα επιστρέψουν υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση που αυτό σημαίνει εμμείσας και αναγνώριση του ψευδοκράτους αλλά θα διασφαλίσουν από την άλλη τη ιδιοκτησιακά τους δικαιώματα. Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει η «Κ» η Λευκωσία θα έχει σαφή θέση. Δεν θα μπορεί βεβαίως να επιβάλει σε κανέναν Ε/κ το τι θα κάνει, αλλά αναμένεται να στείλει μήνυμα αποτροπής μιας τέτοιας εξέλιξης.

Το ερώτημα βεβαίως είναι μετά από αυτές τις νομικές κυρίως και διπλωματικές κινήσεις, ποιες πρωτοβουλίες αναμένεται να πάρει τώρα η Λευκωσία για να αποτρέψει τη χειρότερα. Υπενθυμίζεται πως ο Νίκος Αναστασιάδης είχε προτείνει στον γ.γ. των Ηνωμένων Εθνών συγκεκριμένα Μέτρα Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης για άρση του αδιέξοδου και αποτροπή τετελεσμένων στην Αμμόχωστο, τα οποία δεν έγιναν δεκτά από την τουρκική πλευρά.

1. Να ανοίξει η Αμμόχωστος για τους νόμιμους κατοίκους υπό τα Ηνωμένα Έθνη με αντάλλαγμα τη συζήτηση για τη λειτουργία του αεροδρομίου της Τύμνου.

2. Λειτουργία του λιμανιού της Αμμοχώστου με αντάλλαγμα την εφαρμογή του Πρωτοκόλλου της Άγκυρας από πλευράς της Τουρκίας. Αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα το άνοιγμα των τουρκικών λιμανιών και τουρκικού εναέριου χώρου και

Προσφυγή στο Συμβούλιο Ασφαλείας ή και στη Γενική Συνέλευση των Ηνωμένων Εθνών μελετά η Λευκωσία. Στόχος είναι να ληφθεί μία ισχυρή απόφαση, ωστόσο η δυσκολία είναι να συμφωνούν με αυτή, τα 2/3 των ψήφων των μελών του Συμβουλίου Ασφαλείας.

θα μπορούν να γίνουν βήματα εξομάλυνσης σχέσεων και σταδιακής αναγνώρισης της Κυπριακής Δημοκρατίας ως κράτος μέλος από την Τουρκία.

3. Πρόταση για δημιουργία escrow account για τους υδρογονάνθρακες. Η δημιουργία λογαριασμού στον οποίο θα κατατίθενται τα έσοδα από την πώληση φυσικού αερίου, που θα αναλογούν στους Τουρκοκύπριους είχε κατατεθεί στο παρελθόν από τον πρόεδρο Αναστασιάδη προς τον Τ/κ ηγέτη Μουσταφά Ακιντζί και είχε ως στόχο να διασφαλίσει μέσω του λογαριασμού, η τουρκοκυπριακή κοινότητα θα μπορούσε να αποκομίσει άμεσα το μερίδιό της στα κέρδη –βάσει ποσοστιαίας αναλογίας του πληθυσμού– μόλις αρχίσουν να εισρέουν χρήματα στο ταμείο υδρογο-

νανθράκων από τους υδρογονάνθρακες.

Σε αυτό το πλαίσιο, ενδιαφέρον προκαλέσε η πρόσφατη δήλωση του τώας υπουργού Εξωτερικών Ιωάννη Κασουλίδη στην εκπομπή «Προκλήσεις» και στον Ανδρέα Κημήτρη, ο οποίος έκανε λόγο για ανάγκη πρωτοβουλιών. Όπως είπε, μία πρόταση που ενδεχομένως να έχει έρεισμα, είναι να μετατραπεί το αεροδρόμιο Τύμνου σε διεθνή αερολιμένα. Μία κίνηση που έκανε και η Κίνα στη νέα σχέση που άρχισε να κτιζεί με την Ταϊβάν, με αντάλλαγμα την παράδοση των Βαρωσιών κάτω από τα Ηνωμένα Έθνη. Η εν λόγω θέση πάντως προκάλεσε ήδη αντιδράσεις και ιδιαίτερα στο ΑΚΕΛ διά του Τουμάζου Τσελεπή, καθώς θεωρεί πως με αυτή την πρόταση κλείνει συνοπτικά το Κυπριακό.

Πολύπλοκη η εξίσωση για την ασφάλεια

Οι πραγματικότητες γύρω από την ένταξη της Κύπρου στο NATO και τα δεδομένα από το ναυάγιο του Κραν Μοντάνα και μετά

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Αυτό που μετά το 2017 και το ναυάγιο στις συνομιλίες του Κραν Μοντάνα επικράτησε ως λόγος για τη βασική αποτυχία επίτευξης μιας λύσης στο Κυπριακό ήταν το ζήτημα της Ασφάλειας και των Εγγυήσεων, και δη το κεφάλαιο της παραμονής τουρκικών στρατευμάτων στην Κύπρο μετά από μια συμφωνία. Το ζήτημα της Ασφάλειας και των Εγγυήσεων αποτέλεσε διαχρονικά μεγάλο αγκάθι των διαπραγματεύσεων στο Κυπριακό και επανήλθε δυναμικά την περίοδο των συνομιλιών μεταξύ 2015-2017 με αποκορύφωμα, στη δημόσια σφαίρα, την πάγια θέση του τέως ΥΠΕΞ της Ελλάδας Νίκου Κοτζιά περί «μηδενικών στρατευμάτων και εγγυήσεων», καθώς και το επιχείρημα της ελληνοκυπριακής πλευράς περί «τέλους του απαράδεκτου και αναθεωρητικού καθεστώτος των εγγυήσεων». Για το πώς φτάσαμε στο ναυάγιο στο Κραν Μοντάνα τον Ιούλιο του 2017 και για την τροπή που έχει πάρει το Κυπριακό σήμερα έχουν γραφτεί, ειπωθεί και ψιθυριστεί πάρα πολλές εκδοχές. Ωστόσο, αυτό που επανέρχεται, ενίοτε, στην κυπριακή δημόσια σφαίρα είναι το ζήτημα της αρχιτεκτονικής ασφάλειας στο νησί σε περίπτωση που στα επόμενα χρόνια υπάρξει μια διευθέτηση του Κυπριακού –ακόμη κι εκτός της παραμέτρου της διζωνικής, δικοινοτικής Ομοσπονδίας. Στο πλαίσιο αυτής της συζήτησης η συμμετοχή της Κύπρου στο NATO – και εν γένει στις ευρωπαϊκές δομές ασφάλειας – επιστρέφει πάντα στο επίκεντρο, περισσότερο ως μια αφορμή για debates με μικροπολιτικές σκοπιμότητες παρά ως μια ουσιαστική εξέταση/διαβούλευση για τις ρεαλιστικές επιλογές της Κυπριακής Δημοκρατίας ως προς την ένταξη της στο NATO.

Ένα παλιό debate

Η αντιπαράθεση για την αντικατάσταση του καθεστώτος Ασφάλειας κι Εγγυήσεων στην Κύπρο μετά από ένα ενδεχόμενο λύσης εντός των δομών της ευρωατλαντικής αρχιτεκτονικής ασφάλειας, με προμετωπίδα το NATO (σ.σ. που καλώς ή κακώς διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην ασφάλεια της Ε.Ε.), γίνεται πάντοτε με όρους ιδεολογικούς μεταξύ της πάγιας φιλοδυτικής προσέγγισης της κυπριακής Δεξιάς και της αντίστοιχης αντι-νατοϊκής ρητορικής του ΑΚΕΛ. Η συζήτηση αυτή επανήλθε την περασμένη εβδομάδα μέσω δημοσιευμάτων του Τύπου και σχετικών συζητήσεων στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης χωρίς να προσθέσει τίποτα καινούργιο –σε μια κρίσιμη καμπή για το Κυπριακό– πέραν ενός παλιού debate που επαναλαμβάνεται, κάθε φορά, με τους ίδιους τρόπους εξυπηρετώντας μάλλον μικροπολιτικούς σκοπούς παρά μια ουσιαστική συζήτηση που θα συνεισέφερε στο policy making σε σχέση με την αναθεώρηση του καθεστώτος Εγγυήσεων στο Κυπριακό, συμπεριλαμβανομένου οποι-

Το NATO παραμένει εκ των βασικών εγγυητών για την ασφάλεια στην ευρωπαϊκή ήπειρο. Μια πιθανή ένταξη της Κύπρου στο NATO αποτελεί μια πολύπλοκη, πολιτική και τεχνικά, διαδικασία που δεν περνάει αποκλειστικά από τη βάση της πάγιας αντινατοϊκής προσέγγισης του ΑΚΕΛ. Και που σε τελική κατάληξη δεν κρίνεται και από το τελευταίο.

Η συζήτηση περί NATO στην Κύπρο γίνεται με όρους ιδεολογικού debate και πολιτική σκοπιμότητα παρά με ρεαλιστικές παραμέτρους.

ουδήποτε σεναρίου σε σχέση με τη μορφή της συμφωνημένης λύσης στο εγγύς μέλλον.

Όπως διαφάνηκε και από την τελευταία Σύνοδο Κορυφής του NATO τον περασμένο μήνα, οι Ηνωμένες Πολιτείες –επί Μπάιντεν– έχουν επιστρέψει δυναμικά στο ζήτημα ενός ισχυρού ευρωατλαντισμού ως προς τη συλλογική άμυνα της Ευρώπης και δη τις σημαντικές, υπό προτεραιότητα, προσλαμβάνουσες ασφάλειας σε σχέση με τις δυνητικές απειλές της Κίνας, της Ρωσίας και του Ιράν. Η υπό εξασθένιση αυτή προσέγγιση λόγω της προηγούμενης διακυβέρνησης Ντόναλντ Τραμπ όχι μόνον είχε παράξει ισχυρές δηλώσεις όπως π.χ. για την ένταξη της Γεωργίας και της Ουκρανίας στο NATO (μετά τους πολέμους του 2008 και του 2014), αλλά επεκτάθηκε και στον αυξημένου ενδιαφέροντος, κι αναβαθμισμένου γεωπολιτικά, γεωγραφικό χώρο της Ανατολικής Μεσογείου. Ως εκ τούτου, η ισχυρή παρουσία της Ρωσίας τόσο στη Λιβύη μετά τον εμφύλιο πόλεμο της περιόδου 2019-2020 όσο και η ναυτική της εγκαθίδρυση στη Συρία, μετά το 2016, δείχνει να απασχολεί τους policy makers του NATO σε Ουάσιγκτον και Βρυξέλλες που, ιδανικά, θα επιθυμούσαν την περαιτέρω ολοκλήρωση κρατών της Ε.Ε. εκτός NATO στις δομές ασφάλειάς τους. Οι συνθήκες αυτές μπορεί εξ ορισμού να εντάσσουν

και την Κύπρο στη συζήτηση για τη μεγάλη εικόνα, ωστόσο, σε αυτό το επίπεδο οφείλει κάποιος να διαχωρίσει τις «πραγματικότητες επί του εδάφους» σε σχέση τόσο με τα επιμέρους πολιτικά και τεχνικά ζητήματα όσο κι αναφορικά με την Τουρκία στην περιοχή: Στην κυπριακή δημόσια σφαίρα και δη μεταξύ αναλυτών, δημοσιογράφων αλλά και policy makers επικρατεί ένας παροξυσμός μετά το 2014 και την ιστορική επίσκεψη του τότε αντιπροέδρου Τζο Μπάιντεν σε σχέση με την στρατηγική αναβάθμιση της Κυπριακής Δημοκρατίας από τις ΗΠΑ. Συχνά εντός αυτού του αφηγήματος εντάσσεται και η συζήτηση για ένταξη της Κύπρου στο NATO, οι προβληματικές αμερικανοτουρκικές σχέσεις μετά το 2016 και φυσικά οι εξελίξεις στο Κυπριακό –υπό το βάρος του αδιεξόδου και των νέων τετελεσμένων που επιχειρεί η Άγκυρα. Μπορεί τα τελευταία χρόνια Λευκωσία και Ουάσιγκτον να προχώρησαν σε εμπάνθισον των σχέσεων ωστόσο η σχέση Τουρκίας - NATO παραμένει, ίδιος στο υποσύστημα της Μαύρης Θάλασσας, εξόχως λειτουργική με την Τουρκία να εξάγει (ή να είναι έτοιμη να εξάγει) πλέον drones σε χώρες όπως η Πολωνία ή κράτη της Βαλτικής (εντός NATO και Ε.Ε.) που βρίσκονται στην πρώτη γραμμή άμυνας του NATO στο επονομαζόμενο και ανατολικό τμήμα του (NATO's eastern flank). Η προεκλογική εξαγγελία Αναστασιάδη για συμμετοχή της Κύπρου στον «Συνεταιρισμό για την Ειρήνη» (PRP, Partnership for Peace) παρέμεινε περισσότερο ένα bullet σε ένα προεκλογικό πρόγραμμα παρά μια ουσιαστική πρόταση πολιτικής, ενώ η κορύφωση του Συριακού Πολέμου μετά το 2015 και τη δυναμική επίμβαση της Ρωσίας αύξησε την πα-

ρουσία του ρωσικού πολεμικού στόλου (σ.σ. Στόλος Βαλτικής και Μαύρης Θάλασσας) για στάσεις ανεφοδιασμού στην Λεμεσό – εξέλιξη η οποία δεν τυγχάνει και της καλύψεως αντιμετώπισης από τους εταίρους της Λευκωσίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση αλλά και πέραν του Ατλαντικού. Καταληκτικά μια πιθανή ένταξη της Κύπρου στο NATO –και πόσο μάλλον αυτή η εξέλιξη ως επιλογή αντικατάστασης του καθεστώτος Ασφάλειας και Εγγυήσεων στην Κύπρο δεδομένης και της νατοϊκής ιδιότητας των τριών εγγυητριών δυνάμεων– αποτελεί μια πολύπλοκη, πολιτική και τεχνικά, διαδικασία που δεν περνάει αποκλειστικά από τη βάση της πάγιας αντινατοϊκής προσέγγισης του ΑΚΕΛ. Και που σε τελική κατάληξη δεν κρίνεται και από το τελευταίο. Η εμπειρία τόσο της Γεωργίας, εντός του PRP, με συμμετοχή μάλιστα σε επιχειρήσεις όπως αυτές στο Αφγανιστάν όσο και χωρών όπως η Ιορδανία με μακρύ ιστορικό συνεργασίας με το NATO μπορούν να καταδείξουν έναν πλέγμα τεχνοντισμού του οποίου εξεφράζε, μελλοντικά, να καθοριστεί η σχέση NATO-Κύπρου ως προς τη διαδικασία ολοκλήρωσης. Η δε προσέγγιση πως το NATO είναι εγγύτερα από ποτέ στην Κύπρο δεν προκύπτει από το πόσο ισχυρά έθεσε η ίδια η Συμμαχία, πριν από ένα μήνα κατά την διάρκεια της Συνόδου Κορυφής στις Βρυξέλλες, την ένταξη της Λευκωσίας στους κόλπους της Κύπρου στον «Συνεταιρισμό για την Ειρήνη» (PRP, Partnership for Peace) παρέμεινε περισσότερο ένα bullet σε ένα προεκλογικό πρόγραμμα παρά μια ουσιαστική πρόταση πολιτικής, ενώ η κορύφωση του Συριακού Πολέμου μετά το 2015 και τη δυναμική επίμβαση της Ρωσίας αύξησε την πα-

NATO και Κύπρος: τρία σύντομα σχόλια

Του δρ **ΜΙΧΑΗΛ ΚΟΝΤΟΥ**

Η συζήτηση για τις σχέσεις της Κύπρου με το NATO είναι τόσο παλιά όσο η Κυπριακή Δημοκρατία. Η διακύμανσή τους υπήρξε συνάρτηση διαφόρων παραγόντων που άπτονται τόσο της διεθνούς σκακιέρας, όσο και του εσωτερικού πολιτικού σκηνικού. Αναφορικά με την πρόσφατη αναθέρμανση της εν λόγω συζήτησης, θα επιχειρήσω τρία σύντομα σχόλια με στόχο να συμβάλω στην αποτίμηση των σύγχρονων σχέσεων Κύπρου-NATO και της προοπτικής τους:

NATO, Κύπρος και διεθνές σύστημα: Επί προεδρίας Τραμπ στις ΗΠΑ, η εμπιστοσύνη μεταξύ του NATO και του ισχυρότερου (και σημαντικότερου) κράτους-μέλους του κλονίστηκε λόγω του νεο-απομονωτισμού τον οποίο εξεφράζε ο τέως Αμερικανός πρόεδρος. Μετά την εκλογή Μπάιντεν όμως γίνεται μια σαφής προσπάθεια επαναφοράς. Ο Μπάιντεν προσπαθεί να αναστρέψει την αρνητική αυτή τροπή, κατά πάσα πιθανότητα όμως θα κρατήσει ένα σημαντικό στοιχείο που διαμόρφωσε η προεδρία του προκατόχου του: τη σκληρή στάση της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής έναντι της Ρωσίας, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τον ρόλο του NATO. Αν και ο Τραμπ διατηρούσε καλές σχέσεις με τον Πούτιν, εν τούτοις το ευρύτερο σύστημα εξωτερικής πολιτικής και εθνικής ασφάλειας των ΗΠΑ δεν επέτρεψε σε αυτή την προσωπική στάση να επηρεάσει την αρνητική τροπή που πήρε η διμερής αυτή σχέση μετά την εκρήξη της ουκρανικής κρίσης. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο οι όποιες επιλογές της Κυπριακής Δημοκρατίας επηρεάζονται ανάλογα. Είναι γνωστοί οι παραδοσιακοί δεσμοί της Κύπρου με τη Ρωσία. Εν τούτοις, είναι επίσης γεγονός ότι η διεθνής και περιφερειακή συγκυρία των τελευταίων χρόνων ευνοεί περισσότερο τις σχέσεις Κύπρου-ΗΠΑ, οι οποίες αναπτύσσονται ραγδαία, και λιγότερο τις σχέσεις Κύπρου-Ρωσίας, οι οποίες υποβαθμίστηκαν σημαντικά. Το γεγονός αυτό αντανακλάται, μεταξύ άλλων, στη μαζική φυγή ρωσικών κεφαλαίων από την Κύπρο τα τελευταία χρόνια. Επιπλέον, η νέα γεωπολιτική συγκυρία στην ευρύτερη περιοχή ευνοεί τη δημιουργία συνεταιρισμών τους οποίους οι ΗΠΑ (και πιθανώς το NATO) αντιμετωπίζουν με θετικό μάτι.

NATO και Κυπριακό: Ως γνωστόν, οι τρεις εγγυήτριες δυνάμεις της Κυπριακής Δημοκρατίας είναι μέλη του NATO. Επιπλέον, η συ-

ζήτηση για την επίλυση του Κυπριακού επικεντρώνεται συχνά στο θέμα των εγγυήσεων. Το NATO αποτελεί τον μοναδικό μόνιμο πολυμερή μηχανισμό διεθνώς που συνδυάζει στοιχεία συλλογικής άμυνας και συλλογικής ασφάλειας, τα οποία έχουν δοκιμαστεί στην πράξη (αν και όχι πάντα με επιτυχή κατάληξη). Συνεπώς, στον βαθμό που το σύστημα εγγυήσεων στην Κύπρο αποτελεί αγκάθι (αν και όχι το μόνο και, κατά τη γνώμη μου, όχι το σοβαρότερο) για την επίλυση του Κυπριακού, εύλογα μπορεί κανείς να υποθέσει ότι το NATO θα μπορούσε να έχει ρόλο στην τελική διευθέτηση.

NATO και ιδεολογικές προσλήψεις: Αναπόφευκτα, κυρίως λόγω του ρόλου των ΗΠΑ στο Κυπριακό κατά την περίοδο 1964-1974, το NATO αποτέλεσε σημαντικό παράγοντα στη συζήτηση για το κυ-

Η διεθνής συγκυρία των τελευταίων χρόνων ευνοεί περισσότερο τις σχέσεις Κύπρου-ΗΠΑ.

πριακό πρόβλημα. Η τραγωδία του 1974 έχει τραυματίσει τη συλλογική συνείδηση των Ελληνοκυπρίων με τρόπο μέχρι τούδε ανεπανόρθωτο. Μέσα σε αυτό το πλαίσιο, ο ρόλος των ΗΠΑ και του NATO αντιμετωπίζεται έκτοτε με καχυποψία, η οποία έχει εισχωρήσει σε διάφορα ιδεολογικά αφηγήματα. Εν τούτοις, είναι σημαντικό να αναφέρουμε ότι η διεθνής πολιτική δεν υποκαίουει κατ' ανάγκη στους κανόνες και τις ιδεολογικές διελκυστίνδες της εσωτερικής πολιτικής. Η διεθνής πολιτική λαμβάνει τη ροπή που της δίνει το διεθνές σύστημα, ενώ η άενη αυτή κίνηση μεταβάλλει συνεχώς τους συσχετισμούς δυνάμεων και τα συμφέροντα των κρατών. Αντίθετα, οι ιδεολογίες παραμένουν σχετικά σταθερές, γεγονός που τις καθιστά ακατάλληλο πλαίσιο ερμηνείας της διεθνούς πολιτικής. Το ιστορικό πρίσμα είναι πάντοτε σημαντικό για τη διαμόρφωση άποψης επί των σύγχρονων θεμάτων διεθνούς πολιτικής, όταν όμως αυτό αδυνατεί να συλλάβει (ή επιλέγει να αγνοήσει) τις εξελισσόμενες τάσεις τότε καθίσταται στρεβλωτικό και επικίνδυνο για τα συμφέροντα του κράτους.

Ο δρ Μιχάλης Κοντός είναι επίκουρος καθηγητής Διεθνών Σχέσεων, Πανεπιστήμιο Λευκωσίας.

Το NATO ως λύση ή ψεύτικο δίλημμα;

Του δρ **ΖΗΝΩΝΑ ΤΖΙΑΡΡΑ**

Η επαναφορά, σε αυτή τη συγκυρία, της συζήτησης περί του ρόλου που μπορεί να παίξει το NATO στη διευθέτηση του Κυπριακού και δη στο κεφάλαιο της ασφάλειας και των εγγυήσεων είναι άκαιρη, άκυρη και παραπλανητική. Η ενστικτώδης αντίδραση στην ανακίνηση αυτής της ιδέας είναι να μπουέ στη διαδικασία να συζητήσουμε τις ιδεολογικές πιυκές του ζητήματος, να δούμε τις απόψεις του κάθε κόμματος, να εξετάσουμε το πώς πρακτικά μπορεί να εφαρμοστεί, και να ζυγίσουμε τη στάση της Τουρκίας στο πλαίσιο των ευρω-ατλαντικών σχέσεων και όχι μόνο. Καλό είναι να μην κάνουμε τίποτα από όλα αυτά. Πησι: Πρώτον διότι το μεγαλύτερο πρόβλημα στο Κυπριακό αυτή τη στιγμή δεν είναι η διευθέτηση της ασφάλειας και

των εγγυήσεων, αλλά το γεγονός ότι απειλείται η μια και ενιαία κυριαρχία του κυπριακού κράτους. Και, προφανώς, στο μοντέλο των δύο κρατών που προωθείται, η συζήτηση για τις εγγυήσεις αλλάζει εντελώς νόημα και περιεχόμενο – αν δεν ακυρώνεται πλήρως. Δεύτερον, και συναφές, διότι δεν υπάρχει καν διαπραγματευτική διαδικασία. Δεν βρισκόμαστε ούτε στο 2015, ούτε στο 2017 ώστε να προσπαθούμε να βρούμε φόρμουλες επίλυσης επί μέρους ζητημάτων στο πλαίσιο μιας ομοσπονδιακής διευθέτησης. Βρισκόμαστε αντιμέτωποι με ένα τεράστιο χάσμα απόψεων και διαπραγματευτικών θέσεων μεταξύ των δύο πλευρών οι οποίες δεν πρόκειται να γεφυρωθούν με την όποια σκέψη για εμπλοκή του NATO. Επιπλέον, δεν είναι κα-

θόλο δεδομένο ότι το NATO – και τα μέλη του – θα δεχτούν να παίξουν ένα τέτοιο ρόλο, ή ότι η Τουρκία θα δεχτεί να αντικατασταθούν οι δικές της εγγυήσεις με κάποιες – αόριστες προ το παρόν – νατοϊκές. Και, τελικά, αν η Τουρκία αποκτούσε ρόλο στο πλαίσιο των νατοϊκών εγγυήσεων, όπως απέκτησε το 1960 στο πλαίσιο της Συνθήκης Εγγυήσεων, ποια θα ήταν η ουσιαστική διαφορά; Έχοντας υπόψη τα παραπάνω, μοιάζει πολύ πιθανόν οι κύκλοι που αποφάσισαν να επαναφέρουν το θέμα αυτό στην επικαιρότητα να μην είχαν πράγματι σκοπό να δώσουν ώθηση στο Κυπριακό. Αλλά μάλλον να μας παρουσιάσουν ένα ψεύτικο δίλημμα, βοηθώντας μας να αναλωθούμε σε μια συζήτηση άνευ ουσίας ενόσω ο χρόνος ροκανίζεται και μια νέα, πιο διχοτομική πραγ-

ματικότητα αναδύεται και εμπεδώνεται –τόσο πολιτικά και εδαφικά όσο και συνειδησιακά. Αντι να χτυπούμε γύρω από τον θάμνο (beat around the bush), όπως λένε οι Αγγλοσάξονες, και να υπεκφεύγουμε του υπαρκτού ζητήματος που αντιμετωπίζουμε –ή να αγνοούμε τον λεγόμενο ελέφαντα στο δωμάτιο– φλερτάροντας με άκαιρες ιδέες, αποχήματα κάποιας πολιτικής φαντασίας, καλύτερο θα ήταν να προετοιμαζόμαστε για αυτά που έρχονται. Διότι πλησιάζει η ώρα που θα παρουσιαστούν ενώπιόν μας πολύ σοβαρότερα και πραγματικά διλήμματα για τα οποία καλό θα ήταν, σε αντίθεση με κάθε άλλη φορά στην ιστορία μας, να είχαμε στρατηγική.

Ο δρ Ζήνων Τζιάρρας είναι διεθνολόγος-ερευνητής, PRIO Cyprus Centre.

Η Ε.Ε. δεν προκρίνει κυρώσεις για Βαρώσι

Οχυρώνεται πίσω από την αξιολόγηση των Η.Ε. για τις αποφάσεις Ερντογάν

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

Διστακτικοί στην επιβολή κυρώσεων κατά της Τουρκίας εμφανίζονται Βρυξέλλες και Βερολίνο, γεγονός που εκ των πραγμάτων προκαλεί αναταράξεις στις προσπάθειες της Λευκωσίας να επιφέρει κόστος στον Ταγίπ Ερντογάν, εάν υλοποιήσει τις προθέσεις του για πιλοτικό άνοιγμα του 3% της περικλειστής πόλης της Αμμοχώστου. Πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι με βάση τα υφιστάμενα δεδομένα και τις εξαγγελθείσες προθέσεις Ερντογάν, το μοναδικό ουσιαστικό σενάριο που θα μπορούσε να υλοποιηθεί σε βάρος της Άγκυρας είναι η αναστολή της «θετικής ατζέντας», δηλαδή να μην παραχωρηθούν τα ευρωπαϊκά δώρα που περιλαμβάνει, για αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης, αλλά και για ενίσχυση των ευρωτουρκικών υψηλών διαλόγων. Με άλλα λόγια, η θέση που τείνει να διαμορφωθεί στην Ε.Ε. θεωρεί ως «μάξιμουμ ενέργεια» να ανασταλεί η παραχώρηση των δρομολογούμενων ευρωπαϊκών δώρων. Χωρίς όμως να συζητάει κυρώσεις και στοχευμένα μέτρα, «εκτός βεβαίως εάν ο Τούρκος πρόεδρος προχωρήσει σε μια πολύ τραβηγμένη ενέργεια, υπερβαίνοντας κατά πολύ τις εξαγγελίες του»...

Οι ίδιες πληροφορίες της «Κ» αναφέρουν ότι η Ε.Ε. αναμένεται να ακολουθήσει «συνταγή» ΟΗΕ. Δηλαδή, αναμένεται να βασιστεί στην αξιολόγηση των Ηνωμένων Εθνών και στη διαπίστωση στην οποία θα προβεί ο διεθνής οργανισμός, «μέσω ερμηνείας», κατά πόσον οι αποφάσεις Ερντογάν συνιστούν «σοβαρή παραβίαση των ψηφισμάτων του Σ.Α.» και «σε ποιο βαθμό»...

Όπως είμαστε σε θέση να γνωρίζουμε, στο ζήτημα αυτό έχει ήδη παρέμβει το Λονδίνο προς κράτη-μέλη του Σ.Α. ΟΗΕ, επιχειρώντας «προληπτικά» να ξελασπώσει την Τουρκία και διαμνύοντας ότι ενδεχόμενη σκληρή αξιολόγηση των ενεργειών της Άγκυρας από τον ΟΗΕ (αλλά και την Ε.Ε.), θα δυσχεράνει τις προσπάθειες λύσης του Κυπριακού. ... Ανάλογες ενέργειες στήριξης της Τουρκίας στην Ε.Ε., εκδηλώνει όπως πληροφορούμαστε και ο Simon Mordue, διπλωματικός σύμβουλος του Σαρλ Μισέλ, ο οποίος εξακολουθεί να διατηρεί στενές σχέσεις με το Foreign Office, ακόμη και μετά την αποχώρηση της Βρετανίας από την Ένωση.

Δεν είναι ίσως τυχαίο ότι άλλος ευρωπαίος επίσημος, που υπηρετεί σε διαφορετικό πόστο, φρόντισε να διαμνύσει, ότι «καλό σενάριο» από την επίσκεψη Ερντογάν θα συνιστούσε ο περιορισμός στην υλοποίηση όσων έχουν ήδη εξαγγελθεί στο Βαρώσι! Ο εν λόγω ευρωπαίος επίσημος, υποστήριξε ότι σε περίπτωση που οι ενέργειες Ερντογάν αφορούν στον αποκατακτηρισμό του 3% της περικλειστής περιοχής, από στρατιωτική, σε αστική, τότε θα αρκούσε «μια πολιτική δόλωση» της Ε.Ε., μέσω του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων. ... Με άλλα λόγια, με βάση τις θέσεις που εκφράζει ο εν λόγω ευρωπαίος επίσημος, μόνο εάν ο Ερντογάν αποφασίσει να επωικιστεί στις 20 Ιουλίου το σύνολο της περικλειστής πόλης, η Ε.Ε. θα κουνήσει το δαχτυλάκι της για λήψη πρακτικών μέτρων, ήτοι κυρώσεων!

Όλα αυτά καταδεικνύουν τον βαθμό δυσκολίας της προσπάθειας που θα πρέπει να καταβάλει η Λευκωσία, προκειμένου να εξασφαλίσει

Η Ε.Ε. αναμένεται να ακολουθήσει «συνταγή» ΟΗΕ και να βασιστεί στην αξιολόγηση των Ηνωμένων Εθνών.

Το Λονδίνο αναλαμβάνει ρόλο ξελασπώματος της Τουρκίας σε ΟΗΕ αλλά και σε Ε.Ε., μέσω και του διπλωματικού συμβούλου του Σαρλ Μισέλ.

μια ομόφωνη και κυρίως «αξιοπρεπή» θέση της Ε.Ε., τόσο ουσιαστικά όσο και επικοινωνιακά, κόντρα στο εξαγγελθέν πιλοτικό άνοιγμα του 3% των Βαρωσίων από τον Ερντογάν. Θετικό στοιχείο αποτελεί η δυνατότητα άσκησης βέτο που διατηρεί η Λευκωσία επί της «θετικής ατζέντας» της Τουρκίας, κάτι για το οποίο έχει ήδη προειδοποιήσει ο πρόεδρος Αναστασιάδης, ενώ και ο ΥΠΕΞ Νίκος Χριστοδουλίδης επεσήμανε επανειλημμένα ότι η Κύπρος δεν θα μπορούσε να συναινέσει σε κανένα ευρωπαϊκό δώρο προς την Άγκυρα. Σημαντικό πάντως είναι το ζήτημα αυτό, της ενδεχόμενης αναστολής της «θετικής ατζέντας» της Τουρκίας, να

αποφασιστεί σε ευρωπαϊκά επίπεδο, ομόφωνα και να μην απαιτηθεί η άσκηση βέτο από την Κύπρο, εάν τελικά η Άγκυρα υλοποιήσει τις προθέσεις της στο Βαρώσι.

Για το ζήτημα του Βαρωσιού, ο ΥΠΕΞ Νίκος Χριστοδουλίδης είναι σε επαφή με το Παρίσι, ενώ αναμένει από το Βερολίνο να εκδηλώσει ουσιαστική παρέμβαση προς την Τουρκία για διαφοροποίηση των προθέσεών της, έστω και την υστάτη. Ο κ. Χριστοδουλίδης ζήτησε τόσο από τη Γερμανία, όσο και από την Ιταλία και την Ισπανία, που επίσης διατηρούν φιλικές σχέσεις με την Τουρκία, να παρέμβουν προς τον Τούρκο πρόεδρο. Η Άγκελα Μέρκελ επικοινωνήσε δύο φορές με τον Ταγίπ Ερντογάν το τελευταίο διάστημα, χωρίς πάντως να προκύπτει αλλαγή στάσης του Τούρκου προέδρου στο ζήτημα των Βαρωσίων, τουλάχιστον μέχρι στιγμής, κάτι άλλωστε που απορρέει από τις δημόσιες δηλώσεις του κ. Ερντογάν.

Ο ΥΠΕΞ ζήτησε από τον Γιοσέπ Μπορέλ να προχωρήσει σε έκτακτη σύγκληση του Συμβουλίου Εξω-

τερικών Υποθέσεων (ΣΕΥ), σε περίπτωση υλοποίησης των προθέσεων Ερντογάν, προκειμένου η Ε.Ε. να καθορίσει τη γραμμή που θα ακολουθήσει, έναντι της διαφαινόμενης παραβίασης των ψηφισμάτων του Σ.Α. ΟΗΕ, για το Βαρώσι. Ο κ. Μπορέλ δεσμεύτηκε να συγκαλέσει το ΣΕΥ, σε μια τέτοια περίπτωση, κάτι βεβαίως που δεν προδικάζει τη γραμμή που θα ακολουθήσει η Ε.Ε. Άλλωστε, όπως προαναφέραμε, η Λευκωσία θα πρέπει να δώσει μάχη για να εξασφαλίσει μια απόφαση που να την καλύπτει τόσο ουσιαστικά, όσο και επικοινωνιακά. Και θα έχει να αντιμετωπίσει, πέραν των εκπροσώπων του Foreign Office στην Ε.Ε. και της άρνησης του Βερολίνου να συζητήσει κυρώσεις, την εικόνα που θα δημιουργήσει η αξιολόγηση των εξελίξεων στο Βαρώσι από τον ΟΗΕ, καθώς και τις αργές ταχύτητες λήψης αποφάσεων στις Βρυξέλλες, οι οποίες ειθίσαι να δίνουν προτεραιότητα σε διπλωματικές παρεμβάσεις. Ακόμη και εάν θεωρούνται εκ των πραγμάτων καταδικασμένες σε αποτυχία.

Επιστολή Μπορέλ προς Χριστοδουλίδη

Σεβασμό και προσήλωσι στα ψηφίσματα του Σ.Α. ΟΗΕ για την περικλειστή πόλη της Αμμοχώστου, εκφράζει, σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ε.Ε. Γιοσέπ Μπορέλ, στο πλαίσιο επιστολής που απέστειλε προς τον Νίκο Χριστοδουλίδη. Στην επιστολή, ημερομηνίας 13 Ιουλίου (μία ημέρα μετά το Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων), ο κ. Μπορέλ αναφέρει: «Η Ε.Ε. έχει επανειλημμένα επαναβεβαιώσει το καθεστώς των Βαρωσίων, όπως καθορίζεται στα σχετικά ψηφίσματα του Σ.Α. ΟΗΕ και ειδικά των ψηφισμάτων 550 και 789 και επανέλαβε ότι δεν πρέπει να γίνει καμιά ενέργεια που δεν είναι σύμφωνη με εκείνα τα ψηφίσματα». Ο κ. Μπορέλ σημειώνει ότι «είμαστε όλοι πολύ ανήσυχoi για τις εξελίξεις επί του εδάφους» και απευθυνόμενος προς τον Νίκο Χριστοδουλίδη επισημαίνει ότι «όπως κι εσείς, ελπίζω ότι η επίσκεψη Ερντογάν στην τ/κ κοινότητα, στις 20 Ιουλίου, δεν θα περιλαμβάνει τέτοιες ενέργειες» (σ.σ. που δεν είναι σύμφωνες προς ψηφίσματα ΟΗΕ). Αναφέρει δε ότι τόσο ο ίδιος, όσο και οι επικεφαλής της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν και του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ, έχουν γνωστοποιήσει προς την Άγκυρα τη θέση τους αυτή. Ο κ. Μπορέλ αναφέρει ακόμη ότι «έχουμε επίσης καλέσει τις τουρκικές αρχές να απόσχουν από οποιεσδήποτε άλλες προκλήσεις που θα μπορούσαν να προκαλέσουν ένταση στο νησί και να καταστήσουν ακόμη δυσκολότερες τις προσπάθειες του γενικού γραμματέα Γκουτιέρρες για επανάλληψη των επίσημων διαπραγματεύσεων». Ο κ. Μπορέλ επαναλαμβάνει τη θέση της Ε.Ε. για στήριξη της διαδικασίας λύσης του Κυπριακού, στη βάση των ψηφισμάτων του Σ.Α. ΟΗΕ, των αρχών επί των οποίων εδράζεται η Ε.Ε. και του κοινοτικού κεκτημένου. Χαρακτηρίζει το στάτους κβο στην Κύπρο ως μη βιώσιμο και σημειώνει την ανάγκη να καταβληθούν προσπάθειες προκειμένου να αποφευχθεί τυχόν επιδείνωση της κατάστασης. Ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ε.Ε. διαβεβαιώνει τον Νίκο Χριστοδουλίδη ότι το ζήτημα του Βαρωσιού είναι και θα παραμείνει ψηλά στην ατζέντα της Ε.Ε. και ότι τα σχετικά ψηφίσματα του Σ.Α. ΟΗΕ, τυγχάνουν πλήρους σεβασμού. Η επιστολή Μπορέλ στάλθηκε σε απάντηση επιστολής που του είχε απευθύνει ο Νίκος Χριστοδουλίδης, με επίκεντρο το ζήτημα των Βαρωσίων, στις 29 Ιουνίου.

ΑΡΘΡΟ / Της ΣΤΑΥΡΗΣ ΚΑΛΟΦΙΔΙΩΤΟΥ

Η κρισιμότητα των στιγμών στο Κυπριακό

Οι τουρκικές προκλήσεις εναντίον της Κυπριακής Δημοκρατίας δυστυχώς δεν έχουν παρέλθει. Μπορεί η πρόσφατη Σύνοδος Κορυφής να κατέγραψε ότι διανύουμε περίοδο αποκλιμάκωσης της έντασης στην Ανατολική Μεσόγειο, ουδός όμως αυτό το συμπέρασμα αφορά τα όσα τεκταίνονται στην Κύπρο. Οι έκνομες ενέργειες της τουρκικής πλευράς στην περικλειστή πόλη της Αμμοχώστου, με πρωταγωνιστές τον διχοτομιστή Τατάρ και τον Τούρκο πρωθυπουργό, εντεινούνται. Θα ήταν όμως λανθασμένο και επιπόλαιο αν αυτή η παραβίαση του διεθνούς δικαίου, των ψηφισμάτων 550 και 789 του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και του προσωρινού στάτους κβο

της περιοχής, προσλαμβανόταν μόνο ως άλλη μια προκλητική ενέργεια.

Μέσα από την προσπάθεια περαιτέρω αλλοίωσης της κατάστασης επί του εδάφους επιχειρείται η εμβάθυνση της ντε φάκτο διαιρέσης του νησιού, με την προετοιμασία του παράνομου εποικισμού των Βαρωσίων ή/και το κάλεσμα για επιστροφή των νόμιμων κατοίκων υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση κι άρα σε συνθήκες κατοχής. Αναμφίβολα, αυτοί οι σχεδιασμοί ανατρέπουν συμφωνηθέντα, αμφισβητούν τη διευθέτηση του εδαφικού, όπως αποτυπωνόταν στους χάρτες που η ίδια η τουρκοκυπριακή πλευρά είχε στο παρελθόν υποβάλει και αντικεινται στο Πλαίσιο του γενικού γραμματέα του ΟΗΕ της 30ής Ιου-

νίου 2017. Με άλλα λόγια, υποθηκεύουν σημαντικές πτυχές του περιεχομένου της λύσης και συνεπώς ναρκοθετούν την προοπτική θετικής κατάληξης.

Το δίλημμα που βαραίνει τους ώμους της ελληνοκυπριακής ηγεσίας υπό τη σκιά των δυσμενών αυτών εξελίξεων και των σωρευτικά επικίνδυνων συνεπειών τους, είναι κατά πόσο θα αρκестεί ή όχι σε μια εκστρατεία καταδίκης και προσπάθειας ανακαίτησης όσων συντελούνται στα Βαρώσια. Αν κάτι διδάσκει η ιστορική εμπειρία του Κυπριακού είναι πως τα χειρότερα τετελεσμένα συντελέστηκαν σε περιόδους παρατεταμένης διαπραγματευτικής στασιμότητας. Είναι ότι η άγνοια παρέλευση του χρόνου

διευκολύνει την Τουρκία να προβαίνει σε ενέργειες που εμβαθύνουν τη διχοτόμηση. Τέσσερα χρόνια μετά το ναυάγιο του Κραν Μοντάνα και την αποενοχοποίηση της Τουρκίας από τον διεθνή παράγοντα για όσα είχαν διαδραματιστεί, στον απόηχο των παλινδρομήσεων που υπήρξαν γύρω από συγκλίσεις με επίκεντρο την αμφισβήτηση της πολιτικής ισότητας των Τουρκοκυπρίων, μετά τις συνακόλουθες τουρκικές προκλήσεις στην ΑΟΖ και στα Βαρώσια και πλέον την επίσημη στοχοθέτηση της Τουρκίας για «λύση» δύο κρατών στην αναμενόμενη αποτυχημένη άτυπη διάσκεψη της Γενεύης, τα περιθώρια ανάληψης ουσιαστικών πρωτοβουλιών στενεύουν. Πολύ περισσότερο

που οι προσπάθειες εξεύρεσης γεφυρωτικών προτάσεων από διάφορες κατευθύνσεις επισείουν σοβαρούς κινδύνους, αν κανείς αναλογιστεί ότι ανάμεσα στο ένα και στα δύο κράτη συμβιβαστική επιλογή δεν υπάρχει.

Όσο κι αν έχουν στενέψει όμως, τα περιθώρια για ανάληψη πειστικών πρωτοβουλιών δεν έχουν ακόμη εξαντληθεί. Κι αν κάτι μπορεί να επαναφέρει το Κυπριακό στις ράγες της προοπτικής λύσης εντός του συμφωνημένου πλαισίου ή να αποκαλύψει τις όποιες προθέσεις της Τουρκίας, αυτό είναι η έμπρακτη και πειστική υποστήριξη του διαπραγματευτικού κεκτημένου - περιλαμβανομένης της πολιτικής ισότητας, όπως διαμορφώθηκε με-

χρι και την κατάρρευση των ουσιαστικών διαπραγματεύσεων το 2017. Η αμφισβήτησή του δοκιμάστηκε και έχει αποτύχει. Ενώ ο κύκλος των γεφυρωτικών προτάσεων που έχει ανοίξει στρέφει ξανά το Κυπριακό σε αδιέξοδες προσεγγίσεις του παρελθόντος. Αν κάποτε πιστεύαμε πως ο ορίζοντας της λύσης ήταν μακρύς και πολλοί οι δρόμοι, σήμερα πρέπει να αναμετρηθούμε με την πραγματικότητα και καλούμαστε να αναλάβουμε πειστικές πρωτοβουλίες, επιλέγοντας ουσιαστικά μεταξύ ομοσπονδίας ή οριστικής διχοτόμησης.

Η κα Σταύρη Καλοφιδιώτου (Διδάκτωρ Δημοσίου Διεθνούς Δικαίου) είναι μέλος της Κεντρικής Επιτροπής ΑΚΕΛ.

45

ΧΡΟΝΙΑ

Φροντίδα για τον Άνθρωπο και την Υγεία

Παροχή ποιοτικής και οικονομικά προσιτής φαρμακευτικής αγωγής σε όλους τους ανθρώπους του πλανήτη, με γνώμονα την αειφόρο ανάπτυξη

ΠΣ

MEDOCHEMIE

Σε στάση αναμονής η διεθνής κοινότητα

Αμηχανία για τα επόμενα βήματα στο Κυπριακό σε Νέα Υόρκη και Βρυξέλλες μετά την άφιξη Ερντογάν στην Αιμόλχωστο

Τον ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες
ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Μειωμένες είναι οι προσδοκίες για δυναμικές απαντήσεις από τα Ηνωμένα Έθνη και την Ευρωπαϊκή Ένωση σε σχέση με την κατάσταση στα Βαρώσια, καθώς η Τουρκία φροντίζει να παίζει στα όρια της νομιμότητας, ενώ η ε/κ πλευρά δυσκολεύεται να πείσει για τις προθέσεις της τέσσερα χρόνια μετά το Κραν Μοντάνα.Στις Βρυξέλλες, οι θεσμοί της Ευρωπαϊκής Ένωσης επενδύουν στο να μην υπάρξει επιδείνωση της κατάστασης στο Κυπριακό την επόμενη εβδομάδα ούτως ώστε να παραμείνει έστω μια μικρή προοπτική επιστροφής στις διαπραγματεύσεις και έτσι να συνεχιστεί η προσπάθεια της επούλωσης των πληγών στα ευρωτουρκικά και τα ελληνοτουρκικά.

Με αφορμή πάντως το περιστατικό στην Τηλλυρία, όπου σύμφωνα με την κυπριακή αστυνομία τουρκική ακταιωρός έριξε προειδοποιητικούς πυροβολισμούς κατά σκάφους της κυπριακής ακτοφυλακής στα ανοικτά της Τηλλυρίας, εκπρόσωπος της Κομισιόν έστειλε το μήνυμα πως η Ε.Ε. δεν επιθυμεί επιδείνωση της κατάστασης. «Αναμένουμε από την Τουρκία να δεσμευτεί ρητά για την ομαλοποίηση των σχέσεων της με την Κυπριακή Δημοκρατία», ανέφερε, μεταξύ άλλων, η εκπρόσωπος κατά τη μεσημβρινή ενημέρωση των συντακτών, αν και δεν σχολίασε συγκεκριμένα το ζήτημα καθώς όπως είπε δεν είχε ενημερωθεί. Πρόσθεσε, ωστόσο, πως η Κομισιόν θεωρεί «την όποια άσκηση βίας από τον οποιονδήποτε στη Μεσόγειο κατακρηγνεία και λυπηρή» και πως στρατηγικό συμφέρον της Ε.Ε. είναι η ασφάλεια και η σταθερότητα στην Ανατολική Μεσόγειο

και η ανάπτυξη «μιας σχέσης συνεργασίας και αμοιβαίας ωφέλειας με την Τουρκία». Από τη μία, η Κομισιόν και οι ευρωπαϊκές πρωτεύουσες θα προτιμούσαν το Κυπριακό να λυθεί. Από την άλλη, αν αυτό καθίσταται ανέφικτο λόγω της τουρκικής πλευράς ή λόγω της απώλειας της αξιοπιστίας της ε/κ πλευράς (κοινοτικές πηγές λένε εδώ και καιρό πως μπορούν να ισχύουν, και ισχύουν, και τα δύο ταυτόχρονα), προκρίνουν σταθεροποίηση της κατάστασης, ακόμα και χωρίς πρόοδο.

Άλλο το Κυπριακό

Διπλωματικές πηγές στις Βρυξέλλες παραδέχονται πως η τακτική της Τουρκίας να διαχωρίζει το Κυπριακό από την εξέλιξη των σχέσεων με την Ε.Ε., αλλά και από την προσπάθεια επαναπροσέγγισης με την Ελλάδα έχει ουσιαστικά πετύχει. Επίσημα η Ελλάδα στηρίζει και θα στηρίζει τις κυπριακές θέσεις στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και στο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων, όμως χωρίς δραματική επιδείνωση της κατάστασης στο Κυπριακό δεν φαίνεται να διατεθειμένα να ανοίξει νέα μέτωπα.Οι Βρυξέλλες ισορροπούν μεταξύ των αυστηρών προειδοποιήσεων και της επιθυμίας να αφεθεί η θετική ατζέντα σε άλλα ζητήματα να χτιστεί παρασκηνιακά, έστω σε επίπεδο προετοιμασίας, ώστε να αποτελέσει τουλάχιστον κίνητρο για την εξομάλυνση της κατάστασης στην Κύπρο. Για αυτό και, έχοντας στείλει το μήνυμα μέσω της Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν πως τα δύο κράτη δεν θα γίνουν αποδεκτά ως λύση, και πως όποια ενέργεια κατά της Κύπρου είναι ενέργεια κατά της Ε.Ε., ο Υπάτος Εκπρόσωπος Ζοζέπ Μπορέλ εξέφρασε τη Δευτέρα την ελπίδα να

Πέρα από τους προβληματισμούς που άφησε να διαρρεύσει η πλευρά μας στα ΜΜΕ περί αναφορών για αυτοδιοικούμενες περιοχές, αυτό που φέρεται να αναφέρεται στο προσχέδιο είναι πως οι δύο πλευρές πρέπει να βρουν ένα πρακτικό πλαίσιο εντός του οποίου θα εξασφαλίζεται η πολιτική ισοότητα.

Τα Η.Ε. αυτή τη στιγμή δεν θέλουν να κηρύξουν αδιέξοδο, ούτε όμως και μπορούν ρεαλιστικά να συγκαλέσουν μια νέα άτυπη διάσκεψη.

μη χρειαστεί σύγκληση έκτακτου Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων λόγω αρνητικών εξελίξεων στο Βαρώσι. Η ε/κ πλευρά αντιλαμβάνεται πως ο Ταγίπ Ερντογάν το πιθανότερο είναι να παίζει στα όρια της

νομιμότητας και να προχωρήσει σε κινήσεις (όπως μετατροπή μόνο μέρους των Βαρωσίων σε πολιτική από στρατιωτική περιοχή) οι οποίες θα μπορεί να επιχειρηματολογήσει πως συνάδουν με τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας.Την ίδια στιγμή η τουρκική πλευρά συνεχίζει να έρχεται αντιμέτωπη με το παράδοξο πως η εξομάλυνση των σχέσεων με την Ε.Ε. δεν περνούν μόνο μέσα από τις ομόφωνες αποφάσεις των 27 (η κυπριακή κυβέρνηση δύσκολα μπορεί να θέσει βέτο στην προετοιμασία της θετικής ατζέντας), αλλά και από επαφές με Κύπριους αξιωματούχους. Μόλις

την Τρίτη, στο πλαίσιο της προπαρασκευής του διαλόγου για θέματα υγείας η Κύπρια επίτροπος Στέλλα Κυριακίδου μίλησε μέσω τηλεδιάσκεψης με τον Τούρκο υπουργό Υγείας Φαχρετίν Κοτζά με κύριο αντικείμενο τα θέματα που αφορούν την πανδημία.

Αναμένουν τα Η.Ε.

Τα Ηνωμένα Έθνη αυτή τη στιγμή δεν θέλουν να κηρύξουν αδιέξοδο, ούτε όμως και μπορούν ρεαλιστικά να συγκαλέσουν μια νέα άτυπη διάσκεψη δεδομένων των θέσεων που έχουν εκφραστεί από την τ/κ πλευρά. Οι εκθέσεις που έχει μπροστά του το Συμβούλιο Ασφαλείας, για την ανανέωση της UNFICYP και για την πορεία των Καλών Υπηρεσιών του γ.γ., καλύπτουν την περίοδο από τις 19/12/2020 μέχρι τις 18/6/2021 και ως εκ τούτου δεν αναμένεται να καλύπτει το περιστατικό αλλά και όσα θα εξελιχθούν στις 20 Ιουλίου στο Βαρώσι. Η έκθεση για τις Καλές Υπηρεσίες δεν είχε δημοσιοποιηθεί μέχρι την Παρασκευή για τεχνικούς λόγους όμως σύμφωνα με ενημερωμένη πηγή το περιεχόμενο δεν αναμένεται να διαφοροποιηθεί ριζικά από όσα μεταδόθηκαν στα κυπριακά ΜΜΕ. Ωστόσο και στη Νέα Υόρκη αναμένουν τον τρόπο με τον οποίο ο Ταγίπ Ερντογάν θα χειριστεί το θέμα των Βαρωσίων στις 20 Ιουλίου και αν θα αφήσει ρεαλιστικά περιθώρια βελτίωσης του κλίματος.

Η παρουσία της UNFICYP αναμένεται να ανανεωθεί για τους επόμενους έξι μήνες στη συνεδρίαση του Συμβουλίου Ασφαλείας στις 29 Ιουλίου (μετά από συζήτηση στις 21 Ιουλίου), όμως περιστατικά όπως αυτό της Παρασκευής στην Τηλλυρία μεταξύ τουρκικής ακταιωρού

και σκάφους της κυπριακής ακτοφυλακής θα εντείνουν τις συζητήσεις που ήδη γίνονται για αναζήτηση τρόπου απευθείας επικοινωνίας των στρατιωτικών δυνάμεων των δύο πλευρών. Πάντως, στην έκθεση, που δημοσιοποιήθηκε την περασμένη εβδομάδα, καταγράφεται πως αυτό δεν κατέστη δυνατό παρά την έκκληση του Συμβουλίου Ασφαλείας, καθώς η ε/κ πλευρά δέχεται να συνομιλήσει μόνο με τον τουρκικό στρατό και η τ/κ πλευρά ζητάει στον διάλογο αυτό να συμμετάσχουν μόνο οι τ/κ δυνάμεις ασφαλείας. Η έκθεση για την UNFICYP κάνει συγκεκριμένες αναφορές στην τοποθέτηση συμματοπλέγματος από την ε/κ πλευρά στη Δένεια, καθώς και στη συνέχιση των ενεργειών της τουρκικής πλευράς στο Βαρώσι, οι οποίες, όπως αναφέρεται, είναι περιορισμένες έκτασης. Όπως σημειώνεται, για τα Ηνωμένα Έθνη, η τουρκική κυβέρνηση θεωρείται υπεύθυνη για την κατάσταση στην περιοχή.

Ισα και έμφυτα

Η έκθεση για τις Καλές Υπηρεσίες, η οποία καλύπτει και τα όσα έγιναν στην άτυπη σύνοδο της Γενεύης, επαναλαμβάνει πως τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας καθορίζουν σαφώς πως στην Κύπρο υπάρχει μόνο ένα κράτος, όμως αναγνωρίζει και τα «ισα έμφυτα δικαιώματα» Ε/κ και Τ/κ στη διαδικασία. Πέρα από τους προβληματισμούς που άφησε να διαρρεύσει η πλευρά μας στα ΜΜΕ περί αναφορών για αυτοδιοικούμενες περιοχές, αυτό που φέρεται να αναφέρεται στο προσχέδιο είναι πως οι δύο πλευρές πρέπει να βρουν ένα πρακτικό πλαίσιο εντός του οποίου θα εξασφαλίζεται η πολιτική ισοότητα.

Όμιλος Cypra: Η ώρα της Δικαίωσης

Φως στην Αλήθεια από το πόρισμα της Ανεξάρτητης Ερευνητικής Επιτροπής

Μέρος Β. Κεντρικό Σφαγείο Κοφίνου – Γενική Λογίστρια – Τέλη για Έξοδα Ελέγχων και Επιθεωρήσεων – Διαγωνισμός για Ζωικά Απόβλητα – Άδειες

Σε συνέχεια της χθεσινής ανακοίνωσης του Ομίλου Cypra (<https://www.cypra.com.cy/>), όπου παρουσιάστηκε το πρώτο μέρος των συμπερασμάτων του πορίσματος της Ανεξάρτητης Ερευνητικής Επιτροπής για το Κεντρικό Σφαγείο Κοφίνου (ΚΣΚ), παρουσιάζεται το Β΄ μέρος με κομβικά σημεία ενδιαφέροντος που καλύπτουν τόσο το ΚΣΚ όσο και άλλα σημαντικά θέματα.

Ως προς την εκκαθάριση και ενοικίαση του ΚΣΚ:

Πόρισμα Παράγραφος 2.3.28: Τελικά η λύση δόθηκε στις 20/1/2016 οπότε η Διευθύντρια της Γενικής Διεύθυνσης Γεωργίας και Αγροτικής Ανάπτυξης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, πληροφορούσε τη Μόνιμη Αντιπροσωπεία της Κύπρου ότι, η μη εκκαθάριση και πώληση των περιουσιακών στοιχείων του ΚΣΚ με βάση τους όρους της, αγοράς, και η καθ' αυτής κίνηση διαδικασίας ενοικίασης των εγκαταστάσεων του, **φαίνεται να μην είναι σύμφωνη με τη νομολογία του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης.**

Πόρισμα Παράγραφος 2.3.32. Συμπέρασμα: Με βάση όλα τα πιο πάνω, η Επιτροπή καταλήγει ότι, **δεν υπήρξε οποιαδήποτε αθέμιτη ανάμειξη ή παρέμβαση στη διαδικασία ενοικίασης ή εκκαθάρισης του ΚΣΚ.**

Σχετικά με ισχυρισμούς για παρεμβάσεις της Cypra και διαρροές προς αυτή, το πόρισμα είναι ξεκάθαρο:

Πόρισμα Παράγραφος 2.3.43 (1): Κανένας από τους μάρτυρες που κατέθεσαν κατά την ακροαματική διαδικασία και των οποίων, η σχετική μαρτυρία, καταγράφεται πιο πάνω, δεν ήταν σε θέση να αναφέρει θετικά για την ύπαρξη διαρροών.

Πόρισμα Παράγραφος 2.3.43 (2): Στην Επιτροπή δεν έχει δοθεί μαρτυρία για ανεπίτρεπτες παρεμβάσεις της CYPRA στο ΚΣΚ που να επηρέασαν αρνητικά την εύρυθμη λειτουργία του και να οδήγησαν, τελικά, στην αναστολή λειτουργίας του στις 30/10/2013.

Αναφορικά με τη στάση της Γενικής Λογίστριας, αποκαθίσταται η θεσμική της ακεραιότητα:

Πόρισμα Παράγραφος 2.3.43 (4): Τέλος, αναφορικά με τη Γενική Λογίστρια, Ρέα Γεωργίου, όχι μόνο δεν δόθηκε οποιαδήποτε μαρτυρία για δική της ανάμειξη, αλλά κάποιοι μάρτυρες ήταν κατηγορηματικοί ότι δεν είχε έρθει σε οποιαδήποτε επικοινωνία μαζί τους για το υπό εξέταση θέμα.

Στο επίμαχο θέμα καταβολής τελών για έξοδα ελέγχων και επιθεωρήσεων:

Πόρισμα Παράγραφος 3.13. Συμπέρασμα: Παρόλον ότι η περαιτέρω έρευνα θα είχε πλέον πρακτική σημασία εφόσον **η CYPRA έχει καταβάλει και μάλιστα πρόωρα**, σε σχέση με τον πιο πάνω διακανονισμό **όλα τα οφειλόμενα ποσά...**

Ως προς τον Διαγωνισμό για τα ζωικά απόβλητα απορρίπτονται οι αυθαίρετοι κατηγορητικοί ισχυρισμοί που διατυπώθηκαν. Επιπλέον απαλλάσσεται η Γενική Λογίστρια από οποιαδήποτε εμπλοκή και διασφαλίζεται το θεσμικό της κύρος:

Πόρισμα Παράγραφος 4.3.32: Για όλους τους πιο πάνω λόγους, θεωρούμε ότι δεν μπορούμε να αποδώσουμε οποιαδήποτε βαρύτητα στους πιο πάνω ισχυρισμούς...

Πόρισμα Παράγραφος 4.3.45. Εν κατακλείδι και παρά τους υπαινιγμούς και υποψίες που είχαν αφεθεί κατά του προσώπου της Γενικής Λογίστριας και παρά τις προσπάθειες της Επιτροπής να διαλευκάνση του όλου θέματος, δεν προέκυψε μαρτυρία που να καταδεικνύει την οποιανδήποτε προσπάθεια της Γενικής Λογίστριας για επίδειξη ευνοϊκής μεταχείρισης προς τις εταιρείες του συζύγου της.

Τέλος σχετικά με θέματα λειτουργίας των διερευνώμενων εταιρειών και ειδικότερα τις Άδειες:

Η Cypra συμμορφώθηκε με τις υποδείξεις των αρμόδιων αρχών, υποβάλλοντας στις 6/2/2015 ενοποιημένη κατά παρέκκλιση αίτηση αδειοδότησης επεκτάσεων των εγκαταστάσεών της. Διαπιστώθηκε μεγάλη καθυστέρηση στην εξέταση της αδειοδότησης αυτής.

Πόρισμα Παράγραφος 5.1.11: Αποτελεί πάγια πολιτική της Επαρχιακής Διοίκησης Λευκωσίας (ΕΔΛ) να μη προβαίνει σε λήψη δικαστικών μέτρων για παρακώλ Διαταγμάτων Δικαστηρίου για οικοδομές για τις οποίες εκκρεμούν αιτήσεις για εξασφάλιση των απαιτούμενων αδειών (Πολεοδομικής και Άδειας Οικοδομής) και έχουν σοβαρή πιθανότητα έγκρισης. Ειδικά στην προκειμένη περίπτωση, όπου η αίτηση υποβλήθηκε από τον αιτητή το 2015 και οι απόψεις τόσο της ΕΔΛ όσο και των εμπλεκόμενων Τμημάτων και Υπηρεσιών ήταν θετικές υπό όρους.

Πόρισμα Παράγραφος 5.1.19: ...Θεωρούμε αυτήν την καθυστέρηση αδικαιολόγητη και ως επιτρέπουσα την εκμετάλλευσή της από πλευράς Cypra.

Η ουσία απ' όλα αυτά είναι πως η Αλήθεια επιστρέφει, με εκκωφαντικό τρόπο, μέσα από το πόρισμα της Ανεξάρτητης Ερευνητικής Επιτροπής. Αποδομούνται συκοφαντικοί ισχυρισμοί, απορρίπτονται κατηγορίες, αποκαθίσταται η τάξη και η πραγματικότητα για έναν Όμιλο που αποτελεί πρότυπο στον τομέα του.

Ρεαλιστική η λύση δύο κρατών στην Κύπρο

Ο διευθυντής Επικοινωνίας της τουρκικής προεδρίας Φαχρετίν Αλτούν μιλάει για τις ελληνοτουρκικές σχέσεις και τα σχέδια του Ερντογάν

Συνέντευξη στον ΜΑΝΩΛΗ ΚΩΣΤΙΑΗ

«**Εσωτερική** υπόθεση της Τουρκίας» θεωρεί τη μετατροπή της Αγίας Σοφίας από μουσείο σε τζαμί ο διευθυντής Επικοινωνίας της τουρκικής προεδρίας Φαχρετίν Αλτούν στη συνέντευξή του στην «Κ», ενώ στην Κύπρο υποστηρίζει τη λύση των δύο κρατών. Στις ελληνοτουρκικές σχέσεις αφού προτείνει τη λύση των θεμάτων βάσει της θεωρίας του «καζάν-καζάν» (win-win), επιρρίπτοντας όμως τις ευθύνες της έντασης του 2020 στην Ελλάδα και την Κύπρο, ασκεί έντονη κριτική στην Ε.Ε. για το ζήτημα του προσφυγικού.

Ο κ. Αλτούν θεωρείται ένας από τους πιο στενούς συνεργάτες του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, καθώς σχεδόν σε κάθε δραστηριότητα είναι δίπλα του. Στις επικοινωνίες και τις συναντήσεις του Τούρκου προέδρου με τους ξένους ηγέτες, στις περιοδείες του εντός της Τουρκίας, μέχρι και κατά τη διάρκεια της προσευχής της Παρασκευής ο κ. Αλτούν είναι πάντα μαζί του. Θεωρείται πως παίζει ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση της επικοινωνιακής παρουσίας και της πολιτικής της τουρκικής κυβέρνησης.

Ο Φαχρετίν Αλτούν δεν παραχωρεί συχνά συνεντεύξεις σε ξένα μέσα ενημέρωσης και συνήθως προτιμάει να δημοσιεύει δικά του κείμενα σε έντυπα ή στο Twitter για ζητήματα που αφορούν την επικαιρότητα.

— **Θα ήθελα να ξεκινήσω με μια ερώτηση στις επικαιρότητας. Γίνονται εδώ και χρόνια προσπάθειες επίλυσης του Κυπριακού στο πλαίσιο του ΟΗΕ, αλλά κάθε χρόνο στη βόρεια Κύπρο πραγματοποιούνται τελετές στις 20 Ιουλίου. Ενώ φέτος θα υπάρχει και η συμμετοχή του προέδρου της Τουρκίας Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν και μεγάλου μέρους της κυβέρνησης. Αν δούμε τα μηνύματα, ποιος είναι ο στόχος και η πρόθεση της Τουρκίας; Παρά τα μηνύματα που έχει στείλει και τις προειδοποιήσεις τις οποίες έχει απευθύνει η Ε.Ε. στο θέμα του Κυπριακού, τι θέλει να κάνει η Αγκυρα;**

— Η Τουρκία σε κάθε περιοχή που την ενδιαφέρει επιθυμεί την επίλυση των προβλημάτων με διάλογο και να επικρατήσει η ειρήνη. Αυτό ισχύει και για το ζήτημα της Κύπρου. Οι Τουρκοκύπριοι υπέμειναν τα βίαια γεγονότα για οποία συνεβαίναν και για δεκαετίες περίμεναν από τους Έλληνοκύπριους να συμπεριφερθούν λογικά. Είπαν «ναι» στο σχέδιο Ανάν. Κατά την άποψή μου, η πιθανότητα συμβίωσης των δύο κοινοτήτων εξαλείφθηκε όταν οι Έλληνοκύπριοι εντάχθηκαν στην Ε.Ε. Παρ' όλα αυτά, για την άλλη, χρόνια υπήρξε προσπάθεια με καλή πρόθεση. Όμως και η καλή πρόθεση έχει τα όριά της. Πια όλοι βλέπουν πως δεν είναι δυνατόν

“

Για να δημιουργηθεί μια σχέση «καζάν-καζάν» (win-win) δεν υπάρχει άλλος δρόμος από τον διάλογο.

“

Η Αγία Σοφία είναι εσωτερική υπόθεση της Τουρκίας. Δεν έχουμε να προβληθούμε ή να διατάσουμε για οτιδήποτε.

να υπάρχει συμβίωση κάτω από την ίδια στέγη. Από την ώρα αυτή και μετά, οι δύο κοινότητες μπορούν να ζήσουν ειρηνικά ως πολίτες δύο γειτονικών κρατών.

Αν πρέπει να είμαστε ρεαλιστές, αν δεν θέλουμε να αφήσουμε αυτήν τη διαφορά ως κληρονομιά στα παιδιά μας. Η πιο ρεαλιστική λύση είναι αυτή των δύο κρατών, με την «ΤΔΒΚ» να έχει ίσα δικαιώματα με τον νότιο γείτονά της. — Ο πρωθυπουργός της Ελλάδας Κιρκόρος Μπιστοτάκης στη συνέντευξή του στην εφημερίδα μας εξέφρασε την πρόβλεψη πως το καλοκαίρι του 2021 στο θέμα των ελληνοτουρκικών σχέσεων θα είναι πιο ήρεμο σε σχέση με αυτό του 2020. Ποια είναι η άποψή σας; Οι διανοίκοι επικοινωνίας και διάλογου μπορούν να μετατρέψουν το Αιγαίο και την Ανατολική Μεσόγειο από θάλασσες ανταγωνισμού, σε θάλασσες συνεργασίας; Θα δούμε τα οφέλη της συνάντησης Μπιστοτάκη - Ερντογάν;

— Η Τουρκία πρώτα με την Ελλάδα αλλά και με όλους τους γείτονές της επιθυμεί να έχει καλές σχέσεις. Βέβαια περιμένει και σεβασμό από τους γείτονές της. Δεν είμαστε εμείς ο λόγος της έντασης που βιώσαμε τα τελευταία χρόνια μεταξύ των δύο χωρών. Δυστυχώς κάποιοι Έλληνες πολιτικοί μαζί με Έλληνοκύπριους πολιτικούς έθεσαν κάποιες μαζιμαλιστικές θέσεις που αγνοούσαν τα δικαιώματα της Τουρκίας και των Τουρκοκυπρίων. Αυτούς τους ισχυρισμούς που δεν ήταν σύμφωνοι με το διεθνές δικαίο τους παρουσίασαν στον ελληνικό λαό σαν να είναι ήδη δικά τους δικαιώματα. Ταυτόχρονα με αυτούς τους ισχυρισμούς προσπά-

Ο κ. Φαχρετίν Αλτούν θεωρείται ένας από τους πιο στενούς συνεργάτες του Τούρκου προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν.

θησαν να φέρουν αποτέλεσμα βασιζόμενοι στην αλληλεγγύη της Ε.Ε. προς τα μέλη της. Η Τουρκία έκανε τα απαραίτητα βήματα για να υποστηρίξει τα δικά της δικαιώματα που πηγάζουν από το διεθνές δίκαιο, όπως και αυτά των Τουρκοκυπρίων. Σήμερα αυτό το σχέδιο δεν πείθει. Δεν είναι και ακριβοδίκαιο. Η προσδοκία μας από την ελληνική πλευρά είναι να μην επιμένει στους μαζιμαλιστικούς ισχυρισμούς της και να σκεφθεί τρόπους εκμετάλλευσης του πλούτου της περιοχής από κοινού με ειρηνικό τρόπο.

— Υπάρχουν πολλά, μεγάλα προβλήματα και διαφορές μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας, τα οποία δεν επιλύθηκαν για πολλά χρόνια. Λόγω αυτών των προβλημάτων το 2020 κορυφώθηκε η ένταση μεταξύ των δύο χωρών. Κατά την άποψή σας ποιος είναι ο τρόπος επίλυσης των προβλημάτων; Ο διάλογος, τα διεθνή δικαστήρια...

— Δεν πιστεύω πως υπάρχουν πολλά, μεγάλα και δυσεπίλυτα προβλήματα μεταξύ της Ελλάδας και της Τουρκίας. Δεν μπορούμε όμως να τερματίσουμε από μόνοι μας τις διαφορές μεταξύ των δύο κρατών. Πρέπει να τονίσω πως ο διάλογος και το διεθνές δικαστήριο δεν είναι το ένα ή εναλλακτικά του άλλου. Για να δημιουργηθεί μια σχέση «καζάν-καζάν» (win-win) δεν υπάρχει άλλος δρόμος από τον διάλογο. Καθόμαστε, συνομιλούμε κι αν μείνει

κάποιο θέμα που δεν μπορούμε να συμφωνήσουμε, τότε το οδηγούμε σε έναν μηχανισμό που βρίσκεται στο καταστατικό του ΟΗΕ. Απλά δη αυτοί οι δύο παράγοντες (σ.σ. διάλογος ή δικαστήριο) δεν είναι εναλλακτικοί, αλλά συμπληρωματικοί. — Θέλω να σας ρωτήσω για την Αγία Σοφία. Υπάρχουν πολλά ερωτήματα για την απόφαση της μετατροπής της Αγίας Σοφίας σε τζαμί, ενώ μέχρι πέρυσι λειτουργούσε ως μουσείο. Γιατί τώρα; Από το 2002 το κόμμα ΑΚΡ είναι στην κυβέρνηση της χώρας και πέρυσι ελήφθη αυτή η απόφαση. Μιλάμε για μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της UNESCO. Κατά την άποψή σας αυτό είχε οποιοδήποτε επικοινωνιακό όφελος για την Τουρκία και κυρίως στον δυτικό κόσμο;

— Στην υπόθεση της Αγίας Σοφίας υπάρχουν ζητήματα τα οποία δεν έχουν κατανοηθεί σωστά. Μπορεί αυτός ο χώρος αρχικά να χτίστηκε ως εκκλησία, όμως για πολλούς αιώνες χρησιμοποιήθηκε ως τζαμί. Η μετατροπή σε μουσείο είναι μια υπόθεση των τελευταίων 70-80 ετών. Αρα δεν μετατράπηκε σε τζαμί ένα μουσείο. Δεύτερο θέμα είναι πως την απόφαση αυτή δεν την πήρε η κυβέρνηση, αλλά το δικαστήριο. Το ανώτατο δικαστήριο στη δική έκρινε πως παραβιάστηκαν οι όροι των βακουφικών ιδρυμάτων. Και βάσει της απόφασης έγιναν τα απαραίτητα βήματα. Η προσευχή των μουσουλμάνων στην

Δεν απειλούμε τα δικαιώματά σας

— Η επικρατούσα άποψη στην Ελλάδα είναι πως η Τουρκία έχει παράνομες και υπερβολικές απαιτήσεις στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Η άποψή σας; — Όπως ανέφερα και πριν, η Τουρκία προσπαθεί να υπερασπιστεί τα δικαιώματά της στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Το λέω ξεκάθαρα: Δεν έχουμε βλέψεις στα δικαιώματα ούτε της Ελλάδας ούτε άλλου γείτονα. Στο ζήτημα της Τουρκίας δυστυχώς θεωρώ πως η ελληνική κοινή γνώμη δεν προσανατολίζεται με σωστό τρόπο. Παρακολουθώ από κοντά τα ελληνικά μέσα ενημέρωσης. Απορώ όταν διαβάζω στις εφημερίδες πως η Τουρκία είναι στα πρόθυρα να εισβάλει στην Ελλάδα! Αρα, η επικρατούσα άποψη μπορεί να μην αντικατοπτρίζει πάντα την αλήθεια. Εν συντομία, αυτό που έκανε η Ε.Ε. με τον άνθρωπα, εμείς πρέπει να το κάνουμε με τον πλούτο της περιοχής μας. Ωστόσο, στη λύση μπορούμε να φτάσουμε μόνο συνομιλώντας. Γι' αυτόν τον λόγο εμείς, παρά τις επιφυλάξεις της Ελλάδας, με επιμονή θέσαμε την άποψη του διαλόγου.

Αγία Σοφία δεν αλλάζει το ότι αυτός ο χώρος είναι κοινή κληρονομιά της ανθρωπότητας. Μπορούμε να έχουμε ένσταση στην προσευχή στην Παναγία των Παρισίων επειδή είναι στη λίστα της Παγκόσμιας Κληρονομιάς; Η Αγία Σοφία είναι εσωτερική υπόθεση της Τουρκίας. Δεν έχουμε να προσβληθούμε ή να διατάσουμε για οτιδήποτε.

— Θα ήθελα να αναφερθώ και στο ζήτημα της προσπάθειας ανατροπής της κυβέρνησης του προέδρου Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν με στρατιωτικό πραξικόπημα. Στην Ελλάδα και την Ευρώπη υπάρχουν πολλές απόψεις που εκφράζονται για τα όσα συνέβησαν εκείνη την ημέρα. Θεωρίες πως δεν ήταν μια πραγματική απόπειρα πραξικοπήματος, αν ήταν δεν θα είχε πραγματοποιηθεί στις 8 το βράδυ. Θα μας πείτε την άποψή σας και όσα ζήσατε;

— Δεν πιστεύω πως η πραγματικότητα είναι ανοιχτή σε ερμηνείες. Είναι φανερά όσα συνέβησαν τη 15η Ιουλίου, οι δράστες και οι στόχοι τους. Βάσει μιας πληροφορίας που καταγγέλλθηκε στις υπηρεσίες πληροφοριών μας, έγιναν οι έρευνες και οι πραξικοπηματίες

που είχαν στόχο να ξεκινήσουν τα μεσάνυχτα, με τη σκέψη πως αποκαλύφθηκαν έκαναν βήμα τις βραδινές ώρες. Υπάρχουν αποδείξεις πως αυτή η επίθεση πραγματοποιήθηκε από την τρομοκρατική οργάνωση ΦΕΤΩ που ο ηγέτης της βρίσκεται στις ΗΠΑ. Στις 15 Ιουλίου η Τουρκία δέχθηκε μια ασυνήθιστη επίθεση. Σκεφθείτε τα ελληνικά μαχητικά να βομβαρδίζουν την Αθήνα, τα άρματα μάχης να περνούν πάνω από τα αυτοκίνητα και να εκτελούνται πολίτες στη μέση του δρόμου. Εγώ δεν επιθυμώ καμία κοινωνία να ζήσει τέτοια γεγονότα.

Από την άλλη, η 15η Ιουλίου έδειξε πως ο πρόεδρος μας έδωσε αυτοπεποίθηση στον τουρκικό λαό και πως ο λαός μας προστάτησε και αγκάλιασε τη δημοκρατία. Να προσθέσω άλλο ένα σημείο: Πιστεύω πως οι Ευρωπαίοι φίλοι μας δεν έχουν καταλάβει αρκετά το τραύμα που ζήσαμε με τη 15η Ιουλίου. Δεν έδωσαν την απαραίτητη υποστήριξη στην Τουρκία. Θυμηθείτε τους πραξικοπηματίες που η Ελλάδα τους παραχώρησε δικαίωμα ασύλου. Αυτοί οι άνθρωποι διέφυγαν με στρατιωτικό ελικόπτερο στην Ελλάδα, όταν αντιλήφθηκαν πως η απόπειρα πραξικοπήματος απέτυχε. Αυτοί οι πραξικοπηματίες όχι μόνο δεν εκδόθηκαν στην Τουρκία αλλά και έτυχαν μεταχειρίσις πολιτικού πρόσφυγα. Περιμέναμε διαφορετική συμπεριφορά από τη γειτονική μας Ελλάδα, που ξέρεi τόσο καλά την πραγματικότητα των πραξικοπημάτων. Και ακόμα περιμέναμε. — **Η Τουρκία έκανε βήματα με στόχο τη βελτίωση των σχέσεων της με την Αίγυπτο, με την Ελλάδα και με τη Γαλλία. Μήπως πιστεύετε πως τα προηγούμενα χρόνια η τουρκική πλευρά έκανε και λάθη;**

— Η βασική αρχή της τουρκικής εξωτερικής πολιτικής δεν έχει αλλάξει εδώ και 100 χρόνια. Ειρήνη στη χώρα, ειρήνη στον κόσμο. Κατά περιόδους μπορούν να προκύψουν διαφορές και εντάσεις μεταξύ των κρατών. Αυτές τις φάσεις δεν μπορούμε να τις χαρακτηρίσουμε λανθασμένες ή ορθές. Να δώσουμε ένα ξεκάθαρο παράδειγμα. Όπως είναι γνωστό, στη Λιβύη κάθε μέρα αποκαλύπτονται ομαδικοί τάφοι. Η νόμιμη κυβέρνηση της Λιβύης έκανε έκκληση βοήθειας στη διεθνή κοινότητα, αφού ο Χαλίφα Χαφτάρ που έκανε αυτά τα εγκλήματα κατευθυνόταν προς την πρωτεύουσα. Η Τουρκία δέχθηκε να βοηθήσει. Αν δεν ήμασταν εμείς, παρόμοια εγκλήματα θα μπορούσαν να είχαν συμβεί στην Τρίπολη. Θα πρέπει να μετανιώσουμε γι' αυτό; Η Τουρκία, όπως όλα τα κράτη, ανάλογα τις συνθήκες της εποχής, στο πλαίσιο των εθνικών συμφερόντων της, καθορίζει την πολιτική της και την ασκεί. Βέβαια με όλους τους συνομλητές μας επιθυμούμε καλές σχέσεις. Στην εξωτερική πολιτική όμως δεν χωράει ρομαντισμός και δεν μπορείς να ονειροπολείς.

Στο προσφυγικό, ισχυρή Τουρκία σημαίνει ισχυρή Ευρώπη

— **Αυξάνονται οι απόψεις στον Τύπο της Δύσης πως η Τουρκία απομακρύνεται από την Ευρώπη. Κατά την άποψή σας η Τουρκία που στρέφει την πορεία της;**

— Η Τουρκία έχει παρουσία και συμφέροντα σε διάφορες περιοχές. Σήμερα παίζουμε έναν αποτελεσματικό και εποικοδομητικό ρόλο από την Αφρική μέχρι τη Λατινική Αμερική, τον Καύκασο, την Κεντρική Ασία, τα Βαλκάνια και τη Μέση Ανατολή. Αν το δούμε με αυτή τη σκοπιά η Τουρκία είναι και βαλκανικό κράτος αλλά και κράτος της Μέσης Ανατολής. Όπως είναι μια μεσογειακή χώρα και μια χώρα της Μαύρης Θάλασσας αλλά και του Καυκάσου. Στη διεθνή σκηνή αυτές οι ταυτότητες δεν εξαίρουν ή μία την άλλη. Κάποιοι εδώ και χρόνια κάνουν τη συζήτηση για την τουρκική εξωτερική πολιτική και μιλούν «για μετατόπιση του άξονα». Αυτούς που πιστεύουν τέτοιους ισχυρισμούς μπορούμε να τους χωρίσουμε σε

“

Είναι λανθασμένη πολιτική των ΗΠΑ να προστατεύουν έναν τρομοκράτη που επιχειρήσει να οργανώσει πραξικόπημα στην Τουρκία.

δύο ομάδες: Πρώτα υπάρχουν αυτοί που ενοχλούνται από την αποτελεσματικότητα της Τουρκίας επειδή κινείται σύμφωνα με τα συμφέροντά της. Αυτοί έχουν κάποιους δικούς τους ισχυρισμούς. Η δεύτερη ομάδα όμως είναι αυτοί που ακολουθούν τους ισχυρισμούς και δεν γνωρίζουν τον

πραγματικό κόσμο. Εμείς δεν κινούμαστε λαμβάνοντας στα σοβαρά αυτούς τους ισχυρισμούς. Η Τουρκική Δημοκρατία έχει μια ριζωμένη κρατική παράδοση και διαθέτει έναν ισχυρό ηγέτη. Εμείς κοιτάμε τη δουλειά μας.

— **Υπάρχει κάποια εξέλιξη στις σχέσεις με τις ΗΠΑ; Τι είδους βήματα αποφασίστηκαν στις συνομιλίες που έγιναν για τους S-400 και τα F-35;**

— Η Τουρκία και οι ΗΠΑ είναι τα δύο μεγαλύτερα μέλη του ΝΑΤΟ. Έχουμε βαθιές, πολυεπίπεδες και μακροχρόνιες σχέσεις. Τα κράτη δεν σημαίνει πως πάντα και σε κάθε συνθήκη θα έχουν τις ίδιες απόψεις. Οι προσδοκίες για τις διμερείς σχέσεις μπορούν να αλλάζουν. Σημασία έχει να βρεθούμε σε κοινό παρονομαστή και να υπερεκτιμήσουμε τους πολιτες μας στην ειρήνη και στη σταθερότητα. Δεν είναι μυστικό πως με τις ΗΠΑ έχουμε διαφορίες στα ζητήματα όπως το ΦΕΤΩ και το ΡΚΚ/ΡΥΔ. Είναι

λανθασμένη πολιτική της χώρας που την αποκαλούμε στρατηγική εταιρό, να προστατεύει έναν τρομοκράτη που επιχείρησε να οργανώσει πραξικόπημα στην Τουρκία, όπως να προστατεύει και μια οργάνωση που στοχεύει τους πολίτες μας. Με τον ίδιο τρόπο και οι ΗΠΑ, από τη δική τους σκοπιά, ίσως να έχουν σημεία με τα οποία δεν συμφωνούν. Σημασία έχει τα προβληματικά σημεία να τα βάλουμε σε παρένθεση και να στοχεύσουμε σε τομείς συνεργασίας. Αυτό δεν αφορά μόνο τις σχέσεις της Τουρκίας με τις ΗΠΑ. Τα βήματα που θα κάνουμε μαζί στο Αφγανιστάν είναι το καλύτερο παράδειγμα.

— **Θα ήθελα να αναφερθώ και στο ζήτημα του προσφυγικού. Πέρυσι η Τουρκία, στην περιοχή του Εβρου, άνοιξε τα σύνορα στους πρόσφυγες και έτσι προέκυψε μεγάλη κρίση με την Ελλάδα. Γιατί συνέβη αυτό; Μπορεί να ζήσουμε πάλι μια παρόμοια κρίση;**

— Η μετατροπή των προσφυγικών

ροών σε κρίση προκύπτει από την έλλειψη οράματος και στρατηγικής της Ευρώπης. Όπως ξέρετε, κάναμε μια συμφωνία το 2016. Στο πλαίσιο αυτό, δημιουργήσαμε έναν μηχανισμό για όσους θέλουν να ζητήσουν άσυλο να πηγαίνουν στην Ευρώπη με τη νόμιμη οδό. Ωστόσο, η Ε.Ε. και δεν τήρησε τις υποχρεώσεις της οι οποίες προκύπτουν από τη συμφωνία και δεν θέλησε να καταλάβει το βάρος που έχει επωμιστεί η Τουρκία από το προσφυγικό κύμα που δημιουργήθηκε από τη Συρία. Τότε η Τουρκία πώς να εφαρμόσει από μόνη της τις υποχρεώσεις μιας συμφωνίας που η Ε.Ε. δεν την τήρησε; Αρα αν υπάρχει πρόβλημα, τότε πρέπει να το ψάξουμε στις Βρυξέλλες.

Η Τουρκία στο ζήτημα των προσφύγων τα τελευταία 10 χρόνια έκανε περισσότερα από όσα της αναλογούν. Αν ο τουρκικός λαός δεν είχε επιδείξει ανθρωπιά και ήθος, η μισή Συρία σήμερα θα ήταν στην Ευρώπη. Εμείς δεν κάναμε μόνο μια απλή φιλοξενία.

Δημιουργήσαμε ζώνες ασφαλείας καθιερώνοντας περιοχές που ελέγχονταν από το ΡΚΚ και το ISIS. Στις περιοχές αυτές παρέχονταν υπηρεσίες υποδομών, παιδείας και υγείας. Όταν παρείχαμε αυτές τις βασικές συνθήκες εκατοντάδες χιλιάδες άνθρωποι επέστρεψαν στα εδάφη τους. Στις περιοχές αυτές ξεκίνησε και πάλι η παραγωγή και το εμπόριο. Το λέω ξεκάθαρα: Ο πιο αποτελεσματικός τρόπος αντιμετώπισης των προσφυγικών ροών είναι να λυθούν τα προβλήματα στην πηγή τους, η υποστήριξη στην Τουρκία να μη μένει αυτή η στήριξη μόνο σε οικονομικό επίπεδο. Γι' αυτό και η συμφωνία πρέπει να επικαιροποιηθεί. Αν η Τουρκία είναι ισχυρή τότε και η Ευρώπη θα είναι ισχυρή. Όμως αν στα δομικά προβλήματα ψάχνουμε καταπραυντικές λύσεις τότε αυτή η «κρίση» δεν θα τελειώσει. Είναι συνταγή να προσδοκούμε πως αυτά τα δομικά προβλήματα θα τα επιλύσει η Τουρκία μόνη της.

Τρέχει πίσω από την πανδημία η κυβέρνηση

Σε πρώτο πλάνο οι κατά συνείδηση αρνητές του εμβολίου και στο βάθος η προειδοποίηση για υποχρεωτικούς εμβολιασμούς

ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η έκτακτη εμφάνιση του Προέδρου της Δημοκρατίας Νίκου Αναστασιάδη στον κυπριακό λαό, πριν ανακοινωθεί το τρίτο πακέτο μέτρων μέσα σε διάστημα δυο εβδομάδων, επισφράγισε αυτό το οποίο υπήρχε ως αίσθηση. Ότι η κυβέρνηση, στο κομμάτι πολιτικής διαχείρισης της πανδημίας μετά το Πάσχα, επέδειξε μειωμένα αντανακλαστικά. Τα όσα είπε ο κ. Αναστασιάδης για την έξαρση της πανδημίας, επιρρίπτοντας τη συνολικά ευθύνη σε όσους πεισματικά αρνούνται τα εμβόλια, αποτελούν τη μισή αλήθεια. Η άλλη μισή αφορά τις επιλογές που έγιναν σε πολιτικό επίπεδο, αγγίζοντας σε πολλές περιπτώσεις τον ίδιο αλλά και το κυβερνητικό στρατόπεδο που σε κρίσιμες φάσεις λειτουργήσε, όχι με καθαρά επιδημιολογικά κριτήρια αλλά για να καϊδέψει συντεχνιακά

Με βάση τη χρονική αντίδραση της κυβέρνησης και την ημερήσια επιδημιολογική εικόνα, οι πρώτες αποφάσεις λήφθηκαν με καθυστέρηση δέκα ημερών και εφόσον τα ημερήσια κρούσματα από 67 αυξήθηκαν σε 529.

αυτά που πίεζαν για χαλαρώσεις. Ορθώς ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας εστίασε σε όσους παραμένουν ανεμβολίαστοι, ωστόσο δεν εξήγησε ποιος ευθύνεται για το κλίμα υπερβολικής καλαρότητας που καλλιεργήθηκε στον πληθυσμό μετά το Πάσχα. Γιατί εγκαταλείφθηκε η επιτυχημένη, όπως αποδείχθηκε, συντηρητική προσέγγιση στην αντιμετώπιση της πανδημίας; Με ποιο σκεπτικό αποφασίσθηκαν οι υπερβολικές, από τα γεγονότα, παραχωρήσεις σε χώρους που αποδεδειγμένα αποτελούν εστίες μετάδοσης του ιού, με αποτέλεσμα η μετάλλαξη Delta να έχει εκτινάξει τα ημερήσια κρούσματα σε επίπεδα ρεκόρ; Υπάρχει λογική εξήγηση να αποφασίζονται, μέτρα κατά της νέας εξάρσης, και αυτά να εφαρμόζονται μια εβδομάδα μετά;

Οι νοσληίες

Από το αγανακτισμένο τηλεοπτικό μήνυμα του προέδρου της Δημοκρατίας ξεχωρίζουν δυο στοιχεία. Το πρώτο αφορά το σύστημα υγείας και το δεύτερο αυτό το οποίο εφαρμόζεται από άλλες ευρωπαϊκές χώρες. Τον υποχρεωτικό εμβολιασμό. Και τα δυο στοιχεία δημιουργούν ένα εφιαλτικό κράμα στο υποσυνείδητο των πολιτών για το τι επι-

Το διάγγελμα του προέδρου της Δημοκρατίας ουσιαστικά αποτελεί την τελευταία προειδοποίηση προς όσους συνεχίζουν να αρνούνται εμβολιασμό, προτού γίνει το επόμενο το οποίο δεν θα είναι άλλο από τον υποχρεωτικό εμβολιασμό.

Σκληρά μέτρα

Όπως φάνηκε και από τα λεγόμενα του προέδρου της Δημοκρατίας η πολιτική κατεύθυνση της κυβέρνησης είναι οι αποφάσεις που λαμβάνονται να μην αφήνουν το αποτύπωμά τους, σε κοινωνικό και οικονομικό επίπεδο. Στο πνεύμα αυτό, για την ώρα, δεν υπάρχει ούτε σαν σκέψη το αυστηρό πλαίσιο που ακολουθήθηκε στο παρελθόν με περιορισμό κοινωνικών και οικονομικών δραστηριοτήτων. Η καθολική εφαρμογή των SafePass σε όλο το φάσμα της καθημερινότητας εκτιμάται πως θα πιέσει την πληθυσμιακή ομάδα που δεν έχει εμβολιαστεί, ενόψει μάλιστα και του κατ'εξοχήν μήνα διακοπών που είναι ο Αύγουστος. Εάν και εφόσον τύχουν αυστηρής εφαρμογής οι υγειονομικοί έλεγχοι δεν είναι υπερβολή να ειπωθεί πως όσοι το επόμενο διάστημα επιμείνουν να αρνούνται τα εμβόλια η καθημερινότητά τους θα γίνει πολύ δύσκολη.

νείδητο των πολιτών για το τι επιφυλάσσει η πανδημία, όχι για τον ερχόμενο Σεπτέμβριο, όπως ήταν οι αρχικές εκτιμήσεις των ειδικών αλλά μέσα στην καρδιά του καλοκαιριού. Αναφερόμενος στις 181 νοσληίες που ήταν ο απολογισμός της περασμένης Πέμπτης, αποκαλύπτεται πως το σύστημα υγείας συνεχίζει να παραμένει ο αδύναμος κρίκος κάθε φορά που παρατηρείται έξαρση της μεταδοτικότητας του ιού. Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας πρόταξε τις επιδημιολογικές απόψεις για το ρυθμό μεταδοτικότητας του ιού, και την ανάγκη λήψης μέτρων κάτι που δεν έπραξε όταν ο ECDC προειδοποιούσε, τουλάχιστον από τις 23 Ιουνίου, για την επιθετική συμπεριφορά και τις επιπτώσεις της μετάλλαξης Delta. Εδώ να υπενθυμίσουμε πως η πρώτη αντίδραση, και αυτή μισή, εκδηλώθηκε 10 μέρες αργότερα (2 Ιουλίου), με αποτέλεσμα όταν τα ημερήσια κρούσματα και οι νοσληίες είχαν πάρει την ανιούσα η κυβέρνηση να επανέλθει, προτού τεθούν τα πρώτα μέτρα σε ισχύ, με συμπληρωματικό πακέτο το οποίο όπως υποστηρίζεται από την ιατρική κοινότητα θα έπρεπε να είχε αποφασισθεί και τεθεί σε εφαρμογή από τα τέλη

Ιουνίου και όχι να αναμένεται το πασιφανές, κατά τις ίδιες απόψεις.

Οι εμβολιασμοί

Στο κομμάτι των εμβολίων ο πρόεδρος ακολούθησε την τακτική του καρότου και μαστιγίου. Από τη μία ο κ. Αναστασιάδης προσπαθεί να αγγίξει το συναίσθημα των πολιτών, μέσω της υπευθυνότητας και από την άλλη, με αναφορές στην τακτική άλλων χωρών, προειδοποίησε πως εάν δεν ανακοιπή η πορεία της πανδημίας και δεν αποδώσουν οι προσπάθειες να μεταπεισθούν οι αντιρροπίες εμβολίων τα χειρότερα έπονται. Πιο σαφής δεν θα μπορούσε να γίνει ο πρόεδρος της Δημοκρατίας όταν έλεγε πως οι επιλογές που υπάρχουν είναι δυο. «Ή ο υποχρεωτικός εμβολιασμός ή μέσα από άλλα μέτρα, η ενθάρρυνση της απόφασης για εμβολιασμό του συνόλου του πληθυσμού». Η αναφορά του προέδρου της Δημοκρατίας για σεβασμό του δικαιώματος επιλογής των πολιτών στην ουσία μεταφράζεται ως κίνηση τακτικής που δεν ακυρώνει ο υποχρεωτικός εμβολιασμός ως αποτελέσει επιλογή κάτι που θα εξαρτηθεί από την αποδότη που θα έπρεπε να είχε αποφασισθεί και τεθεί σε εφαρμογή από τα τέλη

	ΑΡΙΘΜΟΣ ΚΡΟΥΣΜΑΤΩΝ	ΠΟΣΟΣΤΟ ΘΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (%)
21/06/2021	67	0,32
22/06/2021	122	0,32
23/06/2021	167	0,50
24/06/2021	175	0,51
25/06/2021	169	0,40
26/06/2021	226	0,54
27/06/2021	216	0,56
28/06/2021	314	0,84
29/06/2021	332	0,67
30/06/2021	429	1,18
01/07/2021	473	1,26
02/07/2021	529	1,17
03/07/2021	583	1,21
04/07/2021	577	1,26
05/07/2021	787	1,80
06/07/2021	827	1,99
07/07/2021	952	2,16
08/07/2021	993	2,03
09/07/2021	882	1,42
10/07/2021	960	1,39
11/07/2021	849	1,33
12/07/2021	832	1,39
13/07/2021	1.081	1,72
14/07/2021	1.120	1,79
15/07/2021	1.152	1,71

Η έξαρση κρουσμάτων και τα αντανάκλαστικά

Μια ξεκάθαρη εικόνα για τη διαχείριση που έτυχε η νέα έξαρση των κρουσμάτων δίνει η ημερήσια επιδημιολογική εικόνα που ανακοινώνει το Υπουργείο Υγείας. Η κομβική ημερομηνία αντίστροφης μέτρησης, όπως φαίνεται και στον πίνακα, ήταν η 22α Ιουλίου με τα κρούσματα να διπλασιάζονται σε σχέση με την προηγούμενη μέρα. Στις 23 Ιουνίου ο αξιολόγηση κινδύνου του ECDC για την εξέλιξη της πανδημίας και της μετάλλαξης Delta, ουσιαστικά έδινε μια ασφαλή ερμηνεία για την αυξητική τάση. Παρά ταύτα η πρώτη αντίδραση εκδηλώθηκε στις 2 Ιουλίου, όταν τα κρούσματα είχαν εκτιναχθεί στα 529. Προτού στεγνώσει το μελάνι της υπουργικής απόφασης η κυβέρνηση θορυβημένη από την ανεξέλεγκτη πορεία ανόδου των κρουσμάτων, ανακοίνωσε δεύτερο πακέτο μέτρων, στις 9 Ιουλίου. Το τρίτο πακέτο μέτρων με στόχο τους ανεμβολιαστούς εκδηλώθηκε μετά από έξι μέρες και εφόσον είχαν περάσει 15 ημέρες από την αρχική αντίδρασή της κυβέρνησης στη νέα έξαρση των κρουσμάτων. Μέσα στο πνεύμα αυτό ουδείς μπορεί να πει με βεβαιότητα πως τα μέτρα που ανακοινώθηκαν την Παρασκευή ότι θα είναι τα τελευταία, μέχρι τέλους του μήνα.

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΑΝΟΥ ΛΟΪΖΟΥ ΠΑΡΡΑ

47 φορές συγγνώμη

Το 2000, έξι χρόνια μετά το εμφύλιο αιματοκύλισμα στη Ρουάντα, όπου σφαγιάσθηκαν κοντά ένα εκατομμύριο ψυχές, η χώρα ήταν ακόμα διαιλυμένη, χωρίς ηλεκτρικό ρεύμα, χωρίς τρεχούμενο νερό και με το 60% του πληθυσμού να βρίσκεται σε ακραία φτώχεια. Το μεγαλύτερο πρόβλημα όμως που είχε να αντιμετωπίσει ο Πολ Καγκάμε, ο άνθρωπος που βρέθηκε στο τιμόνι της χώρας εκείνη την περίοδο, ήταν ένα άλλο, πιο περίπλοκο ζήτημα. Η πλήρης συμφύλιση των Τούτσι και Χούτου, των δύο βασικών φυλών της χώρας. Χωρίς την επούλωση των πληγών, καμία πρόοδος δεν θα μπορούσε να επιτευχθεί. Έτσι ο Καγκάμε, σχεδίασε και εφάρμοσε ένα ιδιόμορφο σύστημα απονομής δικαιουσύνης ή ανάρρωσης καλύτερα. Το «Κατσάτσου», όπως ονομάστηκε δεν είχε στόχο να επιβάλει ποινές με τη δικτική έννοια, αλλά να φέρει τα θύματα και τις οικογένειές τους δίπλα στους θύτες, να αλληλοβροχηθούν και να συγχωρέσουν ο ένας τον άλλον για τα

εγκλήματα του παρελθόντος, ώστε να μπορέσουν να ζήσουν πλέον ειρηνικά, κάνοντας μια νέα αρχή. Στήθηκαν δώδεκα χιλιάδες τοπικά προσωρινά «δικαστήρια», σε κάθε πόλη και χωριό με στόχο το κάλεσμα όλων των πολιτών να παραθέσουν τη δική τους εμπειρία από τα εγκλήματα. Μαζική θεραπεία σε συλλογικό τραύμα. Όπου οι μαρτυρίες έδειχναν καθαρή ενοχή για δολοφονίες, επιβαλλόταν η αντίστοιχη ποινή φυλάκισης. Όπου έδειχναν εμπλοκή σε άλλες φύσης κακουχήματα, τότε η ποινή ήταν το κοινωνικό έργο. Και έτσι κατέληξαν οι άλλοτε ορκισμένοι εχθροί, να συνεργάζονται, να ξανακτίσουν ο ένας το σπίτι του άλλου και σιγά σιγά να συμβιώνουν αρμονικά.

Στα δικά μας τώρα. Συσκέψαις επί συσκέψεων και διαβήματα επί διαβημάτων. Εθιμοτυπική σύγκληση εθνικού συμβουλίου, επιτελικές καταδίδες και ανατροφοδότηση του ίδιου συλλογικού τραύματος. Η πιο ωραία ερώτηση έγινε προς τον πρόεδρο Αναστασιάδη ανή-

Η διαχρονική αδυναμία μας να μετρήσουμε τα δεδομένα, να αποτιμήσουμε τα ισοζύγια δυνάμεων ρεαλιστικά και ψυχραιμα, έδωσε χώρο στον κάθε τυχοδιώκτη να παίζει με τις ζωές μας.

μερα του πραξικοπήματος. «Τα μέτρα που εξετάζει το Εθνικό Συμβούλιο είναι ικανά να αποτρέψουν τις τουρκικές προκλήσεις και παράνομες ενέργειες στο Βαρώσι»; Και λέω ερώτηση γιατί η απάντηση ήταν θλιβερά, αστεία. Οι εργασίες ανοίγματος στο Βαρώσι είναι ήδη σε προχωρημένο στάδιο. Ποιος και γιατί απέτυχε να αποτρέψει τις τουρκικές ενέργειες, έπρεπε να ήταν ερώτηση. Ο Νίκος Χριστοδουλίδης που θα οχύρωνε την ΑΟΖ με τις Τριμερείς της πλάκας

την ώρα που τα τουρκικά τρυπάνια έπλεαν ανοικτά της Λεμεσού, επιδιίζοντας τις αδειοδοτημένες εταιρείες να προχωρήσουν σε εξορύξεις; Ο Νίκος Αναστασιάδης που έφτασε σε συνολική συμφωνία επίλυσης και την εγκατέλειψε κακήν κακώς πριν βάλει την υπογραφή του, αφήνοντάς μας προίκα τις 40 χιλιάδες τουρκικού στρατού μια ανάσα από τα σπίτια μας; Μήπως ο Αβέρωφ Νοεφύτου που ράβει ήδη προεδρικό κουστούμι αλλά την κρίσιμη ώρα έκανε τον μετεωρολόγο αντί να άρει την επιμυστοσύνη του προς την κυβέρνηση; Τα δεκάδες πρωτοκλασάτα στελέχη του ΔΗΣΥ που έβλεπαν την πορεία προς την καταστροφή αλλά βρέθηκαν να πανηγυρίζουν στην εξέδρα την εκλογή του Νίκου Αναστασιάδη το 2018; Μήπως η Ευρωπαϊκή Ένωση για την οποία έχουμε καταντήσει ο ενοχλητικός εταίρος με τις παραβιάσεις του κοινοτικού δικαίου, το διεθνές ρεζίλημα και τις ψευδοαπειλές μας για βέτο κάθε τρεις και λίγο;

Αναμφίβολα οι ευθύνες του προέδρου και της κυβέρνησης του για την κατάσταση που έχει περιέλθει σήμερα το κυπριακό πρόβλημα, είναι ασήκωτες. Πέραν αυτών όμως, θα ήθελα να σταθώ και στις δικές μας, που είναι βέβαιο πια, ότι η ιστορία δεν μας διδάξε απολύτως τίποτε. Η κυπριακή κοινωνία σήμερα βλεπύεται με παραμύθια παρόμοια όπως αυτά που υιοθετούσε τότε η κοινωνία του '60 και '74, υπό την ηγεσία του Μακαρίου. Η διαχρονική αδυναμία μας να μετρήσουμε τα δεδομένα, να αποτιμήσουμε τα ισοζύγια δυνάμεων ρεαλιστικά και ψυχραιμα, έδωσε χώρο στον κάθε τυχοδιώκτη να παίζει με τις ζωές μας. Ουδέποτε αμφισβητήσαμε το κυρίαρχο ελληνοκυπριακό αφήγημα, ουδέποτε απαιτούσαμε την επουλώση των πληγών που άνοιξαν οι αλληλοσκοτωμοί της περιόδου '58-74. Ως συνέπεια, ήταν να φύγουν με ανοιχτές τις πληγές οι γενιές των βιωμάτων, μεταφέροντας το δηλητήριο στις γενιές της αβίωτης μνήμης.

Την ώρα που έκλεινε το άρθρο, τα κεντροαριστερά κόμματα που εκπροσωπούν το 50% της τ/κ κοινότητας, ανακοίνωσαν ότι θα μποϊκοτάρουν την εθναρχικού τύπου ομιλία του Ερντογάν στην τ/κ Βουλή, καθότι ευθέως κι επισήμως αρνούνται την υποταγή στην τουρκική ηγεμονία. Στην ε/κ κοινότητα, 47 χρόνια αργότερα, μετρούμε τη μία ήττα μετά την άλλη, αρνούμαστε να παραδεχτούμε ότι η δική μας επιβίωση εξαρτάται από τη δική τους, δεν τολμούμε να ρίξουμε λίγο φως αλήθειας στις πληγές μας, να πάρουμε την τύχη μας στα χέρια μας και να κτίσουμε γέφυρες συμβίωσης. Τρεφόμαστε από το ίδιο μας το τραύμα, δεν θέλουμε να αναρρώσουμε και επιλέγουμε ηγεσίες που διαιωνίζουν τον αλυτρωτισμό την επουλώση των πληγών που άνοιξαν οι αλληλοσκοτωμοί της περιόδου '58-74. Ως συνέπεια, ήταν να φύγουν με ανοιχτές τις πληγές οι γενιές των βιωμάτων, μεταφέροντας το δηλητήριο στις γενιές της αβίωτης μνήμης.

Ολοι οι άνθρωποι του Στέφανου

Γνώριμα πρόσωπα παραμένουν στην Εζεκία Παπαϊωάννου, ενώ και νέα συμπληρώνουν το παζλ της ομάδας

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Όταν ο Στέφανος Στεφάνου εκλεγόταν νέος γενικός γραμματέας του ΑΚΕΛ ζήτησε από τον ανθυποψήφιο του Γιώργο Λουκαΐδη, να μιλήσει πριν από τον ίδιο στα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής. «Η καρδιά μου είναι καλά» έλεγε χαμογελώντας ο κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος του κόμματος στα μέλη του σώματος, ξεκαθαρίζοντας πως νιώθει ασφάλεια για το γεγονός ότι αναλαμβάνει ο Στέφανος Στεφάνου το πηδάλιο και αυτή ακριβώς η μεγαλόθυμη αντιμετώπιση της ήττας από τον Λουκαΐδη, έκανε πολλούς να αναθαρρήσουν, πως όσα εκτυλίχθηκαν μία δεκαετία περίπου προηγουμένως, όταν Άντρος Κυπριανού και Νίκος Κατσουρίδης διεκδικούσαν τη Γενική Γραμματεία δεν θα επαναληφθούν. Ότι δηλαδή δεν θα υπάρξει εσωστρέφεια αλλά θα δημιουργηθεί μία δυνατή ομάδα που θα πάρει το κόμμα μπροστά χωρίς εσωκομματικές τριβές. Το κατά πόσο αυτό θα ισχύσει είναι ένα ζήτημα ανοικτό και για πολλούς σπκάνει αρκετή συζήτηση. Το σίγουρο είναι πως ο Στέφανος Στεφάνου έχει ήδη διαμορφώσει την ομάδα του, με παλιούς γνώριμους και νέα πρόσωπα να βγαίνουν μπροστά. Και όσο κι αν στο ΑΚΕΛ επιμένουν πως ο γ.γ. του κόμματος είναι ο πρώτος μεταξύ ίσων, η ομάδα του θα έχει τελικώς αντίκτυπο στον ίδιο και στο τι ακριβώς θέλει τελικά να αλλάξει εντός κόμματος.

Ποιοι μένουν

Το περασμένο Σάββατο, η Κεντρική Επιτροπή εξέλεξε τη Γραμματεία του κόμματος, που στην ουσία αποτελεί τη στενή ομάδα του Στέφανου Στεφάνου. Ο Γιώργος Λουκαΐδης αποτελεί τον δεύτερο τη τάξη, λόγω και της θέσης που διατηρεί ως κοινοβουλευτικός εκπρόσωπος. Δύο πρόσωπα με κοινή αφετηρία, συγκλίνουσες θέσεις στο Κυπριακό, με διαφορές όμως σε θέματα νοοτροπίας και προσεγγίσης. Δεν πέρασε απαρατήρητη άλλωστε το «εμείς οι κομμουνιστές» κατά την τοποθέτησή του στο σώμα. Μία τοποθέτηση ελαφρώς διαφορετική από τη νότα που θέλει να δώσει ο Στέφανος Στεφάνου στη νέα εποχή, αυτή

Ο Άριστος Δαμιανού μπιάνει στη Γραμματεία, ενώ δημιουργούνται πολιτικές προεκτάσεις από τον αποκλεισμό Χριστοφίδη από το Πολιτικό Γραφείο.

Το Πολιτικό Γραφείο έχει σχετική ανανέωση, ωστόσο αποτελείται σε σημαντικό βαθμό από πρόσωπα του μηχανισμού.

του ανοίγματος του ΑΚΕΛ στην κοινωνία. Στη Γραμματεία παραμένει ως επικεφαλής του γραφείου για το Κυπριακό ο Τουμάζος Τσελεπής και αυτό επιβεβαιώνει ότι το κόμμα δεν αλλάζει θέση στο εθνικό πρόβλημα. Μαζί του και ως επικεφαλής των οικονομικών ζητημάτων ο πρώην συμφοιτητής του Νίκος Ιωάννου (Πόλεμος).

Τα νέα πρόσωπα που προστίθενται είναι ο Άριστος Δαμιανού, η Σωτηρούλα Χαραλάμπους, που αναλαμβάνει τη Γενική Γραμματεία της ΠΕΟ και ο κεντρικός οργανωτικός μετά την αφυπηρέτηση Χρίστου Αλέκου, Χάρης Καράμανος. Ο Στέφανος Στεφάνου βρίσκεται εδώ και καιρό σε πλήρη συντονισμό με τον Άριστο Δαμιανού σε θέματα που αφορούν τη Βουλή, ενώ με τη Σωτηρούλα Χαραλάμπους η σχέση τους χρονολογείται από τα φοιτητικά χρόνια στη Βουλγαρία. Είναι η πρώτη γυναίκα η οποία αναλαμβάνει την ηγεσία της ΠΕΟ, η πρώτη γυναίκα που συμμετέχει στην Κεντρική Γραμματεία του ΑΚΕΛ και από πολλούς θεωρείται άλλης νοοτροπίας και φιλοσοφίας από τον προκατόχο

Ο Στέφανος Στεφάνου δημιουργεί τη δική του ομάδα και θέλει να στείλει το μήνυμα της ανανέωσης.

της. Υπάρχουν ωστόσο και οι κριτικές που δέχεται από ευρύτερους κύκλους λόγω των πολιτικών της κατά τη διάρκεια που ήταν υπουργός Εργασίας επί Δημήτρη Χριστόφια. Το πρόσωπο που συζητήθηκε αρκετά για το κατά πόσο θα έμπαινε ή όχι στην Κεντρική Γραμματεία, ήταν ο κεντρικός οργανωτικός Χάρης Καράμανος. Και συζητήθηκε καθώς ο κ. Καράμανος ουδέποτε είχε πολιτικό ρόλο και λόγω στο κόμμα πλην της περιόδου που διετέλεσε γ.γ. της ΕΔΟΝ. Ο αρχικός στόχος ήταν μία πολιτικά αναβαθμισμένη Κεντρική Γραμματεία, με τη συμπερίληψη της Ελένης Μαύρου σε αυτήν, ή του Νεοκλή Συλικιώτη που ενδιαφερόταν εδώ και καιρό και για τη θέση του κεντρικού οργανωτικού. Υπήρξε ωστόσο έντονα η θέση ότι επειδή το οργανωτικό του κόμματος δεν βρίσκεται και στην κα-

λύτερη θέση τα τελευταία χρόνια, ο κεντρικός οργανωτικός θα πρέπει να συνεχίσει να μετέχει στην Κεντρική Γραμματεία για καλύτερο συντονισμό και όχι να υποβαθμιστεί ο ρόλος του. Ο Χάρης Καράμανος εξελέγη συνεπώς στην Κεντρική Γραμματεία, με την Ελένη Μαύρου και τον Νεοκλή Συλικιώτη να περιορίζονται τελικώς στο Πολιτικό Γραφείο.

Η εικόνα του κόμματος

Σαφής ανανέωση υπάρχει πάντως στην ομάδα Τύπου. Εκπρόσωπος Τύπου αναλαμβάνει ο βουλευτής Αμμοχώστου Γιώργος Κουκουμάς. Με τον Στέφανο Στεφάνου ήρθαν ιδιαίτερα κοντά όταν ο κ. Κουκουμάς ανέλαβε θέση στον μηχανισμό και συγκεκριμένα στο γραφείο Τύπου. Βεβαίως η εκπροσώπηση του κόμματος δεν θα είναι one man show, αλλά πίσω από

τον κ. Κουκουμά θα υπάρχει μία συγκεκριμένη ομάδα αναπληρωτών εκπροσώπων Τύπου της νεότερης γενιάς. Τον συντονιστικό ρόλο θα έχει ο Γιώργος Κουκουμάς αλλά παράλληλα θα τοποθετούνται οι Σταύρη Καλοψιδιώτου, Χάρης Πολυκάρπου, Μαρία Πελεκάνου και Μαρίνα Σάββα. Η Σταύρη Καλοψιδιώτου είναι στο γραφείο του Κυπριακού και συμμετείχε μαζί με τον κ. Τσελεπή στις συνομιλίες του 2016. Ο κ. Πολυκάρπου είναι ο υπεύθυνος του γραφείου Οικονομικών του κόμματος και πλέον μέλος του Πολιτικού Γραφείου. Θα τοποθετείται όπως όλα δείχνουν για τα ζητήματα οικονομίας, ενώ προς τα έξω θα βγαίνει και η επικεφαλής της κοινοβουλευτικής ομάδας Μαρία Πελεκάνου. Την ομάδα ολοκληρώνει η Μαρίνα Σάββα, η οποία παραμένει μετά την αποχώρηση του Άντρου Κυπριανού επικεφαλής του γραφείου του Γενικού Γραμματέα. Στόχος του Στέφανου Στεφάνου είναι να δώσει την εικόνα ανανέωσης, βγάζοντας νέα πρόσωπα μπροστά.

Το Πολιτικό Γραφείο

Πάντως μετά και το πολιτικό γραφείο, υπήρξε η ανάγκη να σταλεί το μήνυμα ανανέωσης προς σώπων στο σώμα. Μόλις τρεις είναι οι γυναικες που θα συμμετέχουν στο πολιτικό γραφείο, ενώ έντονη είναι η παρουσία προσώπων του μηχανισμού. Αίσθηση προκάλεσε η καλή κατάταξη αυτών των στελεχών στα σώματα σε αντιδιαστολή με την χαμηλή επίδοσή τους στην εκλογική μάχη. Αυτό από μόνο του έχει διπλή ερμηνεία. Είτε ότι τα μέλη της Κεντρικής Επιτροπής εκλέγουν με εντελώς διαφορετικά κριτήρια από ότι το ευρύτερο ακροατήριο του κόμματος, είτε ότι πολλά από αυτά τα στελέχη που έχουν έρεισμα στον στενό πυρήνα του κόμματος, δεν είναι ακόμα γνωστά στο ευρύτερο εκλογικό πεδίο. Με ενδιαφέρον καταγράφηκε το γεγονός ότι ούτε ο Γιώργος Κουκουμάς ούτε ο Χρίστος Χριστόφιας υπέβαλαν υποψηφιότητα για το Πολιτικό Γραφείο. Όπως σημειώνουν κομματικο κύκλοι, είναι νωρίς και έχουν και οι δύο άλλα καθήκοντα στα οποία θα πρέπει να δώσουν έμφαση.

Η περίπτωση Χριστοφίδη

Τη μεγαλύτερη αίσθηση έκανε ο αποκλεισμός του επαρχιακού γραμματέα Λευκωσίας-Κερύνειας Χρίστου Χριστοφίδη από το Πολιτικό Γραφείο, ο οποίος διατηρεί στενή σχέση με τον νέο γ.γ. του ΑΚΕΛ. Είναι ο πρώτος επαρχιακός γραμματέας που μένει εκτός Πολιτικού Γραφείου και αυτό προκαλεί έντονες προεκτάσεις. Η «Κ» είχε αποκαλύψει την περασμένη βδομάδα πως ο Χρ. Χριστοφίδης είχε περάσει εν πολλοίς από δική μετά τις εκλογές, καθώς κατηγορήθηκε από μέλος του κόμματος για πασκαλινό μήνυμα που έστειλε. Η επιτροπή ελέγχου προχώρησε αμέσως μετά τις εκλογές σε ετυμηγορία, η οποία παρουσιάστηκε στο εκλογικό συνέδριο και τον έβρισκε ένοχο για το θάνατο για το ΑΚΕΛ αμάρτημα του παραγοντισμού. Το ενδιαφέρον βεβαίως είναι ότι ενώ ακούστηκαν πολλά περί δημιουργίας επιτελείων από υποψήφιους βουλευτές, ανοικτούς πολέμους υποψηφίων και κόντρες, μόνο ο επαρχιακός γραμματέας Λευκωσίας και νυν βουλευτής δικάστηκε συνοπτικά και αυτό έχει τη δική του σημασία. Κατά την εκλογική διαδικασία της Κεντρικής Επιτροπής είχε στην παρένθεση σημειώσει ότι έχει πειθαρχικό παράπτωμα και για πολλούς εξηγείται η χαμηλή κατάταξη του στην Κεντρική Επιτροπή. Ο αποκλεισμός του ωστόσο από το πολιτικό γραφείο δημιουργεί νέα δεδομένα και συζητήσεις εντός του ΑΚΕΛ που δεν συνδέονται με τον παραγοντισμό αλλά με τις πολιτικές διαφορές που κατά διαστήματα εξέφρασε δημοσίως ο Χρίστος Χριστοφίδης. Ο ίδιος ήταν ο μόνος που διαφοροποιήθηκε στο Πολιτικό Γραφείο με την επιλογή Μάικ Σπανού, ενώ σύμφωνα με την επιστολή της Ειρήνης Χαραλαμπίδου προς την κοινοβουλευτική ομάδα, την οποία και αποκάλυψε η «Κ», ο ίδιος διαφώνησε για τους χειρισμούς που έγιναν κατά τη διάρκεια συζητήσεων της προεδρίας της Βουλής. Σύμφωνα πάντα με τον περίγυρο του Στέφανου Στεφάνου, ο αποκλεισμός του από το Πολιτικό Γραφείο προκάλεσε την έντονη δυσανεξία του νέου γ.γ., ενώ κάποιοι κομματικοί κύκλοι έκαναν λόγο ακόμα και για ομαδοποιήσεις στη διαδικασία εκλογής του νέου πολιτικού γραφείου. Άρχισε ήδη η συζήτηση για το κατά πόσο ο παραγοντισμός τελικά είναι ο τρόπος για να εξοστρακίζονται στελέχη. Το τι θα γίνει και ποια θα είναι η θέση του Χριστοφίδη στη νέα κατάσταση πραγμάτων που δημιουργείται θα διαφανεί το επόμενο διάστημα, χωρίς να αποκλείεται και η παραίτησή του από τον μηχανισμό και ο περιορισμός του στα κοινοβουλευτικά του καθήκοντα ή η παραμονή του με διευθέτηση του ρόλου του.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΤΡΟΥ Γ. ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ**

Οι κλιματικοί ηγέτες του μέλλοντος

Η σταδιακή αύξηση της θερμοκρασίας, ως συνέπεια της κλιματικής αλλαγής και της περιβαλλοντικής καταστροφής, θα φέρει την ανθρωπότητα ενώπιον νέων προκλήσεων και ακραίων καιρικών φαινομένων όπως οι πλημμύρες, οι πυρκαγιές, η ξηρασία κ.ά.

Με την υπογραφή της Συμφωνίας του Παρισιού το 2015, οι χώρες δεσμεύονται να συμβάλουν στην αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και του φαινομένου του θερμοκηπίου, το οποίο σχετίζεται με την αύξηση των θερμοκηπιακών αερίων, όπως διοξειδίου του άνθρακα και μεθανίου. Σχετική είναι η δέσμευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής μέσα από την Πράσινη Συμφωνία για μείωση των εκπομπών ρύπων στο 55% μέχρι το 2030 και η επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας, της απαλλαγής δη-

λαδή από τη χρήση άνθρακα μέχρι το 2050.

Μέσα από το Ταμείο Ανάκαμψης η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει δράσεις που να περιορίζουν την κλιματική αλλαγή, όπως η ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων, η προώθηση της ανακύκλωσης, της κυκλικής οικονομίας και η σωστή διαχείριση των πλαστικών και οικιακών αποβλήτων.

Στον πυλώνα της Πράσινης Μετάβασης και της Βιώσιμης Ανάπτυξης οι ηγέτες των κρατών καλούνται να προωθήσουν τη χρήση των Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας, την εξοικονόμηση και αποθήκευση ενέργειας μέσω της δημιουργίας φωτοβολταϊκών πάρκων, αλλά και τη χρήση φιλικότερων προς το περιβάλλον καυσίμων στις δημόσιες μεταφορές και την εφαρμογή ηλεκτροκίνητων μεταφορικών μέσων.

Λόγω και της κρισιμότητας των περιβαλλοντικών ζητημάτων, οι κλιματικοί ηγέτες του μέλλοντος θα κληθούν να ασχοληθούν με τις νέες κλιματικές απειλές, έχοντας πάντα στο επίκεντρό τους τον άνθρωπο και την επιβίωσή του. Είναι, όμως, απόλυτα κατανοητό ότι η εφαρμογή νέων πολιτικών που αφορούν το περιβάλλον δεν μπορούν να επιτευχθούν άμεσα, αν τα νοικοκυριά δεν διαθέτουν τους απαραίτητους οικονομικούς πόρους για αγορά ηλεκτροκίνητων αυτοκινήτων ή για αντικατάσταση του συστήματος θέρμανσης και ψύξης των κατοικιών τους.

Οι ηγέτες και τα κεντρικά κράτη θα πρέπει να δώσουν κίνητρα στους πολίτες για αξιοποίηση της οικιακής ή ηλιακής ενέργειας και τοποθέτησης φωτοβολταϊκών συστημάτων για εξοικονόμηση ενέρ-

γιας, λαμβάνοντας υπόψη και τις ευπαθείς ομάδες πληθυσμού για αποφυγή του κοινωνικού αποκλεισμού, ο οποίος διευρύνει συνεχώς το φάσμα της ενεργειακής φτώχειας.

Η ενεργειακή μετάβαση θα πρέπει να γίνει με σωστό τρόπο για αποφυγή των ανισοτήτων και να έχει στο επίκεντρο της τα κατώτερα στρώματα του πληθυσμού, τα οποία αδυνατούν να πληρώσουν τους λογαριασμούς του ρεύματος. Η άνοδος της στάθμης της θάλασσας, οι τυφώνες, η ξηρασία και τα ακραία καιρικά φαινόμενα θα δημιουργούν «κλιματικούς πρόσφυγες», οι οποίοι θα αναγκαστούν να εγκαταλείψουν τα σπίτια τους λόγω της αύξησης της θερμοκρασίας και των εκπομπών ρύπων. Σύμφωνα με στοιχεία της Παγκόσμιας Τράπεζας, μέχρι το 2050, 150 εκατομμύρια άνθρωποι

σε τρεις περιοχές του κόσμου, στην υποσαχάρια Αφρική, στη Νότια Ασία και στη Λατινική Αμερική θα μετατραπούν σε «κλιματικούς πρόσφυγες».

Όταν οι άνθρωποι δεν μπορούν να καλλιεργήσουν την καμένη ή πλημμυρισμένη γη τους θα αναγκαστούν να μεταναστεύσουν, μετακινούμενοι είτε προς τα αστικά κέντρα, δημιουργώντας έτσι υπερπληθείς πόλεις, είτε εγκαταλείποντας την χώρα τους και βιώνοντας τον ρατσισμό ως νέοι «κλιματικοί πρόσφυγες».

Για να ανταποκριθούν οι κοινωνίες στις νέες περιβαλλοντικές προκλήσεις χρειάζονται ηγέτες που να ασχολούνται με τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής. Η κλιματική αλλαγή και η καταστροφή του περιβάλλοντος είναι άμεσα συνδεδεμένες με νέες ασθένειες και παν-

δημίες και γι' αυτό τον λόγο επιβάλλεται η εφαρμογή φιλικών προς το περιβάλλον πολιτικών.

Οι νέες κλιματικές συνθήκες απαιτούν τη χάραξη νέων πολιτικών στη βάση μιας κοινωνίας πολιτών που να μην αποκλείει κανένα και να προσφέρει ίσα δικαιώματα και ευκαιρίες σε όλους. Οι νέοι κλιματικοί ηγέτες θα πρέπει να κερδίσουν τις καμένες καρδιές των ανθρώπων, να αλλάξουν παλιές νοοτροπίες και να κατανοούν τις ανησυχίες των ανθρώπων. Ο πλανήτης μας χρειάζεται όλους και οι κλιματικοί ηγέτες πρέπει να εμπνέουν με σύγχρονες και περιβαλλοντικά στοχευμένες ιδέες για να ξανακερδίσουν την εμπιστοσύνη των πολιτών και να διασφαλίσουν την επιβίωσή τους.

Ο κ. Άντρος Γ. Καραγιάννης είναι δήμαρχος Δερύνειας.

GOOD YEAR
MADE TO FEEL GOOD.

NEO Eagle F1 Asymmetric 3

Ελαστικό υπερ υψηλών επιδόσεων
Με τη μικρότερη απόσταση φρεναρίσματος
σύμφωνα με δοκιμές του TÜV

ΧΡ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ & ΥΙΟΙ ΛΤΔ
Καντάρας 54, Καϊμακλί,
1037 Λευκωσία - Κύπρος

Οι εκλογές... ξανάρχονται!

Δεν αποκλείστηκε η αναβολή

Μπορεί οι υποψήφιοι δήμαρχοι να εκδηλώνουν ενδιαφέρον επίσημα για δήμους, να ράβουν κουστούμια, να ξεκινούν επικοινωνιακές εκστρατείες, να πληρώνουν σύμβουλους και να ζητούν στήριξη από κόμματα και οργανωμένες ομάδες, ωστόσο τίποτα δεν θεωρείται ακόμα σίγουρο. Υπάρχει μία μικρή πιθανότητα ακόμα αναβολής των δημοτικών εκλογών, παρά τις εξαγγελίες των διαφόρων. Η τελική απόφαση προσεχώς στις 8θόνες μας και κυρίως στο Κοινοβούλιο το συντομότερο.

• • • •

Συντροφικές διαφωνίες

Βλέπουμε πως στην Εξεκία Παπαϊωάννου έχουν ήδη ξεκινήσει οι αλλαγές και η ανανέωση. Αυτό βεβαίως που έκανε εντύπωση είναι για ποιο λόγο οι δύο νεαροί βουλευτές του κόμματος Γιώργος Κουκουμάς και Χρίστος Χριστόφιας έμειναν εκτός της διαδικασίας του Πολιτικού Γραφείου. Ο πρώτος μάλιστα είχε προταθεί και επέλεξε να μείνει εκτός του σώματος. Τα γιατί ποικίλλουν. Αυτό που λέγεται πάντως είναι πως και οι δύο θέλουν να δώσουν προτεραιότητα αλλού. Όμως γιατί Κουκουμάς και Χριστόφιας αναφέρονται πάντα σαν να έχουν σιτιδήποτε κοινό πέραν του μαρξισμού λενινισμού; Παρά τις κοινές αφητηρίες οι δύο νεαροί βουλευτές έχουν πολλές πολιτικές διαφωνίες. Διαφωνίες οι οποίες ξεκινούν από την περίοδο που βρίσκονταν στην Προοδευτική Αθήνας. Οι κακές γλώσσες λένε μάλιστα πως καλά-καλά δεν μιλιούνται. Και πως ο Χρίστος Χριστόφιας και ο περίγυρος δεν είδε εξαρχής θετικά την απότομη ανέλιξη Κουκουμά στον μηχανισμό του κόμματος. Άλλες κακές γλώσσες πέρizi του οικοδομήματος υπερθεματίζουν και λένε πως υπάρχει κόντρα με τα νεαρότερα στελέχη του κόμματος να βρίσκονται είτε στη μία ομάδα είτε στην άλλη. Πέραν πάντως των φημολογιών περί κόντρας και αντιπαλότητας στην Εξεκία Παπαϊωάννου ανάμεσα στους νεαρούς συντρόφους, κρατάμε θετικά σημειώσεις για τη νέα κατάσταση πραγμάτων στο Γραφείο Τύπου. Ο Στέφανος Στεφάνου έχει αποφασίσει να δώσει τόπο στα νιάτα του κόμματος. Θα αποφεύγει τις πολλές δηλώσεις και γι' αυτές θα αναλάβει μία ομάδα με επικεφαλής τον Γιώργο Κουκουμά. Την ομάδα θα απαρτίζει το νέο -και ικανότατο- αίμα του κόμματος που μέχρι τώρα κρατούσε χαμηλό προ-

Ο πρόεδρος φρόντισε να κρούσει τον κώδωνα του κινδύνου ότι η διασπορά είναι πλέον ανεξέλεγκτη. Το καλύτερο βεβαίως θα ήταν να λάμβανε μέτρα αμέσως και να μην χάιδευε τα αφτιά σε κάθε οργανωμένη ομάδα συμφερόντων που τον παρακινούσε να αφήσει τα πάντα ανοικτά.

φίλ. Η Μαρίνα Σάββα που έχει αποδείξει εδώ και καιρό την αξία της, ο Χάρης Πολυκάρπου ως επικεφαλής οικονομίας, η Σταύρη Καλοψιδιώτου με τις γνώσεις της στο Κυπριακό και η Μαρία Πελεκάνου επικεφαλής της κοινοβουλευτικής ομάδας.

• • • •

Η θέση του αντιπροέδρου

Νέος πονοκέφαλος αναμένεται να ξεκινήσει για τον πρόεδρο του ΔΗΚΟ Νικόλα Παπαδόπουλο καθώς το κόμμα του Κέντρου μπλίνει πάλι σε εκλογική μάχη. Στόχος είναι να πληρωθεί η θέση του Αλέκου Τρυφωνιδή. Αυτή τη φορά στο ΔΗΚΟ δεν πρόκειται να αφήσουν την όλη διαδικασία να διαιωνίζεται αλλά θα προχωρήσουν συνοπτικά σε υποβολή υποψηφιότητων και εκλογές. Δεν αποκλείεται να εκδηλώσει ενδιαφέρον ο

Ο ΗΡΩΣ ΤΗΣ ΕΒΔΟΜΑΔΟΣ

ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΘΕΟΠΕΜΠΤΟΥ

Ήρωας της βδομάδας ο Χαράλαμπος Θεοπέμπτου και όσοι κατά την 20ή Ιουλίου έδιναν τον δικό τους αγώνα σε έναν πόλεμο από την αρχή προδομένο. Η ομιλία του προέδρου του Κινήματος των Οικολόγων κατά την περίοδο των μαύρων επετείων υπήρξε σημείο αναφοράς και μακράν η καλύτερη από όλους όσοι μίλησαν. Μακράν η καλύτερη, γιατί απέφυγε τα κλισέ και τις γραφικότητες, μίλησε για την εμπειρία του ως 18χρονος στον πόλεμο και τα τραύματα που άφησε στους συμπολεμιστές του. Μία πτυχή η οποία ουδέποτε φωτίστηκε όλα αυτά τα χρόνια.

αντιδήμαρχος Λεμεσού Νεόφυτος Χαράλαμπίδης, εκτός αν πάρει την απόφαση να διεκδικήσει τη δημαρχία. Στο κάδρο δεν πρέπει να παραλείπεται και ο βουλευτής Αμμοχώστου Χρίστος Σενέκης.

Βεβαίως, μιλώντας για ΔΗΚΟ, δεν αποκλείονται εκπλήξεις, ανατροπές και κόντρες εκεί που δεν το περιμένουμε.

Γράφει **Ο ΙΑΝΟΣ**

Κλωθώ

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο **ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ**

Η χοι εβδομάδα του Ερντογάν και οι εκπλήξεις

Καυτή θα είναι η νέα εβδομάδα, όχι μόνο λόγω του καύσωνα. Η παράνομη επίσκεψη Ερντογάν με τη μεγάλη πομπή ακολούθων και τις αναμενόμενες εξαγγελίες για την Αμμόχωστο και γενικά το Κυπριακό, ανεβάζει πολύ ψηλά τη θερμοκρασία. Το πρωτοφανές περιστατικό με πυροβολισμούς κατά σκάφους του λιμενικού σώματος της Κυπριακής Δημοκρατίας, τρεις ημέρες πριν από την επίσκεψη του νεοσουλτάνου προϊδέαζει για το τι θα ακολουθήσει την Τρίτη και την Τετάρτη, ημέρες της επίσκεψης. Η κυβέρνηση συνεχίζει το τρέξιμο για να εξασφαλίσει διεθνή υποστήριξη χωρίς μέχρι στιγμής θεαματικά αποτελέσματα. Στο εσωτερικό μέτωπο η ανήσυχη ηρεμία μία σπιθαμής χρειάζεται για μια νέα θεαματική έκρηξη. Μπορεί λόγω των ημερών να κρατούνται τα προσήματα αλλά αυτό δεν πρόκειται να συνεχιστεί για πολύ. Σε λίγες ημέρες η πολιτική σκηνή αναμένεται να επανέλθει στην τραγική της κανονικότητα... Μέσα στην απελπισία για τα όσα ανενόχλητος αποφασίζει και διατάσσει ο νεοσουλτάνος προβάλλει και μια μικρή ελπίδα: η αντίδραση μεγάλης μερίδας Τουρκοκυπρίων στις κινήσεις του Ερντογάν. Τουρκοκυπριακά κόμματα και οι πρώην Τουρκοκύπριοι ηγέτες Ταλάτ και Ακιντζί μπουκοτάρουν την ομιλία του Ερντογάν ενώπιον της ψευδοβουλής, παρά το ότι αυτός επιμένει ότι ετοιμάζεται να ανακοινώσει εκπλήξεις «κάτι νέο και σημαντικό για το οποίο έχουν ήδη γίνει οι προετοιμασίες», όπως δήλωσε. Ενώ από τη μία είναι παρήγορο πως οι ανακοινώσεις του θα γίνουν μπροστά σε άδεια έδρανα στην

«Νομίζουν πως μας ενδιαφέρει εάν υπάρχει έστω και ένας κάτω να μας ακούει;»

ψευδοβουλή, δεν σημαίνει πως δεν θα τις εφαρμόσει. Και ενώ το Εθνικό Συμβούλιο και η κυβέρνηση βρίσκονται σε ετοιμότητα για νέες συνεδρίες και αποφάσεις, την πορεία του νεοσουλτάνου δεν φαίνεται ότι μπορούν να την ανακόψουν. Το μόνο στο οποίο μπορούμε να ελπίζουμε, αναλόγως και των όσων θα ανακοινώσει ο Ερντογάν, είναι

μία έκτακτη συνεδρίαση του Συμβουλίου των Ευρωπαίων ΥΠΕΞ όπου θα ληφθεί μια νέα, πιθανώς αυστηρή απόφαση κατά της Τουρκίας.

Αρκετές συζητήσεις προκαλεί η πρόταση του Ιωάννη Κασουλίδη για νομιμοποίηση του παράνομου αεροδρομίου της Τύπου με αντάλλαγμα την παράδοση της Αμμοχώ-

στου στη Ηνωμένα Έθνη με στόχο να σωθεί η Αμμόχωστος. Πρόκειται για μια πρόταση έξω από το κουτί όπως την χαρακτήρισε ο ίδιος ο Ιωάννης Κασουλίδης, η οποία αναμένεται ότι θα έχει την τιμητική της στη δημόσια συζήτηση τις επόμενες ημέρες.

Αναβρασμός επικρατεί στον ΔΗΣΥ για τις εκλογές της τοπικής αυτοδι-

οίκησης. Από τη Δευτέρα μέχρι το τέλος Ιουλίου τα μέλη του κόμματος θα μπορούν να υποβάλουν υποψηφιότητες για τα ψηφοδέλτια των δημοτικών συμβούλων και των Σχολικών Εφορειών. Παράλληλα ο Αβέρωφ Νεοφύτου διατηρεί το δικαίωμά του για να επιλέξει αριστίνδην υποψήφιους μέχρι και 25% των εδρών σε κάθε δήμο. Οι επαρχιακοί γραμματείς του ΔΗΣΥ σε κά-

θε επαρχία έχουν ενημερωθεί ότι ο Αβέρωφ θα ασκήσει το δικαίωμα του για επιλογή των αριστίνδην υποψηφίων κάτι που προκαλεί νέες διεργασίες. Αν' όσα μαθαίνω από τη Μάνταμ του Φούλη, αρκετοί και αρκετές φιγούρες ως υποψήφιοι, υποψηφίες για μια θέση αριστίνδην. Ωστόσο, πραγματική μάχη όπως ακούγεται για τη δημαρχία οπμαντικών δήμων με φερόμενους ως υποψήφιους να κονταροχτυτούνται. Και όχι μόνο στον ΔΗΣΥ, αλλά και στο ΑΚΕΛ και στο ΔΗΚΟ...

Έκπληξη ήταν για ορισμένους ο διορισμός του Γιώργου Κουκουμά ως νέου εκπροσώπου Τύπου του ΑΚΕΛ. Εντός και εκτός του κόμματος αναμένουν τις πρώτες δηλώσεις του νέου εκπροσώπου για να γίνει και η ανάλογη κριτική. Εκείνο πάντως που ακούστηκε μέσα στο ίδιο το κόμμα προχθές είναι πως η σύγκριση με τον πετυχημένο κατά γενική ομολογία προκάτοχό του και νυν γ.γ. του κόμματος Στέφανο Στεφάνου είναι αναπόφευκτη.

ΚΟΙΝΙΖ: Θα επιβεβαιώσει η εκλογή νέου αντιπροέδρου του ΔΗΚΟ στη θέση του Τρυφωνιδή τη δύναμη του Νικόλα Παπαδόπουλου στο κόμμα του; Πηγή μου από το πριγκιπάτο μου ανέφερε πως «η μάχη για το ποιος θα καταλάβει τη θέση επεκτείνεται πολύ πιο μακριά από όσα μπορεί να φανταστεί ο απλός ψηφοφόρος του ΔΗΚΟ». Τα μηνύματα που θα δοθούν με τη συγκεκριμένη εκλογή, μου ανέφερε, μπορεί να αφορούν ακόμα και αυτή τη θέση του πριγκίπα Νικόλαου ως προέδρου του κόμματος. Λέτε;

Ενάμιση χρόνο μετά

Της **ΕΛΕΝΗΣ ΞΕΝΟΥ**

Μετρούμε ήδη 383 θανάτους από την πανδημία. Εντός. Εκτός εκατομμύρια κόσμος πέθανε. Και ένα σωρό άνθρωποι πενθούν ακόμα τους δικούς τους. Ο πλανήτης αναποδογυρίστηκε. Η οικονομία βυθίστηκε στο κόκκινο. Ο φόβος επίσης. Στις χώρες του τρίτου κόσμου το σκηνικό είναι τρομακτικό. Άνθρωποι πεθαίνουν στον δρόμο. Ποιος να τους προμηθεύσει με εμβόλια; Χώρες δευτέρας κατηγορίας. Αλλά αυτούς ποιος να τους σκεφτεί; Μόνο τα δικά μας δικαιώματα μετρούν. Των άλλων, που δεν έχουν στον ήλιο μοίρα και προσεύχονται να βρεθεί ένας οργανισμός, ένα κράτος, ένας οποιοσδήποτε να τους σώσει με ένα εμβόλιο και να σταματήσει την παρέλαση φερέτρων, γιατί να τους σκεφτούμε; Οι ευαισθησίες μας ανέκαθεν επλεκτικές. Αποκομμένη από μια παγκόσμια πραγματικότητα, αιωνίως αγεωμέτρητοι στο σύμπαν. Χωρίς συνείδηση και ενσυναίσθηση. Μόνο άγνοια και αναπαγωγή ψευδών ειδήσεων και θεωριών συνωμοσίας, τις οποίες προκειμένου να τις υπερασπιστούμε θυσιάσουμε το γενικό καλό. Και μιλάμε για ατομικά δικαιώματα. Και ελευθερία της βούλησης. Χωρίς επίγνωση πως δεν νοείται ελευθερία αποκομμένη από το ηθικό της βάρος. Και από την εννόηση του καθήκοντος. Και πως στο τέλος της ημέρας αυτός που αισθάνεται τόσο έντονα ότι δεν θέλει να ανήκει σ’ αυτή την κατάσταση επειδή δεν τη δέχεται, δεν την πιστεύει, δεν την αναγνωρίζει τότε καλά κάνει να πάρει τα βουνά. Να κλειστεί σε μια παράγκα κάπου σε ένα λόφο και να απαρνηθεί τους πάντες και τα πάντα που συνωμοτούν για να τον «εξοντώσουν» και να τον «περιορίσουν» και να τον μετατρέψουν σε ζώμη. Να διαχωρίσει τη θέση του από αυτό το σύστημα το οποίο αρνείται ως χρεωκοπημένο, διαβολεμένο ή δεν ξέρω και εγώ τι άλλο και όχι να επιλέγει καλά πως τον βολεύει πού θα συμμετέχει και πού όχι, αναλόγως των δικών του αναγκών. Ο ιός δεν πρόκειται να φύγει σύντομα. Και όπως όλα αποδεικνύουν αρέσκεται στις μεταλλάξεις, τις πιο επιθετικές, τις πιο εκθρικές. Ο μόνος τρόπος να οχυρωθούμε είναι το εμβόλιο. Και να οχυρώσουμε τη χώρα μας, τους συνανθρώπους μας, την οικονομία μας. Τους συνανθρώπους μας που δεν ξέρουν αν αύριο θα έχουμε δουλειά ή όχι. Τους ηλικιωμένους που ήδη αισθάνονται εξαρτημένοι από την άρνηση ή την κατάφαση του κάθε φροντιστή τους. Και των παιδιών μας που τους χρωστάμε ένα καλύτερο σήμερα και αύριο, διότι αυτό που συμβαίνει τώρα είναι αποτέλεσμα των δικών μας αδυναμιών να σεβαστούμε τον άνθρωπο, τη φύση και την ίδια τη ζωή.

Ενάμιση χρόνο μετά. Οι άνθρωποι ασφυκτούν μέσα στα ψυχολογικά τους. Καταθλίψεις, ανασφάλεια, αδιέξοδα. Στις εντατικές χιλιάδες σε ολόκληρο τον κόσμο. Και κανείς δεν ξέρει μέχρι πότε. Και εμείς θεωρούμε βάρος το ελάχιστο καθήκον. Βάρος επειδή πρέπει να φοράμε μάσκα, βάρος επειδή πρέπει να ελέγχουμε το safe pass, βάρος τα rapid επειδή μας ενοχλούν στο ρουθούνι. Βάρος οτιδήποτε μας φέρνει ενώπιον της ευθύνης που έχουμε ο ένας απέναντι στον άλλο. Να προστατεύσουμε ο ένας τον άλλο. Να γνωιαστούμε ο ένας για τον άλλο. Τόσο απλό. Και η ερμηνεία που δίνουμε είναι πως αυτό το τόσο απλό και ταυτόχρονα τόσο μεγαλειώδες, είναι συρρίκνωση της ελευθερίας μας. Και των δικαιωμάτων μας. Και δεν ξέρω και εγώ τι άλλο μας δίνει την εσφαλμένη πεποίθηση πως είμαστε κάτι περισσότερο από αυτό που είμαστε, δηλαδή άνθρωποι. Θνητοί. Με ημερομηνία λήξης. Με αρχή και τέλος. Δεν ξέρω τι άλλο χρειάζεται να γίνει για να πειστούν όσοι δεν πείθονται πως το εμβόλιο είναι υπόθεση ατομικής και κοινωνικής ευθύνης. Το πιο πιθανόν, ωστόσο, είναι ότι δεν πρόκειται να πειστούν αλλά αντιθέτως θα βρίσκουν συνεχώς αφορμές για να αρνούνται. Γιατί στο βάθος αρέσκονται να αρνούνται. Αισθάνονται πως αρνούμενοι αντιστέκονται. Και πως διαφέρουν, πως αποκτούν οντότητα. Χειραγωγώντας τους υπολοίπους. Ανίκανοι να εννοήσουν πως στην πραγματικότητα ο μόνος ελεύθερος άνθρωπος είναι αυτός που κατανόει την μοναδική αποστολή που έχει σ’αυτή τη γη: να παραμείνει άνθρωπος.

elenixenou11@gmail.com

Ένας πατέρας με τον γιο του πετούν χαρταετό στην πόλη Σαν Χοσέ της Κόστα Ρίκα, μέσα σε ένα σύννεφο σκόνης από τη έρημο Σαχάρα.

Ενώσω χάναμε το Βαρώσι

Της **ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ**

Το Πάσχα του 2003, η κυβέρνηση Τάσσου Παπαδόπουλου παρακολουθούσε με αμχανία, τα οδοφράγματα να ανοίγουν. Θα έλεγε στους Ε/κ να μην πάνε στα σπίτια τους ή θα παρακολουθούσε αμέτοχη τις ουρές στα σημεία προσέλευσης; Το Προεδρικό ενημέρωνε ανεπίσημα τα ΜΜΕ πως θα πρέπει να αποθαρρυνθούν οι πολίτες να μεταβούν στα Κατεχόμενα. Ήταν, όπως σημείωναν, άλλωστε, ένα τέχνασμα που στόχο είχε την έμμεση αναγνώριση του ψευδοκράτους μέσω της επίδειξης διαβατηρίων.

Όμως η αμχανία είχε προηγηθεί 20 χρόνια προηγουμένως όταν ο Τ/κ ηγέτης Ραούφ Ντενκτάς προχωρούσε στην ανακήρυξη του ψευδοκράτους. Τότε όμως, η φημοιλότητα της ανακήρυξης του καθεστώτος ενισχυόταν για καιρό, με τον πρόεδρο Σπύρο Κυπριανού να επιμένει πως κάτι τέτοιο δεν θα συμβεί καθώς είχε ένα «ττόπιπ» διαβεβαιώσεις από ξένους.

Τα όσα ακολούθησαν των αφενειακού τύπου εκτιμήσεων του Σπύρου αποτελούν ιστορία. Έχουμε κούρασει και έχουμε κουραστεί. Η ιστορία όμως είναι εδώ και θα έπρεπε να μας θυμίζει πως κάθε φορά που υποτιμούσαμε τον κίνδυνο, κάθε φορά που το στρατηγικό μας πλάνο περιοριζόταν στο να καταγγείλουμε τα όσα κακά μας βρίσκουν στη διεθνή κοινότητα, δεν μας βγήκε σε καλό.

Σήμερα το Βαρώσι χάνεται. Στον δημοτικό κήπο δεκάδες δημοτικοί υπάλληλοι εργάζονται εντατικά για τη φιάστα Ερντογάν. Ένας κήπος που άλλοτε φιλοξενούσε τη γιορτή του πορτοκαλιού. Αφίσεις του Τούρκου προέδρου έχουν κατακλύσει τους δρόμους, οι δρόμοι ασφαλτοστρώνονται, το τζαμί αναπαλαιώθηκε, το παραλιακό μέτωπο οργανώνεται, στέλνοντας το μήνυμα πως το Βαρώσι μετατρέπεται σιγά σιγά στο νέο τουριστικό προορισμό. Και οι εκτιμήσεις για τις εξαγγελίες Ερντογάν είναι συγκεκριμένες. Ότι δηλαδή θα ανοίξει πλιотικά το 3% της περιφέρειας της πόλης που θα λειτουργήσει ως μοντέλο για το άνοιγμα όλης της περιφέρειας στη συνέχεια. Ότι θα καλέσει τους Ε/κ πολίτες είτε να επανέλθουν, είτε να προσφύγουν στην επιτροπή αποζημιώσεων της Τουρκίας, είτε κάτι πιο σύνθετο.

Το βάρος του τραγικού διλήμματος θα πέσει στην ουσία, στους ίδιους τους Βαρωσιώτες. Όλους αυτούς που για 47 χρόνια έχουν αναποθείσει τις ελπίδες τους στην κυβέρνηση που να διαχειριστεί το σπίτι τους. Θα επιστρέψουν, διασφαλίζοντας μεν ότι η παρουσία ανήκει στους ίδιους και σε κανέναν άλλο, έστω κι

αν είναι υπό τουρκοκυπριακή διοίκηση, αναγνωρίζοντας εμμέσως το ψευδοκράτος;

Όμως ότι το Βαρώσι κινδύνευε να χαθεί ήταν πολύ καλά γνωστό εδώ και καιρό. Η Τουρκία αποθαρσύνεται όλο και περισσότερο και ούτε οι προειδοποιήσεις, ούτε οι ανακοινώσεις των Βρυξελλών ή του Συμβουλίου Ασφαλείας την περιορίζουν. Αυτό δεν δίνει άλλοθι στην Τουρκία. Γνωστοί ήταν όλοι οι σχεδιασμοί, γνωστές και οι προκλήσεις. Σε αυτές τις προκλήσεις όμως χώρο δεν έπρεπε να είχαν οι τακτισμοί. Και λέμε τακτισμοί γιατί η πολιτική των τελευταίων τεσσάρων χρόνων δυστυχώς καταδεικνύουν πως προσπαθούμε απλώς να βγάλουμε τη μέρα. Ψάχναμε ποιο ήταν το πλαίσιο Γκουτέρες, καταγγέλλοντας τον κακό Αϊντε για προδοσία. Ρίχναμε νέες ιδέες αποκεντρωμένης ομοσπονδίας όποτε στριμχνόμασταν, όμως ουδέποτε μπήκαμε στην ουσία να συζητήσουμε τι αφορά όλο αυτό. Και δεν μπαίναμε στην ουσία, καθώς δεν μας αφορούσε. Οι πολιτογραφηθείς κυλούσαν ρολόι, τα δικηγорικά, οι developer και οι ελεγκτικοί οίκοι γέμιζαν με ζεστό χρήμα και το αέριο θα μας μετέτρεπε σε κροίσους. Ακριβώς για να μη χαλάσει όλη αυτή η συνταγή, βολιδοσκοπούσαμε για νέες ιδέες που αποτελούσαν στην ουσία συνομοσπονδία. Χαρίζοντας τη μισή μας πατρίδα.

Όμως οι ευθύνες για όλο αυτό, δεν αφορούν μόνο την κυβέρνηση. Αφορούν και όλους εκείνους τους πολιτικούς που θεωρούσαν όλο αυτό τον καιρό την περικλειστη μια μικρή γειτονιά, που πουλούσαν ανέξοδα πατριωτισμό και μέσω συνθημάτων θεωρούσαν πως θα προκαλούσαν κόστος στην Τουρκία. Όλους αυτούς που στο παρασκήνιο συναινούσαν σε ένα βελούδινο διαζύγιο. Ευθύνη όμως έχουμε και όλοι εμείς. Πόσοι αλήθεια από μας θεωρούμε προτεραιότητα να σωθεί το Βαρώσι; Πόσοι πιστεύουμε πως θα βρεθεί λύση; Και κυρίως, πόσοι από μας εργαζόμαστε γι’ αυτό;

Σήμερα, ανεξαρτήτως των εξαγγελιών Ερντογάν το Βαρώσι χάνεται. Και από τη στιγμή που το Βαρώσι χάνεται, μπαίνει, όπως πολύ σωστά είπε ο πρόεδρος, η ταφόπλακα στο Κυπριακό. Το ερώτημα είναι τι έκανε ο ίδιος, πέραν του να βλέπει να μπαίνει η ταφόπλακα στο Κυπριακό. Μία ταφόπλακα που μπήκε κατά τη διάρκεια της θητείας του. Αλήθεια έκανε κάτι για να το αποτρέψει; Και κυρίως, είναι έτοιμος να αναλάβει την ευθύνη, όλων αυτών των ανέξοδων τακτικισμών που ακολούθησε, ενόσω χάναμε το Βαρώσι και η ταφόπλακα μας καταπλάκωσε;

economidoum@kathimerini.com.cy

Η άδεια εστία

Του **ΣΤΑΥΡΟΥ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ**

Με ποδοσφαιρικούς όρους θα ήταν «η αγωνία του τερματοφύλακα πριν από το πέναλτι». Στην περίπτωση της Αμμοχώστου, όμως, δεν υπάρχει τερματοφύλακας. Στο γήπεδο βρίσκεται ένας παίκτης μόνο, με την μπάλα στα πόδια του, ενώ οι θεατές στην κερκίδα

κρατούν την ανάσα τους από την αγωνία. Σε δύο μέρες θα γνωρίζουμε εάν ο Ταγίπ Ερντογάν θα οδηγήσει την μπάλα στην άδεια εστία. Προς το παρόν, παρακολουθούμε το «worst case scenario» του Κυπριακού, καθώς η κυβέρνηση, ασθμαίνουσα και καταβρωμένη, προσπαθεί ν’ αποτρέψει τα νέα τετελεσμένα.

Οι κυβερνητικές ευθύνες είναι συγκεκριμένες και αφορούν σε δύο κεφαλαιώδη ζητήματα: Το πρώτο, έχει να κάνει με την υποτίμηση του κινδύνου και το χρεώνεται ο υπουργός Εξωτερικών. Το δεύτερο, αποτελεί την επιτομή της πολιτικής επιπολαιότητας και το χρεώνεται ο ίδιος ο πρόεδρος της Δημοκρατίας.

Τον Ιούνιο του 2019, ο Κουντρέτ Οζερσά ανακοίνωσε τη σύσταση ομάδας ειδικών, η οποία θα αναλάμβανε την καταγραφή των περιουσιακών στοιχείων στην περικλειστη πόλη της Αμμοχώστου. Αντί στη δική μας πλευρά να κτυπήσει καμπανάκι, ο Νίκος Χριστοδουλίδης δήλωνε επί λέξει: «Περισσότερο πρόκειται για μια κίνηση εντυπωσιασμού». Πέρασαν δύο μόλις χρόνια και τον περασμένο Μάιο οι Τούρκοι επανέλαβαν δριμύτεροι: «Η Τουρκία δεν περιορίζεται σε 780 χιλιάδες τετραγωνικά χιλιόμετρα, για μας η Τουρκία είναι παντού», δήλωσε ο Ταγίπ Ερντογάν. Και συμπλήρωσε, ανακοινώνοντας την πρόθεσή του να παρευρεθεί στους εορτασμούς της 20ής Ιουλίου: «Θα δώσω τα απαιτούμενα μηνύματα σε όλο τον κόσμο και γι’ αυτό θα είμαι στη βόρεια Κύπρο. Επειδή τα μηνύματα που θα δώσουμε από τη βόρεια Κύπρο δεν ενδιαφέρουν μόνο το νησί αλλά όλη τη διεθνή κοινότητα». Δεν χρειάζεται να έχει εντυπώσει κανείς στην υψηλή διπλωματία για να αντιληφθεί το πολύ απλό: Όσο εμείς υποβαθμίζουμε τον κίνδυνο παγίωσης του σημερινού αδιεξόδου, οι Τούρκοι υλοποιούν τη μακροπρόθεσμη στρατηγική τους. Αντί λοιπόν να τρέχουμε την τελευταία στιγμή πανικόβλητοι στους εταίρους μας και στον διεθνή παράγοντα για να αποτρέψουμε τις νέες δυσμενείς εξελίξεις, θα ήταν πολύ πιο νούσιμο και χρήσιμο για τον τόπο να ενεργούσαμε έγκαιρα, αποδεικνύοντας ότι διαθέτουμε οξυμμένα πολιτικά αντανακλαστικά.

Το δεύτερο ζήτημα, για το οποίο ελέγχεται μάλιστα ο ίδιος ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, αφορά στο χειρότερο κρυμμένο μυστικό του Λόφου. Αυτό δηλαδή για το οποίο κατηγορήθηκε ο Νίκος Αναστασιάδης: ότι διακινούσε την ιδέα λύσης δύο κρατών χωρίς προηγουμένως να έχει διαβουλευθεί με κανένα. Σε αυτή την περίπτωση δεν θα διοριστεί ερευνητική επιτροπή, όπως π.χ. για τα χρυσά διαβατήρια, ώστε να αναμενόμενος κάποιο πόρισμα έστω για τα προσχήματα. Θα αρκεστούν λοιπόν στο πλούσιο ρεπορτάζ για να επαναλάβουμε ότι με τη λύση του Κυπριακού δεν έχει δικαίωμα να παίζει κανείς. Γιατί όπως δήλωσε πρόσφατα και ο έμπειρος διαπραγματευτής Ανδρέας Μαυρογιάννης: «Αν δεν γίνει κάτι γτες, πολύ σύντομα θα είναι πάρα πολύ αργά». Ο χρόνος είναι αμείλικτος. Και εμείς αποδεικνύομαστε δυστυχώς τραγικοί επιμνηθείς. Ο Ερσίν Τατάρ το είπε ακόμα πιο κυνικά, λίγες ημέρες μάλιστα μετά την καθυσκαστική δήλωση του Νίκου Χριστοδουλίδη περί επικοινωνιακού πυροτεχνήματος: «Οι πραγματικότητες είναι εκεί». Το «εκεί» αναφερόταν στο Βαρώσι, το τελευταίο οχυρό μιας μάχης προ πολλού χαμένων.

Τα χρόνια περνούν και δεν βάζουμε μυαλό. Ο χρόνος καταπίνει τις ευκαιρίες για λύση αλλά η πολιτική μας ηγεσία δεν μαθαίνει από την Ιστορία. Οι ευκαιρίες για το Βαρώσι είναι καταγεγραμμένες και θα τις επαναλαμβάνουμε ως ύστατη αντίσταση για να μην καταλήξουμε με απονεκρωμένη μνήμη: Το 1978 το αμερικανο-βρετανο-καναδικό σχέδιο προνοούσε την επιστροφή της Αμμοχώστου σαν μέτρο καλής θέλησης για την έναρξη των διαπραγματεύσεων. Και μετά ήταν η πρόταση του 1981, ο χάρτης Βάλντκαϊμ, τα έγγραφα Ντε Κουεγιάρ του 1985, η Δέσμη Ιδεών Γκάλι του 1992, τα μέτρα οικοδόμησης εμπιστοσύνης του 1993, το Σχέδιο Ανάν του 2004 και ο χάρτης που κατέθεσε ο Μουσταφά Ακιντζί το 2017 στο Κραν Μοντάνα. Τώρα που φτάσαμε στο διά ταύτα και σε δύο μέρες θα γνωρίζουμε αν χάσαμε οριστικά και το Βαρώσι, αναρωτιέμαι, θα κοκκινίσουν άραγε κάποιοι από τύψεις ή ντροπή;

stavros.christodoulou@gmail.com

Η Ε.Ε., το Βαρώσι και οι ευθύνες μας

Του **ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ**

Η.Ε.Ε. πρότρεψε επανειλημμένα τον Ερντογάν να μην προβεί σε «ακραίες ενέργειες» στο ζήτημα της περικλειστης πόλης της Αμμοχώστου.

Η πρόεδρος της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν τηλεφώνησε στον Τούρκο πρόεδρο και του είπε ότι οι Βρυξέλλες θα παρακολουθούν το ζήτημα του Βαρωσιού. Τηλεφώνημα στον κ. Ερντογάν έκανε και ο πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Σαρλ Μισέλ, ο οποίος επίσης κατά ψέλλισε, λέγοντας του «καλύτερα μη δώσεις σκληρά μηνύματα» από την Κύπρο, στις 20 Ιουλίου... Οι θέσεις της Ούρσουλα και του Σαρλ Μισέλ υπερπροβλήθηκαν στην Κύπρο και στην Ελλάδα, ως μειζόνες παρεμβάσεις προς την Άγκυρα, χωρίς κανείς να διερωτηθεί, εάν θα μπορούσαν να αποδώσουν ή εάν είχαν έστω κάποια προοπτική.

Η απάντηση είναι απλή, ξερά, μονολεκτική. Όχι. Εκ των πραγμάτων, οι φραστικές παραινήσεις της Ε.Ε. δεν θα μπορούσαν

να φέρουν κανένα αποτέλεσμα, διότι στερούνται μοχλού πίεσης. Κι αυτό γιατί η Ε.Ε. δεν έχει λάβει καμιά απόφαση προκειμένου να προκαλέσει κόστος στον Ερντογάν, εάν συνεχίσει την εισβολή, από εκεί που έμεινε το 1974, παραβιάζοντας τα ψηφίσματα του Συμβουλίου Ασφαλείας του ΟΗΕ και εποικίζοντας «πλιотικά» μέρος της περικλειστης πόλης της Αμμοχώστου. Κάτι που γνωρίζει ο Τούρκος πρόεδρος, όπως άλλωστε όλοι μας. Όπως γνωρίζουμε επίσης ότι η Άγκυρα βρίσκεται στο απορρόβλητο, εντός της Ε.Ε., λόγω της στήριξης που της παρέχει το Βερολίνο και η ίδια η Άγκελα Μέρκελ.

Οι παραινήσεις της Ούρσουλας φον ντερ Λάιεν και του Σαρλ Μισέλ δεν θα μπορούσαν να φέρουν αποτέλεσμα και για έναν ακόμη λόγο. Γιατί, ο κ. Ερντογάν είχε φροντίσει εγκαίρως να τους πάρει τον αέρα. Όλοι θα θυμάστε ότι ο Τούρκος πρόεδρος εξετέλεισε τους επικεφαλής των δύο θεσμικών οργάνων. Αφού άφησε την πρόεδρο της Κομισιόν όρθια και αμύχανη, προσφέροντας καρέκλα

μόνο στον πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, κατάφερε να δημιουργήσει και θεσμική διαφωνία μεταξύ των δύο, γύρω από το ζήτημα. Δεν είναι προφανώς τυχαίο ότι ξένοι διπλωμάτες θεωρούν ότι ο Τούρκος πρόεδρος «παίζει στα γονατά του την Ε.Ε. και τους ηγέτες της», των οποίων οι εκκλήσεις προς την Άγκυρα προκαλούν «ικανοποίηση» στην Κύπρο, στην Ελλάδα... Υπάρχει βεβαίως και ένα τρίτο ζήτημα, αυτό των ορίων που «δεν έθεσε» η Ε.Ε. Κανείς μας δεν γνωρίζει τι εννοούν οι Βρυξέλλες, η Ούρσουλα και ο Σαρλ Μισέλ όταν καλούν τον Ερντογάν να μην προβεί σε «ακραίες ενέργειες» και να μη στείλει «σκληρά μηνύματα», στις 20 Ιουλίου. Τι θεωρείται απλό και τι σκληρό μήνυμα; Εάν ανοίξει το 3% του Βαρωσιού ο Ερντογάν, η Ε.Ε. θα το εκλάβει ως «σκληρό μήνυμα»; Ή μήπως όχι, όπως φροντίζουν να πουν κάποιοι άλλοι ευρωπαίοι επίσημοι στην Ε.Ε.;

Δυστυχώς, λοιπόν, δεν υπάρχει κανένα διακύβευμα για τον Τούρκο πρόεδρο. Ούτε

μια προειδοποίηση για λήψη συγκεκριμένων ευρωπαϊκών μέτρων εις βάρος του καθεστώτος Ερντογάν, προκειμένου να μην υλοποιήσει τις εξαγγελίες του. Το μόνο που υπάρχει είναι μια αναφορά του Υπατού Εκπροσώπου της Ε.Ε. Γιόζεφ Μπορέλ που αφήνει ανοικτό το ενδεχόμενο σύγκλησης του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων, εκτάκτως, χωρίς όμως αυτό να προδικάζει το αποτέλεσμα και τις αποφάσεις της Ε.Ε., οι οποίες σε κάθε περίπτωση απαιτούν χρόνο προκειμένου να ληφθούν και ακόμη περισσότερο να υλοποιηθούν και θα απαιτήσουν μάχη από πλευράς της Κυπριακής Δημοκρατίας για να εξασφαλίσει τα αυτονόητα.

Ευθύνες όμως έχει και η Λευκωσία. Ο πρόεδρος Αναστασιάδης ορθώς προεδοποίησε με βέτο πριν από μερικές βδομάδες. Μέχρι σήμερα, όμως, δεν συγκεκριμενοποίησε τι ζητάει και πως επιδιώκει να διασυνδεθούν τα δώρα της θετικής ατζέντας της Τουρκίας και κυρίως η αναβάθμιση της Τελωνειακής Ένωσης, με το Κυπριακό και

την περικλειστη Αμμοχώστο. Πότε θα το κάνει; Δεν το έκανε πριν από τη Σύνοδο Κορυφής του Ιουνίου, δεν το έκανε ούτε στη διάρκεια της, αλλά ούτε και μετά. Και φτάσαμε παραμονές εξαγγελιών της νέας τουρκικής πολιτικής στο Βαρώσι...

Ένα ακόμη στοιχείο που συμπληρώνει το παζλ είναι το γεγονός ότι ο Ταγίπ Ερντογάν δρομολογεί το πλιотικό άνοιγμα του Βαρωσιού, ενώ μόλις προ τριών εβδομάδων εξασφάλισε πράσινο φως από τους «27», για οικονομική στήριξη με 3 ακόμη διοικητομυρία ευρώ, για το προσφυγικό. Η Κυπριακή Δημοκρατία, μαζί με τους 26 εταίρους της, προσυπέγραψε διαδικασία υποβολής συγκεκριμένων προτάσεων από την Κομισιόν για τα 3 διοικητομυρία ευρώ, καθώς δεν κατόρθωσε να μπλοκάρει τη λήψη απόφασης και να διασυνδέσει το ζήτημα με τις εξαγγελίες Ερντογάν για το Βαρώσι...

xanthoulis.pavlos@gmail.com

Ο ήλιος σβήνει τα πάντα

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Πριν από πολλά χρόνια βρέθηκα σε έναν από τους κορυφαίους τουριστικούς προορισμούς της χώρας μας. Μαζί με λίγους φίλους αναζητήσαμε μια ταβέρνα για να φάμε κλασικό, ελληνικό, παραδοσιακό φαγητό. Δοκίμασαμε τρεις ή τέσσερις επιλογές πριν αποφασίσουμε ότι ήταν μια χαμένη υπόθεση. Ακόμη και την «ελληνική σαλάτα», όπως αποκαλούν οι ξένοι τη χωριάτικη, δεν μπορούσαμε να δοκιμάσουμε σε μη βιομηχανική εκδοχή, με οποιαδήποτε γεύση.

Από τότε πολλά άλλαξαν προς το καλύτερο. Μια νέα γενιά που ασχολείται με την εστίαση και τον τουρισμό προχώρησε πολύ μπροστά. Το «ελληνικό πριβιόν» μπήκε στα ξενοδοχεία. Νέα παιδιά που κληρονόμησαν εστιατόρια σε διάφορα μέρη της Ελλάδος τα απογεύωσαν. Ψάχνουν τα υλικά τους, αναζητούν χαμένες συνταγές, βρίσκουν τα καλύτερα κρασιά από όλη τη χώρα. Το κυριότερο; Δεν «πουλάνε» κάτι άλλο από αυτό που πρόσφεραν σε παλαιότερες εποχές οι παππούδες τους: ένα συνδυασμό παραδόσης, καθαρής γεύσης, χαλαρότητας και αισθητικής. Έλληνες και ξένοι λατρεύουν αυτόν τον συνδυασμό, που όταν πετυχαίνει δεν τον βρίσκει κανείς πουθενά αλλού. Αυτά που σε άλλες χώρες, όπως στην Αμερική, πλασάρονται ως σπουδαία, τα είχαμε στον τόπο μας δεκαετίες πριν. Δεν τα αποκαλούσαμε ούτε slow food ούτε farm to table, ήταν λαχανικά από τον μπαξέ και χαλαρός τρόπος ζωής. Τώρα μπαίνουμε σε μια νέα φάση τουριστικής ανάπτυξης. Μετά την πανδημία ο παγκόσμιος τουρισμός αλλάζει. Φεύγει από το μαζικό, τη βαβούρα και το «βιομηχανικό» προϊόν. Η έμφαση είναι σε αξίες, αισθητική, δέσιμο με τη γη και την παράδοση κάθε χώρας. Όλα αυτά δηλαδή που τα έχουμε μέσα μας και ξέρει καλά να τα «πουλήσει» ο καλός μας εαυτός... Γιατί υπάρχει και ο άλλος... Της αρπα-

χτής, της έλλειψης κάθε ευαισθησίας, που ψάχνει να δει πώς θα βγάλει πέντε φράγκα πιο εύκολα και πιο γρήγορα. Τώρα πιέζεται βέβαια, γιατί μετά την πανδημία εκπροσωπεί ένα είδος που τείνει προς εξαφάνιση.

Είμαστε τυχεροί, γιατί παρά τη λαίλαπα της δεκαετίας του 1970 υπάρχουν μέρη που γλίτωσαν από την άναρχη δόμηση και τον τουρισμό του πακέτου. Κάποιοι προορισμοί είναι σχεδόν χαμένοι και δύσκολα μπορούν να αλλάξουν ρότα. Κάποιοι βρίσκονται στο μεταίχμιο, γιατί οι πιέσεις που δέχονται μπορεί να τους οδηγήσουν σε αμαρτίες που δεν θα διορθωνονται. Υπάρχουν τα πολλά θετικά παραδείγματα σε όλη τη χώρα που δείχνουν ότι, ναι, μπορούμε να κερδίσουμε το νέο στοιχείο. Από τα «rooms to let» πηγαίνουμε στα ξενοδοχεία που σέβονται το περιβάλλον και δένουν με την παράδοση γύρω τους. Τοπικοί συνεταιρισμοί κάνουν θαύματα. Νέα παιδιά ανακαλύπτουν και βγάζουν χρήματα από τα μονοπάτια στα οποία περπατούσαν οι προπαππούδες τους. Οινοποιοί σε όλη τη χώρα κάνουν εξαιρετικά ποιοτική δουλειά και δημιουργούν ένα ακόμη ελληνικό brand.

Χρειάζεται προσπάθεια και επιμονή, ασφαλώς, γιατί ο ποιοτικός τουρισμός –σε αντίθεση με τον τουρισμό της αρπαχτής– είναι μαρθώνιος, όχι κατοστάρι. Θέλει χρόνο και επιμονή για να φέρει αποτελέσματα. Σίγουρα έχουμε ανάγκη περισσότερους εκπαιδευμένους επαγγελματίες στη μοναδική τουριστική χώρα που δεν κατάφερε να φτιάξει σχολές τουριστικών επαγγελματιών κάποιοι στοιχειώδους επιπέδου.

Είμαι όμως αισιόδοξος. Η Ελλάδα γίνεται μόδα και πάλι. Οχι μόνο για τον σερβιτόρο που φωνάζει «όπα», ούτε για το φλαμπέ σαγανάκι. Υπάρχει άλλωστε μια «μυστική» συνταγή. Ο ήλιος, μαζί με τον χαλαρό και ενίοτε «τρελό» χαρακτήρα μας, καταφέρνει να «συγχωρεί και να σβήνει» τα πάντα.

Η μετά Μέρκελ εποχή

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Η εκλογική διαδικασία σε κάθε χώρα όπου ισχύει το αντιπροσωπευτικό σύστημα διακυβερνήσεως οδηγεί αναπο-

δράστως σε εσωστρέφεια, καθώς οι ηγέτες των πολιτικών κομμάτων δίδουν σκληρότητα αγώνα για να εξασφαλίσουν την πλειοψηφία.

Αυτό συμβαίνει στη Γερμανία σήμερα, με μόνη τη διαφορά ότι καθώς η καγκελάρια Άγκελα Μέρκελ δεν αγωνίζεται για την επανεικλή της, έχει τη δυνατότητα να ασχολείται απρόσκοπτα με την εφαρμογή της πολιτικής της σε όλο το φάσμα των θεμάτων που αφορούν στη χώρα της.

Σε αυτή τη χώρα, επιπλέον, το ισχύον εκλογικό σύστημα αναλογικής δεν αναδεικνύει αυτοδύναμη πλειοψηφία, ενώ η διαδικασία εκπαισιοσύμιας κυβερνήσεως συνασπισμού είναι μακρά, καθώς το πρωτόκολλο συνεργασίας είναι λεπτομερέστετο και η σύνταξη του ολοκληρώνεται σε ένα δίμηνο, συνήθως. Συνεπώς, η κ. Μέρκελ θα εξακολουθεί να είναι υπερεπιακή καγκελάρια έως το τέλος του έτους.

Παρά το γεγονός ότι το γερμανικό σύστημα εναλλαγής στην εξουσία είναι σταθερότατο και η κατεύθυνση της πολιτικής του Βερολίνου μέχρις στιγμής εδραϊμένη επαρκώς, οι ηγέτες δύο δυνάμεων της Δύσεως προσβλέπουν πως η αλλαγή στην καγκελάρια θα οδηγήσει σε μια κάποια περιστολή της ηγεμονικής θέσεως του Βερολίνου στο πλαίσιο της Ενώσεως.

Ο νέος πρόεδρος των ΗΠΑ Τζο Μπάιντεν, διά της ενισχύσεως της «διατλαντικής συνεργασίας», επιθυμεί να ανακόψει το εμπόριο άνοιγμα του Βερολίνου –και της Ε.Ε. εκ των πραγμάτων– προς τη Ρωσία και την Κίνα, σε μια προ-

σπάθεια να αποκαταστήσει εκ νέου την ηγεμονική θέση της Ουάσινγκτον μεταξύ των χωρών της Δύσεως.

Ο στόχος του κ. Μπάιντεν μπορεί να εξυπηρετηθεί με αύξηση της αντιπαράθεσης της Ουάσινγκτον με το Πεκίνο και τη Μόσχα. Και είναι δόκιμο να ελπίζει ότι ο διάδοχος της κ. Μέρκελ θα είναι ένας βολικότερος συνομιλητής. Ο χρόνος θα δείξει εάν οι προσδοκίες του Αμερικανού προέδρου θα επιβεβαιωθούν και έως ποιο βαθμό.

Πέραν του προέδρου Μπάιντεν, και ο Γάλλος ομόλογός του, Εμμανουέλ Μακρόν, προσβλέπει ότι η αλλαγή στην καγκελάρια θα του επιτρέψει να διεκδικήσει πλέον τον πρώτο ρόλο στην Ε.Ε. Ούτες ή άλλως το επιχείρησε και κατά το παρελθόν, προωθώντας δικούς επιτυχία το οράματά του περί της μελλοντικής πορείας της Ευρώπης ή προβάλλοντας εμμονικούς την ιδέα της ευρωπαϊκής αμύνης, αυξάνοντας τη στρατιωτική παρουσία της Γαλλίας στην Ανατολική Μεσόγειο. Αυτά βεβαίως δεν αρκούν, και ο κ. Μακρόν προσβλέπει στη στήριξη της κ. Κριστίν Λαγκάρντ, προέδρου της ΕΚΤ, και στο ενδεχόμενο να αναλάβει την προεδρία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ο σημερινός πρωθυπουργός της Ιταλίας Μάριο Ντράγκι, που αμφότεροι δεν είναι θιασώτες της οικονομικής πολιτικής του Βερολίνου.

Καλό και χρήσιμο, βέβαια, οι ηγέτες να καταστρώνουν σχέδια. Αλλά θα ήταν φρόνιμο να σκέπτεται κανείς ότι στη Γερμανία πρόκειται να διεξαχθούν απλώς και μόνον εκλογές. Δεν αναμένεται ανατροπή της γερμανικής τάξεως πραγμάτων, που χαρακτηρίζεται από εντυπωσιακή σταθερότητα. Κάποιες αλλαγές θα υπάρξουν ασφαλώς, αλλά όχι τόσο σοβαρές ώστε να μεταβάλλουν σημαντικά την πολιτική αυτής της χώρας.

Ο κ. Περάλτα είναι καθηγητής κλασικών σπουδών στο Πρίνστον. Μας ήταν άγνωστος ως την ημέρα που μάθαμε πως ηγείται, τρόπον τινά, κίνησης που στοχεύει στην απαλ-λαγή των φοιτητών κλασικών σπουδών από την υποχρέωση να μαθαίνουν αρχαία ελληνικά και λατινικά. Την περασμένη Κυριακή (11/7) στην «Κ» δημοσιεύθηκε συνέντευξη που έδωσε στον Σάκη Ιωαννίδη. Αν δεν τη διαβάσατε αξίζει να την αναζητήσετε. Είναι η επιτομή της νοστορπίας που επιδιώκει, στο όνομα της πολιτισμικής υπέρβασης, την υποβάθμιση των κλασικών σπουδών στην εκπαίδευση. Η νοστορπία αυτή έχει όνομα και φιλοδοξεί να καλύψει το ψυχολογικό κενό που άφησαν μετά την κατάρρευσή τους οι μεγάλες ιδεολογικές κατασκευές του εικοστού αιώνα. Λέγεται «πολιτική ορθότητα».

Ξεκινώ από τα πρακτικά, αυτά που προσφέρονται φυσικά τωρόπω. Όταν βρέχει και βγεις από το σπίτι σου θα βραχείς. Ή αποφασίζεις να μη βγεις ή παίρνεις ομπρέλα. Η εκμάθηση αυτών των γλωσσών, λέει, δυσκολεύει τους φοιτητές, με αποτέλεσμα να λει-

Από τη Ρομυγί στον Περάλτα

Του **ΤΑΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ**

τουργεί ως αντικίνητρο. Είναι σαν να λες ότι θέλω να γίνω χειρουργός, αλλά δεν αντέχω να βλέπω αίμα. Βλέπω μπροστά μου το μείλιχο πρόσωπο της Ζακλίν ντε Ρομυγί, έτσι όπως την είδα τελευταία φορά σε μια τελετή στη Γαλλική Ακαδημία. Μια μικρόσωμη γιαγιούλα που σήκωνε στις κυρτές πλάτες της την Ελλάδα ολόκληρη. Εβραία, που έγραψε ότι ο Λυσίας τη βοήθησε να αντέξει τη ναζιστική κατοχή. Τι θα απαντούσε σε κάποιον που θα τη ρωτούσε αν μπορεί να γίνει ελληνιστής χωρίς να διαβάξει αρχαία, χωρίς να μπορεί να έρθει σε επαφή με την πρώτη ύλη της τέχνης του; Αυτή που είπε ότι οι Έλληνες ανέπτυξαν θεωρητική σκέψη χάρη στο απαρέμφατο, όταν η πράξη έγινε πράττειν. Θα θυμωανε; Θα γελούσε; Μάλλον θα έλεγε: «Επόμενη ερώτηση». Η επαφή με το πρωτότυπο κείμενο είναι σαν τη γνώση του περιοδικού πίνακα στη χημεία.

Ο Περάλτα, όμως, εξηγεί. Όσο λιγότεροι φοιτητές τόσο λιγότερες πιστώσεις. Για σκεφθείτε τη διευκόλυνση στην Ιατρική, για παράδειγμα, με στόχο τις πιστώσεις. Ο Περάλτα, όμως, επιμένει. Είναι μια

μεγάλη ομάδα φοιτητών οι οποίοι δυσκολεύονται να κατακτήσουν κάτι που αισθάνονται ότι δεν τους ανήκει. Εννοεί τους μαύρους Αφροαμερικανούς. Όσο και αν ψάξουν στην κλασική γραμματεία, από τον Ομηρο έως τον Μάρκο Αυρήλιο, δεν μπορούν να βρουν κάτι που να αφορά τη δική τους ταυτότητα. Οι κλασικοί μας, αν και είχαν δούλεμπόριο. Δεν είναι φρόνιμο να δυσκολεύεις κάποιον μαύρο να μάθει ελληνικά ή λατινικά για να έρθει σε επαφή με μια σκέψη που προβάλλει την ανωτερότητα της λευκής φυλής. Στο σημείο αυτό στη φαντασία μου εμφανίζεται το πρόσωπο του Ζαν-Πιερ Βερνάν. Πόλεμπος στην Αντίσταση κατά των Γερμανών που ήθελε να επιβάλουν την ανωτερότητα της αρίας φυλής. Και μετά αφιέρωσε τη ζωή του στη μελέτη της αρχαίας Ελλάδας. Από τη σημασία μιας λέξης ήταν ικανός να δημιουργήσει ολόκληρη θεωρία για τη λειτουργία του μύθου. Σε αντίθεση με τους ελληνιστές του κ. Περάλτα, είχε κάνει τον κόπο να μάθει αρχαία.

Ο κ. Περάλτα επικαλείται την κριτική σκέψη. Θέλει να αντιμε-

τωπίσει «κριτικά» τις κλασικές σπουδές. «As μελετήσουμε και τον αφρικανικό ανθρωπισμό», μας προτρέπει. Ζητώ συγγνώμη για την άγνοιά μου στον τομέα, φαντάζομαι κάτι θα ξέρει για να το λέει ο καθηγητής του Πρίνστον. Όλα είναι σχετικά στον χαρούμενο κόσμο μας. Όμως, υποθέτω ότι ο κ. Περάλτα θα ξέρει ότι τους όρους της «κριτικής» σκέψης που επικαλείται τους έθεσε ο Πλάτων και τον «ανθρωπισμό» οι επιγόνοί του, οι οποίοι τον διάβαζαν στο πρωτότυπο.

Χρειάζεται επείκεια και ανοχή, λένε οι μεν. «Μπόρα είναι θα περάσει», λένε οι δε. Καμία αντίρρηση. Και επείκεια και ανοχή και υπομονή. Πλην όμως, ο κόσμος μας έχει μικρύνει απελπιστικά. Για καλό και για κακό, οι ιδέες κυκλοφορούν γρήγορα. Για σκεφθείτε την πολιτισμική Ελλάδα. Όπου οι μουσουλμάνοι συμπολίτες μας θα διαμαρτύρονται επειδή είναι υποχρεωμένοι να μαθαίνουν αρχαία ελληνικά και επειδή τους υποχρεώνουμε να μαθαίνουν αξίες που προϋπήρξαν της απόλυτης αλήθειας που έφερε ο Μωάμεθ τον έβδομο αιώνα. Προσωπικά, δεν θέλω να το σκέφτομαι.

ΣΚΙΤΟ ΤΟΥ ΑΝΔΡΕΑ ΠΕΤΡΟΥΑΚΗ, apetoulakis@lathimerini.gr

Η φενάκη των εντυπώσεων

Του **ΧΡΗΣΤΟΥ ΓΙΑΝΝΑΡΑ**

Ολέθρια η μετάλλαξη της πραγματικότητας σε εντυπώσεις.

προϋποτίθεται μια αυτονόητη για όλους προϋπόθεση (conditio sine qua non): Ότι θα σέβεται και η μειοψηφία τις γνώμες-επιλογές της πλειοψηφίας.

Ο σεβασμός από τη μειοψηφία των αποφάσεων της πλειοψηφίας συνιστά το γεγονός (κατόρθωμα) της ελευθερίας. Η ελευθερία είναι γεγονός και κατόρθωμα αποδεδειγμένο του ατόμου από τις απαιτήσεις των ενστίκτων, την καταδυσάσκειση της υπάρξης από τις εγωτικές ενορμήσεις. Ελευθερώνομαι από το εγώ, για να συνυπάρξω στο εμείς, στην αδέσμευτη από αναγκαιότητες σχέση-κοινωνία-συναλληλία.

Αλήθειες αυτές στοιχειώδεις, που μοιάζουν ολοκληρωτικά ξεκαθισμένες σήμερα. Σήμερα ζούμε στον «πολιτισμό» του «ατομικού δικαιώματος», στην απόλυτη (έμπρακτη και θεσμική) προτεραιότητα του ατόμου. Σκοπός και «νόημα» της συνύπαρξης (συλλογικότητας) είναι η κατασφάλιση των «δικαιωμάτων του ατόμου», όχι η «πόλις», όχι η πολιτική.

Ζούμε την απώλεια του ουσιαδότερου ανθρώπινου επιτεύγματος, αλλά δεν το αντιλαμβανόμαστε. Πώς καταφέραμε, ανυποψίαστοι, αυτή θανατερή απανθρωπία; Χάρη, μάλλον, στην εκρηκτική ανάπτυξη

της τεχνουργίας των «εντυπώσεων». Προοδευτικά, με το πέρασμα των χρόνων και την εκθαμβωτική ανάπτυξη της τεχνολογίας, έχουν δημιουργηθεί δύο επίπεδα «πραγματικότητας», ασύμπτωτα, αλλά (και τα δυο) εμπειρικά: Η πραγματικότητα της αμεσότητας των σχέσεων (συνεχώς φθίνουσα) και η τεχνητή πραγματικότητα των εντυπώσεων.

Όλοι οι άνθρωποι ζούμε συγκεκριμένες ανάγκες βιοπορισμού, ασφάλειας, δημιουργικότητας, ενθέρωσης και αντίστοιχες οδονπρές ελλείψεως και στερήσεις άκρας οδυνηρές. Κάποιοι (σαφώς οι περισσότεροι) υφίστανται εξαθλιωτικές στερήσεις, ισόβια καταδικά στην ένδεια, στη χαμοζωή, όμως αντλούν αυτοκαταξίωση με το να μάχονται, φανατισμένα και πεισματικά, υπερσπίζοντας ένα «πολιτικό» κόμμα, μια ποδοσφαιρική ομάδα, μια θρησκευτική ιδεοληψία.

Είναι φανερό, στη δεύτερη αυτή περίπτωση, ότι η ψυχολογική ανάγκη αυτοκαταξίωσης υπερτερεί του βιολογικού ενστίκτου αυτοσυντήρησης – τα τραγικά θύματα των κομματισμού ή του «φιλαθλητικού» φανατισμού είναι άνθρωποι έτοιμοι να θυσιαστούν για το «κόμμα» τους ή την «ομάδα» τους. Η τυφλότητα του (Βολικού για την «πολιτική») φανατισμού εξυπηρετεί πολύ πιο αποτελεσματικά την ψυφθοηρία. Ζούμε την απώλεια του ουσιαδότερου ανθρώπινου χαρίσματος – χάσαμε την ικανότητα κριτικής αποτίμησης, ιεράρχησης και αξιολόγησης προσόντων, τα μέτρα εκτίμησης της δημιουργικής ευφυΐας,

μας τέρπει η απλοϊκότητα της μετριότητας ή και της μικρόνοιας. Είναι τα χειροπιαστά αποτελέσματα της πιο μακάβριας μετάλλαξης: Υποκαθιστούμε πια, σε όλα τα επίπεδα, την πραγματικότητα με τις τεχνητές εντυπώσεις.

Οι εντυπώσεις κατασκευάζονται για να υπηρετήσουν στόχους χρηστικούς, να διευκολύνουν την ψευδαίσθηση, να πείσουν για την ατομική ωφέλιμότητα. Γι' αυτό και οι κομματικές, οι εμπορικές, οι ιδεολογικές αντιμαχίες απαιτούν μόνο την έγνοια για τη διαφημιστικά «ευρήματα» που θα εντυπωσιάσουν το ανώνυμο, απρόσωπο πλήθος. Η ραδιοτηλεοπτική γλώσσα, με πρώτο στόχο τον εντυπωσιασμό, μπορεί να σαγηνέψει μάζες με πολύ χαμηλό δείκτη ευφυΐας. Χαρακτηριστικό ότι τα κόμματα, σε κοινωνίες παρακμής, αποφεύγουν να εκλέξουν αρχηγούς προσοντούκους, επιμένουν σε μετριότητες κραυγαλέας ανεπάρκειας. Δεν τους κάνει η Λιάνα Κανέλλη, προτιμούν τον Δημήτρη Κουτσούμπα, ενθουσιάζονται με τη Φώφη Γεννημάτα, επιλέγουν τους «ολίγιστους», αφήνουν τους αστραπετέρους στο περιθώριο (Πάγκαλο, Χρύσανθο Λαζαρίδη, Αγγελό Συρίγο).

Δημόσια πρόσωπα έσπασαν με τον παραγνωρισμό τους, ενδεικτικά η ακρόστυσή τους. Αλλά με αποτέλεσμα, να μην τολμάει κανείς να μετρήσει δείκτες ευφυΐας στη στελέωση κυβερνήσεων και κομμάτων. Βυθίζομαστε στη μικρόνοια, η αξιολόγηση της ανθρώπινης ποιότητας απουσιάζει ασφυκτικά.

Για το 1974

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ**

Έχοντας ο ίδιος βρεθεί σε περιβάλλοντα ενεργών συγκρούσεων στην περιοχή της Μέσης Ανατολής και του Καυκάσου, κάθε καλοκαίρι, στις 20 Ιουλίου, προσπαθώ να μπω στα παπούτσια των όσων συμμετείχαν – ως ενεργοί πολεμιστές ή ως άμαχοι– στις συγκρούσεις κατά τη διάρκεια της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο. Στον «Ηγεμόνα», ο Μακιαβέλι πλέκει το εγκώμιο ενός –και μοναδικού– Έλληνα στρατηγού, του ηγέτη της Αχαϊκής Συμπολιτείας, Φίλοποιμενος. Ο Φίλοποιμν, ακόμη και κατά τη διάρκεια ειρηνικών περιόδων, προσπαθούσε να αντιληφθεί το περιβάλλον γύρω του, ως πεδίο πολεμικής σύγκρουσης προκειμένου να εξετάσει αντικειμενικές καταστάσεις όπως την επαφή με τον εχθρό, την απαγκίστρωση, την καλύτερη δυνατή τοποθεσία για άμυνα ή επίθεση, κ.ο.κ. Το να περπατάς στη Λευκωσία σου δίνει αυτή την αίσθηση του πώς πρέπει να ήταν οι συγκρούσεις το 1974. Αν ακριβώς θέλεις να μπεις στα παπούτσια αυτών που βίωσαν τα όσα τραγικά συνέβησαν εκείνο το πρωινό του Σαββάτου.

Τον πόλεμο, ως ένοπλη σύγκρουση, μπορείς να τον βιώσεις μέσα από πάρα πολλά πρίσματα. Την αφήγηση των συγγενικών προσώπων, τις μαρτυρίες των πρωταγωνιστών του, τα επιμέρους πολιτικά αφηγήματα των επίσημων πλευρών που συμμετέχουν σε αυτόν και από την προσωπική σου ψυχολογική, πνευματική και αντιληπτική ικανότητα. Τον πόλεμο στην Κύπρο, το 1974, συχνά τον προσεγγίζουμε μέσα από το ψυχολογικό βάρος του αποτελέσματος του που οδήγησε στις οδυνηρές συνέπειες της κατοχής και της απώλειας ανθρώπων. Αλλά και μέσα από το πλέγμα του «τι θα γινόταν αν» λόγω και των τραγικών καταστάσεων που βίωσε η Κύπρος με τις εθνοτικές συγκρούσεις της δεκαετίας του '60, την πολιτική βία και τα γεγονότα του πραξικοπήματος. Απέναντι ωστόσο σε όλη αυτή την τραγωδία – που υπάρχει μέσα σε κάθε βίαιη σύγκρουση– στην Κύπρο συχνά υπάρχει κάποιου είδους αποστασιοποίηση. Ψυχολογικής, κυρίως, προέλευσης η οποία τείνει να προσεγγίσει τον πόλεμο είτε μέσω της εξιδανίκευσης ή ωραιοποίησης των Ελληνοκύπριων και Ελλαδितών θυσιασθέντων στρατιωτών, είτε μέσω ετεροπροσδιοριστικών σχημάτων όπως η ανέξοδη προσέγγιση της –διά της πολεμικής σύγκρουσης– ακύρωσης της τουρκικής κατοχής. Στην πρώτη περίπτωση κανείς δεν μπορεί πραγματικά να εισέλθει στην ψυχολογία του Τάσου Μάρκου λίγο πριν από τη θυσία του στην Κυθρέα ή των Ελλαδितών στρατιωτών στο στρατόπεδο της ΕΛΔΥΚ. Στη δεύτερη περίπτωση, έχουμε να κάνουμε με ανθρώπους που δεν έχουν επίγνωση του τι λένε.

Ο πόλεμος στην Κύπρο το κα-

λοκαίρι του 1974 είχε σκόνη, καύσωνα, πείνα, δίψα, απλυσιά, φόβο, που συχνά έφτανε στα όρια του τρόμου, αγωνία, στρες και φοβερές απώλειες σε νεκρούς και τραυματίες. Στην εικόνα ενός νεκρού ή τραυματία ο μέσος λογικός άνθρωπος δείχνει αποστροφή. Μπορεί να κλάψει, να κάνει εμετό, να αρχίσει να τρέμει σύγκορμος ή να λιποθυμήσει ενώπιον ενός τέτοιου θεάματος. Το ίδιο ισχύει για τον μέσο άνθρωπο που σε συνθήκες πολεμικής σύγκρουσης θα κληθεί να αφαιρέσει ανθρώπινη ζωή. Στο κλασικό έργο «On Killing: The Psychological Cost of Learning to Kill in War and Society» ο Dave Grossman περιγράφει πολύ εύστοχα τη φυσική αποστροφή του ανθρώπου στο να σκοτώσει και πώς ο μέσος στρατιώτης, σε συνθήκες πολέμου, συχνά δεν πυροβολεί καν με το όπλο του.

Συνολικά, 47 χρόνια μετά τα τραγικά γεγονότα της τουρκικής εισβολής στην Κύπρο και με το Κυπριακό στην πιο δύσκολη καμπή της σύγχρονης ιστορίας του οφείλουμε να προσεγγίσουμε το 1974 με μια κριτική ματιά ως προς την πραγματική τραγωδία του. Ένας πόλεμος που κάθκε με τραγικές συνέπειες για μια ολόκληρη γενιά –που ωστόσο φέρει και ακέραια την ευθύνη για την πορεία των γεγονότων που οδήγησαν σε αυτόν. Κυριότερα, οφείλουμε –αν θέλουμε να επιβιώσουμε– να αναγνώσουμε το τραύμα –συλλογικό και σε επίπεδο προσωπικών PTSDs (Post Traumatic Stress Disorders) –της γενιάς των πατεράδων μας. Και να μην ευχόμαστε πολέμους. Να εργαστούμε για την ειρήνη και να κλείσουμε τον ιστορικό κύκλο του 1974, όχι μέσω της λήθης αλλά μέσω της συμφιλίωσης και της ειλικρίνειας, πρωτίστως με τους εαυτούς μας.

Ο γράφων, όπως και η πλειοψηφία της γενιάς μου, μεγάλωσε σε συνθήκες σχετικής ειρήνης, ευημερίας κι ασφάλειας. Έχοντας βιώσει εκ του σύνεγγυς σύγχρονες πολεμικές συγκρούσεις αλλά κι ακούγοντας τις εμπειρίες του πατέρα μου, από το 1974, του παππού μου, από το Ελ Αλαμίν και του άλλου μου του παππού, από τις μάκες στην Κορυτσά και το Τεπελένι συνειδητοποιώ τη μεγάλη ευλογία των ανθρώπων της ηλικίας μου που δεν κλήθηκαν να σκοτώσουν ή να πεθάνουν και το καταστροφικό εύρος ενός πολέμου. Το καθήκον απέναντι στην πατρίδα είναι μια βαθιά και βιωματική εμπειρία και δεν μετριέται, αν δεν βρεθεί κανείς, πραγματικά, ανάμεσα σε εκρήξεις, πυροβολισμούς και πυρά πυροβολικού. Το καθήκον όμως απέναντι στην πατρίδα είναι και η διασφάλιση της ειρήνης. Δυστυχώς, η γενιά που μας οδήγησε στην τραγωδία του 1974 θα κληθεί, πριν αποχωρήσει, να εξετάσει αν η διαίρεση, που συντελέστηκε de facto με την τουρκική εισβολή θα μετατραπεί σε μόνιμη διχοτόμηση. Καλή της τύχη.

ioannoug@kathimerini.com.cy

Σοβαρές ζημιές προκάλεσε η έντονη βροχόπτωση στη δυτική Γερμανία, μετά και την υπερχειλίση του ποταμού Αρ.

Το δίλημμα στο «και πέντε»...

Του **ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ**

Με μια φράση του, ο γ.γ. του ΟΗΕ Α. Γκουτιέρρες είπε όλα τα σημαντικά, 10 Ιουλίου, έκθεση για την αποστολή των καλών του υπηρεσιών στην Κύπρο, 19 Δεκεμβρίου 2020 και μέχρι τις 18 Ιουνίου 2021: «Η παράδοση του χρόνου από την ιστορική ευκαιρία στο Κραν Μοντάνα περιπλέκει τις προσπάθειες εξεύρεσης αμοιβαία αποδεκτής λύσης στην Κύπρο». Ο ίδιος ο γ.γ. είπε στις 30 Σεπτεμβρίου 2017 ότι «στο Κραν Μοντάνα χάθηκε μια «ιστορική ευκαιρία» προσθέτοντας πως «το Κυπριακό είχε φτάσει πολύ κοντά στη λύση και ότι αυτό δεν επιτεύχθηκε λόγω έλλειψης πολιτικής βούλησης από τα μέρη». Ο γ.γ. του ΟΗΕ έκανε ακόμα ένα βήμα. Μετά την κατάρρευση των συνομιλιών συνάντησε τον Τ. Ερντογάν στο Αμβούργο και επαίνεσε την «ισχυρή στήριξη της Τουρκίας στη διαδικασία!»

Οι σημερινές εξελίξεις τρέχουν μέσα σε απόλυτο διαπραγματευτικό κενό. Στις 11 Ιουλίου 2021 ο Ν. Αναστασιάδης δήλωσε ότι «θα ήθελα τον γ.γ. των Η.Ε., όσον αφορά τα θέματα της Αμμοχώστου και γενικότερα, σαφέστερο». Σημειώνω ότι ο γ.γ. παρουσίασε στις 30 Ιουνίου 2017 ένα ιδιαίτερος σημαντικό Πλαίσιο για τη συνολική επίλυση και είναι η ε/κ ηγεσία που έκανε τα πάντα για να μείνει στο ραφί. Τα Η.Ε. έκαναν λάθη, από μια άλλη, όμως, οπτική. Τα Η.Ε. άφησαν εκκρεμή τη διαδικασία με Αναστασιάδη-Ακιντζί (7 Ιουλίου 2017) και την επανέλαβαν μετά από σχεδόν 4 χρόνια (30 Απριλίου 2021) αφήνοντας, έτσι, εκτεθειμένο τον πιο συνεπή υποστηρικτή της προσπάθειας Μ. Ακιντζί.

Σε σχέση με το Βαρώσι, στις 14/7 ο Ν. Αναστασιάδης είπε πως «κι προσπάθειές μας έχουν στόχο να αποτραπούν τα όποια τετελεσμένα θα επιδώσει η Τουρκία με την παρουσία του Τούρκου προέδρου στα Κατεχόμενα ή με τις όποιες εξαγγελίες του για την Αμμοχώστο. Σίγουρα γίνονται διαβήματα και αυτό που αναμένω είναι τόσο από τα Η.Ε. όσο και από την Ε.Ε. να αντιδράσουν αναλόγως των συμπεριφορών της Τουρκίας».

Τα δεδομένα δείχνουν πως ΟΗΕ και Ε.Ε. αν-

τιδρούν στο ελάχιστο δυνατό χαμηλό επίπεδο, γιατί γνωρίζουν ότι και ο ίδιος ο Ε/κ ηγέτης μιλούσε για «δύο κράτη», πριν να παραλάβει τη σκυτάλη ο Ε. Τατάρ. Γνωρίζουν επίσης ότι κλείσαμε τα αφτιά μας σε κάθε λογική εισήγηση, ακόμα χειρότερα τους ανακνρύσαμε «εχθρούς» μας. ΟΗΕ και Ε.Ε. μάς είπαν να προσέξουμε το σχέδιο λύσης του ΟΗΕ το 2004. Μας είπαν «προχωράτε» με το Πλαίσιο Γκουτιέρρες το 2017. Αδιαφορήσαμε για τις επιπτώσεις από επιλογές ή από προσεγγίσεις ακατανόητες στη διεθνή κοινότητα.

Το Εθνικό Συμβούλιο στις 14 Ιουλίου συνήλθε για να συζητήσει τις εξελίξεις σχετικές με την άφιξη Ερντογάν στην κατεχόμενη Κύπρο. Αλλά ούτε με επιστολές, ούτε με διάχυση της ευθύνης στο Δημοτικό Συμβούλιο Αμμοχώστου, ή στο Εθνικό Συμβούλιο, μπορεί να προκύψει κάτι. Εκείνος που πρέπει να λάβει αποφάσεις στο «και πέντε» είναι μόνο ο πρόεδρος. Είμαστε θεατές ενός εξελισσόμενου, πιθανώς μη αναστρέψιμου, σκηνικού και αυτό δεν αφορά μόνο το Βαρώσι. Η «Σαμπάχ» έγραψε πως «Αζερμπαϊτζάν, Πακιστάν, Λιβύη, Μπαγκλαντές και Γκάμπα ενδέχεται να αναγνωρίσουν την ΤΔΒΚ».

Μόνο με αποφάσεις υψηλής ευθύνης μπορεί να δημιουργηθούν προϋποθέσεις για παρεμπόδιση της πορείας στον γκερέμ. Όπως: Πρώτο, πρόταση για μορατόριουμ στις έρευνες στην ΑΟΖ με συμβολή Ε.Ε.-ΟΗΕ.

Δεύτερο, ξεκάθαρη τοποθέτηση για την πολιτική ισότητα και την εκ περιτροπής προεδρία, όπως τη δέχθηκε στο Κραν Μοντάνα και τη διέλυσε την επομένη, Υπουργικό Συμβούλιο 7=4, καθολική ψηφοφορία με στάθμιση της ψήφου στο 20% στην εκλογή προέδρου και αντιπροέδρου.

Τρίτο, προσδιορισμένη με σαφήνεια πρόταση για αποκεντρωμένη ομοσπονδία με βάση τη ΔΔΟ όπως την προδιαγράφει το Πλαίσιο Γκουτιέρρες.

Τέταρτο, με βάση τα πιο πάνω, πρόταση για επαναφορά της εισήγησης Γκουτιέρρες για τερματισμό των επεμβατικών δικαιωμάτων και του χρονοδιαγράμματος για αποχώρηση του

τουρκικού στρατού όπως περιγράφονται στα σημεία 1 και 2 του Πλαισίου του.

Πέμπτο, με πολιτικές που να υποστηρίζουν την αναζωογόνηση της ευρωτουρκικής σχέσης, όπως Τελωνειακή Ένωση, ή συναντήσεις κορυφής.

Έκτο, πολιτικές που να στέλνουν θετικά μηνύματα στην τ/κ κοινότητα. Από τη διεύρυνση προνοιών του Κανονισμού της Πράσινης Γραμμής μέχρι την ανάδειξη του έργου της Τεχνικής Επιτροπής για τη Διατήρηση της Πολιτιστικής Κληρονομιάς. Η έρευνα του Κέντρου Ερευνών Μετανάστευσης, Ταυτότητας και Δικαιωμάτων (CMIRS) ανάμεσα στους Τουρκοκύπριους (εφ/δα «Πολίτης», 12/7) δείχνει ότι μια σαφής πλειοψηφία γέρνει την πλάστιγγα προς την πλευρά της λογικής. Δύο στοιχεία της:

1. Στο ερώτημα «πρέπει να επαναρχίσουν οι διαπραγματεύσεις για λύση», το 24,57% συμφωνεί οπωσδήποτε και το 46,58% ότι συμφωνεί, το 21,58% δήλωσε ότι δεν συμφωνεί και το 7,28% ότι δεν συμφωνεί οπωσδήποτε».

2. Στο ερώτημα «τι θα ψήφιζαν σε πιθανό δημοψήφισμα, το 32% απάντησε ότι κατά πάσα πιθανότητα θα ψήφιζαν «ναι», το 34,35% οπωσδήποτε «ναι», το 10,59% οπωσδήποτε «όχι» και το 5,41% κατά πάσα πιθανότητα «όχι», ενώ το 17,65% ότι δεν είναι βέβαιο τι θα ψήφιζε.

Παρά τα συνεχή αδιέξοδα, παρά την αποχώρηση Ακιντζί και τη χωριστική πολιτική Τατάρ, η κυρίαρχη τάση στην τ/κ κοινότητα παραμένει καθαρή: η πλειοψηφία προβληματίζεται, και όπως δείχνουν οι αριθμοί αυτής της έρευνας, «βλέπει», ή και «ζαναβλέπει», προς την επίλυση.

Τα δεδομένα (επίλυση, Βαρώσι) είναι τα χειρότερα δυνατά από το 1974. Η αλλαγή στην προσέγγιση των πραγμάτων, η μεταφορά του κέντρου βάρους στη δημιουργική πολιτική είναι το κλειδί για να περιοσθεί ό,τι περισώζεται στο «και πέντε». Ο νυν πρόεδρος με τις κινήσεις του επιβαρύνει διαρκώς την ε/κ θέση. Η αξιοπιστία του βρίσκεται στο ναδίρ. Μια νέα προσέγγιση είναι επιβεβλημένη.

www.larkoslarkou.org.cy

Οι σειρήνες της Αμμοχώστου

Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ**

Μια μέρα θα πάρουμε φωτιά και θα καούμε ζωντανοί, έλεγε μεγαλοστέλεχος εταιρείας, σε ένα συγκρότημα πολυτελέστατων γραφείων. Καθημερινώς ουρλιάζουν οι συναγερμοί και κανένας δεν φαίνεται να συγκινείται. Τη μια μέρα κάποιος καπνίζει, την άλλη κάποιος ανοίγει την πόρτα διαφυγής και την άλλη κάποιος ξέχασε τον κωδικό του συναγερμού. Τώρα γιατί έχουμε συναγερμό, αφού κανένας δεν συγκινείται, μονολογούσε το στέλεχος της επιχείρησης, η οποία, κατά τα άλλα, καταγράφει σημαντικά κέρδη. Κάθε χρόνο, αυτή την «καταραμένη» καλοκαιρινή περίοδο, στις 15 και στις 20 Ιουλίου, μάς ξυπνούν οι «δαιμονισμένοι» ήχοι των σειρήνων, την ώρα εκδήλωσης του πραξικοπήματος και της εισβολής. Η πλειονότητα των ανθρώπων κοι-

μούνται με ανοικτά παράθυρα και απλά γυρίζουν πλευρά, ενώ μερικοί αρχίζουν και τα μπνελίκια. Οι μόνοι οι οποίοι φαίνεται να ενοχλούνται ή καλύτερα να βασανίζονται είναι άρρωστα παιδιά και ενήλικες με σπάνιες παθήσεις. Αυτές τις μέρες, «δαιμονισμένες» σειρήνες για την Αμμοχώστο, ακούγονται από την Άγκυρα. Αλλά φαίνεται ότι «στού κοκούφου την πόρτα, όσο θέλεις βρόντα...»

Η Τουρκία πραγματοποιεί ουσιαστικά μια νέα εισβολή στην περικλεισθη πόλη της Αμμοχώστου, κάτι το οποίο δεν φαίνεται να ενοχλεί και πολλούς. Όπως ακριβώς το είπε, πριν από αιώνες ο μέγας Αίσωπος. Σύμφωνα με τον μύθο ένα χωριατόπουλο εξέλαβε ως τραγούδι τον ήχο που έβγαζαν σαλιγκάρια που ψήνονταν στα κάρβουνα και τους είπε: «Ω, κάκιστα ζώα, των οικιών υμών εμπιπραμένων, υμείς άδετε».

Δηλαδή καίγονται τα σπίτια σας και εσείς τραγουδάτε. Ο ίδιος μύθος και στις σύγχρονες καφετέριες. «Τι είχαμε, τι χάσαμε με την Αμμοχώστο». Από εκεί και πέρα οι μεγαλύτεροι στην ηλικία ξεκινούν τα «γαλλικά» για τους γνέτες μας, αλλά και αυτοί για λίγο, αφού δεν υπάρχουν «αντίπαλοι» για να συνεχιστεί η κουβέντα. Γρήγορα η συζήτηση προχωρά στις επικορηγμένες διακοπές για τους εμβολιασμένους και εκεί ξεκινούν οι ατέλειωτες συζητήσεις, οι οποίες μερικές φορές ξεπερνούν σε ένταση και έκταση και τις ποδοσφαιρικές συζητήσεις.

Η παρέλευση σχεδόν πέντε δεκαετιών, από την εισβολή και την κατοχή του 1974, οι ατέλειωτες διατάσσον άχρηστα χαρτιά, οι συνομιλίες κάθε φορά επιβεβαιώνουν το θλιβερό αδιέξοδο και επί τους εδάφους εδραιώνεται στα Κατεχόμενα ένα νέο σύστημα εξουσίας και διοίκησης. Η μόνη ελπίδα είναι ότι χρόνο με τον χρόνο, ανέρχονται

του Ραούφ Ντενκτάς, ότι χρειάζεται δύο γενιές για να λυθεί το Κυπριακό. Η συντριπτική πλειονότητα των προσφύγων, οι οποίοι γεννήθηκαν στα Κατεχόμενα έχουν πεθάνει και μαζί με αυτούς, πεθαίνει και το αίσθημα της πατρίδας. Δεν είναι τυχαία η ρήση κοινωνιολόγων και πολιτικών αναλυτών ότι πατρίδα είναι ο τόπος, όπου ο άνθρωπος έζησε τα πρώτα πέντε χρόνια της ζωής του.

Οι σοφοί πρόγονοί μας έλεγαν ότι για να ανέβεις στην επιφάνεια της θάλασσας πρέπει πρώτα να πατήσεις γερά στον βυθό. Το Κυπριακό σήμερα, είτε το θέλουμε, είτε όχι, έχει πάσει πάτο. Τα ψηφίσματα κάνουν άχρηστα χαρτιά, οι συνομιλίες κάθε φορά επιβεβαιώνουν το θλιβερό αδιέξοδο και επί τους εδάφους εδραιώνεται στα Κατεχόμενα ένα νέο σύστημα εξουσίας και διοίκησης. Η μόνη ελπίδα είναι ότι χρόνο με τον χρόνο, ανέρχονται

στις δομές εξουσίας και στις ελεύθερες και τις κατεχόμενες περιοχές, νέοι άνθρωποι οι οποίοι είναι απαλλαγμένοι από τον φανατισμό, τα πάθη και το αίμα που χώριζε για δεκαετίες τους Έλληνες και τους Τούρκους της Κύπρου. Η νέα γενιά είναι και πολύ πιο μορφωμένη και ακολουθεί τις αιώνες αρχές του Θουκυδίδη, οι οποίες διδάσκονται και εφαρμόζονται διαχρονικά από όλους τους ισχυρούς της γης. Θετικό πρέπει να θεωρείται και το γεγονός ότι λιγοστεύουν καθημερινώς οι επαγγελματίες του Κυπριακού, πολιτικοί και δημοσιογράφοι, οι οποίοι ζούσαν και ανέπνεαν από τις δυσνόητες λεπτομέρειες του εθνικού, τάχα, προβλήματος.

Υπάρχει και η μεταφυσική διάσταση των πραγμάτων, το θάυμα, το οποίο έσωσε και σώζει διαχρονικά και το νησί και τους ανθρώπους του. Οι προφητείες μπορεί στο πρώτο

kaparispan@yahoo.gr

Ιδού τα αποτελέσματα της δετούς διαχείρισης του Κυπριακού

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΖΑΡΟΥΝΑ**

Η έκθεση του γ.γ. του ΟΗΕ για το Κυπριακό θυμίζει τους ελέγχους των μαθητών κάθε χρόνο. Φέτος οι «βαθμοί» μας ως αποτέλεσμα των προβληματικών χειρισμών του ΠτΔ είναι απορριβαστοί. Με την έκθεση αυτή απαλλάσσεται πλήρως η Τουρκία από την κατοχή και από την ευθύνη της μη επίλυσης του Κυπριακού. Αντίθετα, η ευθύνη επιωθείται στις ηγεσίες και τα κόμματα των Ε/κ και των Τ/κ. Η Τουρκία καλείται μόνο ως εγγυήτρια δύναμη να βοηθήσει, όπως και οι άλλες δύο στην επίλυση. Για ακόμα μία φορά δικαιολογείται η κατάθεση των περί δύο χωριστών κρατών θέσεων των Τ/κ λόγω του άτυπου της διαδικασίας στη Γενεύη. Καλούνται μάλιστα οι Ε/κ να τις προσεγγί-

Το χειρότερο σημείο είναι η αναφορά που γίνεται στα ίσα έμφυτα δικαιώματα των Τ/κ, κάτι που παραπέμπει στη νέα τουρκική θέση για έμφυτη κυριαρχική ισότητα πράγμα απαράδεκτο.

σουν, επιδεικνύοντας σχετική ευελιξία. Το χειρότερο σημείο είναι η αναφορά που γίνεται στα ίσα έμφυτα δικαιώματα των Τ/κ, κάτι που παραπέμπει στη νέα τουρκική θέση για έμφυτη κυριαρχική ισότητα πράγμα απαράδεκτο. Το τέταρτο σημείο είναι η γενικόλογη προτροπή προς όλους για αποφυγή ενεργειών στα Βαρώσια που θα πλήξουν το πολιτικό κλίμα. Οι κινήσεις και οι δηλώσεις των Τούρκων και των Τ/κ για την Αμμόχωστο δεν περιλαμβάνονται αφού ο γ.γ. εκτιμά πως αυτό είναι απλά ισχυρισμός των Ε/κ. Εξίσου αρνητικό στοιχείο της έκθεσης είναι η απουσία της οποιας αναφοράς στην λειτουργία της αεροπορικής βάσης των drones στο Λευκόνοικο και η απειλή που συνιστούν στην περιφερειακή ασφάλεια. Τέλος ο γ.γ. αποφεύγει να κάνει την όποια αναφορά στις μελλοντικές του κινήσεις παρά τις σχετικές πρόνοιες του ανακοινωθέντος της Γενεύης. Εκτιμώ πως η παράλειψη αυτή δεν είναι τυχαία και έγινε συνειδητά. Ισοδυναμεί με έμμεσο πολιτικό εκβιασμό προς την Ε/κ πλευρά καθώς παγώνει τη διαδικασία την ίδια στιγμή που όλοι αναμένουν τα νέα τουρκικά τετελεσμένα που

θα εξαγγείλει ο Τούρκος πρόεδρος Ερντογάν στις 20 Ιουλίου από την Αιμόκωστο. Η αποτυχία της κυβέρνησής μας να διασυνδέσει τη θετική ατζέντα ή τμήματά της με την τουρκική συμπεριφορά σε Αιμόκωστο και ΑΟΖ έχει αποθρασύνει την Τουρκία. Η μη συμπερίληψη στα ομόφωνα συμπεράσματα των 27 του Ιουνίου μιας σαφούς καταδίκης των τουρκικών θέσεων για δύο κράτη ενισχύει την τουρκική απόφαση στο να επιμείνει σε λύση δύο κρατών. Οι μεμονωμένες δηλώσεις των τριών κορυφαίων αξιωματούχων της Ε.Ε. ενάντια σε λύση δύο κρατών και για την Αμμόχωστο αντιμετωπίζονται με ειρωνικά και προσβλητικά σχόλια από τον κ. Ερντογάν. Η δε κυρία Μέρκελ κάνει πως δεν καταλαβαίνει. Αντίστοιχα, καλαρή είναι και η αντίδραση των ΗΠΑ και του κ. Μπάιντεν. Οι προτεραιότητες των ΗΠΑ δείχνουν να είναι άλλες (Αφγανιστά, Ουκρανία, S-400 κ.λπ.). Όχι τυχαία ο πρόεδρος Μπάιντεν απέφυγε να θέσει καν το Κυπριακό και τα θέματα της Ανατολικής Μεσογείου στην πρόσφατη συνάντησή του με τον κ. Ερντογάν παρά τις σχετικές υποσχέσεις του. ΕΕ, ΗΠΑ, ΟΗΕ δεν δείχνουν διατεθειμένοι να διαταράξουν τις σχέσεις τους με την Τουρκία χάριν ενός αφερέγγυου προέδρου της Κύπρου που τη μία μιλάει για ΔΔΟ και την άλλη φλερτάρει με λύση δύο χωριστών κρατών. Στη χαμένη αξιοπιστία του προέδρου Αναστασιάδη στο ευρωπαϊκό επίπεδο προστίθεται και η κακή διαχείριση του ΚΕΠ. Από την πλευρά του, ο ορθολογικός και πραγματιστής Ερντογάν, αφού τα μέτρησε όλα, αναμένεται να κινηθεί προσεκτικά και σταδιακά, ώστε να μην διαταράξει τις σχέσεις του με ΗΠΑ και Ε.Ε., σε νέα τετελεσμένα σε Αμμόχωστο και ΑΟΖ. Στρατηγικός του στόχος να μας εκβιάσει ώστε να αποδεχθούμε λύση τουρκικών προδιαγραφών. Σε τακτικό επίπεδο ο Ερντογάν στοχεύει στο να λύσει με το μικρότερο δυνατό κόστος το περιουσιακό με επιστροφή των Αμμοχωστιανών της περικλειστής περιοχής, αφού όμως πρώτα αποδεχθούν ότι δεν θα έχουν άλλες απαιτήσεις από την Τουρκία. Η κυβέρνηση αδυνατεί να αποτρέψει τα νέα τουρκικά τετελεσμένα και επικεντρώνεται σε επικοινωνιακή διαχείριση, μοιράζοντας ευθύνες στην αντιπολίτευση μέσα από τη συνεδρία του Εθνικού Συμβουλίου.

Ο κ. Πέτρος Ζαρούνας είναι διεθνολόγος.

Το Βαρώσι ως ωρολογιακή βόμβα στα χέρια του Νίκου Αναστασιάδη

Του **ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ ΖΑΝΝΕΤΤΟΥ**

Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Αναστασιάδης, εδώ και τέσσερα χρόνια, δηλαδή από το ναυάγιο του Κραν Μοντάνα και εντεύθεν, σε όλες τις δημόσιες αλλά και κατ' ιδίαν συναντήσεις του, αναλύει, όλες τις ενέργειες της κυβέρνησης που αφορούν το θέμα της Αμμοχώστου, σε όλα τα επίπεδα. Αντιλαμβάνομαι ότι κάτι παρόμοιο έκανε και στην προ ημερών συνεδρία του Εθνικού Συμβουλίου επί του θέματος.

Είναι γεγονός πως όλες οι ενέργειες της κυβέρνησης όπως: επιστολές προς τον γ.γ. ΟΗΕ, τοποθετήσεις στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και στη Γ.Σ. του ΟΗΕ, επιστολές σε αρχηγούς κρατών και σε ευρωπαϊούς αξιωματούχους, αναφορές σε Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, όπως και η πρόταση για ΜΟΕ που αφορούσαν και την Αμμόχωστο, κ.ά., ήταν απόλυτα αναγκαία να γίνουν και σαφώς ήταν προς την ορθή κατεύθυνση. Το θέμα είναι να απαντήσουμε το ερώτημα κατά πόσο είχαν κάποιο ουσιαστικό αποτέλεσμα. Η απάντηση είναι γνωστή σε όλους. Κανένα ουσιαστικό αποτέλεσμα δεν πετύχαμε, αφού από το 2019 η Τουρκία υλοποιεί σταδιακά αλλά με πρόγραμμα τις εξαγγελίες της σε σχέση με το άνοιγμα της περικλειστής περιοχής, χωρίς να λαμβάνει υπόψη ούτε τα Συμπεράσματα του Ε.Σ., ούτε τις εκθέσεις του γ.γ. του ΟΗΕ, ούτε κανέναν.

Επιπρόσθετα, ο πρόεδρος Αναστασιάδης, στην πρόσφατη συνάν-

τηση που είχε με τον Δήμο Αμμοχώστου, έκανε τρεις βασικές παραδοχές. Πρώτον ότι τα οικονομικά συμφέροντα των εταίρων μας με την Τουρκία είναι τεράστια και ως εκ τούτου κρατούν μια ξεκάθαρη στάση ενάντια στη λήψη δραστικών μέτρων κατά της Τουρκίας. Δεύτερον, ότι η επιθετικότητα και οι οραματισμοί του Ερντογάν δυστυχώς δεν ανακόπτονται με τα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου. Και τρίτον ότι ενδεχόμενα νέα τετελεσμένα στην Αμμόχωστο, θα αποτελέσουν την ταφόπλακα του Κυπριακού.

Ο πρόεδρος Αναστασιάδης γνωρίζει πολύ καλά πως καμία από τις προαναφερθείσες ενέργειες δεν μπορεί να αποτρέψει τις έκνομες ενέργειες της Άγκυρας. Η κυβέρνηση της Τουρκίας απέδειξε επανειλημμένα πως υλοποιεί τις εξαγγελίες της ανεξάρτητα από τις προτροπές, αναφορές σε ψηφίσματα και συμπεράσματα. Δυστυχώς, για την Αμμόχωστο και τους Αμμοχωστιανούς, ο πρόεδρος δίνει την εντύπωση πως σπύκωσε τα χέρια ψηλά. Παραδόθηκε και παρακολουθεί ανήμπορος να αντιδράσει στα νέα τετελεσμένα, τα οποία κατά τον ίδιο θα αποτελέσουν την ταφόπλακα του Κυπριακού.

Μπορούσε να κάνει κάτι και δεν το έκανε; Βέβαια και θα μπορούσε αφού από τον περασμένο Δεκέμβριο κρατάει στα χέρια του μια πρόταση από το ΑΚΕΛ, με συγκεκριμένες εισηγήσεις για το τι θα μπορούσε να κάνει. Αντί να την αξιοποιήσει, τη

φύλαξε στο συρτάρι και δεν μπήκε καν στον κόπο να την απαντήσει. Η πρόταση του ΑΚΕΛ ήταν μακροσκελής, με συγκεκριμένες εισηγήσεις για ενέργειες επί δύο βασικών πυλώνων. Εμπειρίειχε προτάσεις που θα μπορούσαν να καταστήσουν τις ενεργειακές πηγές της Κύπρου παράγοντα και κίνητρο που να λειτουργήσει υπέρ της λύσης, και κατά δεύτερον προτάσεις που θα ασκούσαν πίεση στην Τουρκία να επιστρέψει στο τραπέζι των συνομιλιών, με ρητές αναφορές στα ουσιαστικά για την τ/κ πλευρά ζητήματα της πολιτικής ισότητας και της αποτελεσματικής συμμετοχής στη λήψη αποφάσεων.

Σε όλες τις επικρίσεις που δέχεται, ο πρόεδρος Αναστασιάδης απαντά με το πόσες φορές είπε δημόσια αλλά και επίσημα προς τα Ηνωμένα Έθνη, πως είναι έτοιμος να επιστρέψει στις συνομιλίες από εκεί που έμειναν στο Κραν Μοντάνα. Δυστυχώς, ούτε αυτό είναι αρκετό. Και δεν είναι αρκετό για τον απλούστατο λόγο ότι ούτε τα Ηνωμένα Έθνη, και προφανώς ούτε ο γ.γ. δεν είναι πεπεισμένοι για τις πραγματικές προθέσεις του προέδρου. Και ο λόγος είναι απλός. Κάθε φορά που ο πρόεδρος εξήγγειλε την πρόθεσή του να επιστρέψει στο τραπέζι των συνομιλιών, στην αμέσως επόμενη του πρόταση, είτε έβαζε όρους, είτε άνοιγε εκ νέου ζητήματα που ήταν είδη συμφωνημένα με τις επιτευχθείσες συγκλίσεις.

Υπάρχει προοπτική να μη χαθεί οριστικά και το Βαρώσι; Κατά τη

γνώμη μου υπάρχει. Βέβαια δεν εξαρτάται πλέον μόνο από εμάς. Εξαρτάται από πολλούς άλλους παράγοντες. Από τις εξαγγελίες που θα ακούσουμε την ερχόμενη Τρίτη από τον Τούρκο πρόεδρο. Από το μέγεθος των αντιστάσεων και της υπομονής των Ελληνοκυπρίων προσφύγων και ιδιοκτητών περιουσιών, οι οποίες φυσιολογικά εξαντλούνται μετά από 47 χρόνια και εν μέσω συνθηκών οικονομικής εξαθλίωσης. Εξαρτάται ακόμα και από τις προθέσεις του προέδρου Αναστασιάδη να εξαντλήσει κάθε δυνατό περιθώριο, με ενέργειες και πρωτοβουλίες να πείσουμε τόσο τον γ.γ. του ΟΗΕ, αλλά και την ίδια την Τουρκία ότι πραγματικά θέλουμε και είμαστε έτοιμοι να επιστρέψουμε στο τραπέζι των συνομιλιών, που θα οδηγήσουν σε μια συνολική και βιώσιμη λύση του Κυπριακού προβλήματος.

Σε διαφορετική περίπτωση, η ωρολογιακή βόμβα που ο Νίκος Αναστασιάδης κρατά στα χέρια του, θα εκραγεί οδηγώντας την Κύπρο στην οριστική διχοτόμηση. Ο Νίκος Αναστασιάδης θα κλείσει την πολιτική του καριέρα ως ο πρόεδρος της διχοτόμησης, αλλά δυστυχώς τις συνέπεις θα τις βιώσουν με πολύ τραγικό τρόπο οι επόμενες γενιές. Είναι, λοιπόν, ίσως η τελευταία μας ευκαιρία. Είναι ίσως και η τελευταία έκκληση. Πρόεδρε, κάντε κάτι.

Ο κ. Χρυσάνθος Ζαννέττος είναι επαγγελματίας γραμματέας ΑΚΕΛ Αμμοχώστου / μέλος του Πολιτικού Γραφείου της Κ.Ε. του ΑΚΕΛ.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του **ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΙΣΤΙΑ**

Είναι οι «αντεμβολιαστές» «δυνατά πνεύματα»;

Τον 17ο αιώνα αποκαλούσαμε «δυνατά πνεύματα» (spritsforts) τους στοχαστές εκείνους που αρνούσανται τα επίσημα δόγματα της Εκκλησίας, τον Θεό και τον χριστιανικό τρόπο ζωής που επέβαλλε το κράτος. Διήγαν έκλυτο βίο, ακολουθούσαν έναν ελεύθεριο τρόπο ζωής και επιδιόδονταν σε κάθε μορφή έμπρακτων αμφισβήτησης των κανόνων κοινωνικής συνύπαρξης. Οι ελευθεριάζοντες αντιμετώπιζαν με σκεπτικισμό τόσο τις πεποιθήσεις, τις προκαταλήψεις και τις δεισιδαιμονίες όσο και την πίστη στις θρησκευτικές αρχές και την υποταγή στην εξουσία. Αναζητούσαν την αισθησιακή απόλαυση και την ηδονή και κατήγγελλαν κυνικά την κοινωνική υποκρισία. Με αυτόν τον τρόπο έδειχναν έμπρακτα το πνεύμα της εξέγερσής τους ενάντια στα ταμπού που επιβάλλονταν από την θηϊκή και την κοινωνία. Θεωρούσαν δε τους εαυτούς τους «δυνατούς», επειδή είχαν απελευθεωθεί από τα φόβητρα της κοινής

γνώμης και του μεταθανάτιου κολασμού και είχαν αποδεχθεί τον παρά από άτομα και κενό χώρο είχε τελικά κλονιστεί το μυαλό του. Αν γελούσε συνεχώς, ήταν επειδή ήταν άρρωστος και έπρεπε να θεραπευτεί. Έτσι το δημοτικό συμβούλιο, εκ μέρους του λαού των Αβδηρών, έγραψε στον Ιπποκράτη, τον σπουδαίο ιατρό, να έρθει και να εξετάσει αυτόν τον σοφό άνθρωπο που είχε τρελαθεί. Ο Ιπποκράτης, τάζοντας συμφωνία με τον θρύλο, ταξίδεψε στα Αβδηρα, συνάντησε τον ασθενή και έβγαλε τα συμπεράσματά του. Κατέληξε ότι η μόνιμη ευθυμία του Δημόκριτου απείχε πολύ από το να είναι παράλογη. Αντίθετα, έδειχνε την ορθότητα της κρίσης του και την οξύνση του πνεύματός του. Οι άλλοι τον έκριναν ως παραληρηματικό όχι λόγω του παραλογισμού του, αλλά λόγω της δικής τους ανεπάρκειας.

Είναι άραγε οι «αντεμβολιαστές» και οι λοιποί σύγχρονοι «αρνήτες» και συνωμοσιολόγοι «δυνατά πνεύματα»; Γιατί σίγουρα η ιδέα που έχουν για τον εαυτό τους σε σχέση με τους «κοινούς» ανθρώπους που υποτάσσονται στο κράτος της «επίσημης» επιστήμης δεν απέχει και πολύ από αυτά των ακολουθών του θρυλικού Δημόκριτου: θεωρούν ότι αυτοί είναι οι πραγματικοί σοφοί και ότι το δόγμα του υγιεινισμού χαρακτηρίζει άδικο την αντίδρασή τους ως «παράληρημα». Ο σύγχρονος «αντεμβολιαστής» αρνείται να συμμορφωθεί με τις επιταγές της «επίσημης» επιστήμης και του Λεβιάθαν, «το θνηπτό δηλαδή θεού, ο οποίος μετά τον επουράνιο πατέρα, διαφεντεύει τις μοίρες μας», όπως χαρακτηριστικά έγραφε ο Thomas Hobbes. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε όντως να ισχύει, δεδομένου και του κοινωνικού σχετικισμού που επικρατεί στην εποχή μας, υπό έναν όμως όρο: αν η στάση του «αντεμβολιαστή» διέθετε μια συνέπεια ως προς την απόρριψη του Λεβιάθαν και του υγιεινισμού του. Ο «αντεμβολιαστής» θα ήταν δηλαδή «δυνατό πνεύμα» αν αναλάμβανε πλήρως και με διαύγεια πνεύματος τις συνέπειες των πράξεών του και αν ζούσε, όπως και οι ελευθεριάζοντες του 17ου αιώνα, περιφρονημένος από το κράτος

στο περιθώριο της κοινωνίας. Οι σύγχρονοι αρνήτες και αντεμβολιαστές, όμως, ενώ χλευάζουν το κράτος, όχι απλά προσφεύγουν στα κρατικά νοσοκομεία σε περίπτωση σοβαρής ασθένειας λόγω κορωνοϊού, αλλά απαιτούν και αποτελεσματικότερο κρατικό σύστημα υγείας ώστε να μπορεί να περιθάλπει ανά πάσα στιγμή χιλιάδες διασωληνωμένους. Ενώ λοιπόν χλευάζουν τους συμπολίτες τους που εμβολιάζονται και τους παραιτούν να κάνουν το ίδιο σε ένδειξη κοινωνικής αλληλεγγύης, δεν χλευάζουν ωστόσο τα χρήματα που πληρώνουν οι «εμβολιασμένοι» λόγω των δυσβάστακτων φόρων που αναγκάζονται να υπερέγκρα κόστη λειτουργίας των ΜΕΘ και των θαλάμων COVID. Και μιλάμε πλέον για θαλάμους τους οποίους χρειάζονται σχεδόν αποκλειστικά οι μη εμβολιασμένοι. Μέμφονται τον υγιεινισμό του σύγχρονου Δυτικού κράτους, όπως ανέλυσε και ο Foucault, χωρίς να αναγνωρίζουν όμως όπως εκείνος ότι ο υγιεινισμός είναι το δόγμα που επέβαλε τα κρατικά συστήματα υγείας και την υποχρε-

ωτική ιατροφαρμακευτική κάλυψη των πολιτών από τον σύγχρονο Λεβιάθαν. Το σύγχρονο φιλελεύθερο κράτος, βέβαια, εξαιτίας του δόγματος του υγιεινισμού, δεν μπορεί να μην περιθάλπει τους αρρώστους όποια κι αν είναι η πεποίθησή τους. Κάτι τέτοιο δεν καθιστά τους «αντεμβολιαστές» «δυνατά πνεύματα», αλλά, μέσα στην άγνοιά τους, μάλλον υποκριτές.

Ας σημειωθεί τέλος ότι, αντίθετα προς τον Δημόκριτο του θρύλου, ο Ζήνων ο Κιτιεύς και οι Στωικοί, ακόμη και αν κατανοούσαν τη ματαιότητα των υπερίστων κοινών πεποιθήσεων, υποτάσσονταν στο πνεύμα και τους τρόπους του λαού. Το σημαντικό για αυτούς ήταν να διατηρήσουν την εσωτερική τους ελευθερία και όχι να προκαλέσουν το κοινό αίσθημα με την αλαζονική επίδειξη της όποιας σοφίας τους.

Ο κ. Παναγιώτης Χριστιάς είναι αν. καθηγητής του Πανεπιστημίου Κύπρου και εταίρος του ερευνητικού κέντρου «Ευρωπαϊκές Δυναμικές» του Πανεπιστημίου του Στρασβούργου.

Εμβολιασμοί και συλλογική δράση

Συνεχής ενημέρωση, ατομική ευθύνη και πάταξη της παραπληροφόρησης για να ανακαιτιστεί το συντομότερο η πανδημία

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ**

Σε ένα κομβικό σημείο της πανδημίας στην Κύπρο δύο επιστήμονες με συλλογική δράση στο κομμάτι ανακαίτησής της, παρεμβαίνουν σε δύο σημαντικές πτυχές των προ-

σπαθειών που καταβάλλονται. Μέλη της πανεπιστημιακής κοινότητας, με ενεργεί συμμετοχή στη διαχείριση της πανδημίας περιγράφουν το σήμερα και αύριο της πανδημίας σε Κύπρο και υπόλοιπο κόσμο. Η Ζωή Πανά και ο Χρίστος Πέτρου

δίνουν το αποτύπωμα των προσπαθειών που καταβάλλονται, εστιάζοντας στο ζητούμενο που είναι η συμμετοχικότητα των πολιτών και ιδιαίτερα των νέων. Η κ. Πανά στην παρέμβασή της στην «Κ» προτάσσει ως κοινό στόχο την

αποτροπή κάθε «διστακτικής διάθεσης και πόλωσης μεταξύ των πολιτών της Κύπρου». Προτείνει κοινές συνέργειες δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που σε συνεργασία με ειδικούς και άλλους φορείς «θα συμβάλλουν στη συνεχή πληρο-

φόρηση, στην πάταξη της παραπληροφόρησης, στο χτίσιμο της εμπιστοσύνης». Ο Χρίστος Πέτρου εστιάζει στο πρόγραμμα εμβολιασμού θεωρώντας αναμενόμενη την κάμψη που παρατηρείται στο ρυθμό εμβολιασμού του πληθυσμού. Ο

ίδιος αναδεικνύει την ανάγκη μιας «επικοινωνίας, στηριζόμενη στην ειλικρίνεια, την ενσυναίσθηση και την κατανόηση ώστε να επιλυθούν με τεκμηριωμένο τρόπο οι απορίες και οι προβληματισμοί αυτών των ανθρώπων».

Η Ζωή Πανά και ο Χρίστος Πέτρου δίνουν το αποτύπωμα των προσπαθειών που καταβάλλονται, εστιάζοντας στο ζητούμενο που είναι η συμμετοχικότητα των πολιτών.

Οχι στη διχαστική διάθεση και πόλωση των πολιτών

Η εξέλιξη του εμβολιαστικού προγράμματος στην Κύπρο

Της **ΖΩΗΣ ΔΩΡΟΘΕΑΣ ΠΑΝΑ**

Αδιαμφισβήτητα η διαχείριση της πανδημίας COVID-19 αυτή την περίοδο εν μέσω της καλοκαιρινής περιόδου είναι κομβική. Το πρώτο που οφείλουμε να τονίζουμε, είναι ότι βρισκόμαστε στο «ίδιο καράβι» με κύματα έξαρσης. Επειδή όλοι μας ανεξαιρέτως έχουμε πληγεί, σε εθνικό και ατομικό επίπεδο, πολυ-επίπεδα υγειονομικά, κοινωνικά και οικονομικά, ο κοινός στόχος δεν επιτρέπει οποιαδήποτε διχαστική διάθεση και πόλωση μεταξύ των πολιτών της Κύπρου. Η σύνθεση, η προσαρμοστικότητα και η ατομική υπευθυνότητα, μαζί με την αλληλεγγύη, τη συνοχή και την ενεργό συμμετοχή όλων των πολιτών είναι το εκέγγυο επιτυχίας για αυτό το μαραθώνιο. Το δεύτερο σημείο που τονίζουμε είναι ότι διενεργείται ένας αγώνας δρόμου: Να ανακαιτίσουμε στοχευμένα ένα φυσικό φαινόμενο που εξελίσσεται ταχύτητα στην Ευρώπη και ονομάζεται μετάλλαξη Δέλτα. Ενδεικτικά στην τελευταία εθνική μας αναφορά, η αθροιστική επίπτωση των τελευταίων 14 ημερών (ενεργά κρούσματα) είναι 83.6 κρούσματα/100.000 για άτομα >80 ετών, ενώ σε παιδιά 10-19 ετών και νεαρούς ενήλικες 20-29 ετών είναι 2402 κρούσματα/100.000 και 1585 κρούσματα/100.000, αντίστοιχα.

Ο βασικός αντιπόδας στα δύο παραπάνω, είναι η πρόληψη, διάμεσου του εμβολιασμού και μάλιστα σε υψηλά επίπεδα- ίσως και πάνω από 80%- για όλες τις ηλικιακές ομάδες που δύναται να εμβολιαστούν, πρακτικά ένα τείχος ανοσίας που δεν θα αφήνει διαχρονικά «πρόσφορο έδαφος διασποράς των στελεχών του ιού σε επίνουσα άτομα». Να επιστημονούμε ότι μπορεί τα κράτη μέλη να έχουν με πετύχει υψηλό ποσοστό κάλυψης στο γενικό πληθυσμό, εντούτοις συνεχίζουμε να έχουμε χαμηλά επίπεδα σε επόμενες ηλικιακές ομάδες.

Επιπρόσθετα, η εμβολιαστική κάλυψη με τουλάχιστον 1 δόση για τα άτομα >80 ετών είναι 93%, ενώ για τις ηλικίες 20-29 ετών είναι 39.4%. Οι επόμενες κινήσεις είναι να έχουμε συνεργατικές προσπάθειες μεταξύ του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα μαζί με εμπειρογνώμονες από όλα τα ακα-

Μαζί με τις στοχευμένες δράσεις είναι απαραίτητο να υπάρχει τώρα και στο μέλλον ένα εξισορροπημένο διαχρονικά πλαίσιο ασφάλειας στους χώρους που δραστηριοποιούμαστε ειδικά στους χώρους αυξημένου κινδύνου.

δημαϊκά ιδρύματα της χώρας που θα συμβάλλουν στη συνεχή πληροφόρηση, στην πάταξη της παραπληροφόρησης, στο χτίσιμο της εμπιστοσύνης. Οι κινήσεις μονάδες εμβολιασμού είναι μία προσπάθεια διευκόλυνσης της πρόσβασης, τα κίνητρα εμβολιασμού εντάσσονται σε ένα γενικότερο πλαίσιο προώθησης εμβολιασμού και όχι εξαγοράς ανθρώπων. Θα συνεχίσουν οι προσπάθειες με σεμινάρια και στοχευμένη διαφήμιση πάνω σε θέματα εμβολιασμού που απασχολούν τους νέους και το μέλλον τους αλλά και σε άλλες μειονότητες.

Πολύ σημαντικό επίσης η συμμετοχικότητα στις μελλοντικές

δράσεις. Οι νέοι έδειξαν πέρσι ότι θέλουν να συμμετέχουν ενεργά και με το εθελοντικό τους έργο στους οίκους ευγηρίας. Εκπαίδευσαν οι ίδιοι και συνέβαλαν συνεργαζόμενοι με τις Υγειονομικές Υπηρεσίες και το Τμήμα Επιτήρησης και Ευημερίας στην προστασία αυτής της πολύτιμης ομάδας των υπερήλικων. Μαζί με τις στοχευμένες δράσεις είναι απαραίτητο να υπάρχει τώρα και στο μέλλον ένα εξισορροπημένο διαχρονικά πλαίσιο ασφάλειας στους χώρους που δραστηριοποιούμαστε ειδικά στους χώρους αυξημένου κινδύνου που είναι πρωτίστως οι κλειστοί χώροι αυξημένου συγκρωτισμού. Το πλαίσιο αυτό όμως είτε ονομάζεται safe pass είτε ονομάζεται μη φαρμακευτικές παρεμβάσεις δεν θα επιφέρει κανένα όφελος εάν δεν εφαρμοστεί από εμάς, από τον καθένα μας. Τέλος, υπάρχουν ακόμα κάποια κενά στη γνώση και πρέπει όλοι μας να συμβάλλουμε να συμπληρώσουμε τα κενά της μάχης ενάντια της πανδημίας.

Την επιστημονική κοινότητα προβληματίζει η λειτουργία των σχολείων δεδομένου ότι προσπαθούμε όλοι για τη δια ζώσης εκπαίδευση, ο εμβολιασμός των παιδιών, ο χρόνος και η στρατηγική της τρίτης δόσης ως ενισχυτική δόση. Αυτός είναι και ο βασικός στόχος του νέου πανευρωπαϊκού προγράμματος VACCCELERATE της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του νέου Δικτύου Επιστημόνων από όλη την Ευρώπη που ενώθηκαν για να επιταχύνουν τη γνώση, να υποστηρίξουν τη δημιουργία υποδομών στα κράτη μέλη για την προετοιμασία κρίσεων, όπως αυτή του COVID-19. Η Κύπρος διαμέσου του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου (EUC) συμμετέχει στην καρδιά των επιστημονικών εξελίξεων αλλά και στο χτίσιμο ήδη κριτικής στο βαθμό που επιπρόσθετα από πολιτικές αποφάσεις ή από αδυναμία συνεννόησης διαφόρων υπηρεσιών. Η επιστημονική προσέγγιση να γίνουν γρήγορα εμβολιασμοί ηλικιωμένων και ευπαθών βοήθησε τα μέγιστα στην μείωση των νοσηλείων και των θανάτων. Δύο βασικές αδυναμίες ήταν, ιδιαίτερα την εποχή της μεγάλης ζήτησης και μειωμένων διαθεσιμότητας, ο τρόπος λειτουργίας της πύλης, ενώ θα μπορούσε, τουλάχιστον μετά τον Απρίλιο, όπου η διαθεσι-

Η κ. Πανά είναι ειδικός παιδίατρος, λέκτορας Παιδιατρικής EUC - μέλος της Συμβουλευτικής Επιτροπής COVID-19.

Του **ΧΡΙΣΤΟΥ ΠΕΤΡΟΥ**

Πριν από έναν χρόνο η ανθρωπότητα μάθαινε με ενθουσιασμό για τα εξαιρετικά ενθαρρυντικά αποτελέσματα της πρώτης φάσης κλινικών μελετών των πρώτων υποψηφίων, τότε, εμβολίων. Ένα χρόνο μετά, έχουν χορηγηθεί περίπου 3,5 δισεκατομμύρια δόσεις εμβολίων παγκόσμια, με τις πλούσιες χώρες να έχουν λάβει την μερίδα του λέοντος. Χαρακτηριστικά, ενώ η Ε.Ε. έχει μέση κάλυψη του 66% με τουλάχιστον μία δόση, κάποιες χώρες της Ασίας ή της Αφρικής έχουν ποσοστά κάτω του 1%. Στη χώρα μας έχει οργανωθεί και εξελίσσεται ένα πρόγραμμα εμβολιασμού, το οποίο έχει πετύχει μέχρι στιγμής τον εμβολιασμό του 68% του ενήλικου πληθυσμού με τουλάχιστον μία δόση και περίπου 60% με δύο δόσεις (πλήρης εμβολιασμός). Το πρόγραμμα εξελίχθηκε αποτελεσματικά με ταχείς ρυθμούς και ανάλογα με τη διαθεσιμότητα των εμβολίων. Τις τελευταίες βδομάδες παρατηρείται μια αναμενόμενη κάμψη στον ρυθμό εμβολιασμού, αφού πλέον έχουμε φτάσει στις ομάδες που είναι εκ πεποιθήσεως εναντίον του εμβολιασμού ή παρυσιάζονται απάθεις ή προβληματισμένοι. Για τις τελευταίες δύο ομάδες χρειάζεται μια επικοινωνία, στηριζόμενη στην ειλικρίνεια, την ενσυναίσθηση και την κατανόηση ώστε να επιλυθούν με τεκμηριωμένο τρόπο οι απορίες και οι προβληματισμοί αυτών των ανθρώπων. Και εδώ έρχεται η πρωτοβουλία της Ομοσπονδίας Συνδέσμων Ασθενών Κύπρου για έναν ανοικτό διάλογο της επιστημονικής κοινότητας με το κοινό μέσω της σελίδας «As to συζητήσουμε» στο facebook, όπου οι πολίτες μπορούν να υποβάλλουν τις ερωτήσεις τους και να λαμβάνουν επιστημονικά τεκμηριωμένες απαντήσεις. Σίγουρα η εξέλιξη του εμβολιασμού στην Κύπρο επιδέχεται κριτικής στο βαθμό που επιπρόσθετα από πολιτικές αποφάσεις ή από αδυναμία συνεννόησης διαφόρων υπηρεσιών. Η επιστημονική προσέγγιση να γίνουν γρήγορα εμβολιασμοί ηλικιωμένων και ευπαθών βοήθησε τα μέγιστα στην μείωση των νοσηλείων και των θανάτων. Δύο βασικές αδυναμίες ήταν, ιδιαίτερα την εποχή της μεγάλης ζήτησης και μειωμένων διαθεσιμότητας, ο τρόπος λειτουργίας της πύλης, ενώ θα μπορούσε, τουλάχιστον μετά τον Απρίλιο, όπου η διαθεσι-

Η εξέλιξη του εμβολιασμού στην Κύπρο επιδέχεται κριτικής στο βαθμό που επιπρόσθετα από πολιτικές αποφάσεις ή από αδυναμία συνεννόησης, Η επιστημονική προσέγγιση να γίνουν γρήγορα εμβολιασμοί ηλικιωμένων και ευπαθών βοήθησε.

μότητα αυξήθηκε, να γίνονται και τηλεφωνικά ραντεβού. Κριτική μπορεί επίσης να ασκηθεί στο ότι δεν είχε γίνει νωρίς ο εμβολιασμός ομάδων που είναι σημαντικές στην οικονομία (π.χ. τουριστικά βιομηχανία) και την κοινωνία, ανεξάρτητα από την ηλικιακή σειρά. Τα οφέλη του εμβολιασμού σε παγκόσμιο επίπεδο είναι εμφανή. Υπάρχουν δεκάδες μελέτες πλέον που επιβεβαιώνουν το αναμενόμενο από τις κλινικές μελέτες. Λέγαμε από την αρχή ότι το πρώτο ζητούμενο είναι να μειωθούν οι νοσηλείες και οι θάνατοι, και αυτό επιτεύχθηκε πέραν πάσης αμφιβολίας. Η πιο χαρακτηριστική περίπτωση τέτοιας μελέτης είναι αυτή του Yale School of Public Heal-

th η οποία υπολογίζει ότι χωρίς τα εμβόλια, μέχρι τέλους Ιουνίου στις ΗΠΑ θα είχαν 279.000 επιπλέον θανάτους και 1,25 εκατομμύρια επιπλέον νοσηλείες. Το άλλο ερωτηματικό ήταν αν τα εμβόλια μειώνουν την μεταδοτικότητα. Πλέον είναι αποδεδειγμένο και χαρακτηριστικά αναφέρεται δημοσιευμένη εργασία στο New England Journal of Medicine ότι τα mRNA εμβόλια μειώνουν το ιικό φορτίο κατά 40% και την μεταδοτικότητα κατά 90%. Για τους επόμενους μήνες μπροστά μας υπάρχουν αρκετές προκλήσεις με πιο σημαντικές:

- Την αζιολόγηση χορήγησης τρίτης δόσης σε πληθυσμούς που είναι ανοσοκατασταλμένοι ή γενικά σε αυτούς στους οποίους φθίνει φυσιολογικά περισσότερο η προστασία των εμβολίων με την πάροδο του χρόνου.
- Την αντιμετώπιση των μεταλλάξεων.
- Την ενίσχυση του εμβολιασμού των ενηλίκων που έχουν έντονη κοινωνική δραστηριοποίηση.

Το τελευταίο σημείο αποτελεί κοινωνική προτεραιότητα, αφού η εμβολιαστική κάλυψη των γονέων μικρών παιδιών είναι κρίσιμη ώστε τα σχολεία να ανοίξουν κανονικά τον Σεπτέμβριο. Δεν πρέπει να χαθεί ούτε μία μέρα φυσικής παρουσίας στα σχολεία, θα ήταν έγκλημα και η Πολιτεία οφείλει να δώσει ιδιαίτερη σημασία και να προβεί στον αναγκαίο προγραμματισμό. Όλους μας απασχολεί το πότε θα τελειώσει η πανδημία. Όπως έχω γράψει και στο παρελθόν: «η πανδημία δεν θα τελειώσει απλά μια μέρα που θα μάθουμε ότι θα έχει εμβολιαστεί το 70% του πληθυσμού του δικού μας μικρόκοσμου. Θα πρέπει να έχει εμβολιαστεί το μεγαλύτερο μέρος του πληνήτη, να αναπτυχθεί μια μεγάλη κοινωνική ασπίδα, θα πρέπει να σταματήσει η μετάδοση για να μειωθούν οι μεταλλάξεις». Η σκέψη μας πρέπει να είναι οικουμενική. Αν δεν είμαστε όλοι προστατευμένοι, σε όλο τον κόσμο, κανένας δεν μπορεί να νιώθει πλήρως ασφαλής. Επαναλαμβάνουμε, τέλος, ότι δεν υπάρχει το τέλει εμβόλιο, όμως η αποτελεσματικότητα και το όφελός τους στην αντιμετώπιση της πανδημίας είναι επιστημονικά μετρήσιμα και αδιαμφισβήτητα.

Ο κ. Πέτρου είναι αναπληρωτής καθηγητής Πρόγραμμα Φαρμακευτικής, Πανεπιστήμιο Λευκωσίας.

Εμβολιασμοί στις ηλικίες 12 έως 15

Το πράσινο φως από τους ειδικούς αναμένει το Μαξίμου – Περιπλοκές δημιουργεί το σενάριο της τρίτης δόσης

Των **Κ. Π. ΠΑΠΑΔΙΟΧΟΥ**
και **ΣΤ. Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Δύο νέα όπλα στη μάχη κατά του κορωνοϊού, που αποδεικνύεται ιδιαίτερα δύσκολη λόγω της μετάλλαξης «Δέλτα» αλλά και της απροθυμίας μερίδας πολιτών να προσέλθει στα εμβολιαστικά κέντρα, προτίθεται να αξιοποιήσει εντός της τρέχουσας εβδομάδας το Μέγαρο Μαξίμου.

Σύμφωνα με πληροφορίες, η κυβέρνηση θα κάνει άμεσα δεκτή τυχόν εισήγηση της Επιτροπής Εμβολιασμού για την επέκταση του εμβολιαστικού προγράμματος σε παιδιά ηλικίας από 12 έως 15 ετών. Οι ΗΠΑ, η Ιαπωνία, ο Καναδάς, η Ιταλία, η Γερμανία, η Βρετανία είναι ήδη μερικές χώρες που έχουν εγκρίνει το εμβόλιο για αυτές τις ηλικίες. Επιπλέον, αναμένεται να κατατεθεί προς ψήφιση η ρύθμιση για την υποχρεωτικότητα των εμβολιασμών, που επί του παρόντος θα αφορά μόνον τους εργαζομένους σε μονάδες φροντίδας ηλικιωμένων και τους υγειονομικούς.

Η άνοδος του ποσοστού των εμβολιασμένων αποτελεί τη μείζονα κυβερνητική προτεραιότητα των επόμενων εβδομάδων, για δύο λόγους. Πρώτον, οι μεταλλάξεις έχουν καταστήσει τον ιό σαφώς πιο επικίνδυνο και η χώρα δεν μπορεί να εισέλθει στο φθινόπωρο, που θα συνεπάγεται επιστροφή στους κλειστούς χώρους, «ανοχύρωτη».

Σύμφωνα με τους ειδικούς, κάτι που έχει τονίσει και ο Κυριάκος Μητσοτάκης, στις αρχές Σεπτεμβρίου πρέπει η χώρα να έχει εμβολιάσει τουλάχιστον το 70% του ενήλικου πληθυσμού. Δεύτερον, πλέον προσμετράται το ενδεχόμενο να αποδειχθεί πως ακόμη και οι εμβολιασμένοι μπορεί έπειτα από διάστημα πέραν των έξι-οκτώ μηνών να χρειάζονται και τρίτη δόση, κατευθύνση προς την οποία φαίνεται πως κινείται το Ισραήλ. Σε μια τέτοια περίπτωση είναι σαφές πως το «τείχος προστασίας» που πιστεύεται ότι έχει οικοδομηθεί μέχρι τώρα δεν θα είναι τόσο ισχυρό.

Θα έχει «κενά», τα οποία θα πρέπει να καλυφθούν με μια τρίτη δόση, χωρίς κανείς να μπορεί να προσεξοφλήσει πως το σύνολο όσων έχουν κάνει τις δύο δόσεις

Η άνοδος του ποσοστού των εμβολιασμένων αποτελεί τη μείζονα κυβερνητική προτεραιότητα των επόμενων εβδομάδων.

Η κυβέρνηση δεν αποκλείει την επέκταση της υποχρεωτικότητας του εμβολιασμού και σε άλλες κατηγορίες εργαζομένων, αλλά θέλει να εξαντλήσει τα περιθώρια πειθούς.

θα σπεύσει και για την «ενισχυτική» και ότι δεν θα υπάρξουν «διαρροές».

Σφιχτό πλαίσιο

Με αυτά τα δύο δεδομένα, καθίσταται σαφές πως ο χρόνος έως το τέλος του θέρους είναι ιδιαίτερα κρίσιμος, καθώς, εκτός των άλλων, πρόκειται για την περίοδο με τη μεγαλύτερη κινητικότητα του έτους. Το πλαίσιο θα είναι αυστηρό, όπως φάνηκε και την Παρασκευή, που η κυβέρνηση, με μια

αλλαγή της τελευταίας στιγμής, αποφάσισε ότι και η λειτουργία των υπαίθριων κέντρων διασκέδασης (μουσικά κέντρα, κλαμπ) θα είναι αποκλειστικά για εμβολιασμένους και νοσήσαντες και με χωρητικότητα 85%. Ως γνωστόν, έχει ήδη αποφασιστεί πως όλοι οι εσωτερικοί χώροι από την Παρασκευή λειτουργούν αποκλειστικά ως αμειψιές, ενώ η ΚΥΑ που εκδόθηκε προβλέπει ότι θα γίνεται έλεγχος ταυτοπροσωπίας. Από εκεί και πέρα, στην κυβέρνηση εξετάζουν όλα τα ενδεχόμενα για την υποχρεωτικότητα του εμβολιασμού. Η Νίκη Κεραμέως εντός της εβδομάδας άφησε δύο φορές ανοικτό το ενδεχόμενο να ισχύσει η υποχρεωτικότητα και για τους εκπαιδευτικούς, χωρίς ωστόσο να έχουν ληφθεί ακόμα οριστικές αποφάσεις. Εάν αποφασιστεί πως ο υποχρεωτικός εμβολιασμός θα εφαρμοστεί και στις βαθμίδες της εκπαίδευσης, τότε θα ισχύσει το ίδιο μοντέλο με τους υγειονομικούς: θα δοθεί δηλαδή χρονικό

περιθώριο έως τις αρχές Σεπτεμβρίου, ώστε να αυξηθεί το ποσοστό των εκπαιδευτικών που έχουν προσέλθει στα εμβολιαστικά κέντρα, το οποίο πάντως ήδη αγγίζει το 75%.

Τη λειτουργία εμβολιαστικών κέντρων στα πανεπιστήμια για να εμβολιάζονται επιτόπου οι φοιτητές προανήγγειλε η υπουργός Παιδείας Νίκη Κεραμέως. Η πρόθεση πάντως της κυβέρνησης να δημιουργήσει εμβολιαστικά κέντρα εντός των πανεπιστημίων δείχνει πως δεν είναι δυνατόν να αποκλειστούν αποφάσεις στην κατεύθυνση του υποχρεωτικού εμβολιασμού. Προηγούμενως, όμως, πρόθεση της κυβέρνησης είναι να εξαντληθούν όλα τα περιθώρια πειθούς, ώστε να επιτευχθεί το επιθυμητό τείχος της ανοσίας του 70%-75%.

Τέλος, εντός της εβδομάδας αναμένονται και οι αποφάσεις για το πλαίσιο που θα ισχύσει για τους υποχρεωτικούς εμβολιασμούς. Το βέβαιο είναι ότι δεν πρόκειται να

υπάρχουν απολύσεις στο Δημόσιο, ενώ και η παραπομπή σε πειθαρχικό συμβούλιο εγκαταλείπεται. Οι «κυρώσεις» θα είναι αναστολή εργασίας άνευ αποδοχών «για όσο διάστημα κρατά η πανδημία», ενώ θα δίνεται το δικαίωμα στους εργοδότες του ιδιωτικού τομέα να ζητούν βεβαίωση εμβολιασμού από τους εργαζομένους.

Η εξειδίκευση αναμένεται, όπως προαναφέρθηκε, εντός της εβδομάδας, με κυβερνητικές πηγές να σημειώνουν πως πρόκειται για ένα θέμα με πολλές νομικές προεκτάσεις, που πρέπει να εξεταστούν ενδελεχώς. Την ίδια ώρα, έχει πέσει στο τραπέζι και η σκέψη οι νέες προκηρύξεις για προσλήψεις στο Δημόσιο, που θα βγαίνουν για συγκεκριμένες κατηγορίες, να έχουν ως προϋπόθεση και τον εμβολιασμό. Αυτό, ωστόσο, είναι κάτι που θα εξεταστεί αργότερα, καθώς εν μέσω τέταρτου κύματος προέχει η ανακαίτιση της πανδημίας και το χτίσιμο του τείχους ανοσίας.

Σταδιακή η αποσωλήνωση της οικονομίας

Τι προτείνουν οι κοινωνικοί εταίροι και οι επιστημονικοί φορείς στην κυβέρνηση για τον κατώτατο μισθό

Η πρόταση των κοινωνικών φορέων να παραμείνει ο κατώτατος μισθός στα σημερινά επίπεδα αποτυπώνει με ακρίβεια την ευρύτερη φάση που βρίσκεται η ελληνική οικονομία 1,5 χρόνο μετά την έναρξη της πανδημίας. Ουσιαστικά, χωρίς η υγειονομική κρίση να έχει τελειώσει και με την τουριστική σεζόν σε εξέλιξη, η ελληνική οικονομία βρίσκεται σε μια μεταβατική φάση «αποσωλήνωσης» μετά τα μέτρα περίπου 20 δισ. που πάρθηκαν το 2020. Το δεύτερο εξάμηνο του 2021 θα αποτελέσει ολόκληρο μια τέτοια μεταβατική φάση, όπου οι επιχειρήσεις θα επιχειρήσουν να σταθούν ξανά στα πόδια τους για να βγουν στο ξέφωτο το 2022. Αυτό είναι το κυριότερο επιχείρημα που χρησιμοποιούν όλοι οι φορείς στην πρότασή τους προς την κυβέρνηση για τον κατώτατο μισθό. Κατά τη διαβούλευση το ΚΕΠΕ, η Τράπεζα της Ελλάδος, το ΙΟΒΕ αλλά και οι ενώσεις μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων (ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ, ΣΕΒ, ΣΕΤΕ, ΣΒΕ) τάχθηκαν υπέρ της διατήρησης του υφιστάμενου πλαισίου, καθώς σε διαφορετική περίπτωση έκρουσαν τον κώδωνα του κινδύνου για επιπτώσεις στη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων, αλλά ακόμα χειρότερα κάνοντας λόγο και για αύξηση της ανεργίας από εκείνους που δεν θα μπορούσαν να αντεπεξέλθουν σε μια πιθανή αύξηση. Το κεντρικό σκεπτικό αφορά κυρίως τις μικρές

επιχειρήσεις που κρατήθηκαν ζωντανές λόγω της κρατικής στήριξης και οι οποίες έπειτα από τόσο μεγάλη ύφεση το 2020 και χωρίς να έχουν αποκρυσταλλωθεί οι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της πανδημίας, δεν θα μπορούσαν να σκώσουν το βάρος αυξήσεων.

Από τους φορείς που συμμετείχαν στη διαβούλευση, μόνο η ΓΣΕΕ τάχθηκε ανοικτά υπέρ μιας άμεσης αύξησης του κατώτατου μισθού στα 751 ευρώ μηνιαίως (+15,5%), με την προοπτική περαιτέρω αύξησης στα 809 ευρώ. Από τους υπό-

Ζητούν να παραμείνει στα ίδια επίπεδα, ενώ εκφράζουν φόβους για τη βιωσιμότητα επιχειρήσεων – Μόνο η ΓΣΕΕ τάχθηκε ανοικτά υπέρ άμεσης αύξησης.

λοιπους φορείς η ΓΣΕΒΕΕ εκφράζει φόβο για τη βιωσιμότητα των επιχειρήσεων, την ώρα μάλιστα που σχετική έρευνα του Ινστιτούτου Μικρών Επιχειρήσεων της ΓΣΕΒΕΕ αποτυπώνει την πιθανότητα 4 στις 10 μικρές και πολύ μικρές επιχειρήσεις ναβάλουν λουκέτο το επόμενο διάστημα, ενώ οι μισές αναμένουν μείωση του κύκλου εργασιών τους.

Η Τράπεζα της Ελλάδος τονίζει τις αρνητικές επιπτώσεις που θα έχει η αύξηση του κατώτατου μισθού στο κόστος εργασίας ενός μεγάλου εύρους επιχειρήσεων, που μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια θέσεων εργασίας.

Η ΕΣΕΕ αναφέρει πως η απόσυρση των μέτρων στήριξης «θα δείξει τις πραγματικές επιπτώσεις της πανδημίας σε επιχειρηματικότητα και απασχόληση και αφετέρου θα προσθέσει περαιτέρω βάρος υποχρεώσεων στις επιχειρήσεις». Από την πλευρά του ο ΣΕΤΕ εκφράζει τον φόβο πως στην παρούσα φάση μια αύξηση του κατώτατου μισθού

«είναι εξαιρετικά πιθανό να επιφέρει τη μείωση του ρυθμού αύξησης του ΑΕΠ και του ρυθμού μείωσης της ανεργίας». Ο ΣΒΕ αναφέρει πως η αύξηση μπορεί να επηρεάσει αρνητικά την ανταγωνιστικότητα, ενώ ο ΣΕΒ τάσσεται επίσης κατά, τουλάχιστον για το διάστημα που διαρκούν οι άμεσες αρνητικές επιδράσεις της πανδημίας.

Αντίθετα, όπως προαναφέρθηκε, η ΓΣΕΕ στήριζει την αύξηση του κατώτατου μισθού σε τρεις πυλώνες: Πρώτον, στο χαμηλό επίπεδο του κατώτατου μισθού σε σχέση με τον μέσο και διάμεσο μισθό στην οικονομία. Δεύτερον, αναφέρει πως οι περισσότερες ευρωπαϊκές χώρες που έχουν νομοθετημένο κατώτατο μισθό προχώρησαν σε αυξήσεις την περίοδο 2020-2021. Τρίτον, εστιάζει στις θετικές επιπτώσεις που θα έχει η αύξηση της κατανάλωσης στο ΑΕΠ και στην απασχόληση.

Τέλος, η Τράπεζα της Ελλάδος τονίζει τις αρνητικές επιπτώσεις που θα έχει η αύξηση του κατώτατου μισθού στο κόστος εργασίας ενός μεγάλου εύρους επιχειρήσεων που μπορεί να οδηγήσει σε απώλεια θέσεων εργασίας, ενώ το ΕΙΕΑΔ (Εθνικό Ινστιτούτο Εργασίας και Ανθρώπινου Δυναμικού) επισημαίνει δύο επιλογές: είτε διατήρηση του μισθού στα 650 ευρώ με παράλληλα μέτρα αύξησης της αγοραστικής δύναμης, είτε αύξηση του κατά 1,53%. Στην ανάλυσή του επισημαίνει ιδιαίτερα τον θετικό αντίκτυπο που έχει η μείωση των ασφαλιστικών εισφορών και του πληθωρισμού στο διαθέσιμο εισόδημα των εργαζομένων.

Το πολιτικό σκέλος

Η πιθανή αύξηση ή όχι του κατώτατου μισθού είχε συζητηθεί

εδώ και τουλάχιστον δύο μήνες μεταξύ του πρωθυπουργού και του υπουργού Εργασίας.

Ωτότε ο Κωστής Χατζηδάκης, έχοντας πρώιμη εικόνα, είχε ενημερώσει τον κ. Μητσοτάκη πως οι φορείς δεν πρόκειται να προτείνουν αύξηση του κατώτατου μισθού λόγω της μεγάλης ύφεσης του 2020 και της αβεβαιότητας του 2021. Υπήρχε τότε η επιλογή η συζήτηση για την αύξηση ή όχι να μη γίνει καθόλου, λόγω «έκτακτων συνθηκών», όπως είχε γίνει και επί κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ λόγω τότε των μνημονίων. Βούληση του πρωθυπουργού όμως ήταν η συζήτηση να προχωρήσει κανονικά και να δοθούν στη δημοσιότητα οι προτάσεις των φορέων, ώστε να ενημερωθούν και οι πολίτες. Υπάρχει όμως και η πολιτική διάσταση. Εάν του χρόνου η ανάπτυξη προσεγγίσει το 5%-6% όπως λένε οι προβλέψεις, τότε ο κατώτατος μισθός θα αυξηθεί δίνοντας ακόμα ένα όπλο στη φαρέτρα του κ. Μητσοτάκη να οδηγήσει τη χώρα στις κάλπες.

Αύριο θα πραγματοποιηθεί η τελευταία πριν από τις διακοπές συνεδρίαση του Υπουργικού Συμβουλίου, στην οποία θα ληφθούν οι τελικές αποφάσεις, ύστερα από εισήγηση του υπουργού Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, Κωστή Χατζηδάκη.

ΣΤΑΥΡΟΣ Γ. ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ

Δύσκολα τα lockdowns

Την ίδια ώρα που δίνεται η μάχη για τον εμβολιασμό, η χώρα βρίσκεται αντιμέτωπη με το τέταρτο κύμα της πανδημίας. Εξι περιοχές βρίσκονται λίγο πριν από το κόκκινο, ανησυχώντας ιδιαίτερα τους ειδικούς. Πρόκειται για το Ηράκλειο Κρήτης, το Ρέθυμνο, τη Μύκονο, τη Σαντορίνη, αλλά και τα Γρεβενά από την ηπειρωτική Ελλάδα. Στις περιοχές που παρατηρείται ραγδαία αύξηση του φορτίου περιλαμβάνεται και η Αττική. Η αύξηση των κρουσμάτων, ειδικά στα νησιά, συνιστά ένα τεράστιο πρόβλημα στην καρδιά του καλοκαιριού. Κατ' αρχάς τα νησιά αποτελούν «εργοστάσια» παραγωγής των μεταλλάξεων λόγω και του τουρισμού, ενώ την ίδια ώρα σ' αυτά είναι πολύ δύσκολο να εφαρμοστούν μέτρα περιορισμού, καθώς θα είναι καταστροφικά για τις επιχειρήσεις που περιμένουν αυτό το δίμηνο για να δουλέψουν, αλλά και για το προφίλ της χώρας στο εξωτερικό. Εξ ου και η επιτροπή δεν επεξεργάζεται, αυτή τουλάχιστον τη στιγμή, την ενεργοποίηση κάποιων περιορισμών στην εστίαση. Η όποια αυστηροποίηση επέλθει θα έχει να κάνει κυρίως με τους περιορισμούς σε μη εμβολιασμένους που θα πρέπει να υποβάλλονται σε rapid και self test, αρχής γενομένης από τους εργαζομένους στον κλάδο της εστίασης και τα ξενοδοχεία.

Τέλος, η πιθανότητα κάποιου τοπικού lockdown δεν είναι επί του παρόντος στα σχέδια, καθώς, όπως προαναφέρθηκε, βρισκόμαστε στην καρδιά της τουριστικής σεζόν.

Μεγάλη διασπορά σε παιδιά και εφήβους

Μιλούν οι καθηγητές Τσακρής και Χρούσος

Της **ΠΕΝΝΥΣ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ**

Σε κατακόρυφη αύξηση του αριθμού των παιδιών που προσβάλλονται από τον SARS-CoV-2 οδηγεί η διαφαινόμενη επικράτηση του στελέχους «Δέλτα». Η μεγάλη ταχύτητα με την οποία μεταδίδεται το συγκεκριμένο στέλεχος και η εκτεταμένη διασπορά του ιού στην κοινότητα δημιουργούν τις συνθήκες της «τέλειας καταιγίδας» για τον ανεμβολίαστο παιδικό και εφηβικό πληθυσμό σε αυτό το τέταρτο κύμα της COVID-19. Το τελευταίο δεκαπενθήμερο, σχεδόν δύο στα δέκα νέα κρούσματα αφορούν άτομα ηλικίας έως 17 ετών, όταν στο πρώτο κύμα από αυτήν την ηλικιακή ομάδα προερχόταν το 4% των κρουσμάτων, στο δεύτερο κύμα το 6% και στο τρίτο κύμα το 10%. Το θετικό είναι ότι τα παιδιά συνεχίζουν να έχουν πιο ήπια συμπτώματα της COVID-19. Ωστόσο από την ηλικία των 15 ετών ο κίνδυνος από τη νόσο εξομοιώνεται με τον κίνδυνο ενός νεαρού ενήλικου, γεγονός που άνοιξε τον δρόμο για τον εμβολιασμό των εφήβων 15 έως 17 ετών. Παράλληλα εξετάζεται σοβαρά το ενδεχόμενο χορήγησης του εμβολίου σε παιδιά 12 έως 15 ετών για την προστασία έναντι του στελέχους «Δέλτα» αλλά και τον έλεγχο της διασποράς του ιού, η οποία, εάν συνεχιστεί, μπορεί να οδηγήσει σε νέες και επικίνδυνες παραλλαγές.

«Βλέπουμε ότι ο ιός έχει μεταφερθεί πλέον στις νεότερες ηλικίες και ο μέσος όρος ηλικίας των νέων διαγνώσεων έχει μειωθεί. Κύριοι λόγοι για αυτό είναι ο συγχρωτισμός των νέων, η χαλάρωση στην τήρηση των μέτρων αλλά και το γεγονός ότι το ποσοστό της εμβολιαστικής κάλυψης στις μικρές ηλικίες είναι χαμηλό. Ξέρουμε επίσης ότι το νέο στέλεχος «Δέλτα» είναι πολύ πιο μεταδοτικό και ενδεχομένως έχει αλλάξει τα δεδομένα για τη μεταδοτικότητα σε πολύ νεαρές ηλικίες», τονίζει στην «Κ» ο καθηγητής Μικροβιολογίας, διευθυντής του Εργαστηρίου Μικροβιολογίας

του ΕΚΠΑ και αντιπρύτανης Αθανάσιος Τσακρής. Σύμφωνα με τα δεδομένα του ΕΟΔΥ, η διάμεση ηλικία των νέων κρουσμάτων είναι τα 26 έτη, ενώ τις τελευταίες δύο εβδομάδες οκτώ στα δέκα νέα κρούσματα (79%) αφορούν σε άτομα έως 39 ετών. Είναι ενδεικτικό ότι την περασμένη Τετάρτη, η διάμεση ηλικία των κρουσμάτων που εντοπίστηκαν από τους μαζικούς ελέγχους του ΕΟΔΥ στον Δήμο Ελληνικού ήταν τα 17 έτη, στον Δήμο Διονύσου τα 16 έτη, στο Μαρούσι τα 21 έτη και στον Πειραιά τα 19 έτη.

Από τα νέα κρούσματα των τελευταίων δύο εβδομάδων το 17,8% αφορά σε παιδιά ηλικίας έως 17 ετών. Όπως επισημαίνει στην «Κ» ο ομότιμος καθηγητής Παιδιατρικής

«Όσο η πανδημία παραμένει ανεξέλεγκτη τόσο αυξάνονται οι πιθανότητες ανάδειξης και επικράτησης νέων στελεχών με εξελικτικά πλεονεκτήματα έναντι των προηγούμενων».

και Ενδοκρινολογίας, διευθυντής του Ερευνητικού Πανεπιστημιακού Ινστιτούτου Υγείας Μπτέρας, Παιδιού και Ιατρικής Ακριβείας, επικεφαλής έδρας UNESCO Εφηβικής Υγείας και Ιατρικής, Γιώργος Χρούσος, «όλο το προηγούμενο διάστημα προστατέψαμε καλά τα παιδιά από την πανδημία και πολλά δεν έχουν εκτεθεί στον ιό. Εκτιμώ ότι με το στέλεχος «Δέλτα» θα βλέπουμε αύξηση στα κρούσματα σε παιδιά. Και ακόμα δεν γνωρίζουμε εάν το νέο στέλεχος είναι πιο παθηγόνο. Ο φόβος μας λοιπόν είναι ότι σε αυτό το κύμα περισσότερα παιδιά θα νοσήσουν».

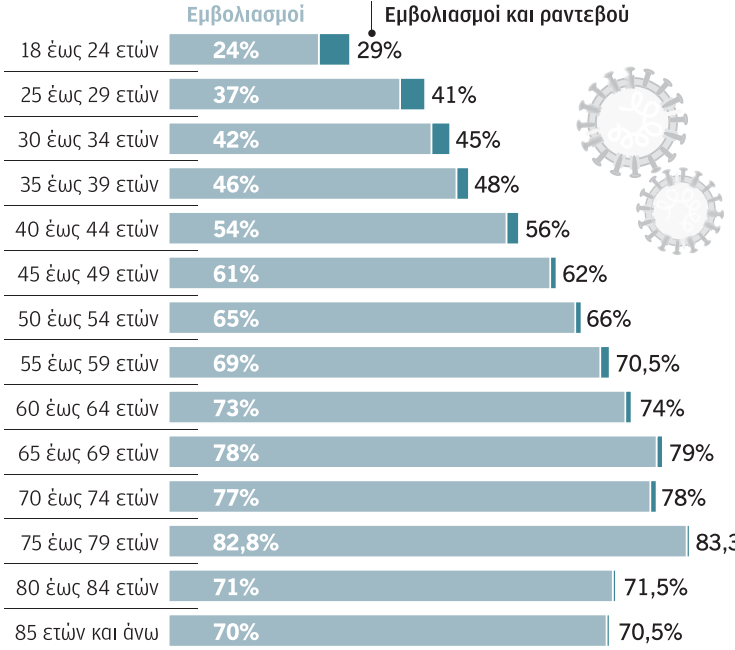
Εως τώρα ο κανόνας είναι ότι

ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΕΜΒΟΛΙΑΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΗΝ COVID-19

έως τις 15 Ιουλίου 2021

9.560.592 εμβολιασμοί	5.364.957 πολίτες έχουν λάβει τουλάχιστον μία δόση	4.486.033 πολίτες είναι πλήρως εμβολιασμένοι
---------------------------------	--	--

ΠΟΣΟΣΤΑ ΕΜΒΟΛΙΑΣΤΙΚΗΣ ΚΑΛΥΨΗΣ ΑΝΑ ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΠΗΓΕΣ: Εθνικός Οργανισμός Δημόσιας Υγείας, data.gov.gr

Οι μακροπρόθεσμες επιπτώσεις

Η κατά κανόνα ήπια COVID-19 στις μικρότερες ηλικίες είναι το συχνότερο επίκεντρο που διατυπώνουν πολλοί νέοι, οι οποίοι τηρούν μία πιο χαλαρή στάση όσον αφορά τα μέτρα προστασίας και τον εμβολιασμό. Στην πλειονότητά τους αγνοούν τις μακροπρόθεσμες επιπτώσεις της νόσου που σε μερικές περιπτώσεις ξεπερνούν σε ένταση την ίδια την COVID-19. Όπως τονίζει ο καθηγητής μικροβιολογίας ΕΚΠΑ Αθανάσιος Τσακρής, «μπορεί η νόσος να είναι πιο ήπια στις νεότερες ηλικίες και οι επιπλοκές σπάνιες, αλλά δεν πρέπει να ξεχνάμε το σύνδρομο post-COVID (παρεμφερής έννοια είναι και το long COVID), το οποίο βλέπουμε ακόμα και έπειτα από ήπιες λοιμώξεις και σε μεγάλο ποσοστό σε νέους 18 έως 30 ετών. Για το σύνδρομο αυτό δεν ξέρουμε σε βάθος χρόνο τι είδους επιπτώσεις μπορεί να έχει στο ανοσοποιητικό, νευρικό, αναπνευστικό ή στο καρδιαγγειακό σύστημα των ατόμων που έχουν νοσήσει. Θα πρέπει λοιπόν οι νέοι να ζυγίσουν και αυτό το ενδεχόμενο. Δεν είναι μόνο ο κίνδυνος νοσηλείας σε ΜΕΘ. Είναι και η πιθανότητα εμφάνισης του post-COVID πολύ μεγαλύτερη από τα πολύ σπάνια περιστατικά περικαρδίτιδας ή μυοκαρδίτιδας που έχουν καταγραφεί ύστερα από εμβολιασμό έναντι της COVID-19 στους νέους».

τα παιδιά στην πλειονότητά τους περνούν τη νόσο υποκλινικά, δηλαδή χωρίς συμπτώματα ή πολύ ελαφριά. Σύμφωνα με τον καθηγητή, έως πρόσφατα είχαν καταγραφεί 148 νοσηλείες παιδιών 12 έως 17 ετών στην Ελλάδα και κανένας θάνατος σε άτομο κάτω των 15 ετών.

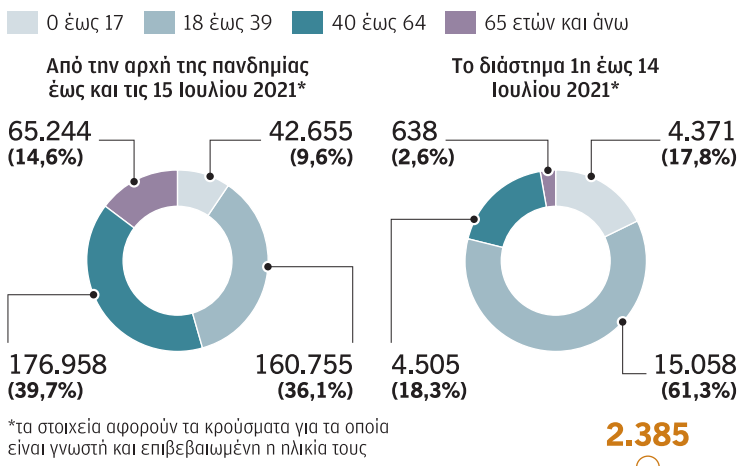
Σε ποσοστό 24% τα νοσηλευόμενα παιδιά ήταν παχύσαρκα, το 6% είχε άσθμα, το 3% λάμβανε ανοσοκατασταλτική θεραπεία. Ο καθηγητής λέει πως «φαίνεται ότι τα παιδιά έχουν καλύτερες εφειδρείες στη φυσιολογία τους, δηλαδή πνεύμονες, καρδιά, αγγεία, και το σπουδαιότερο έχουν καλύτερο

ανοσοποιητικό σύστημα. Ο ιός δεν παραμένει πολύ στον οργανισμό τους, ούτε πολλαπλασιάζεται πολύ και αυτό σημαίνει εξ ορισμού ότι μπορούν να μεταδώσουν λίγο και για λιγότερες ημέρες τον ιό σε σχέση με τους ενήλικους».

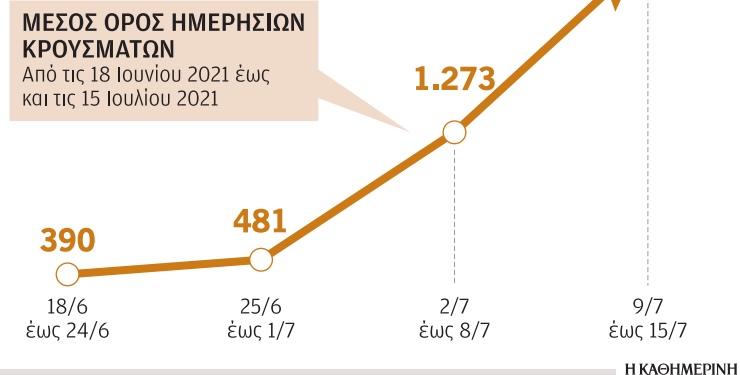
Ωστόσο από την ηλικία των 15 ετών τα δεδομένα αλλάζουν. «Τα παιδιά αυτής της ηλικίας είναι ώριμα και σωματικά μοιάζουν με τους ενήλικους. Ένας 16χρονος και ένας νέος 21 ετών δεν είναι τόσο διαφορετικοί σε ό,τι αφορά τον κίνδυνο που διατρέχουν από την COVID-19», εξηγεί ο κ. Χρούσος. Στο πλαίσιο αυτό και λαμβάνοντας υπόψη ότι το εμβόλιο είναι

Εμβολιασμοί και κρούσματα στην Ελλάδα

ΗΛΙΚΙΑΚΗ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΚΡΟΥΣΜΑΤΩΝ COVID-19

*τα στοιχεία αφορούν τα κρούσματα για τα οποία είναι γνωστή και επιβεβαιωμένη η ηλικία τους

ασφαλές για τα παιδιά, η Εθνική Επιτροπή Εμβολιασμών έδωσε το πράσινο φως για τον εμβολιασμό των εφήβων 15 έως 17 ετών. «Πολλοί γονείς με ρωτούν τι να κάνουν. Είναι διστακτικοί. Από τη μία φοβούνται, από την άλλη θέλουν να κάνουν ό,τι είναι καλύτερο για τα παιδιά τους. Λέω σε όλους να τα εμβολιάσουν», τονίζει ο κ. Χρούσος. Τις επόμενες ημέρες η Επιτροπή θα γνωμοδοτήσει σχετικά με τον εμβολιασμό και των παιδιών 12 έως 15 ετών. Όπως σημειώνει ο καθηγητής, «είμαστε σε φάση συλλογής των πρωτογενών αναφορών και δεδομένων, τα οποία θα επεξεργαστούμε. Προσωπικά μου γνώμη είναι ότι εάν ένα παιδί έχει υποκείμενο νόσημα, θα έχει όφελος από το εμβόλιο και πρέπει να το κάνει».

Οι προβλέψεις

Ο άμεσος εμβολιασμός του πληθυσμού είναι κομβικός για τον έλεγχο της διασποράς του ιού. Όπως τονίζει ο κ. Τσακρής, «όσο η πανδημία παραμένει ανεξέλεγκτη τόσο αυξάνονται οι πιθανότητες ανάδειξης και επικράτησης νέων στελεχών με εξελικτικά πλεονεκτήματα έναντι των προηγούμενων, τα οποία μπορεί ακόμα και να διαφεύγουν σε κάποιο βαθμό της υπάρχουσας ανοσολογικής απόκρισης. Και θα πρέπει να γνωρίζουμε ότι ο ιός μεταλλάσσεται και σε τοπικό επίπεδο. Δεν χρειάζεται, παραδείγματος χάριν, να ταξιδέψει κάποιος από την Ινδία ή τη Μεγάλη Βρε-

τανία για να μεταφέρει το ινδικό στέλεχος. Μπορεί η συγκεκριμένη παραλλαγή να εξελιχθεί και στην Ελλάδα, αφού ο ιός ακολουθεί πανδημική διαδρομή και η πορεία που ακολουθεί ο ιός δεν ανταποκρίνεται στις προβλέψεις. Ενδέχεται να κορυφωθεί μέσα στον

Αύγουστο, εν συνεχεία να υποχωρήσει λίγο και με τα πρώτα κρύα του φθινοπώρου να έχουμε νέα αναζωπύρωση. Θα πρέπει επίσης να γνωρίζουμε ότι θα βλέπουμε συνέχεια κύματα και η κύρια μέριμνά μας θα πρέπει να είναι το σύστημα υγείας να παραμένει αλώβητο. Για ιούς όπως οι κορωνοϊοί ή οι ιοί της γρίπης, με ιολογικούς όρους, δεν υπάρχει αυτό που λέμε ανοσία αγέλης. Ιοί που μπορούν να προσβάλουν με την ίδια ευκολία πολλούς διαφορετικούς ξενιστές, δηλαδή όχι μόνο τον άνθρωπο, αλλά και πτηνά και άλλα ζώα, έχουν αποκτήσει διαχρονικά εξελικτικά πλεονεκτήματα και μπορούν να προσαρμόζονται εύκολα σε νέες συνθήκες, συνεχίζοντας να μολύνουν στο ξενιστές τους με νέες παραλλαγές. Έτσι και η COVID δεν θα εξαλειφθεί. Απλώς με την ανοσοποίηση του πληθυσμού θα μειωθούν στο ελάχιστο τα σοβαρά περιστατικά της νόσου».

Συνεχίζεται η «επιχείρηση πειθώ» για διστακτικούς

Σε κρίση καμπή βρίσκεται το εμβολιαστικό πρόγραμμα αλλά και η προσπάθεια της χώρας να χτίσει όσο γίνεται πιο γρήγορα το τείχος ανοσίας έναντι της COVID-19. Οι καλοκαιρινές διακοπές και οι διστακτικοί δημιουργούν ένα μικρό ανάχωμα στην πορεία του προγράμματος, το οποίο οι Αρχές επιχειρούν να αντιμετωπίσουν επιστρατεύοντας την πειθώ, τα προνόμια στους εμβολιασμένους αλλά και την υποχρεωτικότητα.

Εως και την Πέμπτη είχαν πραγματοποιηθεί στη χώρα μας 9.560.592 εμβολιασμοί έναντι της COVID-19. Με τουλάχιστον μία δόση του εμβολίου είχαν εμβολιαστεί 5.364.957 πολίτες (51% του γενικού πληθυσμού), ενώ είχαν ολοκληρώσει τον εμβολιασμό τους 4.486.033 άτομα (42%). Την τελευταία εβδομάδα πραγματοποιήθηκαν κατά μέσον όρο 75.000 εμβολιασμοί, όταν στα μέσα Ιουνίου ξεπερνούσαν τις 100.000. Πάντως, από τις 28 Ιουνίου έως και την περασμένη Τετάρτη 590.000 πολίτες έσπευσαν να κλείσουν το ραντεβού τους για την πρώτη δόση, ενώ ένα στα τρία ραντεβού προγραμματίστηκαν από πολίτες ηλικίας 18 έως 29 ετών.

Σύμφωνα με τα όσα ανέφερε ο υφυπουργός παρά το Πρωθυπουργό Ακης Σκέρτσος, σε ομιλία του σε εκδήλωση του Εργαστηρίου Τεχνολογιών Υγείας του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, της Ελληνικής

Επιστημονικής Εταιρείας Οικονομίας και Πολιτικής της Υγείας και του Ινστιτούτου Οικονομικών της Υγείας, έως την περασμένη Τετάρτη είχαν εμβολιαστεί με μία δόση του εμβολίου ή είχαν κλείσει το ραντεβού για εμβολιασμό το 35% των ατόμων ηλικίας 18 έως 29 ετών (περίπου 490.000 πολίτες), το 51% των ατόμων 30 έως 44 ετών (1.086.000), το 66,4% των ατόμων ηλικίας 45 έως 59 ετών (1.537.000) και το 76,2% των 60 ετών και άνω (2.340.000 πολίτες). Αυτή τη στιγμή όποιος θελή-

Εντός του Ιουλίου αναμένεται να ξεκινήσει και το πρόγραμμα εμβολιασμών κατ' οίκον με τη συμμετοχή ιδιωτών γιατρών.

σει να εμβολιαστεί, βρίσκει διαθέσιμο ραντεβού την επόμενη ημέρα για τα εμβόλια της Moderna και της Johnson & Johnson και μέσα σε τρεις ημέρες για το εμβόλιο της Pfizer. Η καθυστέρηση για το εμβόλιο της Pfizer σχετίζεται με τις πιο ιδιαίτερες συνθήκες μεταφοράς και φύλαξης του συγκεκριμένου σκευάσματος. Σύμφωνα με τον

Τα κίνητρα για τον εμβολιασμό, όπως η ελευθερία πρόσβασης σε κλειστούς και υπαίθριους χώρους ψυχαγωγίας και το Freedom Pass των 150 ευρώ για τους νέους, εκτιμάται ότι ήδη φέρνουν αποτέλεσμα.

γενικό γραμματέα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας Μάριο Θεμιστοκλέους, καταβάλλονται προσπάθειες για να μειωθεί ο χρόνος αναμονής στο ελάχιστο και για το συγκεκριμένο εμβόλιο.

Για την αύξηση της εμβολιαστικής κάλυψης των ηλικιωμένων, το υπουργείο Υγείας έχει ξεκινήσει εδώ και δέκα ημέρες ειδικό επιχειρη-

σιακό σχέδιο με κινητά συνεργεία (Κινητές Ομάδες Υγείας) σε απομακρυσμένες περιοχές της χώρας και χωριά ώστε να πραγματοποιήσουν εμβολιασμούς κατ' οίκον. Το πρόγραμμα ξεκίνησε από την Κρήτη και σταδιακά επεκτείνεται σε άλλες περιοχές. Εντός του Ιουλίου αναμένεται να ξεκινήσει και το πρόγραμμα εμβολιασμών κατ' οίκον με τη συμ-

μετοχή ιδιωτών γιατρών.

Παράλληλα, το απόγευμα της Πέμπτης άνοιξε και η πλατφόρμα για τον προγραμματισμό των ραντεβού των εφήβων 15 έως 17 ετών με το εμβόλιο της Pfizer (το μοναδικό που έχει λάβει έως σήμερα σχετική άδεια από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων). Αφορά όσους εφήβους έχουν κλείσει τα 15 έτη,

δηλαδή έχουν γεννηθεί έως και τις 15 Ιουλίου 2006, ενώ όπως διευκρινίστηκε, κάθε 15 ημέρες η σχετική λίστα με τους δικαιούχους εφήβους θα ανανεώνεται ώστε να εντάσσονται όλα τα παιδιά που συμπληρώνουν τα 15 έτη ζωής. Υπενθυμίζεται ότι το ραντεβού προγραμματίζεται από έναν από τους δύο γονείς είτε μέσω της πλατφόρμας είτε μέσω των ΚΕΠ και των φαρμακείων.

Σε αυτή τη φάση, οι Αρχές στοχεύουν στους διστακτικούς, τους οποίους επιχειρούν να εντάξουν στο εμβολιαστικό πρόγραμμα με έναν συνδυασμό πειθούς, επιβράβευσης και υποχρεωτικότητας. Η επιβράβευση αφορά τις περισσότερες ελευθερίες που έχουν θεσπιστεί για τους εμβολιασμένους, όπως η πρόσβαση σε κλειστούς και υπαίθριους χώρους ψυχαγωγίας αλλά και αθλητικά γήπεδα μόνο για όσους έχουν ανοσία μέσω του εμβολίου ή της νόσου, αλλά και στο Freedom Pass των 150 ευρώ για τους νέους που εμβολιάζονται. Οι υποχρεωτικοί εμβολιασμοί προς το παρόν αφορούν εργαζομένους σε δομές φροντίδας ηλικιωμένων και ΑμεΑ αλλά και σε νοσοκομεία, Κέντρα Υγείας, διαγνωστικά κέντρα. Ωστόσο η συζήτηση για την υποχρεωτικότητα των εμβολιασμών έχει ξεκινήσει και για άλλες κατηγορίες επαγγελματιών όπως είναι οι εκπαιδευτικοί.

ΠΕΝΝΥ ΜΠΟΥΛΟΥΤΖΑ

Οι Αγώνες θα νικήσουν την πανδημία

Ο πρόεδρος της Ιαπωνίας στην Αθήνα, Νακαγιάμα Γιασουνόρι, μιλάει στην «Κ» γι' αυτούς τους ιδιαίτερους Ολυμπιακούς

Συνέντευξη στον **ΑΘΑΝΑΣΙΟ ΕΛΛΙΣ**

Για τις ιδιαιτερότητες και τις δυσκολίες της διοργάνωσης Ολυμπιακών Αγώνων στην εποχή της πανδημίας, αλλά παράλληλα και το μήνυμα που εκπέμπει η –παρά τις αντιξοότητες– υλοποίηση του εγχευρήματος μιλάει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο πρόεδρος της Ιαπωνίας στην Αθήνα, Νακαγιάμα Γιασουνόρι, ο οποίος εκφράζει την προσωπική του ικανοποίηση για το γεγονός ότι, σε αυτή την ξεχωριστή ιστορική συγκυρία για την Ιαπωνία, εκπροσωπεί τη χώρα του στη γενέτειρα των Ολυμπιακών Αγώνων.

– Τι σημαίνει για την πόλη του Τόκιο, και την Ιαπωνία γενικότερα, η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων;

– Πρώτον, θα θέλαμε να αποδείξουμε ότι η ενόττητα του κόσμου και οι προσπάθειες και η σοφία της ανθρωπότητας μπορούν να ξεπεράσουν αυτή τη δύσκολη κατάσταση που προκλήθηκε από την πρωτοφανή πανδημία. Θα θέλαμε επίσης να δώσουμε στα παιδιά μας και στις νεότερες γενιές την ευκαιρία να παρακολουθήσουν και να βιώσουν το μεγαλύτερο αθλητικό γεγονός, το οποίο μπορεί να τους προσφέρει μια μεγάλη έμπνευση για το μέλλον. Η ονομασία «Παραολυμπιακοί Αγώνες» χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Τόκιο το 1964. Με τη φιλοξενία των δευτέρων Παραολυμπιακών Αγώνων στο Τόκιο θα θέλαμε να επιστήσουμε στον κόσμο την προσοχή και να αναδείξουμε τη σημασία της οικοδόμησης μιας κοινωνίας στην οποία τα άτομα με ειδικές ανάγκες θα συμμετέχουν ενεργά. Τέλος, από ιαπωνικής πλευράς, με την επιτυχή διοργάνωση των Αγώνων ελπίζουμε να μπορέσουμε να

«Οι ασφαλείς και προστατευμένοι Αγώνες είναι η βασική μας προτεραιότητα», λέει ο κ. Γιασουνόρι.

Πρέπει να αποδείξουμε ότι οι Αγώνες έχουν τη δύναμη να ενώνουν τις συνειδήσεις όλων, ότι οι προσπάθειες και η σοφία της ανθρωπότητας μπορούν να ξεπεράσουν αυτή την πρωτοφανή κατάσταση.

προβάλουμε την ανοικοδόμηση της χώρας μετά τον μεγάλο σεισμό της ανατολικής Ιαπωνίας του 2011.

– Πόσο δύσκολο είναι να διοργανώσετε το μεγαλύτερο αθλητικό γεγονός στον κόσμο υπό αυτές τις έκτακτες συνθήκες;

– Η πανδημία της COVID-19 είναι η μεγαλύτερη πρόκληση που αντι-

Αναπαράσταση, σε μεγέθυνση, του χρυσού μεταλλίου των Ολυμπιακών Αγώνων του Τόκιο 2020. Οι Αρχές έχουν λάβει μια σειρά υγειονομικών μέτρων και περιορισμών για την ασφαλή διεξαγωγή των Αγώνων.

μετωπίζουμε για τη διοργάνωση των Αγώνων. Είναι σημαντικό να λάβουμε όλα τα απαραίτητα μέτρα για να καταστήσουμε τους Αγώνες όσο το δυνατόν πιο ασφαλείς τόσο για τους συμμετέχοντες αθλητές όσο και για τους Ιάπωνες πολίτες. Για τον σκοπό αυτό, η κυβέρνηση της Ιαπωνίας, η μητροπολιτική κυβέρνηση του Τόκιο και η Οργανωτική Επιτροπή καταβάλλουν έντονες προσπάθειες σε στενή συνεργασία με τη ΔΟΕ και την Παραολυμπιακή Επιτροπή. Το «Εγχειρίδιο» που περιλαμβάνει συγκεκριμένα αντίμετρα για την COVID-19 στους Αγώνες έχει εκπονηθεί. Η τρίτη και τελευταία έκδοσή του δημοσιοποιήθηκε στις 15 Ιουνίου.

– Ορισμένοι, συμπεριλαμβανομένων και εμπειρογνομόνων στον τομέα της υγείας, εξέφρασαν την άποψη ότι ίσως θα ήταν προτιμότερο να αναβληθούν οι Αγώνες για άλλη μια χρονιά. Τι απαντάτε σε αυτούς;

– Η γενική συνέλευση της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής τον

Ιούλιο του 2020 έλαβε απόφαση για το λεπτομερές πρόγραμμα και τους χώρους διεξαγωγής κάθε αγωνίσματος των Αγώνων στο Τόκιο, αρχής γενομένης από την τελετή έναρξης στις 23 Ιουλίου 2021. Εκτοτε, όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη προετοιμάζονται, λαμβάνοντας υπόψη τις συμβουλές του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας και των εμπειρογνομόνων υγείας. Πιο συγκεκριμένα, σε μια ομάδα εμπειρογνομόνων με την ονομασία All Partners Task Force, στην οποία συμμετέχουν οι πέντε φορείς (ΔΟΕ, Παραολυμπιακή Επιτροπή, Οργανωτική Επιτροπή, ιαπωνική κυβέρνηση και μητροπολιτική κυβέρνηση του Τόκιο) και ο ΠΟΥ, συζητήθηκαν τεχνικά και επιστημονικά θέματα, τα οποία αποτυπώθηκαν στο «Εγχειρίδιο».

– Ολυμπιακοί Αγώνες χωρίς θεατές, ακούγεται οξύμωρο. Πώς αντιμετωπίζει η Ιαπωνία αυτή τη δυσάρεστη εξέλιξη, αλλά και το οικονομικό κόστος που συνδέεται με αυτή;

– Οι ασφαλείς και προστατευ-

μένοι Αγώνες είναι η βασική μας προτεραιότητα και οι πέντε φορείς συζητούν επισταμένως το θέμα. Τον Μάρτιο αποφάσισαν να μη δεχθούν θεατές από το εξωτερικό και στις 8 Ιουλίου αποφάσισαν ότι οι Αγώνες που θα διεξαχθούν στη μητροπολιτική περιοχή του Τόκιο (Τόκιο, Καναγκάουα, Τσίμα, Σαϊτάμα) δεν θα έχουν θεατές. Είναι περιττό να πω ότι ήταν λυπηρό το γεγονός πως έπρεπε να ληφθούν αυτές οι αποφάσεις. Ωστόσο, καθώς υπολογίζεται ότι τους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς Αγώνες θα παρακολουθήσουν πάνω από 4 δισεκατομμύρια άνθρωποι παγκοσμίως μέσω της τηλεόρασης και άλλων μέσων, πιστεύουμε ότι αξίζει να προχωρήσουμε, προκειμένου να αποδείξουμε ότι οι αγώνες έχουν τη δύναμη να ενώνουν τις συνειδήσεις όλων των ανθρώπων στον κόσμο και ότι οι προσπάθειες και η σοφία της ανθρωπότητας μπορούν να ξεπεράσουν αυτή την πρωτοφανή κατάσταση. Οσον αφορά το ζήτημα του κόστους, έχουν καταβληθεί προσπάθειες για την ελαχιστοποίησή του με την απλούστευση της οργάνωσης των Αγώνων.

– Ποια υγειονομικά μέτρα έχουν ληφθεί και θα ληφθούν και ποιες είναι οι γενικές συνθήκες που θα επικρατήσουν κατά τη διάρκεια των Αγώνων;

– Οι αθλητές και οι αξιωματούχοι από το εξωτερικό υποχρεούνται να υποβληθούν σε υγειονομικά παρακολούθηση 14 ημερών και σε δύο τεστ εντός 96 ωρών αντίστοιχα πριν από την αναχώρησή τους καθώς και σε άλλο ένα τεστ κατά την είσοδό τους στην Ιαπωνία. Μετά την είσοδο στην Ιαπωνία, το καθημερινό τεστ είναι υποχρεωτικό για τους αθλητές και τους αξιωματούχους και απαιτείται να μη βγαίνουν εκτός

επιτρεπόμενης περιοχής, η οποία περιορίζεται κατ' αρχάς στα καταλύματα και στους χώρους διεξαγωγής των αγώνων. Τα μέτρα αυτά μπορεί να φαίνονται αυστηρά, αλλά αυτό κρίνεται απαραίτητο για την προστασία τόσο των αθλητών όσο και των Ιαπώνων πολιτών.

– Πώς αισθάνεστε που είστε πρόεδρος στην Ελλάδα, τη γενέτειρα των Ολυμπιακών Αγώνων, την περίοδο που η χώρα σας θα τους φιλοξενήσει;

– Φυσικά, αισθάνομαι μεγάλη τιμή που βρίσκομαι στην Αθήνα ως εκπρόσωπος της χώρας που φιλοξενεί τους Ολυμπιακούς και Παραολυμπιακούς Αγώνες. Το να συμβάλει το πνεύμα των Ολυμπιακών Αγώνων, που ξεκίνησε από την αρχαία Ελλάδα, στην υλοποίηση ενός ειρηνικού και καλύτερου κόσμου σε πνεύμα φιλίας, αλληλεγγύης και ευγενούς άμιλλας, έχει αναμφίβολα μεγαλύτερο βάρος υπό τις σημερινές συνθήκες, που πολλοί άνθρωποι υποφέρουν από την πανδημία, τις φυσικές καταστροφές και τις διάφορες συγκρούσεις. Αισθάνομαι πολύ υπερήφανος που μπόρεσα να απονεύσω τους επαίνους μου για την εξαιρετική συμβολή των Ελλήνων στην προετοιμασία των Ολυμπιακών και Παραολυμπιακών Αγώνων του Τόκιο, συμπεριλαμβανομένων εκείνων της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής, της Ελληνικής Παραολυμπιακής Επιτροπής, της Διεθνούς Ολυμπιακής Ακαδημίας και ενός πολύ γενναϊόδωρου ιδιώτη χορηγού, καθώς και ορισμένων ατόμων που συνέβαλαν στην τελετή αφής της ολυμπιακής φλόγας. Ήταν επίσης πολύ συγκινητικό που μάθαμε ότι δύο Σύροι πρόσφυγες αθλητές από την Ελλάδα θα συμμετάσχουν στους Παραολυμπιακούς Αγώνες του Τόκιο.

Οικογενειακή ευημερία: η σημασία των εταιρικών και των κρατικών πρωτοβουλιών

Της
ELENA KRUTONA
Exness

Η οικογενειακή ευημερία αναδείχθηκε πρόσφατα ως ένα από τα πιο σημαντικά θέματα στους τομείς των ανθρωπίνων πόρων και της διοίκησης. Προκειμένου να αυξηθεί η αφοσίωση των εργαζομένων και να βελτιωθεί η απόδοση των επιχειρήσεων, οι εταιρείες εισήγαγαν την ιδέα της υποστήριξης των οικογενειών των εργαζομένων, σε συνδυασμό με άλλα έργα ευημερίας. Οι εν λόγω πρωτοβουλίες μπορεί να λάβουν τη μορφή των πρακτικών εξισορρόπησης επαγγελματικής-προσωπικής ζωής και βελτίωσης της ψυχικής υγείας, οικογενειακών ημερών και πάρτι ή ειδικών σεμιναρίων για συζύγους και την ένταξή τους στην επιχείρηση. Η λογική πίσω από αυτές τις πρωτοβουλίες είναι απλή: εάν και οι δύο σύντροφοι και τα παιδιά τους είναι ευχαριστημένοι, μπορούν να υποστηρίξουν καλύτερα ο ένας τον άλλο σε δύσκολες περιόδους στην εργασία τους.

Το γεγονός ότι κάποιοι οργανισμοί ασχολούνται με την οικογενειακή ευημερία αποκτά ακόμη μεγαλύτερη σημασία όταν οι εταιρείες διαχειρίζονται μετεγκατεστημένους εργαζομένους. Σε αυτές τις περιπτώσεις, η επιτυχής ενσωμάτωση της οικογένειας σε ένα νέο περιβάλλον αποτελεί ουσιαστική βάση για τη μελλοντική σταδιοδρομία του εργαζομένου. Και αυτή η διαδικασία δεν μπορεί να αγνοηθεί: η έρευνα έχει δείξει ότι υφίσταται συσχέτιση μεταξύ της απόφασης παραμονής σε μία νέα χώρα και του επιπέδου συμμετοχής του/της συζύγου στην κοινωνική και εταιρική ζωή.

Η ζήτηση για ξένο εργατικό δυναμικό καθίσταται ολοένα και πιο αναπόφευκτη στην Κύπρο: σημαντικός αριθμός εταιρειών πληροφορικής και υψηλής τεχνολογίας προσλαμβάνουν ενεργά εμπειρογνώμονες από το εξωτερικό. Αυτό οφείλεται κυρίως στην έλλειψη εξειδίκευσης της τοπικής αγοράς στον κλάδο της πληρο-

φορικής, κάτι που μπορεί βραχυπρόθεσμα να βελτιωθεί μόνο μέσω της προσέλκυσης επαγγελματιών από άλλες χώρες. Ωστόσο, παρά τον μεγάλο όγκο εισερχόμενου εργατικού δυναμικού, πολλοί εργαζόμενοι εξακολουθούν να αποφασίζουν να εγκαταλείψουν το νησί για διάφορους λόγους.

Οι εξειδικευμένοι επαγγελματίες από το εξωτερικό είναι πολύ σημαντικοί για την οικονομία της Κύπρου: σύμφωνα με πρόσφατες έρευνες, κάθε αλλοδαπός επαγγελματίας που ειδικεύεται στον κλάδο της πληροφορικής μπορεί να δημιουργήσει έως και 3 επιπλέον θέσεις εργασίας σε άλλους κλάδους της οικονομίας. Αυτό σημαίνει ότι όσο περισσότεροι επαγγελματίες της πληροφορικής επιλέγουν να παραμείνουν στην Κύπρο, τόσο εξυγιανείται η τοπική οικονομία.

Οι μετεγκατεστημένοι εργαζόμενοι γίνονται κάτι περισσότερο από μια πολύτιμη προσθήκη στο τοπικό εργατικό δυναμικό: γίνονται ουσιαστικό τμήμα της απασχόλησης. Ένα καλό παράδειγμα του τρόπου με τον οποίο οι οργανισμοί μπορούν να βοηθήσουν τους μετεγκατεστημένους εργαζομένους είναι τα προγράμματα οικογενειακής ένταξης. Οι εταιρείες μπορούν να εξηγήσουν λεπτομερώς πώς είναι η κοινωνία στη νέα πατρίδα που έχει επιλέξει ο εργαζόμενος και η οικογένειά του, πώς να δημιουργήσουν νέες κοινωνικές σχέσεις και πώς να βρουν δραστηριότητες και επαφές, ώστε να ενσωματωθούν καλύτερα στην τοπική κοινότητα. Ακόμη και οι συμβουλές σταδιοδρομίας ή η ψυχολογική βοήθεια, καθώς και τα κρατικά προγράμματα που στοχεύουν στη διευκόλυνση της διαδικασίας ένταξης σε μια νέα χώρα, μπορεί να έχουν πολύ θετική επίδραση στην οικογενειακή προσαρμογή. Ευτυχώς, τα γλωσσικά εμπόδια που εξακολουθούν να υφίστανται σε πολλές χώρες συνήθως δεν αποτελούν πρόβλημα για την Κύπρο, όπου το επίπεδο αγγλικών του πλη-

θυσμού είναι τουλάχιστον μέσο.

Ένας άλλος σημαντικός παράγοντας είναι η ένταξη των παιδιών στο τοπικό εκπαιδευτικό σύστημα. Επί του παρόντος, τα ιδιωτικά σχολεία είναι η μοναδική επιλογή για πολλές οικογένειες. Η διαθεσιμότητα υψηλής ποιότητας εκπαίδευσης για τα παιδιά αποτελεί ίσως έναν από τους κρίσιμους παράγοντες όταν οι επαγγελματίες επέλεγον να μετεγκατασταθούν σε οποιαδήποτε χώρα. Στην Κύπρο, υπάρχουν αρκετά διεθνή σχολεία, αλλά δεδομένου ότι είναι συνήθως ακριβά, η παροχή κάποιων κινήτρων για τους γονείς από την κυβέρνηση ίσως να είναι τεράστια βοήθεια.

Μία ακόμη πρόκληση που αντιμετωπίζουν οι εταιρείες με τους μετεγκατεστημένους εργαζομένους είναι η απασχόληση των συντρόφων τους και οι δυνατότητες σταδιοδρομίας που παρουσιάζονται σε τοπικό επίπεδο. Αυστουκώς, ο υφιστάμενος τύπος βίζας «συζύγου» στην Κύπρο δεν επιτρέπει στους/στις συζύγους να εργαστούν. Αυτό σημαίνει ότι η οικογένεια έχει λιγότερο εισόδημα από εκείνο που θα μπορούσε να έχει εάν εργάζονταν και οι δύο σύντροφοι. Σε χώρες όπως η Γερμανία ή η Αυστραλία, ισχύει το αντίθετο: και οι δύο μετεγκατεστημένοι σύντροφοι μπορούν να εργαστούν. Υιοθετώντας κάτι παρόμοιο στην Κύπρο, θα μπορούσε να βελτιωθεί σημαντικά η οικογενειακή ευημερία των αλλοδαπών.

Ασφαλώς, πολλές από τις πρωτοβουλίες θα πρέπει να υφίστανται σε εταιρικό επίπεδο: οικογενειακές εκπαιδεύσεις, διαλέξεις και μια καλή δέσμη παροχών. Ωστόσο, εάν συνδυαστούν με κρατική στήριξη, αυτές οι πρωτοβουλίες μπορούν να οικοδομήσουν μια πολύ θετική εικόνα της Κύπρου ως εξαιρετικά ελκυστικής χώρας για αλλοδαπούς επαγγελματίες.

Κάποια διαμερίσματα γλίτωσαν, άλλα όχι. Ήταν θέμα τύχης το πού θα στρέψει τη φωτιά ο αέρας.

Οι εργασίες συνεχίζονται στο Μάτι. Χρειάστηκε αγώνας για να ξεπεραστούν γραφειοκρατικά εμπόδια.

Επιστροφή στη θάλασσα. Κάποιοι τουρίστες και κάτοικοι επισκέπτονται τις παραλίες της περιοχής.

Το Μάτι προχωράει και προσπαθεί να επουλώσει τα τραύματα του 2018, εστιάζοντας και στη νέα γενιά.

Ακόμη κλείνουν πληγές στο Μάτι

Η αυτοοργάνωση και οι πρωτοβουλίες των πυρόπληκτων για να διαχειριστούν μνήμες και αγωνία, τρία χρόνια μετά την τραγωδία

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

Οι επώδυνες εικόνες επανέρχονται αυτόματα, ακόμη κι αν κάποιος προσπαθεί να μην τις ανακαλέσει. Αρκεί η μυρωδιά καπνού ή το έντονο φύσημα του ανέμου για να θυμίσει την 23η Ιουλίου 2018 και το κυνήγι της φωτιάς. Τρία χρόνια μετά την πυρκαγιά στο Μάτι, στο Νέο Βουτζά και το Κόκκινο Λιμάνaki με θύματα 102 ανθρώπους, αρκετά σπίτια έχουν επισκευαστεί, σε άλλα τα μαστορέματα συνεχίζονται. Τα κτίρια, άλλοτε με αργούς ρυθμούς ή ξεπερνώντας με κόπο και πίεση γραφειοκρατικούς σκοπέλους, φτιάχνονται. Οι μνήμες, όμως, μένουν. Την τελευταία τριετία, μιλώντας με πυρόπληκτους της Ανατολικής Αττικής αποκομίζεις την αίσθηση ότι όσες φορές κι αν επαναληφθούν οι διηγήσεις των ιστοριών τους, όποιος δεν βρισκόταν τότε δίπλα τους δύσκολα θα μπορέσει να κατανοήσει πλήρως τι βίωσαν και πώς εκείνη η ημέρα τους ακολουθεί. Στο παρελθόν κάποιοι κάτοικοι της περιοχής είχαν πει στην «Κ» πως αγχώονταν στη θέα του κόκκινου ουρανού στο σουρούπο, ή μπορεί να αισθάνονται ανασφαλείς σε μέρη με συνωστισμό. «Για τον υπόλοιπο κόσμο η φωτιά ανήκει χρόνια πίσω. Για εμάς, όμως, ακόμα μυρίζει», έλεγαν.

Η 22χρονη Λυδία Γερακάκη είχε γλιτώσει εκείνο το απόγευμα στο Μάτι κάνοντας εγκαίρως αναστροφή με το αυτοκίνητό της, προτού προλάβουν να την εγκλωβίσουν οι φλόγες. Τον περασμένο μήνα, στις 28 Ιουνίου, ξέσπασε φωτιά στη γειτονιά της στο νότιο Λονδίνο, όπου ζει ως φοιτήτρια. «Ανοίξα το παράθυρο, είδα τους καπνούς και η καρδιά μου άρχισε να χτυπάει δυνατά. Εκκένωσαν το κτίριο και ήμουν έξω για περίπου τρεις ώρες, αλλά ήταν σαν να κοιτούσα το Μάτι. Η μυρωδιά ξυπνάει μνήμες. Κι εμένα με είχε αγγίξει το 2018 η φωτιά το λιγότερο, ναι μεν έζησα τον φόβο, αλλά υπήρχαν άνθρωποι που έτρεχαν με τις φλόγες στην πλάτη τους και

Τρία χρόνια μετά τη φονική πυρκαγιά στην Ανατολική Αττική, αρκετά σπίτια έχουν αποκατασταθεί. Σε κάποια σημεία στο Μάτι έχουν απομείνει σημάδια που θυμίζουν εκείνη την ημέρα. Δεν σβήνουν όμως οι μνήμες και η αγωνία που πυροδοτείται από κάποια μυρωδιά καπνού ακόμη και από το φύσημα του ανέμου.

«Οι κάτοικοι, ξεπερνώντας το δικό τους σοκ, προσπαθούν να προστατέψουν τους επόμενους, να βάλουν ένα λιθαράκι για την επόμενη μέρα».

άλλοι που ήταν στη θάλασσα για ώρες», λέει.

Ολα αυτά τα χρόνια, βασιζόμενοι σε μεγάλο βαθμό στις δικές τους δυνάμεις, συχνά μέσω εθελοντικών πρωτοβουλιών και αυτοοργάνωσης, οι πυρόπληκτοι της Ανατολικής Αττικής επιχειρούσαν και προσπαθούν ακόμη να καλύψουν ανάγκες, να επουλώσουν τραύματα, να προχωρήσουν. Με δικές τους

παρεμβάσεις υποστηρίχθηκαν οι δεκάδες εγκαυματίες της περιοχής και παράλληλα δίνεται αγώνας για την οικιστική αποκατάσταση, αλλά και για τη διαχείριση της αβύσσου. «Μπορεί ανά διαστήματα κάποιοι να αφήνεται και να ξεχνά, να λέει ότι για λίγο βγάξει από πάνω του αυτό που κουβαλάει. Αλλά επί της ουσίας δεν φεύγει», λέει στην «Κ» η Κάλι Αναγνώστου. Μετά τη φωτιά του 2018 μυρωδιές, ήχοι ή πυρκαγιές σε άλλα σημεία μπορεί να πυροδοτήσουν φόβο και άγχος σε αρκετούς πολίτες. Από τότε που ακόμη νοσπευόταν για τα δικά της εγκαύματα, η κ. Αναγνώστου σκεφτόταν ότι κάτι έπρεπε να γίνει. Με την πολυτιμη βοήθεια συνοδοιπόρων της δημιουργήθηκε το 2019 μια ομάδα στην εφαρμογή Viber, η οποία πλέον φτάνει τα 1.100 μέλη και ονομάζεται «Alert

Δήμων Ανατολικής Αττικής». Εκεί αναρτούν τους χάρτες επικινδυνότητας για φωτιά που εκδίδει η Πολιτική Προστασία, ενημερώνονται και ενημερώνουν σε περίπτωση έκτακτου συμβάντος, λειτουργούν ως μέσο αποσυμπίεσης.

Στις οδηγίες που έχουν θέσει εξηγούν ότι η ομάδα δεν υποκαθιστά τους αρμόδιους φορείς ούτε υποδεικνύει ενέργειες και εάν ο κίνδυνος είναι υπαρκτός παραπέμπει σε επικοινωνία με τις αρχές. Πλέον τα μέλη της ομάδας είναι σε θέση να διαβάσουν χάρτες και τα σημεία του καιρού, γνωρίζουν επακριβώς τι πληροφορίες θα δώσουν όταν καλέσουν την πυροσβεστική: το σημείο μιας φωτιάς, τη φορά του ανέμου, εάν πρόκειται για κατοικημένη ή δασική περιοχή, αν καίγονται πεύκα ή ξερά χόρτα. «Αρχίζουν και αποκτούν μια σχετική εμπει-

ρία και το κυριότερο μεγαλύτερη ψυχραιμία, ίσως και εμπιστοσύνη στον εαυτό τους, ότι έχουν κάπου να στηριχθούν. Υπάρχει ένα σύστημα γύρω τους που θα τους ακούσει, θα το ψάξουν μαζί και εάν υπάρχει κίνδυνος θα ληφθούν μέτρα προς ενημέρωση ή εάν δεν υπάρχει κάτι θα κατευνάσουμε την αγωνία», λέει η κ. Αναγνώστου.

Ο ρόλος της ομάδας

«Ένας άνθρωπος που έχει δει δικούς του ή τον εαυτό του να καίγονται, όταν συμβεί ένα έκτακτο γεγονός θα αρχίσει να πνίγεται. Είναι ένα συναίσθημα που σε καταρρακώνει. Πρέπει να ξέρεις πώς θα το χειριστείς και μέσα από την ομάδα σιγά σιγά βρίσκουμε πατήματα».

Στα μέλη τους, με τον καιρό προστέθηκαν και άνθρωποι από την ευρύτερη περιοχή που δεν

επλήγησαν άμεσα, αλλά μοιράζονται την ίδια ευαισθησία και ανάγκη για γνώση. Μέλος είναι και η Δάφνη Τσουμπλέκα. «Εκείνη την ημέρα εάν ήξερε ο κόσμος πώς να αντιδράσει ή πώς να προστατευτεί μπορεί οι εγκαυματίες να ήταν λιγότεροι. Ήταν μια πρωτόγνωρη κατάσταση χωρίς ενημέρωση που έπασσε τον κόσμο στον ύπνο», λέει. «Τώρα μυρίζει καπνός και το Viber ενεργοποιείται σε δευτερόλεπτα για να πληροφορηθεί και να καθοδηγήσει». «Έχουν περάσει τρία χρόνια, αλλά έχεις πάντα την αγωνία. Η ομάδα βοηθάει πολύ για να ξέρεις τι γίνεται, πώς μπορείς να προστατευτείς, να είσαι προετοιμασμένος να ειδοποιήσεις και άλλους», παρατρπει η Βιργινία Κουρμουλάκη.

Πέρα από αυτή την ομάδα στα κινητά τηλέφωνα, διοργανώθηκε πέρυσι εθελοντικά στην περιοχή και σεμινάριο πρώτων βοηθειών. Η Αντία Αδαμοπούλου ήταν μεταξύ εκείνων που το παρακολούθησαν. «Ήταν πολύ χρήσιμο, κάλυπτε και πνιγμούς, αλλά και το θέμα της φωτιάς, πώς πρέπει να βοηθήσεις έναν άνθρωπο με εγκαύματα, πώς μπορείς να τον απομονώσεις ή να τον μεταφέρεις μέχρι να έρθει κάποιος ειδικός. Συμμετείχαν και πολλά νέα παιδιά από το Μάτι που βοήθησαν εθελοντικά και στις καταστροφικές πλημμύρες στην Εύβοια», λέει. Η κ. Αναγνώστου μιλάει και για άλλες πρωτοβουλίες, μια διαδικτυακή ενημέρωση που έγινε για τη διαχείριση κρίσιμων καταστάσεων και το πένθος και για ένα βίντεο με οδηγίες πυροπροστασίας από εθελοντές δασοπυροσβέστες που θα προβαλόνταν στα σχολεία, αλλά αυτό δεν κατέστη εφικτό λόγω της πανδημίας. «Η αυτοοργάνωση των πολιτών σε όλα τα επίπεδα, από τους τραυματίες μέχρι την αποκατάσταση, προκαλέσει αλλαγές», λέει η Μαρίνα Καρύδα. «Οι κάτοικοι, ξεπερνώντας το δικό τους σοκ προσπαθούν να προστατέψουν τους επόμενους, να βάλουν ένα λιθαράκι για την επόμενη μέρα».

«Τα νέα στοιχεία δικαιολογούν πλήρως στοιχειοθέτηση κακουργήματος»

Της **ΜΑΡΙΑΝΝΑΣ ΚΑΚΑΟΥΝΑΚΗ**

Τρία χρόνια συμπληρώνονται από την εκατόμηνη στο Μάτι, ένας χρόνος από την αποκάλυψη της «Κ» για τις μεθόδους συγκάλυψης. Πλέον έχουν έρθει στο φως όχι μόνο τα λάθη και οι παραλείψεις, αλλά και η απίστευτα κυνική συμπεριφορά των άμεσα εμπλεκόμενων σε αυτά. Οι αποκαλύψεις μπορεί να προκάλεσαν οργή στην κοινή γνώμη, αλλά οι άνθρωποι που έζησαν δραματικές ώρες, οι συγγενείς των 102 θymάτων, ακόμα περιμένουν να αποδοθεί δικαιοσύνη, ως φόρος τιμής στους αδικωμένους.

Πριν από ένα χρόνο και μόλις λίγες ημέρες μετά τις αποκαλύψεις της «Κ», ο ανακριτής Αθανάσιος Μαρνένης έστειλε αντίγραφο της δικογραφίας στην εισαγγελία ζητώντας, για δεύτερη φορά, συμπληρωματική δίωξη για τους κατηγορούμενους. Στο έγγραφο του διευκρινίζει πως στο στάδιο στο οποίο βρισκόταν η υπόθεση δεν απαιτείτο «πλήρης δικανική πεποίθηση για τη στοιχειοθέτηση του δόλου, παρά μόνο επαρκείς ενδείξεις». Σύμφωνα με την έρευνά του, όχι απλώς υπήρχαν ενδείξεις, αλλά τα νέα στοιχεία «δικαιολογούν

Οι αποκαλύψεις της «Κ» και η κρίσιμη απόφαση του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών για το ηχητικό ντοκουμέντο.

πλήρως τη στοιχειοθέτηση κακουργήματος». Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», την πρώτη φορά που οι εισαγγελείς είχαν κρίνει αρνητικά το αίτημά του για συμπληρωματική δίωξη (Ιούνιος 2020) δεν είχαν καν προηγουμένως ζητήσει να εξετάσουν τη δικογραφία. Τη δεύτερη φορά, όμως, είχαν θεωρητικά στη διάθεσή τους όλα τα νέα στοιχεία. Λίγες ημέρες πριν από τον Δεκαπενταύγουστο πήραν την απόφασή τους. Και ήταν και πάλι αρνητική. Το παράδοξο βέβαια ήταν πως ο ανακριτής ενημερώθηκε όχι από την εισαγγελία, όπως θα περίμενε κανείς, αλλά από ένα... δημοσίευμα σε εφημερίδα. Τη 14η Αυγούστου δούλεψε στο γραφείο του, όταν παρέλαβε και επισήμως την απάντηση: «Φρονούμε ότι εξακολουθούν να μην

συντρέχουν ενδείξεις για την άσκηση συμπληρωματικής ποινικής δίωξης», του έγραφαν.

Ο ανακριτής δεν το έβαλε κάτω, συνέχισε να παίρνει απολογίες και καταθέσεις και τον Ιανουάριο έκανε και ένα τρίτο αίτημα για αναβάθμιση της κατηγορίας από πλημμέλημα σε κακούργημα. Στις 41 σελίδες του αιτήματός του περιέγραφε τις εγκληματικές παραλείψεις και στα τρία στάδια της φονικής πυρκαγιάς: στην έναρξη της, στη διαχείριση της κατάσβεσης και, τέλος, στο στάδιο της διάσωσης των ανθρώπων. Ο ανακριτής σημείωνε ότι η αναβάθμιση της κατηγορίας μπορούσε να γίνει αφού «στοιχειοθετείται το αδίκημα της κακουργηματικής μορφής της έκθεσης, καθώς ήταν αρμόδιοι εκ της θέσεως που κατείχαν να προβούν στις υπό κρίση ενέργειες, επέδειξαν όμως πλήρη αδιαφορία». Τέλη Ιανουαρίου, όμως, και αυτό το τρίτο αίτημα απορρίφθηκε.

Παράλληλα με την ανακριτική διαδικασία, τον τελευταίο χρόνο «έτρεχε» και η εισαγγελική έρευνα για τις απειλές, τους εκβιασμούς και τον εκφοβισμό που δέχθηκε ο πραγματογνώμονας Δημήτρης Λιότσιος

από τον πρώην αρχηγό του Πυροσβεστικού Σώματος Βασίλη Ματθαίου. Την επομένη της αποκάλυψης της ηχητικής συνομιλίας από την «Κ», ο εισαγγελέας διέταξε την έρευνα, ενώ οι δύο άνδρες –Λιότσιος και Ματθαίου– αλληλομηνύθηκαν. Σχηματίστηκε δικογραφία και ο πρώην αρχηγός του Σώματος με δύο υπομνήματά του αμφισβήτησε τη νομιμότητα συμπερίληψης, λήψης γνώσης και αποδεικτικής αξιοποίησης αυτού του ψηφιακού αρχείου ήχου». Ο εισαγγελέας πρωτοδικών Νικόλαος Αντωνάρακος κλήθηκε να εισπληρώσει στο Συμβούλιο Πλημμελειοδικών εάν το ηχητικό ντοκουμέντο μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο δικαστήριο. Μελέτησε τη δικογραφία, τις καταθέσεις των εμπλεκόμενων, καθώς και τα υπομνήματα του Ματθαίου, και στην πρότασή του, που αριθμεί 14 σελίδες, πρότεινε να παραμείνει στη δικογραφία η ηχογραφημένη συνομιλία. Κατ' αρχάς, διευκρίνιζε πως δεν αμφισβητείται πως πρόκειται για αποκλοπή, ούτε ο ίδιος προέβη σε ουσιαστική εκτίμηση του περιεχομένου – αφού δεν ήταν αυτό το ζητούμενο. Σημείωνε, πάντως, πως από την τεχνική ανάλυ-

ση που έγινε «δεν προέκυψαν ενδείξεις ή ίχνη που να δείχνουν στοιχεία νοηματικής ή φωνητικής ασυμβατότητας και ασυνέχειας και να υποδηλώνουν ότι το ηχητικό περιεχόμενο είχε στοιχεία αποκοπής, συρραφής ή μοντάζ». Το ηχητικό, επιβεβαίωσε και εκείνος, είναι γνήσιο. Συνέχιζε γράφοντας πως η επίμαχη συνομιλία έλαβε χώρα στο γραφείο του Ματθαίου χωρίς τη φυσική παρουσία άλλων μαρτύρων, και άρα ο Δημήτρης Λιότσιος δεν είχε άλλο στοιχείο ή τρόπο για να αποδείξει τους ισχυρισμούς του πέραν της προσωπικής του μαρτυρίας, που θα ερχόταν σε αντίθεση με τη μαρτυρία του τότε αρχηγού: «Εάν δεν το είχε κάνει, θα έπρεπε να ανευχεθεί την άσκηση πίεσης στο πρόσωπό του με σκοπό την αλλοίωση της κρίσης του ως οργάνου επιβοηθούντος τη Δικαιοσύνη ή να υποστεί κυρώσεις». Σημείωνε επίσης πως η επίμαχη συνομιλία, ανεξάρτητα από τον τρόπο και τον χρόνο που έλαβε χώρα, δεν ανάγεται στη σφαίρα της προσωπικής και ιδιωτικής ζωής, αλλά «πραγματοποιήθηκε στο πλαίσιο των ανατεθειμένων σε αυτούς υπηρεσιακών καθηκόντων. (...) Η εκτέλεση τούτων υπόκειται σε

δημόσιο έλεγχο και κριτική». Ενώ, λαμβάνοντας υπόψη τη σοβαρότητα της συγκεκριμένης πραγματογνωμοσύνης, ενός τραγικού συμβάντος που είχε ως αποτέλεσμα την απώλεια δεκάδων ανθρώπινων ζωών, ο εισαγγελέας έκρινε πως η προσπαθεια επηρεασμού αποτελεί σοβαρό εμπόδιο στην ουσιαστική διερεύνηση και ανεύρεση της αλήθειας: «Θα μπορούσε να είναι τροχοπέδη στην αναζήτηση της ουσιαστικής αλήθειας», κατέληγε και για όλους τους παραπάνω λόγους πρότεινε να απορριφθεί το αίτημα του Βασίλη Ματθαίου και να συμπεριληφθεί στη δικογραφία η απομνημονοποιημένη συνομιλία. Την πρότασή του αυτή τώρα θα την κρίνει το Συμβούλιο. Οι συνήγοροι του Λιότσου, Ιωάννης Θ. Ηρειώτης και Βασίλειος Χ. Αρβανίτης, είναι αισιόδοξοι πως η απόφαση του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών θα συνταχθεί με την πρόταση του εισαγγελέα. Αλλάως, όπως σημειώνουν, μπορεί η καταγραφή των ιδιωτικών συνομιλιών να μην επιτρέπεται, αλλά η απαγόρευση αυτή κάμπτεται υπό προϋποθέσεις και έχει υπάρξει νομολογία στο παρελθόν σε αντίστοιχες υποθέσεις.

Χαμόγελα παρά τις διαφωνίες μεταξύ δύο καλών φίλων

Η συνάντηση Μπάιντεν - Μέρκελ

Της **ΞΕΝΙΑΣ ΚΟΥΝΑΛΑΚΗ**

Οι **καλοί** φίλοι μπορούν και να διαφωνούν. Το είπε ο Αμερικανός πρόεδρος Τζο Μπάιντεν στην καγκελάριο Αγκελα Μέρκελ, δίνοντας τον τόνο της τελευταίας συνάντησής τους στην Ουάσιγκτον. Περιέγραψε με αυτόν τον τρόπο τη νέα εποχή στις διατλαντικές σχέσεις μετά την προεδρία Ντόναλντ Τραμπ, ο οποίος απέσυρε τις ΗΠΑ από τη Συμφωνία του Παρισιού.

Μπάιντεν και Μέρκελ αποφάσισαν πράγματι να επικεντρωθούν σε όσα τους ενώνουν και όχι σε όσα τους χωρίζουν. Έτσι, δεσμεύτηκαν για ένα κοινό μέτωπο κατά της Ρωσίας, χωρίς να θίξουν το ακανθώδες θέμα του ρωσικού αγωγού Nord Stream 2. Συμφώνησαν ότι πρέπει να εφαρμονιστούν στο θέμα των περιορισμών και των εμβολίων κατά της πανδημίας, αλλά ούτε ο Μπάιντεν ήρε προς το παρόν την απαγόρευση εισόδου στις ΗΠΑ για Ευρωπαίους ταξιδιώτες, ούτε η Μέρκελ αποδέχθηκε την πρότασή του για τις πατέντες των εμβολίων.

Τελευταία και σοβαρότερη ήταν η διαφωνία τους για την αντιμετώπιση της Κίνας, καθώς το Βερολίνο ακολουθεί μια πιο ρεαλιστική προσέγγιση, χαρακτηρίζοντας το Πεκίνο πολύτιμο εμπορικό εταίρο του, ενώ η Ουάσιγκτον επιδιώκει σαφές μέτωπο εναντίον του. Εκδηλη ήταν η αγωνία αφορτέρων των ηγετών για την κλιματική αλλαγή, καθώς το ταξίδι της καγκελαρίου

συνέπεσε με τις φονικές πλημμύρες στη Γερμανία, αλλά και το κύμα καύσωνα και τις εκτεταμένες πυρκαγιές στις Ηνωμένες Πολιτείες. Για τη Γερμανία η αφοσίωση του Μπάιντεν στο ζήτημα της κλιματικής αλλαγής είναι καλοδεχούμενη, ειδικά μετά την καταστροφική περιβαλλοντική πολιτική του Τραμπ, ο οποίος απέσυρε τις ΗΠΑ από τη Συμφωνία του Παρισιού.

«Επί ίσοις όροις»

«Αν και οι απόψεις των Ευρωπαίων για τις Ηνωμένες Πολιτείες έχουν αποκατασταθεί μετά την κατάρρευση που σημειώθηκε κατά τη θητεία Τραμπ, οι δημοσκοπήσεις μας δείχνουν ότι συνεχίζει η ανησυχία για τη μακροπρόθεσμη σταθερότητα στις διατλαντικές σχέσεις. Οι Ευρωπαίοι αντιμετωπίζουν πλέον τη σχέση τους με τις ΗΠΑ με μεγαλύτερο πραγματισμό. Θεωρούν ότι έχει νόημα η συνεργασία σε ζητήματα όπως η κλιματική αλλαγή ή η αλληλεγγύη σε δημοκρατίες που υφίστανται πιέσεις από αυταρχικές δυνάμεις. Ωστόσο, η υποστήριξη δεν μπορεί να θεωρείται δεδομένη, όταν οι Ευρωπαίοι βλέπουν τον βαθύ δικασμό μέσα στην αμερικανική κοινωνία και ανησυχούν για την προοπτική επιστροφής του τραμπισμού στον Λευκό Οίκο σε τέσσερα χρόνια. Οι Ευρωπαίοι ηγέτες οφείλουν να εξηγήσουν στους πο-

GUIDO BERGMANN / BUNDESREGIERUNG / REUTERS

Ο **Τζο Μπάιντεν** ξεναγεί την Αγκελα Μέρκελ στον κήπο του Λευκού Οίκου. Οι δύο ηγέτες συζήτησαν, μεταξύ άλλων, για την ανάγκη ενός κοινού μετώπου κατά της Ρωσίας (χωρίς να θίξουν το ακανθώδες θέμα του ρωσικού αγωγού Nord Stream 2), ενώ διαφώνησαν τόσο για τις πατέντες των εμβολίων όσο και -το κυριότερο- στον τρόπο αντιμετώπισης της Κίνας.

Η επόμενη μέρα στις σχέσεις Βερολίνου - Ουάσιγκτον, αλλά και ευρύτερα Ευρώπης - ΗΠΑ, τώρα που αποχωρεί η ισχυρότερη πολιτικός της Γηραιάς Ηπείρου.

λίτες την αξία της συνεχιζόμενης διατλαντικής συνεργασίας και ειδικά πώς ευνοούνται από αυτήν. Ταυτόχρονα πρέπει να ενισχύσουν τις προσπάθειές τους για μια ευρύτερη πολιτική στρατηγική που θα επιτρέπει στην Ευρώπη να συνομιλεί με τις ΗΠΑ επί ίσοις όροις», εκτιμά με διλωσή του στην «Κ» ο Ράφαελ Λος, συντονιστής των Πανευρωπαϊκών Προγραμμάτων

Δεδομένων στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Διεθνών Σχέσεων (ECFR).

Η προσεκτική αποτίμηση της τρέχουσας διατλαντικής σχέσης από τον Λος είναι δικαιολογημένη. Η αμερικανική κοινωνία παραμένει διχασμένη και η απειλή του τραμπισμού δεν έχει εκλείψει. Η Γερμανία και συνολικά η Ευρώπη καλούνται λοιπόν να αναπτύξουν μια ισότιμη σχέση έναντι της Ουάσιγκτον, τη στιγμή ακριβώς που φεύγει από το προσκήνιο η ισχυρότερη προσωπικότητα της ηπείρου, η Αγκελα Μέρκελ. «Θα μου λείψει από τις συνόδους», είπε ο Μπάιντεν, χαρακτηρίζοντας τη θητεία της καγκελαρίου «ιστορική», ενώ η Μέρκελ τον προσφώνησε επανειλημμένα «dear Jo».

Ισως η πιο συγκινητική στιγμή κατά την επίσκεψή της στις Ηνωμένες Πολιτείες ήταν η ανακήρυξη της σε επίτιμη διδάκτορα στο Πανεπιστήμιο Τζονς Χόπκινς και

όταν ρωτήθηκε τι θα κάνει όταν εκπνεύσει η θητεία της. «Θα σκεφτώ τι μ' ενδιαφέρει. Δεν θα αποδεχθώ κατευθείαν την επόμενη πρόσκληση, γιατί θα φοβάμαι πως δεν θα έχω να κάνω κάτι και κανείς δεν θα με θέλει».

Παραδέχθηκε ότι τα τελευταία 16 χρόνια είχε ελάχιστο χρόνο για να κάνει όσα της αρέσουν. «Θα προσπαθώ να διαβάσω κι ίσως κλείσουν τα μάτια μου επειδή θα είμαι κουρασμένη και μετά ίσως κοιμηθώ λίγο, θα δούμε», είπε ανεπιτήδευτα, σχεδόν σαν να έχει ήδη αποσυρθεί. Η Μέρκελ αποσαφήνισε πως δεν θα της λείψει το ότι έως τώρα καλείτο διαρκώς να πάρει αποφάσεις. Μπορεί από συνήθεια να κάνει σκέψεις πώς θα έπρεπε να δράσει. «Μετά, όμως, θα θυμηθώ πολύ γρήγορα ότι αυτή τη δουλειά την έχει αναλάβει κάποιος άλλος. Και νομίζω ότι αυτό θα μου αρέσει πολύ».

Οι πρόεδροι

Ο Μπάιντεν είναι ο τέταρτος κατά σειρά και τελευταίος Αμερικανός πρόεδρος με τον οποίο εκλήθη να συνεργαστεί η Μέρκελ. Με τον Τζορτζ Μπους τον νεότερο, τον οποίο συνάντησε στην αρχή της δεύτερης θητείας του και ενώ οι σχέσεις ΗΠΑ - Γερμανίας ήταν στο ναδίρ λόγω της αντίθεσης του Βερολίνου στον πόλεμο του Ιράκ, πέτυχε μια επανεκκίνηση. Η χημεία τους ήταν τόσο καλή ώστε το 2006 ο Μπους επισκέφθηκε την εκλογική της περιφέρεια, όπου συνέφαγαν το πλέον παραδοσιακό γερμανικό φαγητό: ψιτό χοιρινό. Κάποιοι μάλιστα θεώρησαν ότι ο Μπους το παράκανε όταν στη σύνοδο του G8 της σκούπησε φιλικό τον ώμο, συναντώντας την έκδηλη αποδοκμασία της γι' αυτή την οικειότητα. Η σχέση της με τον Μπαράκ Ομπάμα πέρασε από σαράντα κύματα κατά την οκταετή παραμονή του στον Λευκό Οίκο. Ξεκίνησε ψυχρά, έγινε μια σχέση εμπιστοσύνης, δηλητηριάστηκε το 2013, όταν αποκαλύφθηκε ότι οι αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες παρακολουθούσαν το κινητό της, για να καταλήξει σε μια σχεδόν καθημερινή επικοινωνία λίγο πριν από την αποχώρησή του Ομπάμα. Η έλλειψη οποιασδήποτε επαφής της με τον Ντόναλντ Τραμπ, στον οποίο είχε παραδώσει επανειλημμένα μαθήματα διεθνούς δικαίου, καθευρίστηκε στην πρώτη συνάντησή τους στον Λευκό Οίκο, την άνοιξη του 2017, όταν εκείνη τον ρώτησε αν ήθελε να κάνουν χειραψία για τους φωτογράφους και εκείνος την αγνόησε, συνεχίζοντας να μιλάει στους δημοσιογράφους.

Εχουν δικά τους εμβόλια για την COVID-19 αλλά όχι ρεύμα

Οι δραματικές ελλείψεις των νοικοκυριών στην Κούβα σε βασικά αγαθά και ο ρόλος του εμπάργκο του Ντόναλντ Τραμπ

Της **ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΣΗ**

«**Βλέπω πόσο** υποφέρουν τα νοικοκυριά στην Κούβα από τις ελλείψεις και τις αρρυθμίες στην παροχή βασικών αγαθών, όπως φαίνεται από τις μεγάλες ουρές που επιβαρύνουν επί καθημερινής βάσης τους Κουβανούς εν μέσω πανδημίας». Η περιγραφή ανήκει στον υπουργό Εξωτερικών της Κούβας, Μπρούνο Ροντριγκες, ο οποίος μίλησε τον Ιούνιο στη Γενική Συνέλευση του Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών, ζητώντας να αρθεί το αμερικανικό εμπάργκο που έχει σκληρύνει τα τελευταία χρόνια γονατίζοντας την οικονομία του νησιού. Λίγες εβδομάδες αργότερα, στις 11 Ιουλίου, χιλιάδες Κουβανοί βγήκαν στους δρόμους σε αντικυβερνητικές διαδηλώσεις πρωτοφανούς έκτασης.

Κάποιες από τις διαδηλώσεις ήταν ειρηνικές, ενώ σε άλλες σημειώθηκαν σφοδρές συγκρούσεις διαδηλωτών με την αστυνομία, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα τον θάνατο τουλάχιστον ενός διαδηλωτή, δεκάδες τραυματισμούς και συλλήψεις. Το ίδιο απόγευμα, ύστερα από διάγγελμα του Κουβανού προέδρου Μιγκέλ Ντίας-Κανέλ, χιλιάδες άνθρωποι κατέβηκαν σε αντισυγκεντρώσεις «για την υπεράσπιση της επανάστασης».

Τις επόμενες ημέρες η πρεμία αποκαταστάθηκε, το ίδιο και το Ιντερνετ, που είχε κοπεί. Αυτό που τροφοδότησε τις διαδηλώσεις, όπως προκύπτει από συνεντεύξεις ανθρώπων που έλαβαν μέρος σε αυτές, είναι η οργή για την επιδείνωση των συνθηκών ζωής. Σε κάποιες περιοχές, νοικοκυριά έχουν φθάσει να έχουν ηλεκτρικό μόνο δώδεκα ώρες την ημέρα, ενώ υπάρχουν ελλείψεις ακόμη και σε βασικά αγαθά και φάρμακα. Σε συνέχεια των διαδηλώσεων, η κυβέρνηση της Κούβας ανακοίνωσε ότι καταργεί τους

δασμούς που ίσχυαν για τη μεταφορά ειδών πρώτης ανάγκης από ταξιδιώτες που εισέρχονται στη χώρα.

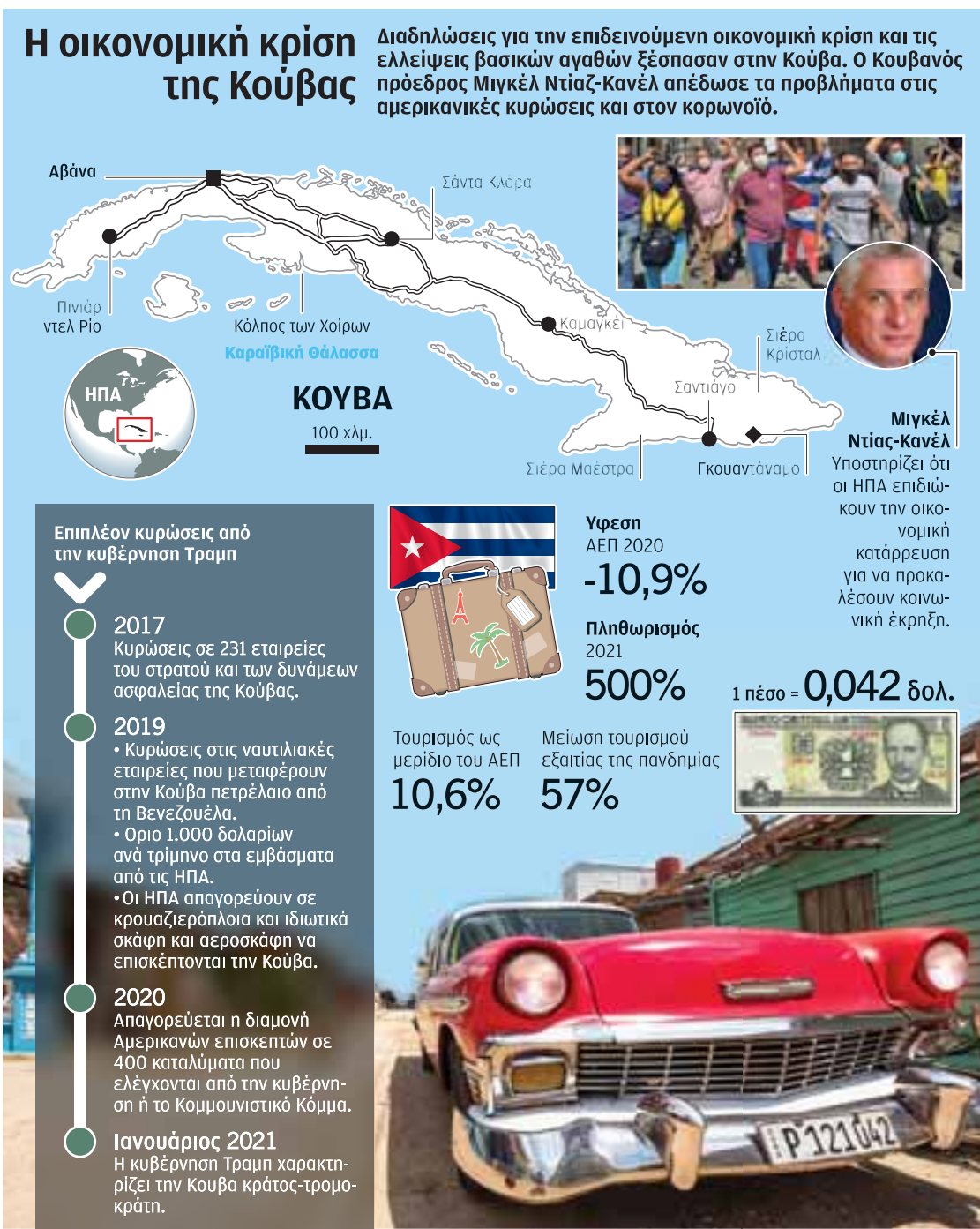
Απομένουν ωστόσο άλλοι 243 περιορισμοί που έχουν επιβληθεί στην Κούβα όχι από την κυβέρνηση του Ντόναλντ Τραμπ, με δεδηλωμένο στόχο να την οδηγήσουν σε κατάρρευση. Πέρα από τις συναλλαγές με τις Ηνωμένες Πολιτείες, που απαγορεύονται, κάθε συναλλαγή της Κούβας με οποιαδήποτε εταιρεία του εξωτερικού έχει γίνει

Διαδηλώσεις αγανακτισμένων πολιτών και σφοδρές συγκρούσεις με την αστυνομία, αλλά και αντισυγκεντρώσεις «για την υπεράσπιση της επανάστασης».

ποιο δύσκολη, πιο χρονοβόρα και πιο δαπανηρή. Σε μία πολύπλοκη παγκόσμια εφοδιαστική αλυσίδα, η κυβέρνηση Τραμπ απαγόρευσε την εισαγωγή στην Κούβα αγαθών που έχουν έστω και ένα αμερικανικό εξάρτημα ή συστατικό. Περιορίσε επίσης το κουβανικό εισόδημα από τα εμβάσματα και τον τουρισμό, ο οποίος δέχθηκε επιπλέον πλήγμα εξαιτίας της πανδημίας.

Οι εξόριστοι της Φλόριντα

Μετά την ανάληψη της προεδρίας των Ηνωμένων Πολιτειών από τον Τζο Μπάιντεν δεν έχει υπάρξει καμία απολύτως αλλαγή. Αντίθετα, η πολιτική του Μπάιντεν φαίνεται ότι υπαγορεύεται από τους εξόριστους Κουβανούς της Φλόριντα, οι οποίοι εδώ και

εξήντα χρόνια έχουν δοκιμάσει τα πάντα για να πάρουν πίσω τον έλεγχο του νησιού και τις περιουσίες που κρατικοποίησε ο Φιντέλ Κάστρο.

Μιλώντας στην κοινή συνέντευξη Τύπου με την Γερμανίδα καγκελάριο Μέρκελ την Πέμπτη, ο Αμερικανός πρόεδρος είπε ότι η Κούβα είναι ένα «αποτυχημένο κράτος που εφαρμόζει ένα αποτυχημένο σύστημα», αλλά οι ΗΠΑ μπορεί να στείλουν στη χώρα εμβόλια για τον κορωνοϊό. Αυτό όμως είναι ίσως το μόνο που δεν χρειάζονται οι Κουβανοί, καθώς, παρά τις συνθήκες του εμπάργκο, ανέπτυξαν τρία εμβόλια και ως το τέλος του καλοκαιριού αναμένεται να έχει εμβολιαστεί το 70% του πληθυσμού.

Εφαρμόζοντας αυστηρά υγειονομικά πρωτόκολλα, κράτησαν πολύ χαμηλά τον αριθμό των κρουσμάτων, ενώ τώρα που η κατάσταση έχει επιδεινωθεί, οι νεκροί από κορωνοϊό δεν ξεπερνούν τους 1.300 σε μία χώρα 11 εκατομμυρίων. Παρ' όλα αυτά η κουβανική κυβέρνηση κατηγορεί τις Ηνωμένες Πολιτείες για «γενοκτονία» λόγω της οικονομικής ασφυξίας που επιπράζει και τον τομέα της υγείας. Την άρση του εμπάργκο υπερψήφισαν τον Ιούνιο και για ακόμη μια φορά 184 χώρες, ενώ υπέρ της συνέχισής του τάχθηκαν οι ΗΠΑ και το Ισραήλ.

Ο Τζο Μπάιντεν δέχεται κριτική από την αριστερή πτέρυγα του κόμματός του για τη στάση αυτή, που ακυρώνει πλήρως τα ανοίγματα της εποχής Ομπάμα. Μέχρι νεωτέρας, η κριτική δεν εισακούεται και η αμερικανική πολιτική απέναντι στην Κούβα παραμένει στο 1960, όταν επίσημα έγγραφα περιέγραφαν τους στόχους της ως «μείωση εισοδήματος, πρόκληση πείνας, απελπισίας και τελικά ανατροπή της κυβέρνησης».

Σκηνές κατακλυσμού και θρήνος στη Γερμανία

Σαρώθηκαν δεκάδες πόλεις με άγνωστο –ακόμα– αριθμό νεκρών και αγνοουμένων

Της ΕΥΡΥΔΙΚΗΣ ΜΠΕΡΞΗ

Σε διάστημα λίγων ωρών, 160 λίτρα νερού ανά τετραγωνικό μέτρο. Τόσο ήταν το ύψος της βροχής που κατέκλυσε τα δυτικά κρατίδια της Γερμανίας τη νύχτα της Τετάρτης προς Πέμπτη, προξενώντας καταστροφή ασύλληπτων διαστάσεων, συγκρίσιμη μόνο με τις ζημιές του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Επειτα από αυτό που συνέβη, οι Γερμανοί έστρεψαν σχεδόν νοσταλγικά το βλέμμα στο 2002, στην πλημμύρα του Ελβα, που τότε είχε θεωρηθεί τόσο συγκλονιστική ώστε να ονομαστεί «η πλημμύρα του αιώνα».

Τότε είχαν χάσει τη ζωή τους 22 άνθρωποι. Σήμερα οι απώλειες είναι πολλαπλάσιες –δεν γνωρίζουμε καν πόσες–, έως προχθές είχαν ανασυρθεί πάνω από 110 νεκροί στη Γερμανία (και 18 στο Βέλγιο), ενώ αντικρουόμενες ήταν οι πληροφορίες για τον αριθμό των, πιθανόν εκατοντάδων, αγνοουμένων. Πιο σαφές ήταν το τι συνέβη από μετεωρολογική σκοπιά. Στα ανώτερα στρώματα της ατμόσφαιρας επικρατούσε νηνεμία, με αποτέλεσμα το βαρομετρικό χαμηλό να παραμεινεί σχεδόν ακίνητο επί δύο εικοσιτετράωρα.

Οι κάτοικοι των περιοχών που επλήγησαν γνώριζαν ότι η κακοκαιρία έρχεται, δεν μπορούσαν όμως να ξέρουν ποιοι από τους παραπό-

«Δεν αλλάζει κανείς πολιτική μόνο επειδή είχαμε μια τέτοια μέρα», δήλωσε ο υποψήφιος καγκελάριος των Χριστιανοδημοκρατών Αρμιν Λάσετ.

ταίους του Ρήνου θα υπερχειλίσουν και σε ποια σημεία, ούτε μπορούσαν να φανταστούν ότι το κακό θα συνέβαινε τόσο αστραπιαία, ώστε δεν θα ήταν καν σε θέση να φύγουν από τα σπίτια τους. Χιλιάδες άνθρωποι διασώθηκαν από υψηλότερα πατώματα και στέγες με σκάλες, ελικόπτερα ή βάρκες, ενώ η αναλογία με την κατάσταση πολέμου οπτικοποιήθηκε, όταν τεθωρακισμένα του στρατού εκκλήθηκαν να σαρώσουν μπάζα που έφραζαν δρόμους. Πάνω από 700 στρατιώτες έλαβαν μέρος στις επιχειρήσεις στις οποίες ήταν αδύνατο να ανταποκριθούν η πολιτική προστασία και η πυροσβεστική, παρότι η αυτοθυσία των πυροσβεστών οδήγησε δύο εξ αυτών να χάσουν τη ζωή τους.

Τουλάχιστον μία από τις δεκάδες πόλεις και κομμοπόλεις που σαρώθηκαν από τις πλημμύρες φαίνεται να είχε χτιστεί σχετικά πρόσφατα σε παλιά ζώνη υπερχειλίσας ποταμού. Πολλοί άλλοι οικισμοί, όμως, βρίσκονται στην ίδια θέση εδώ και

Αρκετοί συγκρίνουν τις καταστροφές στα δυτικά κρατίδια της Γερμανίας με αυτές του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Το κόστος της αδράνειας

Οι πλημμύρες δεν επηρέασαν μόνο αγροτικές περιοχές και μικρούς οικισμούς, αλλά και πόλεις εκατοντάδων χιλιάδων κατοίκων, όπως η Λιέγη στο Βέλγιο, το Βένλο στην Ολλανδία και το Τρίερ στη Γερμανία. Ο κλάδος των ασφαλειών δεν είναι ακόμη σε θέση να προχωρήσει σε εκτιμήσεις για το ύψος της καταστροφής, αν και είναι σαφές ότι είναι δυσθεώρητο. Όταν το κόστος των μέτρων για την αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσης αντιπαράβάλλεται με το κόστος της αδράνειας, οι σχετικοί υπολογισμοί πάντα καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι το κόστος της αδράνειας είναι πολλές τάξεις μεγέθους μεγαλύτερο, ακόμη και αν μετρηθεί με καθαρά οικονομικούς όρους. Οι ζωές που χάθηκαν, αναστατώθηκαν ή σημαδεύτηκαν για πάντα δεν μπορούν να ποσοτικοποιηθούν, αλλά ένα πράγμα μπορεί να ειπωθεί με βεβαιότητα: αν δεν σταματήσουμε το ταχύτερο δυνατό να «ντοπάρουμε» το κλιματικό σύστημα με όλο και περισσότερους ρύπους, οι συνέπειες θα γίνονται όλο και βαρύτερες, και για τον αναπτυσσόμενο κόσμο και για τον ανεπτυγμένο.

αιώνες, μάλιστα στην περίπτωση της Λιέγης του Βελγίου, εδώ και τουλάχιστον 1.500 χρόνια. Οι κλιματολόγοι του ινστιτούτου ΡΙΚ βγήκαν στις τηλεοράσεις και εξήγησαν σε όσους κατοίκους είχαν ακόμη ρεύμα τι ήταν αυτό που τους βρήκε. Ο μηχανισμός μέσω του οποίου η κλιματική αλλαγή μετατρέπεται από αφηρημένη έννοια σε όγκο νερού, μπάζων και λάσπης, που σαρώνει γέφυρες, δρόμους, αυτοκίνητα και σπίτια είναι ο εξής: πρώτον, όπως προαναφέρθηκε, οι ιδιαίτερα χαμηλές ταχύτητες των ανέμων στα υψηλά στρώματα της ατμόσφαιρας. Αυτό που κινεί τις αέριες μάζες στα στρώματα αυτά είναι η διαφορά θερμοκρασίας ανάμεσα στην παγωμένη Αρκτική και τον θερμό ισημερινό. Η υπερθέρμανση, όμως, είναι πιο έντονη στην Αρκτική, δηλαδή η διαφορά θερμοκρασίας ανάμεσα στον ισημερινό και τον πόλο είναι όλο και μικρότερη. Έτσι μειώνεται η ταχύτητα των ανέμων και τα καρικά συστήματα εμφανίζονται να

μένουν «κολλημένα» επί μέρες στο ίδιο σημείο. Η δεύτερη παράμετρος έχει να κάνει με την άνοδο της θερμοκρασίας στην ίδια τη Γερμανία. Η μέση θερμοκρασία της χώρας έχει ανεβεί κατά 2 βαθμούς Κελσίου, κάτι που σημαίνει ότι ο αέρας μπορεί να συγκρατήσει μεγαλύτερα ποσά υγρασίας και άρα οι βροχοπτώσεις γίνονται όλο και πιο έντονες.

Η υπενθύμιση του Focus

Την Παρασκευή, το περιοδικό Focus μάς θυμισε ότι στη Γερμανία οι πλημμύρες ανεβοκατεβάζουν κυβερνήσεις. Η διαχείριση της καταστροφής του 2002 από τον τότε καγκελάριο Σρέντερ (γαλότητες, αδιάβροχο και αμέσως περιοδεία επί τόπου) θεωρείται ότι τον βοήθησε να ανατρέψει τα προγνωστικά και να επικρατήσει του Εντμουντ Στόιμπερ, που εμφανίστηκε απόμακρος και ψυχρός. Το ερώτημα είναι πώς θα διαχειριστεί την τραγωδία τώρα ο Αρμιν Λάσετ, ο οποίος εκτός από πρωθυπουργός της πλνγείσας

Βόρειας Ρηνανίας-Βεστφαλίας είναι και υποψήφιος καγκελάριος των Χριστιανοδημοκρατών. Ο Λάσετ είναι αυτός που καθυστερεί την εγκατάλειψη του ορυκτού άνθρακα, που διαφωνεί με τα όρια ταχύτητας στους αυτοκινητόδρομους, που βλέπει την πράσινη μετάβαση πρώτα και κύρια υπό το πρίσμα των αναγκών της γερμανικής βιομηχανίας.

Οι απαντήσεις του, την Πέμπτη, όταν ρωτήθηκε γιατί δεν αλλάζει πολιτική, ήταν δύο. Πρώτον, υποστήριξε ότι κάνει αρκετά για την προστασία του κλίματος και δεύτερον εκστόμισε μια φράση που θα τον στοιχειώνει για καιρό: «Δεν αλλάζει κανείς πολιτική μόνο επειδή είχαμε μια τέτοια μέρα». Όμως, για πάρα πολλούς πληγέντες, η Πέμπτη 15 Ιουλίου 2021 δεν ήταν απλά «μία μέρα». Οι βασικοί αντιπαλοί του, οι Πράσινοι, είναι προφανές ότι βγαίνουν ωφελημένοι από την προσοχή που δίνει, θέλοντας και μη, η κοινή γνώμη στα οικολογικά θέματα. Λόγω του σοκ και της φρίκης που απλώθηκε στη χώρα, οι Πράσινοι απέφυγαν να αντιλήσουν άμεσα το πολιτικό κεφάλαιο που τους αναλογεί, αλλά είναι σίγουρο ότι σύντομα θα το πράξουν. Το ερώτημα είναι πώς θα αντιδράσει ο Λάσετ. Θα έχει την ετοιμότητα να κάνει στροφή 180 μοιρών, όπως έκανε η Άγκελα Μέρκελ εγκαταλείποντας την πυρηνική ενέργεια το 2011 μετά την καταστροφή της Φουκουσίμα; Με τα δραματικά γεγονότα των τελευταίων ημερών, οι ψηφοφόροι, τους οποίους επικαλείτο έως τώρα για να δικαιολογήσει την αδράνεια, είναι σίγουρα διατεθειμένοι να του αφήσουν μεγαλύτερη ευχέρεια κινήσεων. Ή, εναλλακτικά, να στραφούν στους Πράσινους.

Το μπρα ντε φερ για μια πιο πράσινη Ευρώπη ξεκίνησε

Οι δώδεκα προτάσεις της Κομισιόν

Του ανταποκριτή μας στις ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΥ

Σάρκα και οστά στον νομικά δεσμευτικό στόχο της μείωσης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 55% έως το 2030, σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, έδωσε την περασμένη εβδομάδα η Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Με την παρουσίαση του Fit for 55 (δώδεκα νομοθετικών προτάσεων που αγγίζουν κάθε πτυχή της οικονομικής ζωής, από τις οδικές μεταφορές έως τις αερομεταφορές και τη ναυτιλία, από τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και τη φορολόγηση των καυσίμων έως την αγροτική παραγωγή και τη διαχείριση δασών) η Επιτροπή στέλνει το σήμα στον υπόλοιπο κόσμο ότι η ευρωπαϊκή πράσινη συμφωνία δεν είναι απλά ένα θεωρητικό όραμα, αλλά ένα πρότυπο για έναν ριζοσπαστικό μετασχηματισμό της οικονομίας.

Με τη δύναμη του παραδείγματος αυτού, αλλά και με πολιτικές όπως ο μηχανισμός διασποράς προσαρμογής άνθρακα, που θα επιβάλει από το 2026 τέλος σε εισαγωγές σε πέντε κλάδους από χώρες με πιο χαλαρή περιβαλλοντική νομοθεσία, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ελπίζει να κινητοποιήσει τις άλλες μεγάλες οικονομίες του πλανήτη να κινηθούν εξίσου φιλόδοξα, ώστε οι στόχοι της Συμφωνίας των Παρισίων να παραμείνουν στη σφαίρα του εφικτού. Σημαντική συνεισφορά στην ευρωπαϊκή πράσινη μετάβαση θα έχει το Recovery and Resilience Facility, το βασικό εργαλείο του Ταμείου Ανάκαμψης, με το 37% τουλάχιστον των δαπανών των εθνικών σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας να αφιερώνεται σε πράσινες επενδύσεις.

Οι πολλαπλές συνεντεύξεις Τύπου και ενημερώσεις την περασμένη εβδομάδα δεν μπόρεσαν, ωστόσο, να κρύψουν τις εσωτερικές διενέξεις εντός του κολεγίου των επιτρόπων σχετικά με το πακέτο. Σύμφωνα με ρεπορτάζ των Financial Times, σημαντικός αριθμός επιτρόπων προέβαλε ενστάσεις σε πτυχές του Fit for 55, που αναμένεται να αυξήσουν το κόστος της ενέργειας για νοικοκυριά και επιχειρήσεις.

Καταψήφισε ο Χαν

Ο επίτροπος Προϋπολογισμού, Γιοχάνες Χαν, μάλιστα, καταψήφισε το πακέτο – ένας ανησυχητικός οίονως για τη σύνθετη και πολυετή διαπραγμάτευση που ξεκινά με τα κράτη-μέλη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο.

Οι «27» της Ευρωπαϊκής Ένωσης έχουν ήδη πετύχει μείωση εκπομπών 24% των πε-

ρίοδο 1990-2019. Σε μεγάλο βαθμό αυτό έχει επιτευχθεί χάρη στην εφαρμογή του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών (ETS) στην παραγωγή ηλεκτρισμού και τη βαριά βιομηχανία, που έχει οδηγήσει σε μείωση εκπομπών στους τομείς αυτούς (που αποτελούν το 41% των συνολικών εκπομπών της Ε.Ε.) κατά 43% από το 2005. Ο στόχος πλέον είναι η μείωση αυτή να φτάσει το 61% έως το 2030.

Περαιτέρω, στο επίκεντρο του Fit for 55 βρίσκεται η διεύρυνση του ETS σε τρεις νέους τομείς: τις οδικές μεταφορές, τα κτίρια και τη ναυτιλία. Ανώτεροι κοινοτικοί αξιωματούχοι στάθηκαν ιδιαίτερα στον τομέα των οδικών μεταφορών, όπου οι εκπομπές συνεχίζουν τα τελευταία χρόνια να αυξάνονται.

Τα αυτοκίνητα

Οι εκπομπές των οχημάτων, σύμφωνα με τη νέα πρόταση, πρέπει να μειωθούν κατά 55% έως το 2030. Εως το 2035 όλα τα

Επικριτές των προτάσεων διατείνονται ότι θα επιδεινώσει την ενεργειακή φτώχεια, η οποία ήδη πλήττει περίπου 35 εκατ. Ευρωπαίους.

νέα αυτοκίνητα πρέπει να είναι μηδενικών ρύπων. Ο προτεινόμενος κανονισμός για τις υποδομές εναλλακτικών καυσίμων στοχεύει να διασφαλίσει ότι οι οδηγοί ηλεκτρικών οχημάτων θα έχουν πρόσβαση σε ένα δημόσια διαθέσιμο σημείο φόρτισης ανά 60 χιλιόμετρα στο ευρωπαϊκό δίκτυο αυτοκινητόδρομων ήδη από το 2025. Παράλληλα, το κοινοτικό ταμείο για το κλίμα, που θα χρηματοδοτηθεί από τα έσοδα του ETS στις οδικές μεταφορές και τα κτίρια, θα διαθέσει 72 δισ. ευρώ μεταξύ 2025-32 για τη συγχρηματοδότηση (έως 50%) εθνικών προγραμμάτων ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίων και προώθησης της χρήσης οχημάτων μηδενικών εκπομπών.

Επικριτές των προτάσεων της επιτροπής διατείνονται ότι θα επιδεινώσει την ενεργειακή φτώχεια, η οποία ήδη πλήττει περίπου 35 εκατομμύρια Ευρωπαίους. Τα φτωχότερα κράτη-μέλη με μεγαλύτερη εξάρτηση από τον άνθρακα θεωρούν ότι τους ζητείται δυσανάλογα μεγάλα προσαρμογές, ενώ περιβαλλοντικές ΜΚΟ ήδη χαρακτηρίζουν τα μέτρα ανεπαρκή για την επίτευξη της κλιματικής ουδετερότητας έως το 2050.

«Εχω δουλέψει σε εργαστήρια και γνωρίζω ότι ατυχήματα γίνονται. Είναι μάλιστα συχνά», τόνισε ο δρ Τέντρος Αντανόμ Γκεμπρεγέσους.

ΠΟΥ: Νέες έρευνες για την προέλευση του ιού

Υπερβολικά πρόωρος ήταν ο αποκλεισμός του ενδεχομένου διαφυγής του φονικού κορωνοϊού από εργαστήριο, παραδέχθηκε ο επικεφαλής του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας, δρ Τέντρος Αντανόμ Γκεμπρεγέσους. Πρόκειται για την πρώτη φορά που ο δρ Γκεμπρεγέσους αναγνωρίζει την ολιγωρία του ΠΟΥ, απαντώντας, με πολύμηνη καθυστέρηση, στην έντονη κριτική που δέχθηκε μετά τη δημοσιοποίηση του πορίσματος του κλιμακίου εμπειρογνομόνων που επισκέφθηκε τη Γουχάν. Στο πόρισμα, η θεωρία του εργαστηρίου χαρακτηριζόταν «άκρως απίθανη». Ταυτόχρονα, ο δρ Γκεμπρεγέσους κάλεσε την Κίνα να επιδείξει μεγαλύτερη διαφάνεια στην έρευνα της προέλευσης του κορωνοϊού.

Οι δηλώσεις του επικεφαλής του ΠΟΥ συνιστούν πλήρη μεταστροφή από την προηγούμενη θέση του για τις κινεζικές πρακτικές. Καθ' όλη την εξέλιξη του πανδημικού εφιάλτη, ο δρ Γκεμπρεγέσους δεν έχανε ευκαιρία να επαινεί την Κίνα για τη διαφάνεια και την ταχύτητα των ενεργειών της, παρότι ανώτατα στελέχη του οργανισμού υποστήριζαν ότι γίνονταν προσπάθειες συγκάλυψης των πραγματικών περιστατικών. Χθες ο επικεφαλής

Πρόωρος ο αποκλεισμός του ενδεχομένου διαφυγής από εργαστήριο, παραδέχθηκε ο επικεφαλής του Οργανισμού.

του ΠΟΥ επίσης παραδέχθηκε ότι η πρόσβαση στα κινεζικά δεδομένα υπήρξε πρόκληση για το κλιμάκιο του διεθνούς οργανισμού που επισκέφθηκε τη Γουχάν στις αρχές της χρονιάς.

Μάλιστα, ίσως προϊδεάζοντας τους δημοσιογράφους που συμμετείχαν στη χθεσινή ενημέρωση στην έδρα του οργανισμού στη Γενεύη, ο δρ Γκεμπρεγέσους τόνισε: «Εχω δουλέψει σε εργαστήρια, είμαι ανασολόγος και γνωρίζω ότι ατυχήματα γίνονται. Είναι μάλιστα συχνά».

Ο επικεφαλής του διεθνούς οργανισμού επίσης ανακοίνωσε ότι έχουν δομηολογηθεί καινούργιες έρευνες που ίσως μας επιτρέψουν να μάθουμε από που ξεκίνησε ο κορωνοϊός και κατέληξε λέγοντας: «Ελπίζω ότι, με καλύτερη συνεργασία, θα καταφέρουμε να βρούμε πώς

άρχισε αυτή η υπόθεση». Η θεωρία της διαφυγής του κορωνοϊού από το εργαστήριο αναστολίας της Γουχάν κέρδισε νέα ορμή μετά την εντολή του προέδρου Τζο Μπάιντεν προς τις αμερικανικές υπηρεσίες πληροφοριών να την ερευνήσουν ενδελεχώς. Την ίδια στιγμή, το Πεκίνο αρνείται κατηγορηματικά ότι το πανδημικό στέλεχος διέφυγε από κινεζικά εργαστήρια, καταγγέλλοντας ότι αυτές οι προσεγγίσεις έχουν πολιτικά κίνητρα. Επίσης, οι κινεζικές αρχές πέρασαν στην αντιμετώπιση υποστηρίζοντας ότι η πανδημία δεν ξεκίνησε καν από τη χώρα, αλλά στο εξωτερικό. Η συντριπτική πλειονότητα της επιστημονικής κοινότητας εξακολουθεί να πιστεύει ότι ο κορωνοϊός μεταπήδησε, με κάποιο τρόπο, από τις νυχτερίδες στον άνθρωπο.

Η νέα «παιδική χαρά» των κροίσεων

Μια καινούργια διαστημική εποχή ανέτειλε και επισήμως με το ταξίδι του Ρίτσαρντ Μπράνσον στη Γραμμή Κάρμαν

Της ΔΙΟΝΥΣΙΑΣ ΒΟΡΙΑΗ

Η νέα εποχή του διαστημικού τουρισμού ξεκίνησε την περασμένη Κυριακή, όταν ο σερ Ρίτσαρντ Μπράνσον ολοκλήρωσε το παρθενικό του ταξίδι στα όρια του τελευταίου συνόρου. Ο 71χρονος δισεκατομμυριούχος ταξίδεψε σε ύψος περίπου 80 χιλιομέτρων πάνω από το Νέο Μεξικό και απόλαυσε με τους συνταξιδιώτες του, επί σχεδόν τρία λεπτά, την έλλειψη βαρύτητας κάνοντας πραγματικότητα ένα όνειρο δεκαετιών. Στη Γραμμή Κάρμαν, όπως ονομάζεται το όριο του Διαστήματος, τον μετέφερε το διαστημικό αεροσκάφος «Unity» (Ενότητα) της Virgin Galactic, που ο ίδιος ίδρυσε το 2004.

«Το ταξίδι ήταν μαγικό», δήλωσε ενθουσιασμένος κατά την επιστροφή του στη Γη, ξετυλίγοντας το όραμά του για το μέλλον. «Φανταστείτε έναν κόσμο, όπου άνθρωποι κάθε ηλικίας, καταγωγής, φύλου και εθνικότητας θα έχουν ίση πρόσβαση στο Διάστημα. Καλωσορίσατε στην ανατολή μιας καινούργιας διαστημικής εποχής», είπε. Αναμφίβολα, η νέα διαστημική εποχή, η εποχή του διαστημικού τουρισμού, έχει ξεκινήσει και καθοριστικό σημείο του είναι ο ανταγωνισμός των δισεκατομμυριούχων για την κατάκτηση της μελλοντικής τουριστικής αγοράς. Ο δρόμος της Virgin Galactic μέχρι τον θρίαμβο της περασμένης εβδομάδας δεν ήταν στρωμένος με ρόδα. Μια δοκιμαστική πτήση το 2014 κατέληξε σε τραγωδία και στον θάνατο ενός εκ των χειριστών του διαστημικού αεροσκάφους «SpaceShipTwo». Οι αναποδιές, ωστόσο, δεν έβαλαν τέλος στις φιλοδοξίες του Μπράνσον. Αντιθέτως, ανέπτυξε ένα καλύτερο διαστημικό αεροπλάνο, το «Unity». Νovός του ο αποβιώσας αστροφυσικός Στίβεν Χόκινγκ, ο οποίος μάλιστα είχε εκδηλώσει την επιθυμία να είναι μεταξύ των πρώτων τουριστών του Διαστήματος. Τα υπόλοιπα είναι Ιστορία και πλέον τίποτα δεν μπορεί να εμποδίσει την εμπορική εκμετάλλευση του Διαστήματος. Η ίση πρόσβαση όλων εκεί, που ευαγγελίζεται ο Μπράνσον, είναι επί του παρόντος μάλλον αμφισβητούμενη. Το πελατολόγιο της Virgin Galactic είναι πολυπληθές και οι επίδοχοι τουριστές του Διαστήματος ξεπερνούν τους 600 και προέρχονται από 60 χώρες. Κανείς τους, όμως, δεν είναι άνθρωπος της διπλανής πόρτας». Το κόστος του εισιτηρίου της Virgin Galactic, άλλωστε, ανέρχεται σε 250.000 δολάρια. Τον οβολό τους προτίθενται να καταθέσουν αστέρες της μουσικής σκηνής και του Χόλιγουντ, όπως η Lady Gaga

και ο Τομ Χανκς, αλλά και ο επίστοπς διεκδικητής του Διαστήματος Έλον Μασκ, προκειμένου να απολαύσουν την ουράνια «παιδική χαρά». Όπως εκτιμούν γνώστες της αγοράς, η τιμή των ταξιδιών θα αυξηθεί περαιτέρω όταν αρχίσουν επισήμως οι πωλήσεις των εισιτηρίων την επόμενη χρονιά, οπότε θα πραγματοποιηθούν και τα πρώτα διαστημικά τουριστικά ταξίδια της Virgin Galactic.

Για να μη θεωρηθεί ότι η νέα διαστημική εποχή θα αποτελέσει αποκλειστικό προνόμιο των οικονομικώς κρατιών του κόσμου, ο Μπράνσον γνωστοποίησε ότι παραχώρησε δύο εισιτήρια της Virgin Galactic στην πλατφόρμα δωρεών Omaze, που συγκεντρώνει χρήματα για κοινωνικές σκοπούς. Η Omaze ανακοίνωσε ότι η κλήρωση των τυχερών θα γίνει από τη μη κερδοσκοπική οργάνωση «Διάστημα για την Ανθρωπότητα», στόχος της οποίας είναι «ο εκδημοκρατισμός του Διαστήματος και η αποστολή πολιτών-αστροναυτών σε αυτό,

Κορυφώνεται ο ανταγωνισμός δισεκατομμυριούχων για την κατάκτηση της μελλοντικής τουριστικής αγοράς του Διαστήματος.

που θα επιλεγούν με κριτήριο την πολυσυλλεκτικότητα».

Βέβαια, τα εισιτήρια της Virgin Galactic δεν είναι τα ακριβότερα στη μικρή ιστορία του διαστημικού τουρισμού. Τρεις άνθρωποι, ήδη, κατέβαλαν το αστρονομικό ποσό των 55 εκατομμυρίων δολαρίων έκαστος στην εταιρεία Axiom Space προκειμένου την επόμενη χρονιά να ταξιδέψουν με το διαστημόπλοιο «SpaceX's Crew Dragon», του άλλου μεγιστάνα του Διαστήματος, Έλον Μασκ. Οι νέες δυνατότητες για μία «βόλτα στο φεγγάρι» κέντρισαν το ενδιαφέρον ακόμη και τηλεοπτικών παραγωγών. Το τηλεοπτικό δίκτυο Discovery, επίσης, ανακοίνωσε ότι τη νέα χρονιά θα προβληθεί το τηλεοπτικό ριάλιτι «Ποιος θέλει να γίνει αστροναύτης», ο νικητής του οποίου θα ταξιδέψει μέχρι τον Διεθνή Διαστημικό Σταθμό. Η SpaceX, εξάλλου, τον Σεπτέμβριο θα μεταφέρει τον δισεκατομμυριούχο Τζάρεντ Αϊζακμαν και τρεις άλλους ερασιτέχνες αστροναύτες σε τριήμερη τροχιά γύρω από τον πλανήτη μας. Θα είναι η πρώτη αμιγώς ερασιτεχνική αποστολή γύρω από τη Γη.

Αντίστροφη μέτρηση και για τον Τζεφ Μπέζος

Επιβάτης στην πρώτη πτήση της Blue Origin, της εταιρείας που ίδρυσε, θα είναι ο Τζεφ Μπέζος, ο βαθύπλουτος ιδρυτής της Amazon. Η πτήση της 20ής Ιουλίου αποτελεί ένα ακόμα ορόσημο της νέας εποχής των ιδιωτικών εμπορικών διαστημικών πτήσεων.

Πύραυλος New Shepard

Υψος: 18 μέτρα

Διάμετρος: 3-3,5 μέτρα

Κινητήρας BE-3: Λειτουργεί με υγρό οξυγόνο και υδρογόνο.

Ο Μπέζος συναγωνίζεται τον σερ Ρίτσαρντ Μπράνσον και τον Έλον Μασκ για τα πρώτα στον διαστημικό τουρισμό.

ΑΤΡΑΚΤΟΣ

Βρίσκεται διαρκώς υπό πίεση, διαθέτει τα μεγαλύτερα φινιστρίνια που υπήρξαν σε διαστημόπλοιο.

ΕΠΙΒΑΤΕΣ

Ο Τζεφ Μπέζος, ο αδελφός του Μαρκ Μπέζος, η πρωτοπόρος της αεροδιαστημικής Ουάλι Φανκ και ο 18χρονος Ολλανδός Ολιβερ Ντέμεν, ο οποίος πήρε τη θέση του ανώνυμου νικητή δημοπρασίας, που κατέβαλε 28 εκατ. δολάρια και αποσύρθηκε την τελευταία στιγμή. Είναι ο νεότερος άνθρωπος που θα ταξιδέψει στο Διάστημα.

ΣΧΕΔΙΟ ΠΤΗΣΗΣ

- Εκτόξευση από το Βαν Χορν του Τέξας.
- Αποκάλυψη ατράκτου
- Η ατράκτος φτάνει στη Γραμμή Κάρμαν, σε υψόμετρο περίπου 100 χλμ., όπου ξεκινά το Διάστημα.
- Ενεργοποίηση αεροπέδησης
- Ο προωθητικός πύραυλος προσεδαφίζεται περίπου τρία χλμ. από την πλατφόρμα εκτόξευσης.
- Με τη βοήθεια αλεξιπτύγων, η ατράκτος επιστρέφει στη Γη

ΠΗΓΕΣ: Blue Origin, Graphic News / ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Blue Origin, AP, Newscom

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Το πρώτο πρακτορείο...

Ισως φαντάζει κάπως πρόωρο, αλλά ήδη άνοιξε τις πόρτες του το πρώτο τουριστικό πρακτορείο με ειδικεύση στα διαστημικά ταξίδια. Το Rocket Breaks, με έδρα το Λονδίνο, προσφέρει στους επίδοχους επισκέπτες του τελευταίου συνόρου κάθε δυνατή ταξιδιωτική υπηρεσία, όπως εισιτήρια για τις πτήσεις που θα χρειαστούν μέχρι τα διαστημικά κέντρα, διαμονή, γεύματα και βέβαια την εκπαίδευση που απαιτείται ώστε να επιβιβαστούν στα διαστημικά αεροσκάφη της Virgin Galactic. Όπως τονίζει ο ιδρυτής του Ντέιβιντ Ντάφτι, «τα διαστημικά ταξίδια είναι το μέλλον του τουριστικού τομέα. Βρήκαμε στην αγορά ένα κενό και φροντίσαμε να το καλύψουμε με τις υπηρεσίες μας, πιστεύοντας ότι ο διαστημικός τουρισμός θα αποκτήσει σύντομα μεγάλη ζήτηση». Από την ανάπτυξη του τομέα δεν θα μπορούσαν να απουσιάσουν τα διαστημικά ξενοδοχεία. Αυτό ακριβώς είναι ο Σταθμός Αουρόρα, το πρώτο πεντάστερο κατάλυμα που κατασκευάζεται προκειμένου να φιλοξενήσει τους ταξιδιώτες του Διαστήματος. Πίσω από την κατασκευή του -αν όλα πάνε σύμφωνα με το πρόγραμμα- θα λειτουργήσει το 2022- βρίσκεται η εταιρεία αεροδιαστημικής Orion Span, με έδρα την Καλιφόρνια. Οι δυνατότητες του ξενοδοχείου, επί του παρόντος, είναι αρκετά περιορισμένες, αφού μπορεί να φιλοξενήσει, σε τροχιά γύρω από τη Γη, μόνο δώδεκα επισκέπτες και διμελές πλήρωμα, που θα απολαμβάνουν τη μαγεία της ανατολής του Ηλίου 16 φορές την ημέρα. Προκειμένου να ταξιδέψει κάποιος εκεί πρέπει να κλείσει τα εισιτήρια από το Rocket Breaks και να συμμετάσχει στο εκπαιδευτικό του πρόγραμμα, το οποίο προετοιμάζει τον επίδοχο αστροναύτη για τις ιδιαίτερες συνθήκες του Διαστήματος.

Αστροναύτης ετών 82, που το '60 «κόπηκε» λόγω φύλου

Τα σκίπτρα της νέας διαστημικής εποχής, που οριοθέτησε με το διαστημικό του ταξίδι ο Ρίτσαρντ Μπράνσον, θα περάσουν αυτή την εβδομάδα στα χέρια του πλουσιότερου ανθρώπου του κόσμου, του ιδρυτή της Amazon, Τζεφ Μπέζος. Την Τρίτη ξεκινάει η δική του διαστημική περιπέτεια με στόχο να φτάσει και αυτός στα όρια του Διαστήματος, με τον πύραυλο της δικής του εταιρείας, της Blue Origin. Το όραμα του Μπέζος, όμως, δεν περιορίζεται στην ανάπτυξη του διαστημικού τουρισμού, μιας ακόμα επικερδούς επιχειρηματικής δραστηριότητας, αλλά στοχεύει στην εισαγωγή μιας νέας πραγματικότητας στην οποία εκατομμύρια άνθρωποι θα ζουν και θα εργάζονται μακριά από τον πλανήτη μας.

Η στιγμή για αυτήν την επανάσταση δεν έχει έρθει. Επί του παρόντος ο Μπέζος έχει πιο ταπεινές φιλοδοξίες: ότι δηλαδή ο πύραυλος New Shepard της Blue Origin, όχι μόνο θα επαναλάβει το κατόρθωμα του Unity της Virgin Galactic, αλλά και θα το ξεπεράσει και ότι μελλοντικά θα μεταφέρει ταξιδιώτες σε σύντομα ταξίδια «υποτροχιάς» στη «διαστημική παιδική χαρά», ώστε να απολαύ-

σουν περίπου τέσσερα λεπτά έλλειψης βαρύτητας.

Παρά τα κοινά τους σημεία, οι διαφορές της αποστολής της Blue Origin και της Virgin Atlantic είναι αρκετές. Κατ' αρχάς, το New Shepard δεν είναι παρόμοιο με το Unity, το οποίο μεταφέρεται σε ύψος 45 χιλιάδων ποδών (13 χλμ.) προσκολλημένο σε ένα τροποποιημένο αεροσκάφος, ούτε επιστρέφει στη Γη σαν ανεμόπτερο. Αντιθέτως το New Shepard είναι ένας συμβατικός προωθητικός πύραυλος.

Τα χαρακτηριστικά της διαστημικής περιπέτειας του ιδρυτή της Amazon, η οποία ξεκινάει την προσεχή Τρίτη.

λος κάθετης εκτόξευσης. Αφού εγκαταλείψει τη Γη, η ατράκτος ή ο θαλαμίσκος επιβατών θα αποδεσμευτεί και ο προωθητικός πύραυλος θα επιστρέψει στη Γη και θα προσγειωθεί και πάλι κάθεται, κατά παρόμοιο τρόπο με τον πολύ μεγαλύτερο Falcon 9 της SpaceX, του Έλον Μασκ.

Η ατράκτος, αφού ολοκληρώ-

Κάποιοι τουρίστες του Διαστήματος μπορεί να θέλουν και... διανυκτέρευση. Ετσι, η εταιρεία αεροδιαστημικής Orion Span επνεύστηκε την κατασκευή του σταθμού Αουρόρα (στη φωτ. η ψηφιακή αναπαράστασή του), του πρώτου πεντάστερου διαστημικού καταλύματος.

σει το ταξίδι της, θα επιστρέψει στη Γη με τη βοήθεια ενός μεγάλου αλεξιπτύου.

Μία άλλη σημαντική διαφορά, που δεν κάνει ευκαιρία να υπογραμμίζει ο Μπέζος, έγκειται στο υψόμετρο που θα προσεγγίσουν οι δύο αποστολές. Η Blue Origin θα υπερβεί τη Γραμμή Κάρμαν, το όριο του Διαστήματος, που μόλις

έφτασε η Virgin Galactic. Μάλιστα, η εταιρεία του Μπέζος σε πρόσφατη ανάρτησή της δεν έχασε την ευκαιρία να καταδείξει τις διαφορές των δύο εγχειρημάτων, υποβαθμίζοντας το κατόρθωμα του Μπράνσον, ο οποίος ακόμα και έτσι στέρνεσε από τον Μπέζος την πρωτιά.

Η Blue Origin ανέφερε στο

Twitter πως «εξαρχής το New Shepard σχεδιάστηκε για να πετάξει πάνω από τη Γραμμή Κάρμαν και έτσι κανείς από τους επιβάτες δεν θα χρειαστεί να θέσει τη λέξη αστροναύτης εντός εισαγωγικών. Για το 96% του παγκόσμιου πληθυσμού, το Διάστημα αρχίζει 100 χλμ. πάνω από τη διεθνή αναγνωρισμένη Γραμμή Κάρμαν». Η ίδια ανάρτηση αναφέρει επίσης ότι τα φινιστρίνια της ατράκτου της Blue Origin είναι πολύ μεγαλύτερα και παρέχουν καλύτερη θέα στους επιβάτες και ότι ο υβριδικός κινητήρας της Virgin Galactic είναι ιδιαίτερα ρυπογόνος, εν αντιθέσει με αυτόν του New Shepard.

Η Ουάλι Φανκ

Ενα ακόμα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό της αποστολής του Τζεφ Μπέζος είναι η «επίτιμη συνεπιβάτης» του, Ουάλι Φανκ, μία 82χρονη πιλότος που δεν κατάφερε να γίνει αστροναύτης τη δεκαετία του 1960 εξαιτίας του φύλου της. Η Φανκ υπήρξε μία από τις 13 Αμερικανίδες που συμμετείχαν στο πρόγραμμα «Ερμής 13» της αμερικανικής διαστημικής υπηρεσίας και η μόνη που ζει σήμερα. Οι συμμετέχουσες του προγράμματος

τος υποβλήθηκαν τη δεκαετία του 1960 στην εντατική εκπαίδευση αστροναυτών προκειμένου να διαπιστωθεί αν οι γυναίκες ήταν ικανές να αντέξουν ένα διαστημικό ταξίδι. Καμία από αυτές δεν έγινε δεκτή από τη NASA, που ούτως ή άλλως επέλεγε μόνο χειριστές της πολεμικής αεροπορίας ως υποψηφίους αστροναύτες, επάγγελμα αντιστρόφως ανδρικό.

Η πρώτη γυναίκα ταξίδεψε στο Διάστημα μόνον το 1983. Η Φανκ θυμάται ότι, αν και η NASA την ενημέρωσε ότι τα είχε πάει πολύ καλύτερα από όλους τους άνδρες και είχε ολοκληρώσει τα καθήκοντα που τις ανατέθηκαν πολύ ταχύτερα, τα επανειλημμένα αιτήματά της να γίνει αστροναύτης απορρίφθηκαν. «Είσαι γυναίκα. Δεν μπορείς να το κάνεις αυτό», της απαντούσαν. Παρά τις δυσκολίες η Φανκ έγινε η πρώτη γυναίκα επιθεωρητής της Υπηρεσίας Πολιτικής Αεροπορίας των ΗΠΑ και η πρώτη γυναίκα εμπειρογνώμονας της Εθνικής Επιτροπής Ασφάλειας Μεταφορών με ειδικότητα την πτητική ασφάλεια. Μετά το ταξίδι με την Blue Origin θα γίνει το πιο ηλικιωμένο άτομο που ταξίδεψε στο Διάστημα.

ΔΙΟΝΥΣΙΑ ΒΟΡΙΑΗ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ 18 ΙΟΥΛΙΟΥ 2021

Η διπλή ολυμπιακή μάχη

Η Ελλάδα θέλει να διακριθεί στο Τόκιο, αλλά και να αποφύγει τα «βέλν» της πανδημίας

Της **ΣΠΥΡΙΔΟΥΛΑΣ ΣΠΑΝΕΑ**

Με μικρή, σε σχέση με τις προηγούμενες διοργανώσεις, αποστολή αθλητών θα πάρει μέρος η Ελλάδα στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Τόκιο, που αρχίζουν στις 23 του μήνα. Μέσα από τις προκρίσεις, 83 Έλληνες πρωταθλητές «σφράγισαν» εισιτήρια για το όνειρό τους. Η ελληνική ομάδα μπορεί να είναι μικρή αλλά οι επιδόσεις των μελών της θεωρούνται ελπιδοφόρες. Αστάθμητο παράγοντα αποτελεί ο νέος κορωνοϊός, καθώς εάν βρεθεί κάποιος αθλητής θετικός δεν θα αγωνιστεί.

Η ευχή «να φύγεις και να γυρίσεις υγιής» σε αυτούς τους Ολυμπιακούς έχει αντικαταστήσει την ευχή «καλή επιτυχία». Ήδη τρία μέλη της ελληνικής αποστολής (δύο αθλητές και ένας προπονητής) βρέθηκαν θετικοί στην COVID-19, ο ένας ταξίδεψε για Τόκιο και άγνωστο παραμένει εάν θα προλάβουν να φύγουν οι άλλοι δύο.

«Εύχομαι να απολαύσουν κάθε στιγμή αυτού του ταξιδιού, να φύγουν και να γυρίσουν υγιείς με την κατα-

Ποιοι Έλληνες πρωταθλητές «βλέπουν» το βάθρο και ποιοι μπορούν να κάνουν τη μεγάλη έκπληξη.

γλυπτική εμπειρία της συμμετοχής σε Ολυμπιακούς. Σε ό,τι αφορά τον αγωνιστικό τομέα, τους εύχομαι να ξεπεράσουν τον εαυτό τους», δήλωσε στην «Κ» ο πρόεδρος της Ελληνικής Ολυμπιακής Επιτροπής και μέλος της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής Σπύρος Καπράλος.

Αρκετοί από τους αθλητές βρίσκονται ήδη στην Ιαπωνία, προκειμένου να ολοκληρώσουν την προετοιμασία τους και να εξοικειωθούν με τις καιρικές συνθήκες. «Από πλευράς μας έχουμε κάνει ό,τι είναι απαραίτητο ώστε οι αθλητές να έχουν τη μέγιστη δυνατή βοήθεια, τόσο κατά την προετοιμασία του ταξιδιού, όσο και κατά την παραμονή τους στην Ιαπωνία, πάντα σε συνεννόηση με τις διεθνείς αρχές και τους οργανωτές. Ήδη, μέλη του αρχηγείου της ΕΟΕ βρίσκονται στο ολυμπιακό χωριό στο Τόκιο, προκειμένου να προετοιμάσουν την παραμονή της αποστολής μας. Οι υπόλοιποι έχουμε μείνει πίσω προκειμένου να λύσουμε τα προβλήματα της τελευταίας στιγμής. Πρωταρχικό μας μέλημα η υγεία και η ασφάλεια των εκπροσώπων μας. Ο νέος κορωνοϊός έχει δημιουργήσει πολλά εμπόδια και αυτή η διοργάνωση δεν θυμίζει σε τίποτα τις προηγούμενες», μας είπε ο αρχηγός της αποστολής Μιχάλης Φυσεντζίδης.

Από τη διοργάνωση του Ρίο οι Άννα Κορακάκη (χρυσό, χάλκινο), Κατερίνα Στεφανίδη (χρυσό), Δευτέρης Πετρούνιαν (χρυσό), Σπύρος Γιαννιώτης (ασημένιο) και Τάκης Μάντης - Παύλος Καγιαλής είχαν επιστρέψει με μετάλλια. Με εξαίρεση τον Γιαννιώτη, οι υπόλοιποι θα αγωνιστούν και στο Τόκιο και συγκαταλέγονται

Η **Ολυμπιονίκης** του Ρίο Άννα Κορακάκη αποτελεί μία από τις μεγάλες ελπίδες της Ελλάδας για διάκριση στους Ολυμπιακούς Αγώνες του Τόκιο.

στα φαβορί. Σε αυτούς θα πρέπει να προσθέσουμε και τον Μίλτο Τεντόγλου, που διαθέτει την καλύτερη επίδοση στον κόσμο στο μήκος.

Στις ελπιδοφόρες συμμετοχές, σύμφωνα με τις πρόσφατες διακρίσεις, τοποθετούνται οι Χρήστος Βολικάκης (ποδηλασία πίστας), Βύρωνας Κοκκαλάνης (ιστιοπλοΐα), τα παιδιά της κωπηλασίας, η Δώρα Γκουντουρά (σπάθη), οι Στέφανος Τσιτσιπάς, Μαρία Σάκκαρη (τένις), το ανδρικό πόλο αλλά και οι κολυμβητές Άννα Ντουντουνάκη και Κριστιάν Γκολομέβε.

Μέσα από την πανδημία μπορεί να αναδειχθούν τα αουτσάιντερ. Στις ιδιαιτερότητες των αθλημάτων υπάρχουν οι κληρώσεις. Με μία καλή κλήρωση η κορυφαία αθλήτρια της πάλης Μαρία Πρεβολαράκη μπορεί να φτάσει μέχρι το βάθρο. Στην ιστιοπλοΐα ρόλο θα παίξουν οι καιρικές συνθήκες. Η Βασιλεία Καραχάλιου, εάν οι συνθήκες την ευνοήσουν, διαθέτει τις ικανότητες για να μπει στην οκτάδα. Ερωτηματικό αποτελεί το δίδυμο των γυναικείων 470. Η «χρυσή» ολυμπιονίκης Αιμιλία Καραχάλιου επέστρεψε

ύστερα από 16 χρόνια. Θα αγωνιστεί με την Αριάδνη Σπανάκη αλλά δεν υπάρχουν επαρκή στοιχεία για τη δυναμική τους.

Πρωτοφανή τα μέτρα

Τους έχουν αποκαλέσει Ολυμπιακούς Αγώνες της COVID-19, των κοινωνικών αποστάσεων, της μάσκας, της σιωπής, αλλά και της ελπίδας, διότι θα διεξαχθούν εν μέσω πανδημίας. Το σίγουρο είναι ότι η διοργάνωση του Τόκιο θα μείνει στην Ιστορία ως η διοργάνωση της πρωτοτυπίας. Η Οργανωτική Επιτροπή «Τόκιο 2020» με τη βοήθεια της Διεθνούς Ολυμπιακής Επιτροπής προσαποθούν να βρουν κάθε δυνατό τρόπο προκειμένου να κρατηθούν οι αποστάσεις. Σε κάποιες περιπτώσεις, μάλιστα, τα μέτρα, εκτός από υπερβολικά, είναι και δύσκολο να εφαρμοστούν. Οι Αγώνες θα διεξαχθούν σε περιβάλλον φούσκας και κανένας από όσους ταξιδέψουν στην Ιαπωνία δεν θα μπορέσει να φύγει από αυτή. Τα μέτρα είναι πολύ αυστηρά και περιλαμβάνουν καθημερινό έλεγχο με μοριακά τεστ, προκαθορισμένα δρομολόγια και απομόνωση. Κάποια από αυτά αγγίζουν την υπερβολή. Χαρακτηριστική είναι η περίπτωση των μεταλλίων, τα οποία θα τοποθετούνται με αποστειρωμένα γάντια στους δίσκους και οι αθλητές θα πρέπει να τα πάρουν και να τα φορέσουν μόνοι τους. Στους εργαζομένους του ολυμπιακού χωριού, μάλιστα, έχει δοθεί η εντολή να περπατούν στους εξωτερικούς χώρους σε συγκεκριμένα πεζοδρόμια, ώστε να αποφευχθούν οι πολλές συναντήσεις με αθλητές.

τρόπαιο. Με όλα αυτά τα ματς στην έδρα τους με τον κόσμο δίπλα τους και με καλή ομάδα δεν πέτυχαν τον στόχο. Βέβαια κανείς δεν τους φταίει. Ο εαυτός τους και μόνο. Συγγνώμη παιδιά, αλλά εδώ μιλάμε για λούζερς.

* * * * *

Ο... αόρατος Στέρλινγκ

Τεράστια εμφάνιση στο EURO 20 έκανε ο Ραχίμ Στέρλινγκ. Ο Άγγλος παίκτης έκανε μεγάλες εμφανίσεις δείχνοντας για μια ακόμη μία φορά το ταλέντο του. Όταν έκανε επέλαση περνούσε σαν... αόρατος ανάμεσα στους αντίπαλους αμυντικούς.

* * * * *

Οι Άγγλοι

Αυτή τη φορά οι Άγγλοι όντως... κατάρσαν και έχασαν το ευρωπαϊκό

ΑΠΟΦΕΙΣ

Ο «παιδαγωγός» Βασίλης Τσιάρτας

Του **ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΓΙΩΡΓΗ**

Ο **Βασίλης Τσιάρτας** δεν θα αναλάβει καθήκοντα ως προπονητής της δεύτερης ομάδας της ΑΕΚ μετά την κατακραυγή που δημιουργήθηκε από τον κόσμο της ομάδας. Οι οπαδοί της ΑΕΚ ξεσηκώθηκαν με την επιλογή του Μελισσανίδη να φέρει τον Τσιάρτα. Που —αναγκαστικά— έκανε πίσω με δηλώσεις του μετά το θόρυβο που έγινε. Είπε μάλιστα ότι το κάνει για να μη διχάσει τον κόσμο της ΑΕΚ!

Διαβάστε μέρος της ανακοίνωσης του μεγαλύτερου συνδέσμου οπαδών της Ένωσης (Original 21) για το ζήτημα της πρόσληψης του Βασίλη Τσιάρτα στην ΑΕΚ Β΄. «Το θέμα είναι καθαρά ηθικό και αφορά το γεγονός ότι οι αντιλήψεις του Τσιάρτα δεν συνάδουν με τις αρχές, τις αξίες και τη φύση του συλλόγου μας. Η μόνα όλων των προσφύγων, η αγκαλιά των φτωχών, η πηγή του ανθρωπισμού και της αλληλεγγύης, η ΑΕΚ, δεν νοείται να έχει στο πάγκο της ένα πρόσωπο που βάσει γεγονότων αποτελεί ρατσιστική μορφή, αφού οι δηλώσεις και οι πράξεις του κατά καιρούς φανερώνουν έναν άνθρωπο μισαλλόδοξο και κακοήθη».

Δυναμική και πρόεπουσ αντίδραση από τους οπαδούς της ΑΕΚ για ένα άνθρωπο που ναι μεν υπηρέτησε την ομάδα τους αλλά τα κατά καιρούς πεπραγμένα και λεχθέντα από αυτόν δεν συνάδουν καθόλου με τις πανανθρώπινες αξίες και όζουν ρατσιστικές νοοτροπίας. Και φυσικά φανερώνουν ρηχότητα αισθημάτων και απαιδευσία. Αυτό βέβαια ισχύει για όλους όσοι ανά τον πλανήτη έχουν «απόψεις» όμοιες με αυτές του συγκεκριμένου κυρίου. Ο Βασίλης Τσιάρτας —τον οποίο οι οπαδοί της ΑΕΚ έχουν αποκαλέσει «σκουπίδι»— έχει δώσει το κοινωνικοπολιτικό στίγμα των απόψεων του εδώ και χρόνια.

Δεν χρήζουν ιδιαίτερης ανάλυσης αυτές οι απόψεις, αφού μόνο ένας αφελής ή αδαής δεν είναι σε θέση να αντιληφθεί τα «πιστεύω» του βετεράνου επιτελικού μέσου. Οι ομοφοβικές, ακροδεξιές και ξενοφοβικές πεποιθήσεις του Βασίλη Τσιάρτα δεν ταιριάζουν με το προφίλ και τις προσφυγικές καταβολές της ΑΕΚ, ενώ συγκρούονται και με τις αντιλήψεις της μεγαλύτερης μάζας των οπαδών της. Και φυσικά του κάθε δημοκρατικού σκεπτόμενου ανθρώπου. Είτε είναι οπαδός της ΑΕΚ είτε δεν είναι.

Είναι γεγονός αδιαμφισβήτητο ότι ο συγκεκριμένος άνθρωπος είναι ένας από τους καλύτερους ποδοσφαιριστές που ανέδειξε η Ελλάδα. Είναι αστέιο και επικίνδυνο όμως ακόμη και να σκεφτεί κανείς πως ένας τέτοιος άνθρωπος θα μπορούσε να εργαστεί σε θέση παιδαγωγού νεαρών αθλητών.

Άλλο φιλικά, άλλο επίσημα...

Του **ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΗ**

καμία σύγκριση, ωστόσο, ως προς το κίνητρο και τη σημασία, σε σύγκριση με τον στόχο της διακρίσης στις ευρωπαϊκές διασυλλογικές διοργανώσεις της ΟΥΕΦΑ.

Ψηλός βαθμός δυσκολίας για την Ομόνοια, πολύ πιο εύκολα θεωρητικά, τα πράγματα για Απόλλωνα και ΑΕΛ και αναμονή στη συνέχεια για την Ανόρθωση. Στη βάση της αξιολόγησης του κάθε αντιπάλου, θα πρέπει να κριθεί και η αγωνιστική εικόνα των ομάδων μας και σαφώς έχοντας πάντα κατά νου πως σημασία έχει αυτή την περίοδο, σε αυτές τις πρώτες επίσημες αγωνιστικές υποχρεώσεις, η πρόκριση και ως έρθει και με... μισό γκολ.

Κάποιες πρώτες εντυπώσεις —εκτιμήσεις έχουν προκύψει από τα φιλικά. Όσα έγιναν, γιατί είναι και αυτό μια σημαντική παράμετρος που θα πρέπει να ληφθεί υπόψη. Εντυπώσεις θετικές, σε κάποιες περιπτώσεις, είτε αυτές αφορούν σε ποδοσφαιριστές, είτε στη γενικότερη εικόνα κάποιων ομάδων αλλά και αντίστροφα αρνητικές. Αυτοί που ενθουσιάσαν, που άφησαν υποσχέσεις ή έστω δημιούργησαν προοπτική με τα πρώτα δείγματα γραφής τους, θα πρέπει να το επιβεβαιώσουν τώρα σε επίσημους και πολύ πιο δύσκολους αγώνες, όσο και αν το όνομα κάποιων πρώτων αντιπάλων δεν... τρομάζει. Την ίδια ώρα, προπονητές, ποδοσφαιριστές και ομάδες γενικότερα, έχουν πλέον την ευκαιρία να διαψεύσουν όσους πολύ πιθανό να βιάστηκαν στις εκτιμήσεις τους, προεξοφλώντας αποτυχία.

Φαβορί ή όχι, οι ομάδες μας καλούνται, πρώτα απ' όλα, να αποδείξουν πως προτοιμάστηκαν σωστά, στο μέτρο του δυνατού για την περίοδο που διανύουμε, αξιολόγησαν σωστά τις δυνατότητες του αντίπαλου και γενικότερα διεκδικσαν το ζητούμενο, την πρόκριση δηλαδή, εξαντλώντας κάθε περιθώριο στον αγωνιστικό χώρο.

Απ' και πέρα, θα... δείξει το γήπεδο. Λίγη ακόμη υπομονή για ασφαλή συμπεράσματα, γιατί πολλές φορές έχει αποδειχθεί πως άλλο φιλικά και άλλο επίσημα, όπως πολλές φορές διαπιστώθηκε, πως οι βιαστικές καλοκαιρινές εκτιμήσεις ή προβλέψεις, άφησαν εκτεθειμένους, ειδικούς και μη...

Μεταβολές εβδομάδας

Χ.Α.Κ.
1,46%

Χ.Α.
-0,85%

Dow Jones

-0,04%

Nasdaq

-1,27%

Nikkei

0,40%

Dax

1,36%

FTSE 100

-0,27%

ΦΡΑΝΣ ΤΙΜΕΡΜΑΝΣ

Κατάργηση
συμβατικών
αυτοκινήτων
έως το 2030

Σελ. 8

Πετρέλαιο

-4,13%

€/€

-0,59%

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ ROLAND JAGGI

Η Κύπρος είναι σημείο αναφοράς για την Aegean

Τη σημασία της Κύπρου και την πρόθεση της Aegean να είναι μέρος της οικονομικής και τουριστικής ανάπτυξης στο νησί, τονίζει ο Chief Commercial Officer της εταιρείας Roland Jaggi. Επισημαίνει ότι η Κύπρος αποτελεί μία από τις πιο νευραλγικές και δυναμικές αγορές της Aegean. **Σελ. 4**

ΕΛΛΑΔΑ

Τα δώδεκα πρώτα έργα του Ταμείου Ανάκαμψης

Τον εκσυγχρονισμό και την ψηφιακή αναβάθμιση των υπηρεσιών του Δημοσίου στην Ελλάδα αφορούν τα περισσότερα από τα πρώτα 12 έργα που θα χρηματοδοτηθούν από το Ταμείο Ανάκαμψης. Μεταξύ αυτών είναι και η ψηφιοποίηση των αρχείων των 390 υποθηκοφυλακείων της χώρας. **Σελ. 7**

ΑΥΞΗΣΗ ΤΗΣ ΖΗΤΗΣΗΣ

Οι ξένοι τρέχουν για κατοικία στην Ελλάδα

Το ενδεχόμενο μετεγκατάστασης στην Ελλάδα, λόγω των φορολογικών κινήτρων που έχουν δοθεί, φαίνεται πως εξετάζουν σοβαρά Βορειοευρωπαίοι συνταξιούχοι. Οι αναζητήσεις έχουν αυξηθεί φέτος κατά 323%. Ισχυρό είναι το ενδιαφέρον και από Γερμανία, Γαλλία, Ολλανδία κ.ά. **Σελ. 12**

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	0,22%	-0,04%
Γερμανία	-0,35%	-0,04%
Γαλλία	-0,01%	-0,06%
Ιταλία	0,71%	-0,05%
Ισπανία	0,30%	-0,05%
Ιρλανδία	0,02%	-0,07%
Ελλάδα	0,68%	-0,05%
Ην. Βασίλειο	0,66%	0,05%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακροπρόθεσμο Χρέος	Βραχυπρόθεσμο Χρέος
DBRS	BBB (low)	R-2 (middle)
Fitch	BBB-	F3
Moody's	Ba2	NP
S&P	BBB-	A-3

Νέα κάθοδος Αμερικανών στις τράπεζες

Ικανοποίηση από την πρόοδο που έχει επιτευχθεί στην καταπολέμηση του ξεπλύματος χρήματος

Κλιμάκιο του αμερικανικού Υπουργείου Οικονομικών (US Department of Treasury) πραγματοποίησε επίσκεψη στην Κύπρο την εβδομάδα που πέρασε. Είχαν συναντήσεις με εκπροσώπους τραπεζών και θεσμών. Όπως πληροφορείται η «Κ» κατά

τη φετινή επίσκεψη του αμερικανικού κλιμακίου συζητήθηκε η πρόδος που έχει επιδείξει η χώρα, με το μήνυμα να είναι να συνεχίσει η χώρα την καλή δουλειά. Ίσως το μόνο «μελανό σημείο» της επίσκεψης, η αναφορά για τον χειρισμό της χώρας στη

χορήγηση διαβατηρίων έναντι επενδύσεων τα προηγούμενα χρόνια. Ωστόσο, είναι γνωστό πλέον πως το πρόγραμμα έχει σταματήσει και οι ανησυχίες τους είναι περιορισμένες. Ο επενδυτικός κίνδυνος για τη χώρα τονίστηκε πως έχει μειωθεί αρ-

κετά σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια, καθότι έγιναν τομές που την έχουν καταστήσει αρκετά ασφαλέστερη στα ζητήματα καταπολέμησης ξεπλύματος μαύρου χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Την ίδια ώρα, τονίστηκε πως έχει

ενισχυθεί η διαφάνεια, ενώ υπάρχει και συμμόρφωση με τις κυρώσεις (sanctions) των ΗΠΑ για την πρόληψη της εκμετάλλευσης του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος από φορείς που θέλουν να προβούν σε παρανομίες. **Σελ. 3**

Εισροές κεφαλαίων 800 δισ. δολ. στις κινεζικές αγορές

Σε περισσότερα από 800 δισ. δολάρια, για την ακρίβεια 806 δισ.δολάρια, ανήλθε φέτος η συνολική έκθεση των διεθνών επενδυτών σε κινεζικούς τίτλους που προσελκύουν το ενδιαφέρον τους περισσότερο από ποτέ, παρά τις εντάσεις ανάμεσα στο Πεκίνο και στην Ουάσινγκτον. Όπως επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times που βασίστηκε σε στοιχεία του Bloomberg, το ποσό των 800 δισ. δολαρίων αντιπροσωπεύει αύξηση 40% σε σύγκριση με τα αντίστοιχα επίπεδα του περασμένου έτους των 570 δισ. δολαρίων. **Σελ. 9**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των ΑΝΔΡΕΑ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ και ΟΜΗΡΟΥ ΠΙΣΣΑΡΙΔΗ

Διαχρονική ανισότητα και κοινωνική ασφάλιση

Το θέμα της οικονομικής ανισότητας βρίσκεται σήμερα στο επίκεντρο των πολιτικών συζητήσεων τόσο στην ΕΕ όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Η ανισότητα εμφανίζεται με διάφορες μορφές – ανισότητα στο εσωτερικό μιας χώρας, ανισότητα μεταξύ χωρών και ανισότητα μεταξύ γενεών.

Το σημερινό άρθρο καταπιάνεται με την ανισότητα μεταξύ των γενεών, όπου στόχος είναι η διασφάλιση ποιοτικής ζωής για τις μελλοντικές γενιές, δίνοντας ιδιαίτερη έμφαση στα εύαλωτα στρώματα με βασικό εργαλείο την ολιστική προσαρμογή των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης.

Ενώ τα σύγχρονα συστήματα αποτελούνται από τρεις πυλώνες, την κοινωνική σύνταξη, την επαγγελματική σύνταξη και τις προσωπικές διευθετήσεις (ασφάλειες), είναι γενικά παραδεκτό ότι το σημερινό πλαίσιο δε διασφαλίζει μακροχρόνια επάρκεια συντάξεων και οικονομική βιωσιμότητα.

Η κοινωνική σύνταξη, χρηματοδοτούμενη από τριμερείς εισφορές και εν μέρει τον κρατικό προϋπολογισμό, προβλέπεται να παραμείνει ο βασικός πυλώνας. Ωστόσο, η πρόβλεψη για διατήρηση ιστορικά χαμηλών επιτοκίων για μεγάλο χρονικό διάστημα, σε συνδυασμό με τη γήρανση του πληθυσμού, συνεπάγονται σε βάθος χρόνου ουσιαστική επιβάρυνση, μέσω αναποφύεκτης αύξησης των συνεισφορών και της κρατικής βοήθειας. Οι αυξήσεις των συνεισφορών θα πρέπει να παραμείνουν σε λογικά επίπεδα για να μην επιβαρύνουν δυσανάλογα το εργατικό κόστος των επιχειρήσεων και το διαθέ-

σιμο εισόδημα των νοικοκυριών. Αυξήσεις θα απαιτηθούν και σε ό,τι αφορά την κρατική συνεισφορά για τη διασφάλιση κοινωνικά αποδεκτών ελάχιστων συντάξεων για μη εργαζόμενους και χαμηλά αμειβόμενους. Ο στόχος αυτός αποτελεί ύψιστη κοινωνική προτεραιότητα, όμως, και σε αυτή την περίπτωση, τα περιθώρια δεν είναι απεριόριστα.

Πολιτικές που οδηγούν σε αύξηση της απασχόλησης μπορούν να συμβάλουν ουσιαστικά στη διασφάλιση της βιώσιμης επάρκειας συντάξεων στο μέλλον. Για χώρες που χαρακτηρίζονται από ελλείψεις εργατικού δυναμικού, σημαντικό στοιχείο αποτελεί επίσης η ενσωμάτωση των αλλοδαπών εργαζομένων στα συστήματα κοινωνικής ασφάλισης. Άλλο μέτρο που ενδείκνυται να εξεταστεί είναι η ενθάρρυνση ευέλικτων

μορφών απασχόλησης (π.χ. εθελοντική παράταση εργασίας πριν την απουσία).

Πέραν των αναγκαίων αλλαγών του πρώτου πυλώνα, κρίνεται απαραίτητη και η αναβάθμιση του θεσμού των επαγγελματικών συντάξεων (δεύτερος πυλώνας) αλλά και των προσωπικών διευθετήσεων μέσω ασφαλειών (τρίτος πυλώνας), ως συμπληρωματικών πολιτικών για να διασφαλιστεί συνολικά η επάρκεια των συντάξεων. Σημαντικά στοιχεία τέτοιων μεταρρυθμίσεων είναι η, όσο το δυνατόν μεγαλύτερη, κάλυψη σε ό,τι αφορά τις επαγγελματικές συντάξεις, καθώς και η επαγγελματική διαχείριση και αυστηρή εποπτεία σε ό,τι αφορά το δεύτερο και τον τρίτο πυλώνα με στόχο την προστασία των επωφελουμένων δικαιούχων, μέσω της αποτελεσματικής εφαρ-

μογής των σχετικών κοινοτικών οδηγιών.

Μια τέτοια ολοκληρωμένη προσέγγιση προϋποθέτει τη διενέργεια εξειδικευμένης μελέτης, συμπληρωματική των αναλογιστικών μελετών που διεξάγονται σήμερα στην Κύπρο, που να καλύπτει τους τρεις πυλώνες και όλες τις διαστάσεις (οικονομική, χρηματοοικονομική και επάρκεια). Απαιτεί επίσης συμπληρωματικές πολιτικές με επίκεντρο τον άνθρωπο που να αφορούν την κατοικία, την κινητικότητα και την ιατροφαρμακευτική περίθαλψη της τρίτης γενιάς.

Ο Ανδρέας Χαραλάμπος είναι οικονομολόγος και πρώην διευθυντής στο Υπουργείο Οικονομικών. Ο Όμηρος Πισσαρίδης είναι διευθυνών σύμβουλος της Pricewaterhouse Coopers Investment Services.

Είστε έτοιμοι να κάνετε τη διαφορά; Γίνετε μέρος του προγράμματος High School Leavers

Δεν υπάρχει μόνο μία επιλογή. Επιλέξτε την πορεία σας προς την επιτυχία!

ΑΝΑΛΥΣΗ Του ΣΙΜΟΝΕ ΤΑΛΙΑΠΕΤΡΑ*

Το νέο «πράσινο» πακέτο της Ευρώπης

Στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, έχει ωριμάσει ένα ξεκάθαρο όραμα για το κλίμα: Η Ευρώπη επιδιώκει την κλιματική ουδετερότητα ως το 2050 και, για να φτάσει εκεί, έχει αυξήσει τον ενδιάμεσο στόχο μείωσης των εκπομπών για το 2030 σε 55% έναντι 40% (έναντι του επιπέδου του 1990).

Για να γίνει αυτό το όραμα πραγματικότητα, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσίασε το πολυαναμενόμενο πακέτο Fit for 55. Το πακέτο περιλαμβάνει 12 νομοθετικές προτάσεις στην κατεύθυνση της αναβάθμισης της υφιστάμενης ενωσιακής νομοθεσίας στους τομείς του κλίματος, της ενέργειας και των μεταφορών ώστε να πετύχει τον νέο στόχο για το 2030, και εισάγει νέες πολιτικές για την επίτευξή του.

Το Fit for 55 θα γίνει τώρα αντικείμενο διαπραγμάτευσης μεταξύ των κρατών-μελών και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, σε μία πολιτικά λεπτή διαδικασία που ενδέχεται να διαρκέσει δύο χρόνια. Συνοπτικά, η κεντρική αποστολή του πακέτου είναι να μετατρέψει τη δεκαετία του 2020 σε μία περίοδο μετασχηματισμού στο πεδίο της κλιματικής δράσης, διευρύνοντας και εμβαθύνοντας παράλληλα την εκστρατεία απανθρακοποίησης. Πρόκειται για επίτευσσα αποστολή: Η εφαρμογή της υφιστάμενης νομοθεσίας θα μείωνε τις εκπομπές κατά μόλις 60% έως το 2050 αντί να οδηγήσει στην κλιματική ουδετερότητα.

Μεταξύ των πιο ριζοσπαστικών προτάσεων είναι η δημιουργία μιας αγοράς άνθρακα για τα κτίρια και τις οδικές μεταφορές, η αναθεώρηση των κανόνων για την ενεργειακή φορολογία, ώστε να αντανakλούν την περιβαλλοντική απόδοση ενεργειακών προϊόντων και του ρεύματος, και η δραστική αυστηροποίηση των στάνταρ για τις εκπομπές των νέων αυτοκινήτων, που θα οδηγήσει στη σταδιακή κατάργηση των οχημάτων εσωτερικής καύσης έως το 2035.

Είναι σαφές ο λόγος που οι νέες προτάσεις επικεντρώνονται στα κτίρια και στις οδικές μεταφορές: έως τώρα η κλιματική πολιτική της Ε.Ε. έχει εστιάσει κυρίως

στον ηλεκτρισμό και στη βιομηχανία. Ως αποτέλεσμα, οι εκπομπές από τον τομέα της παραγωγής ηλεκτρισμού έχουν μειωθεί ταχέως, ενώ το ίδιο συμβαίνει, με πιο αργούς ρυθμούς, και στη βιομηχανία. Αντιθέτως οι εκπομπές των κτιρίων δεν έχουν μειωθεί αισθητά, ενώ οι εκπομπές των οδικών μεταφορών συνεχίζουν σταθερά να αυξάνονται. Οι δύο αυτοί τομείς αποτελούν το 22% και το 35% των εκπομπών της Ε.Ε. η απανθρακοποίησή τους είναι ζωτικής σημασίας για την επίτευξη των κλιματικών στόχων της Ε.Ε.

Δεν πρόκειται για εύκολο εγχείρημα. Συνεπάγεται, μεταξύ άλλων, την αύξηση του κόστους που θα πληρώνουν οι καταναλωτές για τα καύσιμα που χρησιμοποιούν στα αυτοκίνητα και στα σπώτια τους.

Στην πρότασή της, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή αναγνωρίζει τις διανεμτικές συνέπειες των μέτρων της. Για τον λόγο αυτό εισηγείται τα κράτη-μέλη να χρησιμοποιήσουν τα έσοδα από τα συστήμα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών για να επενδύσουν στην απανθρακοποίηση των κτιρίων και των μέσων μεταφοράς, με έμφαση (50% των συνολικών δαπανών) σε νοικοκυριά με χαμηλά εισοδήματα. Πολλοί ευρωβουλευτές και αρκετά κράτη-μέλη, ωστόσο, θα θεωρήσουν ότι αυτό δεν είναι αρκετό για να θεωρακιστούν οι πιο εύλωτοι από τον αντίκτυπο των μέτρων.

Η διανεμτική διάσταση της κλιματικής πολιτικής αποτελεί πιθανώς τη μεγαλύτερη πρόκληση ενώπιον των Ευρωπαίων διαμορφωτών πολιτικής στα επόμενα χρόνια. Το πακέτο Fit for 55 ωθεί το ευρωπαϊκό εγχείρημα της απανθρακοποίησης σε υψηλότερη ταχύτητα, εισάγοντας την κλιματική πολιτική στην καθημερινότητα όλων των Ευρωπαίων πολιτών και επιχειρήσεων. Η διασφάλιση ότι η μετάβαση θα είναι κοινωνικά δίκαιη συνεπώς είναι το «κλειδί» ώστε να είναι μακροπρόθεσμα επιτυχής.

* Ο κ. Σιμόνε Ταλιαπέτρα είναι Senior fellow στο Ινστιτούτο Bruegel, επίκουρος καθηγητής στο Università Cattolica.

ΔΗΚΤΗΣ

Μεστός

Λόγος μεστός και επί της ουσίας χαρακτηρίζει τις δημόσιες τοποθετήσεις του Διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας Κωνσταντίνου Ηροδότου. Σημειώνουμε την εντός Μαΐου δημόσια τοποθέτησή του για την ανάγκη επιτάχυνσης των εμβολιασμών, έτσι ώστε να διατηρηθούν ζωντανές οι ελπίδες για την τουριστική περίοδο. Επί της ουσίας ήταν και η παρέμβαση του Διοικητή για το θέμα της αναστολής τραπεζικών δόσεων καθώς και οιαναφορές του σε πρώιμους πανηγυρισμούς. Κλείνουμε με την πολύ πρόσφατη συνάντησή που πραγματοποιήσε με εκπροσώπους των ΜΜΕ για ανάδειξη της σπουδαιότητας της νέας νομισματικής στρατηγικής της ΕΚΤ, κατά την οποία δόθηκαν χρήσιμες εξηγήσεις για ενημέρωση του κοινού.

«Λογαριασμός»

Διαφώνια ακόμη και για το ύψος του «λογαριασμού» για το BREXIT καταγράφεται μεταξύ βρετανικών και ευρωπαϊκών αρχών. Από βρετανικής πλευράς, το κόστος υπολογίζεται στα 37,3 δισ. στερλίνες και είναι 3,5 δισ. στερλίνες χαμηλότερο από το ποσό που υπολόγισε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή στους λογαριασμούς για την οικονομική χρήση 2020. Σε μια προσπάθεια να χαμηλώσουν οι τόνοι, επίσημες πηγές ανέφραν ότι η διαφορά μπορεί να οφείλεται σε ποσό που θα πρέπει να επιστραφούν στο Ηνωμένο Βασίλειο μετά την ολοκλήρωση όλων των νόμιμων μεταβιβάσεων. Αξιοσημείωτο είναι το γεγονός ότι η καθυστέρηση κατά 21 μήνες στην επίτευξη συμφωνίας «στοίχισε» στο ΗΒ το ποσό των 7,8 δισ. ευρώ ενώ η μεταβατική περίοδος 12 μηνών που συμφωνήθηκε «στοίχισε» άλλα 11,2 δισ. ευρώ.

Πληθωρισμός

Το ποσοστό των πολιτών στις ΗΠΑ που λαμβάνουν κρατικό επίδομα μειώθηκε στο 50%, σε σχέση με ένα χρόνο πριν, σηματοδοτώντας την ισχυρή ανάκαμψη που καταγράφει η οικονομία στην απέναντι όχθη του Ατλαντικού. Η συγκεκριμένη στατιστική σε συνδυασμό με την αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής δεν αποτέλεσε ικανοποιητικό λόγο για να μην εισπράξει έντονη κριτική από το Κογκρέσο ο πρόεδρος της FED σε σχέση με τον πληθωρισμό. Αυτό είναι και το βασικό θέμα αυτήν την περίοδο στις ΗΠΑ, καθώς τον Ιούνιο καταγράφηκε η μεγαλύτερη αύξηση της τελευταίας δεκαετίας προκαλώντας «τρόμο» στους επενδυτές αλλά και σε όσους βρίσκονται στη σύνταξη. Να υπενθυμίσουμε ότι ο κ. Πάουελ γινόταν για αρκετούς μήνες εν μέσω πανδημίας αποδέκτης θετικών σχολίων για τον ρόλο του στην τόνωση της οικονομικής δραστηριότητας. Αρνητικά σχόλια έλαβε ο κεντρικός τραπεζίτης και για το γεγο-

Τα θετικά οικονομικά στοιχεία του Ιουνίου, εφόσον συνδυαστούν με έλεγχο της εξάπλωσης των κρουσμάτων, αναμένεται πως θα δώσουν ένα «δυνατό» δεύτερο εξάμηνο.

νός ότι οι τράπεζες έχουν αυστηροποιήσει το πλαίσιο χορήγησης δανείων.

Εξαπλασιασμός

Η ψηφιακή τράπεζα Revolut, σε πρόσφατη αύξηση κεφαλαίου ύψους 800 εκ. δολαρίων, «πέτυχε» αποτίμηση ύψους 33,5 δισ. δολαρίων, έξι φορές περισσότερα σε σχέση με ένα χρόνο πριν! Οι επόμενοι στόχοι της βρετανικής Revolut, που προσφέρει επενδυτικές και τραπεζικές υπηρεσίες μέσω μιας εφαρμογής σε κινητά, είναι η επέκταση στις αγορές των ΗΠΑ και της Ινδίας. Η τράπεζα, που ιδρύθηκε το 2015 και έχει καταφέρει μόλις το δεύτερο εξάμηνο του 2020 να καταστεί κερδοφόρα, έχει 16 εκατομμύρια πελάτες παγκοσμίως αφού προηγουμένως είχε καθιερωθεί στην Ευρώπη, προσφέροντας δωρεάν μετατροπή συναλλάγ-

ματος και λογαριασμούς συνδεδεμένους με κάρτα πληρωμών.

Αυτοπεριορισμός

Αν και προβληματίζει λόγω της εντονότερης μεταδοτικότητας η μετάλλαξη Δέλτα, οι οικονομολόγοι στην Ευρώπη δεν προβλέπουν νέα lockdowns στην οικονομία και άρα δεν μειώνουν προς τα κάτω τις προβλέψεις τους για φέτος. Σημειώνεται, όμως, ότι προκειμένου να επαληθευθούν οι προβλέψεις στις τουριστικές χώρες, θα πρέπει μέχρι το τέλος του καλοκαιριού να βελτιωθεί σημαντικά η εικόνα στον εισερχόμενο τουρισμό. Παρόλο που η νέα μετάλλαξη επαναφέρει κάποιους περιορισμούς που πολλοί πίστευαν ότι τους έχουμε αφήσει πίσω μας, σημειώνεται στα θετικά η αύξηση στα επίπεδα εμβολιασμών που εξασφαλίζει την κατάσταση. Μόνη ανησυχία που ολοένα και περισσότερο αναφέρεται τελευταίως, είναι η εμφάνιση του φαινομένου του θελόντικου περιορισμού για αυτοπροστασία από τη μετάλλαξη.

Χάος

Την χειρότερη κρίση στην σύγχρονη ιστορία χαρακτηρίσει την κατάσταση στον Λίβανο η παγκόσμια τράπεζα καθώς η αδυναμία σχηματισμού νέας κυβέρνησης που συνεχίζεται για ένατο μήνα δεν αφήνει πολλά περιθώρια αισιοδοξίας για ανατροπή των δεδομένων. Ήδη, το εθνικό νόμισμα του Λιβάνου έχει απωλέσει το 90% της αξία τους, ενώ ο πληθωρισμός έχει σκαρφαλώσει στο 400%. Η εξέλιξη των πραγμάτων έχει οδηγήσει σε μια άνευ προηγουμένου τραπεζική κρίση, συνέπεια της διαχρονικής κακοδιαχείρισης της οικονομίας που έχει συσσωρεύσει η διαφθορά σε όλα τα επίπεδα των κρατικών υπηρεσιών. Για τους γνώστες των εσωτερικών της χώρας, η κατάσταση σήμερα χαρακτηρίζεται ως χειρότερη της περιόδου του εμφυλίου πολέμου μεταξύ 1975-1990.

Πηγή διοξειδίου του άνθρακα αποτελεί πλέον ο Αμαζόνιος

Οι επιστήμονες επιβεβαίωσαν για πρώτη φορά ότι το τροπικό δάσος του Αμαζονίου εκπέμπει πλέον περισσότερο διοξείδιο του άνθρακα από ό,τι μπορεί να απορροφήσει. Οι εκπομπές του δάσους της Νότιας Αμερικής ανέρχονται σε ένα δισεκατομμύριο τόνους διοξειδίου του άνθρακα ετησίως, σύμφωνα με νέα μελέτη που δημοσιεύτηκε στο περιοδικό Nature. Το δάσος προηγουμένων δρούσε σαν αποθήκη, απορροφώντας τις εκπομπές που οδηγούσαν στην κλιματική κρίση, αλλά πλέον προκαλεί την επιτάχυνσή της. Οι περισσότερες από τις εκπομπές προκαλούνται από πυρκαγιές, πολλές από τις οποίες ξεσπούν σκόπιμα για να απομακρυνθούν τα δέντρα και να δημιουργηθούν βοσκότοποι και καλλιέργειες σόγιας. Ακόμη όμως και χωρίς πυρκαγιές, οι υψηλότερες θερμοκρασίες και η ξηρασία συνέβαλαν στο να γίνει ο νοτιοανατολικός Αμαζόνιος πηγή CO2. Οι επιστήμονες αναφέρουν πως η απώλεια της ικανότητας του Αμαζονίου να αποθηκεύει CO2 είναι μια ζοφερή προειδοποίηση ότι η μείωση των εκπομπών από την καύση ορυκτών καυσίμων είναι πιο επείγουσα από ποτέ. Στην έρευνα χρησιμοποιήθηκαν μικρά αεροπλάνα για τη μέτρηση των επιπέδων CO2 έως 4.500 μέτρα πάνω από το δάσος την τελευταία δεκαετία, δείχνοντας πως αλλάζει ολόκληρος ο Αμαζόνιος. Προηγούμενες μελέτες που δείχνουν ότι ο Αμαζόνιος μετατράπηκε σε πηγή CO2 βασίστηκαν σε δορυφορικά

Η κυβέρνηση του προέδρου της Βραζιλίας, Ζαΐρ Μπολσονάρο, έχει επικριθεί έντονα για την ενθάρρυνση της αποψίλωσης των δασών, η οποία έχει αυξηθεί μέσα σε 12 χρόνια.

δεδομένα, τα οποία μπορούν να επηρεαστούν από τη νεφοκάλυψη ή από μετρήσεις εδάφους των δέντρων που μπορούν να καλύψουν μόνο ένα μικρό μέρος της τεράστιας περιοχής. Οι ερευνητές δήλωσαν πως το εύρημα ότι μέρος του Αμαζονίου εκπέμπει άνθρακα ακόμη και χωρίς πυρκαγιές είναι ιδιαίτερα ανησυχητικό, απόρροια δύο παρατηρήσεων: της συστηματικής αποψίλωσης και των πυρκαγιών που καθιστούν τα γειτονικά δάση πιο ευάλωτα με την πάροδο των ετών. «Τα πρώτα πολύ κακά νέα είναι ότι η καύση των δασών παράγει περίπου τρεις φορές περισσότερο CO2 από ό,τι απορροφά το δάσος. Τα δεύτερα κακά νέα είναι ότι σε μέρος όπου η αποψίλωση είναι μεγαλύτερη από 30% οι εκπομπές άνθρακα είναι 10 φορές υψηλότερες από εκείνες όπου η αποψίλωση είναι χαμηλότερη από 20%», δήλωσε

στον Guardian η επικεφαλής της έρευνας, Λουσιάννα Γκάτι, από το Εθνικό Ινστιτούτο Δαστημικής Έρευνας της Βραζιλίας. Λιγότερα δέντρα σημαίνουν λιγότερη βροχή και υψηλότερες θερμοκρασίες, καθιστώντας την ξηρασία ακόμη χειρότερη για το δάσος που απομένει. Η κυβέρνηση του προέδρου της Βραζιλίας, Ζαΐρ Μπολσονάρο, έχει επικριθεί έντονα για την ενθάρρυνση της αποψίλωσης των δασών, η οποία έχει αυξηθεί μέσα σε 12 χρόνια, ενώ οι πυρκαγιές έσπασαν κάθε ρεκόρ τον φετινό Ιούνιο από το 2007. Ορισμένα ευρωπαϊκά κράτη δήλωσαν ότι θα εμποδίσουν μια εμπροχτική συμφωνία της Ε.Ε. με τη Βραζιλία και άλλες χώρες, εκτός εάν ο Μπολσονάρο συμφωνήσει να κάνει περισσότερα για να αντιμετωπίσει την ολοκληρωτική καταστροφή του Αμαζονίου.

BBC, THE GUARDIAN

Ζητούνται κάτοικοι επί πληρωμή

Ονειρεύεστε ότι θα εγκαταλείψετε τις άσχημες, θορυβώδεις πόλεις και θα ζήσετε και θα δουλέψετε σε κάποιο ειδυλλιακό παραδοσιακό χωριό στον βαθύ ιταλικό Νότο; Ήρθε η ώρα το όνειρό σας όχι μόνο να γίνει πραγματικότητα, αλλά και να πληρωθείτε για αυτό. Η περιφέρεια της Καλαβρίας, στη νότια Ιταλία, πρόκειται να προσφέρει 28.000 ευρώ, σε βάθος τριετίας, σε όποιον μετεγκατασταθεί στα μικρά χωριουδάκια της, με λιγότερους από 2.000 κατοίκους. Πρόκειται για μία προσπάθεια να υπερκεραστεί η δραματική μείωση των τοπικών πληθυσμών και να δοθεί νέα ζωή στα χωριά. Βέβαια, τα χρήματα που υπόσχονται οι Αρχές δεν είναι «ευγενής δωρεά». Για να τα εισπράξετε, θα πρέπει να δημιουργήσετε μία νέα επιχειρηματική δραστηριότητα ή να αναλάβετε τη λειτουργία κάποιας ήδη υπάρχουσας, ανάλογα με τις ανάγκες κάθε κοινότητας. Αναμφίβολα, οι όροι της παραμυθένιας προσφοράς είναι αρκετοί. Κατ' αρχάς θα πρέπει να είστε έτοιμοι να εγκατασταθείτε στο χωριό της επιλογής σας εντός 90 ημερών και να είστε νεότεροι των 40 ετών. Στόχος του προγράμματος είναι τα «κοιμισμένα» σήμερα χωριά να σφύζουν στο μέλλον από ζωή, γεμάτα με νέους ανθρώπους που έχουν όρεξη για δουλειά.

Όπως εξηγεί ο περιφερειακός σύμβουλος της Καλαβρίας, Τζιανλούκα Γκάλο, το εισόδημα που θα χορηγείται σε όσους αδράξουν την ευκαιρία, θα ανέρχεται σε 800 έως 1.000 ευρώ, τα οποία μπορούν να εισπράττουν μηνιαίως ή εφάπαξ

Το ποσό των 28.000 ευρώ, σε βάθος τριετίας, έχουν να λαμβάνουν οι νέοι κάτοικοι.

Πρόκειται για ένα ζωντανό πείραμα για τα απομονωμένα χωριά της Απουλίας, με σκοπό να δοθεί νέα ζωή σε αυτούς τους τόπους.

ώστε να τα χρησιμοποιήσουν ως επένδυση για την ανάπτυξη της επαγγελματικής τους δραστηριότητας, όπως π.χ. η δημιουργία ενός εστιατορίου, μπαρ, καφέ ή μικρού τουριστικού καταλύματος. Ο Τζιανπιέτρο Κόπολα, δήμαρχος του Άλτομντε, που συμμετέχει στο πρόγραμμα, τονίζει ότι πρόκειται για μια πιο στοχευμένη προσπάθεια αναζωογόνησης των μικρών τοπικών κοινοτήτων. «Θέλουμε η πρωτοβουλία μας να είναι ένα ζωντανό πείραμα κοινωνικής συμπερίληψης. Να φέρουμε ανθρώπους στον τόπο μας και να γεμίσουν ξανά με ζωή τα εγκαταλελειμμένα χωριά. Η αβεβαιότητα του τουρισμού, αλλά και οι εκπομπές ακινήτων για ένα ευρώ, παρότι έγιναν πρωτοσέλιδα, δεν είναι ο σωστός τρόπος για να επιστρέψουν στη ζωή τα χωριά».

Ανάλογα προγράμματα εφαρμόζουν και άλλες περιφέρειες όπως η Μολίζε και η πόλη Καντέλα στην Απουλία. Το 75% των πόλεων στην Καλαβρία, που ανέρχονται σε 320, σήμερα έχουν λιγότερους από 5.000 κατοίκους, γεγονός που δημιουργεί έντονο φόβο ότι, εφόσον δεν εισρεύσει νέα ζωή, θα ερημώσουν ολοκληρωτικά και θα μετατραπούν σε φαντάσματα. «Στόχος μας είναι να τονώσουμε την τοπική οικονομία και να δώσουμε νέα ζωή στις μικρές κοινότητες», εξηγεί ο Γκάλο. «Θέλουμε η ζήτηση εργασίας να είναι ίση με την προσφορά και να αυτό ζητήσαμε από τα χωριά να μας κοινοποιήσουν ποιες ανάγκες έχουν, τι τύπους επαγγελματιών χρειάζονται».

Κλιμάκιο Αμερικανών είδαν τράπεζες στην Κύπρο

Διαπίστωσαν την πρόοδο που έγινε -
«Μελανή αναφορά» τα διαβατήρια

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Κάθοδος αμερικανικού κλιμακίου πραγματοποιήθηκε στην Κύπρο την εβδομάδα που πέρασε. Συνάντησαν τράπεζες και θεσμούς, ωστόσο οι συναντήσεις τους δεν είχαν καμία σχέση με αυτές που είχαν τα προηγούμενα χρόνια και έφερναν συγκεκριμένες ατζέντες και προτάσεις τις οποίες έπρεπε να υλοποιήσει η Κύπρος ώστε να θεωρακιστεί στα ζητήματα καταπολέμησης ξεπλύματος μαύρου χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Όπως πληροφορείται η «Κ» κατά τη φετινή επίσκεψη του κλιμακίου του αμερικανικού Υπουργείου Οικονομικών (US Department of Treasury) συζητήθηκε η πρόοδος που έχει επιδείξει η χώρα, με το μήνυμα να είναι να συνεχίσει η χώρα την καλή δουλειά. Ίσως το μόνο «μελανό σημείο» της επίσκεψης, η αναφορά για τον χειρισμό της χώρας στη χορήγηση διαβατηρίων έναντι επενδύσεων τα προηγούμενα χρόνια. Ωστόσο, είναι γνωστό πλέον πως το πρόγραμμα έχει σταματήσει και οι ανησυχίες

τους είναι περιορισμένες. Ο επενδυτικός κίνδυνος για τη χώρα τονίστηκε πως έχει μειωθεί αρκετά σε σχέση με τα προηγούμενα χρόνια, καθότι έγιναν τομές που την έχουν καταστήσει αρκετά ασφαλέστερη στα ζητήματα καταπολέμησης ξεπλύματος μαύρου χρήματος και χρηματοδότησης της τρομοκρατίας. Την ίδια ώρα, τονίστηκε πως έχει ενισχυθεί η διαφάνεια, ενώ υπάρχει και συμμόρφωση με τις κυρώσεις (sanctions) των ΗΠΑ για την πρόληψη της εκμετάλλευσης του διεθνούς χρηματοπιστωτικού συστήματος από φορείς που θέλουν να προβούν σε παρανομίες. Νωπές εξάλλου ακόμα οι αναμνήσεις των επισκέψεων του πρώην Αμερικανού υφυπουργού Οικονομικών, αρμόδιου για θέματα καταπολέμησης της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, Μάρσαλ Μπίλινγκσλι τα προηγούμενα χρόνια, ο οποίος στη βαλίτσα του είχε ενισχυμένη λίστα με ονόματα για τα οποία οι αρχές έπρεπε να λάβουν συγκεκριμένα μέτρα (sanctions) και να τα αποκλείσει από το επιχειρείν της Κύπρου. Το κλείσιμο των λογαριασμών χιλιά-

Το κλείσιμο των λογαριασμών χιλιάδων πελατών στις τράπεζες, η εφαρμογή της οδηγίας για τις εταιρείες κέλυφος, η ικανοποιητική αξιολόγηση της Moneyval και η υιοθέτηση της 5ης οδηγίας AML, έχουν λειτουργήσει καταλυτικά για να έχουν ενημερωτικό χαρακτήρα οι επισκέψεις των Αμερικανών.

δων πελατών στις τράπεζες από το 2013 και εντεύθεν, αλλά και η καθοριστική εφαρμογή της οδηγίας για τις εταιρείες κέλυφος, η ικανοποιητική αξιολόγηση της Moneyval και η υιοθέτηση της 5ης οδηγίας AML, έχουν λειτουργήσει καταλυτικά για να έχουν πλέον ενημερωτικό χαρακτήρα οι επισκέψεις των Αμερικανών.

To Turning point

Το σημείο αλλαγής της Κύπρου αναφορικά με τη συνεργασία με τις αμερικανικές αρχές και την συμμόρφωση με τους διεθνείς κανονισμούς για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες ήταν η έναρξη του κλεισίματος από τις

Νωπές οι αναμνήσεις της επίσκεψης του κ. Μπίλινγκσλι που στη βαλίτσα του είχε φέρει λίστα με ονόματα για τα οποία οι αρχές έπρεπε να λάβουν «sanctions» και να τα αποκλείσει από το επιχειρείν της Κύπρου.

κυπριακές τράπεζες χιλιάδων λογαριασμών κυρίως ρωσικής και ουκρανικής προέλευσης, αλλά και η εφαρμογή των sanctions των Αμερικανών.

Από εκεί και πέρα, υπήρξε συνεργασία με αμερικανικό οίκο lobbying με την ονομασία «Πίλσμπουρι» όπου οι κυπριακές αρχές και τράπεζες «διαφώνηζαν» τα μέτρα τα οποία εφαρμόζουν για να θεωρακίσουν την Κύπρο σε σχέση με την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Αποτέλεσμα αυτών των κινήσεων μεταρρυθμιστικού χαρακτήρα, η πληθώρα ανταποκριτών τραπεζών σε δολάριο και έτσι ενισχύονται οι τραπεζικοί δεσμοί με τους Αμερικανούς.

Στα σκαριά η έκτη οδηγία

Η Κύπρος εφαρμόζει την πέμπτη οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες (AML), ενώ το επόμενο βήμα είναι να εφαρμόσει την έκτη η οποία εντούτοις δεν έχει μεγάλες διαφορές από την πέμπτη. Ειδικοί δε, τη χαρακτηρίζουν ως 5 συν. Οι κανόνες της 5ης οδηγίας έχουν εισαγάγει αυστηρότερες απαιτήσεις διαφάνειας, συμπεριλαμβανομένης της πλήρους πρόσβασης του κοινού στα μητρώα δικαιούχων ιδιοκτησίας για τις επιχειρήσεις, της μεγαλύτερης διαφάνειας στα μητρώα πραγματικής ιδιοκτησίας των καταπιστευμάτων και της διασύνδεσης αυτών των μητρώων. Η πέμπτη οδηγία για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες έχει αυξήσει επίσης τη συνεργασία και την ανταλλαγή πληροφοριών μεταξύ των αρχών καταπολέμησης της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες και της εποπτικής εποπτείας, μεταξύ άλλων με την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Την ίδια ώρα, υπάρχει ο περιορισμός της χρήσης ανώνυμων πληρωμών μέσω προπληρωμένων καρτών, συμπεριλαμβανομένων των πλατφορμών ανταλλαγής εικονικών νομισμάτων υπό το πεδίο εφαρμογής των κανόνων για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες. Έχουν διευρυνθεί επίσης οι απαιτήσεις επαλήθευσης πελατών, απαιτώντας αυστηρότερους ελέγχους στις τρίτες χώρες υψηλού κινδύνου, καθώς και περισσότερες εξουσίες για στενότερη συνεργασία μεταξύ των εθνικών μονάδων χρηματοοικονομικών πληροφοριών.

Limassol
Marina

luxury living • yachting
dining • shopping

NEW F&B SPACE FOR RENT

Join the island’s most vibrant destination for living, yachting, dining and shopping. Be a part of the beating heart of Limassol’s commercial offering at the tail end of our thriving seafront.

To receive more information and the tender documents, please contact www.limassolmarina.com/news

Deadline for completed tender applications:
31st August 2021

Previous experience in the F&B sector is required.

Living on the sea

Σημείο αναφοράς η Κύπρος για την Aegean

«Θέλουμε να είμαστε μέρος της οικονομικής και τουριστικής ανάπτυξης του νησιού» δηλώνει στην «Κ» ο Roland Jaggi

Συνέντευξη στη **ΜΑΡΙΑ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Παρά την αβεβαιότητα στον τουρισμό και την οικονομία τους επόμενους μήνες, η Aegean συνεχίζει να υλοποιεί τον επενδυτικό της σχεδιασμό, δηλώνει στην «Κ» ο Chief Commercial Officer της εταιρείας Roland Jaggi και αναφέρει ότι το πτηνικό έργο της εταιρείας για το 2021 θα ανέλθει στο 75-80% σε σχέση με το 2019. Τονίζει επίσης τη σημασία της κυπριακής αγοράς και την πρόθεση της Aegean να είναι μέρος της οικονομικής και τουριστικής ανάπτυξης στο νησί. Προς αυτή την κατεύθυνση και η συνεργασία της με την Τράπεζα Κύπρου για τη δημιουργία δυο νέων κοινών καρτικών προϊόντων που παρουσιάστηκαν τις προηγούμενες μέρες.

Από τις πιο νευραλγικές - Διανύουμε μια ιδιαίτερα δύσκολη περίοδο για τις αερομεταφορές και τον τομέα των ταξιδιών. Πώς διαχειρίστηκε την κατάσταση η Aegean τους τελευταίους 18 μήνες; Έχει ξεκινήσει η ανάκαμψη;

Είναι αλήθεια ότι οι τελευταίοι 18 μήνες αποτέλεσαν, και εξακολουθούν να αποτελούν, τη δυσκολότερη περίοδο στην ιστορία των αερομεταφορών. Μάλιστα αυτή η κρίση ανέδειξε την ανάγκη για περισσότερη προνοητικότητα αλλά ταυτόχρονα και ευελιξία, αντοχή, ανθεκτικότητα και κυρίως προσαρμοστικότητα. Οδεύοντας αισίως προς τη σταδιακή έξοδο από την πανδημία, παρόλες τις αβεβαιότητες που θα εξακολουθούν να υφίστανται για τον τουρισμό και την οικονομία τους επόμενους μήνες, στην AEGEAN επαναφέρουμε το βλέμμα μας στο μέλλον. Συνεχί-

Περισσότερους από 10 εκατομμύρια επιβάτες από και προς την Κύπρο έχει μεταφέρει η Aegean τα τελευταία 19 χρόνια.

ζουμε να υλοποιούμε τον επενδυτικό σχεδιασμό που είχαμε οραματιστεί και να διαμορφώνουμε άμεσα τη νέα κανονικότητα μέσα στην οποία θέλουμε να δραστηριοποιημαστε αλλά και να διαβιούμε.

Άλλωστε, όλο το προηγούμενο διάστημα, κατά το οποίο η δραστηριότητά μας σχεδόν εκμηδενίστηκε, εργαστήκαμε συστηματικά και με δημιουργικότητα για να ενισχύσουμε την ανταγωνιστικότητα της εταιρείας, προετοιμάζοντας εντατικά την επόμενη ημέρα. Αναβαθμίσαμε τις υπηρεσίες μας και εξελίξαμε την ταξιδιωτική εμπειρία λαμβάνοντας υπόψη τις νέες ανάγκες των επιβατών μας. Επενδύσαμε στην ανάπτυξη του δικτύου μας και στην ενίσχυση της διασυνδεσιμότητας τόσο από και προς την περιφέρεια όσο και σε δημοφιλείς εγχώριους προορισμούς -καθώς αναγνωρίζουμε ότι έχουν τη δυναμική και την προοπτική να ανακάμψουν γρήγορα

«**Η Κύπρος** αποτελεί σημείο αναφοράς για την AEGEAN, καθώς αποτέλεσε και εξακολουθεί να αποτελεί μία από τις πιο νευραλγικές και δυναμικές αγορές μας», δηλώνει στην «Κ» ο Chief Commercial Officer της εταιρείας Roland Jaggi.

και συνεχίσαμε να επενδύουμε σε συνεργασίες και συμπράξεις που έχουμε αναπτύξει με φορείς τουρισμού, διαμορφώνοντας τις συνθήκες εκκίνησης που θα φέρουν την τουριστική ανάπτυξη.

Παράλληλα, συνεχίζοντας την πορεία μας προς τις βιώσιμες και περισσότερο πράσινες μεταφορές έχουμε ήδη ξεκινήσει να διερευνούμε τρόπους που θα μπορούσαν να καταστήσουν τη χρήση των

πράσινων καυσίμων (SAF) επιχειρησιακά και οικονομικά βιώσιμη. Άλλωστε, ακόμη και κατά τη διάρκεια της πανδημικής κρίσης δεν ανακόπηκε ούτε προσωρινά το πρόγραμμα ανανέωσης του στόλου

μας, με τα 46 νέα υπερσύγχρονα αεροσκάφη Airbus της οικογένειας neo, το οποίο εκτός από μια μεγάλη επένδυση αποτελεί και τη μεγαλύτερη μέχρι στιγμής περιβαλλοντική δράση της εταιρείας.

- Ποια η επόμενη μέρα στον τομέα των ταξιδιών; Μπορούμε να μιλούμε για νέα κανονικότητα στον τουρισμό;

-Δε χωρά αμφιβολία ότι η πανδημία του Covid-19 έχει επηρεάσει -και εξακολουθεί να το κάνει- με καταλυτικό τρόπο κάθε μέρος του ταξιδιού. Ακόμη και τώρα καθώς η πανδημία μετά την πρόοδο των εμβολιασμών, σταδιακά θα τίθεται υπό έλεγχο οι αερομεταφορές και ο τουρισμός συνολικά θα είναι υποχρεωμένοι να εφαρμόζουν για πολύ καιρό ακόμη υψηλά υγειονομικά μέτρα και περιορισμούς. Διαφοροποιημένες διαδικασίες επιβίβασης και αποβίβασης, τροποποιήσεις στην εξυπηρέτηση στο αεροσκάφος με σκοπό την αποφυγή συνωστισμού και την ελαχιστοποίηση των επαφών, διαρκείς υπενθυμίσεις στους επιβάτες να τηρούν τα μέτρα, ειδικές φόρμες μετακίνησης και αποδεικτικά εμβολιασμών κ.α. αλλά και ναύλοι με ενισχυμένες δυνατότητες ευελιξίας για την αντιμετώπιση τυχόν αλλαγών, είναι μερικές από τις νέες συνθήκες που επέβαλε η πανδημία και σε μεγάλο βαθμό θα εξακολουθούν να παραμένουν και μετά το πέρας αυτής.

Ταυτόχρονα, ο ρυθμός ανάκαμψης του ταξιδιού θα συνεχίζει να είναι σημαντικά διαφοροποιημένος, με τις υπερατλαντικές πτήσεις και το

νουν μεγαλύτερη έμφαση στα υγειονομικά μέτρα κατά την επιλογή του τρόπου ή της αεροπορικής εταιρείας με την οποία θα ταξιδέψουν, αποφεύγουν τις μετεπιβίβασεις, προτιμούν μικρότερες αποστάσεις για να διασφαλίζουν τη μικρότερη δυνατή παραμονή στο αεροδρόμιο και το αεροσκάφος και επιλέγουν ένα μόνο προορισμό για τις διακοπές τους, έναντι της πρακτικής του island hopping που εφαρμόζαν στο παρελθόν. Ωστόσο, ένα μεγάλο μέρος της εμπειρίας του ταξιδιού εξακολουθεί να παραμένει αναλλοίωτο (ή και θα επανέλθει σύντομα στην πρωθύτερη κατάσταση), καθώς η επιθυμία για ταξίδι είναι ήδη έντονη.

Σε κάθε περίπτωση όλα δείχνουν ότι σημαντικές αβεβαιότητες θα εξακολουθούν να υφίστανται για τον τουρισμό και τις μεταφορές τους επόμενους μήνες με τη θεμελίωση της νέας κανονικότητας να καθυστερεί μερικούς μήνες ακόμη, ωστόσο, να έχει ήδη ξεκινήσει.

- Πώς επηρέασε η πανδημία το πτηνικό πρόγραμμα της εταιρείας γενικότερα αλλά και προς την Κύπρο;

-Είναι αλήθεια πως η Κύπρος αποτελεί σημείο αναφοράς για την AEGEAN, καθώς αποτέλεσε και εξακολουθεί να αποτελεί μία από τις πιο νευραλγικές και δυναμικές αγορές μας. Από την πρώτη μας πτήση πριν από 19 χρόνια, έχουμε μεταφέρει περισσότερους από 10 εκατομμύρια επιβάτες από και προς την Κύπρο, με αυτό να ισοδυναμεί με κατά μέσο όρο 1.500 επιβάτες στα αεροσκάφη της AEGEAN συστηματικά και με συνέπεια, τόσο το καλοκαίρι όσο και το χειμώνα, τα τελευταία 19 χρόνια. Αισθανόμαστε και θέλουμε να είμαστε μέρος της οικονομικής και τουριστικής ανάπτυξης του νησιού. Η AEGEAN σχεδίασε το πρόγραμμά της για τη νέα τουριστική περίοδο του 2021, μια ακόμη πανδημική χρονιά, ενισχύοντας και αναπτύσσοντας το δίκτυό της με πολλές περισσότερες απευθείας πτήσεις στην περιφέρεια και τα νησιά, ανταποκρινόμενη στην τάση των επισκεπτών του 2020, να παραμένουν για μεγαλύτερο χρονικό διάστημα στον τουριστικό προορισμό που επιλέγουν στη χώρα μας για τις διακοπές τους, χωρίς τους συχνούς συνδυασμούς 2-3 προορισμών. Μια τάση που αναμένεται να διατηρηθεί όσο διαρκεί η πανδημία. Στο πλαίσιο αυτό δημιουργήθηκαν και οι 7 περιφερειακές βάσεις για το φετινό καλοκαίρι και σχεδιάστηκαν περισσότερα από 100 δρομολόγια εξωτερικού απευθείας από την περιφέρεια για το 2021, ενώ προγραμματίζουμε να δραστηριοποιηθούμε συνολικά με 75 έως 80% περίπου του πτηνικού έργου σε σχέση με το 2019.

Ειδικά για τη φετινή χρονιά η εταιρεία διασυνδέει την Κύπρο, τόσο με προγραμματισμένες όσο και ναυλωμένες πτήσεις, με 5 προορισμούς στην Ελλάδα (Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Ηράκλειο, Ρόδο, Μύκονο), και 7 συνολικά (προστίθενται το Ισραήλ και η Αρμενία) ενώ διατηρεί πάντα την ετοιμότητα και την ευελιξία να πραγματοποιήσει προσαρμογές ανάλογα με τη ζήτηση ή τις νέες συνθήκες της πανδημίας.

«Σημαντικές αβεβαιότητες θα εξακολουθούν να υφίστανται για τον τουρισμό και τις μεταφορές τους επόμενους μήνες με τη θεμελίωση της νέας κανονικότητας να καθυστερεί μερικούς μήνες ακόμη».

επαγγελματικό ταξίδι να ανακάμπτουν με αργότερους ρυθμούς ή και όχι στον ίδιο βαθμό όπως πριν την πανδημία. Το ίδιο ισχύει και για τις προτιμήσεις ή τις ανάγκες των επιβατών οι οποίοι πλέον δι-

Τι σηματοδοτεί η συνεργασία με την Bank of Cyprus

Η συνεργασία με την Τράπεζα Κύπρου για τη δημιουργία δυο νέων κοινών καρτικών προϊόντων που παρουσιάστηκαν τις προηγούμενες μέρες σηματοδοτεί την εκκίνηση μιας νέας δημιουργικής περιόδου για τις δυο εταιρείες και δημιουργεί νέους ορίζοντες μοναδικών προνομίων στο ταξιδιωτικό κοινό. Οι δυο αυτές κάρτες, με σύγχρονη αισθητική και εικόνα, σχεδιάστηκαν για να προσφέρουν μέσα από τη συνεργασία δυο μεγάλων εταιρειών, με κοινή πα-

ράδοση και κουλτούρα εξυπηρέτησης του πελάτη, ακόμη μεγαλύτερη προστιθέμενη αξία και ευκολία.

Είναι εξαιρετικά σημαντικό για εμάς, σε ένα περιβάλλον συνεχόμενων και ξαφνικών μεταβολών που αναπόφευκτα επηρεάζουν το αεροπορικό ταξίδι, να προσαρμοζόμαστε και να καινοτομούμε με προσήλωση στις ανάγκες των επιβατών μας, έτσι ώστε να ανταποκρινόμαστε στις προσδοκίες τους και οι δυο νέες κάρτες φιλοδοξούμε να το επι-

τύχουν. Και είμαστε ιδιαίτερα χαρούμενοι για την ενίσχυση και τη μετεξέλιξη της συνεργασίας μας με την Τράπεζα Κύπρου, μια συνεργασία που ξεκίνησε το Νοέμβριο του 2017, με τη συμμετοχή της Aegean στο πρόγραμμα Ανταμοιβή και πλέον ισχυροποιείται και επεκτείνεται με την έκδοση των δυο νέων πιστωτικών καρτών, της Aegean Mastercard και της Aegean Mastercard business. Τα δυο νέα καρτικά προϊόντα της Τράπεζας Κύπρου και της Mastercard σε

συνεργασία με το πρόγραμμα M+B της Aegean δίνουν τη δυνατότητα στους κοινούς πελάτες μας να κερδίζουν από όλες τις συναλλαγές τους, όπου και αν αυτές πραγματοποιούνται, επιπλέον μιλια αυτών που συγκεντρώνουν από την πτηνική τους δραστηριότητα. Με αυτό τον τρόπο έρχονται πιο γρήγορα κοντά σε επιστροφές αξίας, μέσω του δικτύου της Aegean, της Star Alliance και των υπολοίπων συνεργατών του M+B σε Ελλάδα και Κύπρο.

Εταιρείες τεχνολογίας με προϊκα 1,5 δισ. ευρώ

Τι κατέδειξε μελέτη του Invest Cyprus - Αυξήθηκε η δυναμική της Κύπρου ως προορισμός - Ευοίωνες οι προοπτικές

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Σημαντικές προοπτικές περαιτέρω ανάπτυξης παρουσιάζει η Κύπρος όσον αφορά την προσέλκυση διεθνών εταιρειών τεχνολογίας για εγκατάστασή τους στο νησί. Πέραν των πολλών ανακοινώσεων που είχαμε το τελευταίο διάστημα από μεγάλες εταιρείες του εξωτερικού, τις οποίες προσέλκυσε ο Κυπριακός Οργανισμός Προώθησης Επενδύσεων (Invest Cyprus), το συγκεκριμένο συμπέρασμα προκύπτει και από εξειδικευμένη μελέτη του συμβουλευτικού οίκου Ernst & Young. Ενδεικτικά, η μελέτη κατέδειξε πως

Συνολικά εννιά διεθνείς εταιρείες τεχνολογίας μετέφεραν ή επέκτειναν τις εργασίες τους στην Κύπρο, κάτι που εκτιμάται πως δημιούργησε περίπου 1.000 νέες εξειδικευμένες θέσεις εργασίας.

το 2020 ο αντίκτυπος στην οικονομία των διεθνών εταιρειών τεχνολογίας που ήδη βρίσκονται εγκατεστημένες στην Κύπρο, ανήλθε συνολικά σε 1,5 δισ. ευρώ. Παράλληλα, υπολογίστηκε πως περίπου 13.000 θέσεις εργασίας συνδέονταν με τον συγκεκριμένο τομέα. Τα οφέλη για την οικονομία είναι οριζόντια και πέραν της αύξησης των κρατικών εσόδων διαχέονται σε τομείς, όπως οι επαγγελματικές υπηρεσίες, οι εμπορικές

Γ. Καμπανέλλας: Εισηγήσεις για ενδυνάμωση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων μας σε έναν τομέα ιδιαίτερα ανταγωνιστικό.

και οικιατικές αναπτύξεις, η ιδιωτική εκπαίδευση, η υγεία, η ψυχαγωγία, το λιανικό εμπόριο, ακόμα και ο εσωτερικός τουρισμός.

Είναι ενδεικτικό πως μόνο τους τελευταίους μήνες και εν μέσω αβέβαιων συνθηκών, συνολικά εννιά διεθνείς εταιρείες τεχνολογίας μετέφεραν ή επέκτειναν τις εργασίες τους στην Κύπρο, κάτι που εκτιμάται πως δημιούργησε περίπου 1.000 νέες εξειδικευμένες θέσεις εργασίας. Πρόκειται για θέσεις που καλύπτονται τόσο από ξένους, οι οποίοι εγκαθίστανται στην Κύπρο για σκοπούς εργασίας με ό,τι οφέλη αυτό συνεπάγεται, όσο και από Κύπριους που ειδικεύονται σε διάφορες πτυχές του τεχνολογικού τομέα. Πρόκειται

Προβολή και προώθηση

Μία πολύ σημαντική πτυχή της όλης προσπάθειας, είναι και ο παράγοντας διεθνούς προβολής αφού όλες οι χώρες οι οποίες στοχεύουν στην προσέλκυση εταιρειών τεχνολογίας υλοποιούν προωθητικές δράσεις αξίας εκατοντάδων εκατομμυρίων με διαρκή παρουσία στα διεθνή Μέσα Ενημέρωσης αλλά και φυσική παρουσία στα κέντρα λήψεως αποφάσεων. «Αν και δεν έχουμε τους ίδιους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους καταβάλλουμε κάθε

δυνατή προσπάθεια για να εδραιωθεί η Κύπρος στις κορυφαίες επιλογές των εταιρειών τεχνολογίας. Προς αυτήν την κατεύθυνση, ιδιαίτερα ενισχυτικός της όλης προσπάθειας που καταβάλλουμε, είναι και ο ρόλος του ιδιωτικού τομέα των επαγγελματικών υπηρεσιών, καθώς και του Συνδέσμου Cyprus Tech Association, στον οποίο συμμετέχουν μεγάλες διεθνείς εταιρείες τεχνολογίας που είναι εγκατεστημένες στην Κύπρο», σημείωσε ο Γ. Καμπανέλλας.

για μία σημαντική παράμετρο για το γενικότερο μέλλον της κυπριακής οικονομίας, αφού το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο, στην τελευταία του έκθεση για τη χώρα, τονίζει πως η στρατηγική θα πρέπει να ξεφύγει από τα στενά πλαίσια της διατήρησης θέσεων εργασίας και να στραφεί προς την ανακατανομή τους με έμφαση στα επαγγέλματα του τεχνολογικού τομέα. Στο ίδιο πλαίσιο κινείται και το Εθνικό Συμβούλιο Οικονομίας και Ανταγωνιστικότητας με την ετοιμασία της μακροπρόθεσμης στρατηγικής για βιώσιμη ανάπτυξη της κυπριακής οικονομίας, η οποία βρίσκεται την περίοδο αυτή σε διαδικασία δημόσιας διαβούλευσης. Προς αυτήν την κατεύθυνση, καθοριστικής σημασίας θα είναι η υιοθέτηση και υλοποίηση διαρθρωτικών αλλαγών, όπως η ψηφιοποίηση της κρατικής μηχανής και ο εκσυγχρονισμός της δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Ωστόσο, επειδή τέτοιες προσαρμογές χρειάζονται χρόνο, είναι ιδιαίτερα σημαντικό το γενικότερο πλαίσιο για προσέλκυση εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού από τρίτες χώρες να είναι ελκυστικό και οι διαδικασίες απλές και γρήγορες. Ενδεικτικό παράδειγμα, η πρόσφατη αναθώρηση της πολιτικής έκδοσης αδειών παραμονής και απασχόλησης εξειδικευμένου προσωπικού από τρίτες χώρες σε συνολικά 20 επαγγέλματα του τομέα ICT, η οποία προέκυψε μετά από πρωτοβουλία του Invest Cyprus σε συνεννόηση με το υπουργείο Εσωτερικών.

Έχει τα εχέγγυα

«Με τις κατάλληλες αναβαθμίσεις στο καθεστώς εργοδότησης

εξειδικευμένου προσωπικού, η χώρα μας έχει όλα τα εχέγγυα να καταστεί πόλος έλξης για τις εταιρείες αυτές, οι οποίες απέδειξαν την ανθεκτικότητά τους ακόμα κι εν μέσω πανδημίας», εξήγησε στην «Κ» ο CEO του Invest Cyprus, Γιώργος Καμπανέλλας. «Γι' αυτό και από το 2019 ο Invest Cyprus διαμόρφωσε τη νέα του Στρατηγική, θέτοντας ως βασική προτεραιότητα την προσέλκυση διεθνών εταιρειών τεχνολογίας για headquartering στην Κύπρο. Απόφαση η οποία, εκ του μέχρι σήμερα αποτελέσματος, κρίνεται ορθή», υποστήριξε.

Τα τελευταία χρόνια, τεχνολογικές εταιρείες από χώρες όπως το Ισραήλ, ο Λίβανος, το Ηνωμένο Βασίλειο, η Ουκρανία, ο Καναδάς, η Ρωσία και η Λευκορωσία επέλεξαν την Κύπρο για δημιουργία βάσης. Επιπρόσθετα, ενδιαφέρον προκύπτει και από εταιρείες αμερικανικών συμφερόντων οι οποίες διερευνούν διάφορους ευρωπαϊκούς προορισμούς για μεταφορά περιφερειακών εργασιών. «Οι εταιρείες αυτές ακολουθούν συγκεκριμένες αυστηρές διαδικασίες αξιολόγησης των υποψήφιων χωρών και ο δικός μας ρόλος είναι να τους πείσουμε πως η Κύπρος είναι σε θέση να ικανοποιήσει τις ανάγκες τους και να αποτελέσει την καλύτερη επιλογή. Ωστόσο, επειδή ο ανταγωνισμός είναι έντονος, είναι πολύ σημαντικό να αυξήσουμε τα συγκριτικά μας πλεονεκτήματα υιοθετώντας πρωτίστως τις διεθνείς καλές πρακτικές και τέτοιου είδους εισηγήσεις έχουν ήδη υποβληθεί από τον Invest Cyprus», εξήγησε ο Γ. Καμπανέλλας.

Η οικονομική ανάκαμψη περνά από την τεχνολογία

Της
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΑΣ ΓΕΩΡΓΙΑΔΟΥ
Υπεύθυνη
Δημοσίων Σχέσεων
Exness

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ) σε Κίνα και ΗΠΑ, έχει ήδη επιστρέψει στα επίπεδα πριν από την πανδημία, σύμφωνα με τα στοιχεία του Οργανισμού για την Οικονομική Συνεργασία και Ανάπτυξη (ΟΟΣΑ). Στην Ευρώπη η κατάσταση δεν είναι τόσο απλή.

Σύμφωνα με ίδια στοιχεία, το ΑΕΠ της Γερμανίας θα επιστρέψει μέχρι το τέλος του έτους, ενώ στις χώρες του ευρωπαϊκού νότου όπως και στην Κύπρο, η επιστροφή στο ΑΕΠ στα επίπεδα του 2019 θα έρθει στο τέλος του 2022. Η διαφορά στο χρόνο ανάκαμψης της οικονομίας έχει να κάνει με τις ίδιες τις συνιστώσες της. Ο Νότος είναι εξαρτημένος στον τουρισμό, ενώ στις δύο άκρες του Ειρηνικού Ωκεανού, το κομμάτι της επιστροφής τράβηξαν οι εταιρείες τεχνολογίας. Έχουμε και εμείς κλάδο εταιριών πληροφορικής και τεχνολογίας στην Κύπρο, αλλά χρειάζεται να τον ενισχύσουμε.

Πρόκειται για εταιρείες με έδρα συνήθως τη Λεμεσό, υπαλλήλους από όλο το κόσμο και πελάτες που δεν θα μπορούσαμε καν να φανταστούμε πως αγοράζουν υπηρεσίες από την Κύπρο. Οι εταιρείες τεχνολογίας και πληροφορικής, συνήθως σχετικές με χρηματοοικονομικές υπηρεσίες.

Μάλιστα αρκετές από αυτές που έχουν ως έδρα το νησί μας ανταγωνίζονται μεγάλες εταιρείες από τα διάφορα “Silicon Valley” του εξωτερικού, ενώ ήδη κάποιες θεωρούνται μεγαθήρια ή σημαντικοί παίκτες στον τομέα τους. Πρόκειται ίσως για τον πιο δυναμικό κλάδο της οικονομίας μας και που αυτή τη στιγμή

προσφέρει 13 χιλιάδες θέσεις εργασίας στη χώρα μας. Ακόμη και αν ένα μέρος των εργαζομένων στον τομέα δεν είναι Κύπριοι και δεν μπορούσαν να είναι όλοι Κύπριοι, η διαβίωσή τους και μόνο στις πόλεις μας, προσθέτει στην οικονομία μέσα από την κατανάλωση τους.

Συγκεκριμένα, υπολογίζεται πως η παρουσία τους προσθέτει στη χώρα, 1,6 δισ. πολύτιμα ευρώ, που χωρίς αυτά, η επιστροφή της οικονομίας στα επίπεδα προ της πανδημίας θα ήταν αδιανόητη. Είναι για αυτό που χρειαζόμαστε περισσότερες εταιρείες τεχνολογίας και πληροφορικής στη χώρα.

Στις Βρυξέλλες και πριν από την πανδημία επικρατούσε αμνηχανία και προβληματισμός για το πόσο πίσω ήταν στις τεχνολογικές εταιρείες. Παρίσι και Βερολίνο δεν έχουν εταιρείες με τα χαρακτηριστικά και τα μεγέθη της AMAZON ή της APPLE και της GOOGLE και το κενό φάνηκε τώρα με την πανδημία. Είναι για αυτό που οι ηγέτες στις μεγάλες ευρωπαϊκές χώρες ρίχνουν όλα τα χαρτιά τους στη δημιουργία των δικών τους τεχνολογικών κολοσσών.

Με άλλα λόγια κυνηγούν τον πρώτο λαχνό του λαχείου ή προσπαθούν να κλέψουν το λαχείο που βρίσκεται στα χέρια άλλων. Θέλουν να έχουν στη χώρα το επόμενο Facebook και Instagram. Πρόκειται για ένα ξέφρενο κυνήγι ταλέντων και εταιριών με προοπτικές. Είναι για αυτό που έχουν προσαρμόσει τη φορολογική και μεταναστευτική τους πολιτική, ώστε, να δώσουν κίνητρα και να δημιουργήσουν τις συνθήκες να ξεφυτρώσει από τη χώρα τους

ο επόμενος «τεχνολογικός μονόκερος». Θέλουν να έχουν την επόμενη νεοφυή επιχείρηση (start up), που η χρηματοπιστηριακή της αξία θα ξεπεράσει το ένα δισ. δολάρια.

Το ανταγωνιστικό περιβάλλον και τα κίνητρα που δίνουν οι ευρωπαίοι εταίροι μας βάζει πίεση στον κλάδο και στην Κύπρο. Ειδικά στα μεταναστευτικά θέματα, στις ευκολίες εγκατάστασης και γρήγορης παροχής οθαγένειας αλλά και στη στήριξη που παρέχουν στις οικογένειες των υπαλλήλων για εκπαίδευση και εργασία.

Αν δεν προσαρμοστεί και η Κύπρος σε αυτά τα δεδομένα, θα πάσουμε να είμαστε ένας ελκυστικός προορισμός για εταιρείες και υπαλλήλους, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για την οικονομία της χώρας. Αν πραγματικά θέλουμε τον κλάδο να παραμείνει στη χώρα και να αναπτυχθεί περαιτέρω, αν θέλουμε να έχουμε μερίδιο στις ελπίδες για το δικό μας «μονόκερο», θα χρειαστεί να εισάγουμε κίνητρα για τον τομέα.

Να του προσφέρουμε τουλάχιστον όσα και οι άλλες χώρες της ΕΕ προσφέρουν για να προσελκύσουμε το εξειδικευμένο προσωπικό που απαιτείται για να έχεις εταιρείες τεχνολογίας στην Κύπρο. Δεν πρόκειται για κυπριακή «εφεύρεση», αλλά για εναρμόνιση των ευρωπαϊκών κατευθυντήριων πολιτικών με τα δικά μας συμφέροντα. Μόνο με αυτό τον τρόπο θα καλύψουμε το χαμένο έδαφος στην ανάπτυξη αυτά τα δύο χρόνια της πανδημίας. Μόνο έτσι πετυχαίνουμε βιώσιμη ανάπτυξη και τελειώνουμε την εξάρτηση μας στον κατασκευαστικό και τουριστικό τομέα.

Προσόν ο εμβολιασμός για νέες προσλήψεις

Τα νέα δεδομένα στους χώρους εργασίας, το safe pass και οι κινητές μονάδες εμβολιασμών σε mall και βιομηχανίες

Της **ΜΑΡΙΑΣ ΗΡΑΚΛΕΟΥΣ**

Προτεραιότητα, αν και άτυπα, φαίνεται να έχουν όσοι έχουν εμβολιαστεί για να προσληφθούν σε μία θέση εργασίας, σε σχέση με ένα υποψήφιο ο οποίος στην εργασία του κατά πόσο έχει εμβολιαστεί, απαντά αρνητικά. Τουλάχιστον για μερίδα εργοδοτών, μια τέτοια απάντηση τείνει να εγείρει ερωτηματικά και ανησυχίες, ότι σε περίπτωση που προσληφθεί τελικά ο υποψήφιος, θα μπορεί να προκληθεί πρόβλημα στην εύρυθμη λειτουργία της επιχείρησης, με πιθανή νόσησή του, διασπορά του ιού και υποχρεωτικές

Τις επόμενες μέρες ξεκινούν κινητές μονάδες σε βιομηχανικές περιοχές, εμπορικά κέντρα και υπεραγορές.

αυτοπεριορισμό. Έτσι, όπως περιγράφουν παράγοντες στον τομέα των επιχειρήσεων, για μία θέση εργασίας την οποία διεκδικούν δύο άτομα με τα ίδια προσόντα, τότε η ζυγαριά θα γείρει στην πλευρά του εμβολιασμένου. Φυσικά δεν πρόκειται για επίσημη και συνθήως ούτε και για ξεκάθαρη εργασία προς τον υποψήφιο υπάλληλο, καθώς κάτι τέτοιο δεν προβλέπεται από τη νομοθεσία. Όπως σημειώνει ο γενικός διευθυντής της ΟΕΒ Μιχάλης Αντωνίου, το safe pass δεν είναι υποχρεωτικό για τις συνεντεύξεις. Ωστόσο, με την προϋπόθεση της προσκόμισης του safe pass για να εισέλθει οποιοσδήποτε σε ιδιωτικούς και δημόσιους χώρους, αυτό ξεκαθαρίζει εύκολα.

Σε δημόσιο και ιδιωτικό
Από τη στιγμή που ο εργοδότης

Τον Αύγουστο αρχίζουν τα δύσκολα για το safe pass στους χώρους εργασίας, οπότε και θα εφαρμοστεί η χρέωση στα rapid test, όπως εκτιμούν οι εργοδοτικές οργανώσεις.

έχει νομική ευθύνη ότι για να μπορεί κάποιος να μπει στον χώρο εργασίας του πρέπει να έχει safe pass αν κάποιος δεν είναι σε θέση να το επιδείξει τότε αυτό επιφέρει νομική ευθύνη και στον εργοδότη επισημαίνει ο γ.γ. του ΚΕΒΕ Μάριος Τσιακκός. ΚΕΒΕ και ΟΕΒ δίνουν το πλαίσιο μέσω εγκυκλίων, χειρισμού περιπτώσεων υπαλλήλων που αρνούνται να προσκομίσουν το safe pass κατά την προσέλευσή τους στην εργασία, ενώ ανάλογες πρακτικές ακολουθούνται και στον δημόσιο τομέα. Στον δημόσιο τομέα βάσει της εγκυκλίου, οι προϊστάμενοι οφείλουν να διασφαλίζουν ότι οι εργαζόμενοι τους κατέχουν είτε rapid είτε pcr test 72 ωρών, είτε πιστοποιητικό εμβολιασμού είτε αποδεικτικό αποδέσμευσης. Σε περίπτωση μη κατοχής του SafePass η απουσία θα αποκόπτεται από την

άδεια ανάπαυσης των εργαζομένων, ενώ η διενέργεια του τεστ θα διεξάγεται εκτός των ωρών εργασίας. Με βάση την εγκύκλιο

της ΟΕΒ, ο χρόνος απουσίας του εργαζομένου θα μπορεί να τύχει διαχείρισης ανάλογα με την περίπτωση είτε με εξ αποστάσεως

εργασίας, είτε με απουσία με απολαβές, είτε με άδεια άνευ απολαβών, ενώ θα γίνεται διαβούλευση με τη συντεχνία εκεί και όπου είναι ενεργή. Επιπλέον, σε περίπτωση που ο υπάλληλος συνεχίζει, παρά τις προτροπές και προσπάθειες, να μη συμμορφώνεται με τις πρόνοιες του Διατάγματος, τότε η αδικαιολόγητη απουσία θα αποτελεί πειθαρχικό παράπτωμα και ο εργοδότης θα μπορεί να λάβει πειθαρχικά μέτρα και να επιβάλει πειθαρχικές κυρώσεις. Αυτό, σύμφωνα με τον γενικό διευθυντή της ΟΕΒ Μιχάλη Αντωνίου μεταφράζεται από επίπληξη μέχρι και απόλυση, αναλόγως και του τι προβλέπει ο πειθαρχικός κώδικας κάθε επιχείρησης.

Αύγουστο τα δύσκολα
Μέχρι στιγμής δεν έχουν καταγραφεί πολλές περιπτώσεις

υπαλλήλων που προσέρχονται στην εργασία τους χωρίς safe pass ή αρνούνται να το προσκομίσουν. Ωστόσο, εκτιμάται ότι από τον Αύγουστο, τέτοιες περιπτώσεις θα είναι πιο συχνές, εφόσον από 1η Αυγούστου το rapid test παύει να διατίθεται δωρεάν. Έτσι, εργοδοτικές οργανώσεις αλλά και ο δημόσιος τομέας έχουν προνοήσει ώστε να βρουν φόρμουλα ρύθμισης του θέματος εγκαίρως. Την ίδια ώρα τα επίπεδα εμβολιασμού στον ιδιωτικό τομέα, σύμφωνα με εκτιμήσεις της ΟΕΒ, φαίνεται να κυμαίνονται στα ίδια επίπεδα του γενικού πληθυσμού- 70% με μία δόση και 60% και με τις δύο δόσεις.

Σε άρνηση προσκόμισης safe pass επίκεινται πειθαρχικές κυρώσεις που μπορεί να είναι από επίπληξη μέχρι και απόλυση.

Ήπιας οι αντιδράσεις

Σε χαμηλούς τόνους ήταν οι αντιδράσεις της συνδικαλιστικής πλευράς, στην κίνηση της ΟΕΒ για το θέμα του safe pass και προέρχονται από την ΠΕΟ. Σε ανακοίνωσή της η συντεχνία εκφράζει την εκτίμησή ότι «η σπουδή και η βιασύνη που επέδειξε η ΟΕΒ για να δώσει οδηγίες για το πώς θα χειρίζονται οι εργοδότες τους εργαζόμενους που δεν κατέχουν safe pass εκτιμούμε ότι δεν βοηθά, αντίθετα δημιουργεί συνθήκες έντασης». Εκφράζει επίσης την ελπίδα ότι οι εργοδότες δεν θα επιδείξουν υπερβάλλοντα ζήλο και δεν θα πάρουν μέτρα τιμωρητικά και εξοντωτικά, όπως αναφέρει, προς τους εργαζόμενους, αλλά θα λειτουργήσουν με πνεύμα διαλόγου και συναίνεσης ώστε να υπάρξουν ρυθμίσεις, κοινά αποδεκτές.

Κινητή μονάδα σε βιομηχανικές και mall

Μετά την πρωτοβουλία για τους εμβολιασμούς στις ξενοδοχειακές μονάδες μέσω κινητών μονάδων, το παράδειγμα φαίνεται να ακολουθούν και άλλοι κλάδοι του ιδιωτικού τομέα, κατόπιν σχετικής διαβούλευσης με τον υπουργό Υγείας. Τις προηγούμενες ημέρες οι εργοδοτικές οργανώσεις ενημέρωσαν σχετικά τα μέλη τους, καλώντας τους να υποβάλουν το ενδιαφέρον τους μέχρι την Παρασκευή. Την ερχόμενη εβδομάδα, λοιπόν, θα γνωστοποιηθεί στο

Υπουργείο Υγείας ο αριθμός των ατόμων από το προσωπικό των επιχειρήσεων ώστε να οργανωθεί το πρόγραμμα των κινητών μονάδων που θα μεταβούν σε βιομηχανικές ζώνες και περιοχές. Σύμφωνα με τον κ. Αντωνίου η κινητή ομάδα εμβολιασμού μπορεί να επισκέπτεται ομαδοποιημένα επιχειρήσεις. Κάτι τέτοιο μπορεί να γίνει και για περιπτώσεις όπως μαρίνες και εμπορικά κέντρα. Δεν αποκλείεται στο πρόγραμμα των κινητών μονάδων να ενταχθούν και υπεραγορές.

ΑΡΘΡΟ / Της **ΝΙΚΟΛΑ Κ. ΦΙΝΟΠΟΥΛΟΥ***

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για Βιώσιμη Ανάπτυξη και η σημασία της για την Κύπρο

Η Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ) έχει θέσει προ πολλού ως βασική της προτεραιότητα την Αειφόρο και Βιώσιμη Ανάπτυξη (2015/16). Έχοντας διέλθει μία πολύ δύσκολη περίοδο, η οποία περιλάμβανε αντιμετώπιση της πανδημίας του κορωνοϊού, υλοποίηση του Brexit, διαχείριση των μεταναστευτικών ροών κτλ., επικεντρώνει πλέον τις προσπάθειές της στην ταχεία ανάκαμψη και έξοδο από την ύφεση, με ιδιαίτερη έμφαση στην υλοποίηση του ευρωπαϊκού σχεδίου για τη βιώσιμη ανάπτυξη (Sustainable Development).

Υπάρχουν πολλές πτυχές και πολλές παράμετροι που χρειάζεται να ληφθούν υπόψη και να εφαρμοστούν ώστε τόσο η ΕΕ όσο και οι χώρες-μέλη, να πετύχουν τον ολιστικό στόχο για ισχυρή ανάπτυξη σήμερα, χωρίς όμως να υπονομευούνται οι μελλοντικές γενιές. Προς αυτήν την κατεύθυνση, η ΕΕ επιδιώκει τη συνοχή μεταξύ βιομηχανικής, περιβαλλοντικής, κλιματικής και ενεργειακής πολιτικής, ώστε να δημιουργήσει ένα ισορροπημένο επιχειρηματικό περιβάλλον το οποίο θα προάγει τη βιώσιμη ανάπτυξη, τη δημιουργία θέσεων εργασίας και την καινοτομία. Η δέσμευση της ΕΕ και των μελών της προς τη βιώσιμη ανάπτυξη, είναι ενδεικτική και από την έντονη συμβολή της στην υλοποίηση της Ατζέντας 2030 των Ηνωμένων Εθνών (UN Agenda 2030). Στην καρδιά της ατζέντας 2030, βρίσκονται οι 17 Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (Sustainable Development

Εισιτήριο μίας διαδρομής: Υλοποίηση του Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας για μετάβαση σε μία ανταγωνιστική και πράσινη οικονομία.

Goals - SDGs) οι οποίοι μπορεί να ακούγονται απλοί και αυτονόητοι, ωστόσο, απέχουμε ακόμα πολύ από την υλοποίησή τους: Όχι φτώχεια, όχι πείνα, υγεία και ευ ζην, ποιοτική εκπαίδευση, ισότητα των φύλων, πρόσβαση όλων σε καθαρό νερό, φθηνή και καθαρή ενέργεια, αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη, βιομηχανία, ανισότητα - υποδομές, μείωση ανισοτήτων, βιώσιμες πόλεις και κοινότητες, βιώσιμη καταναλωση και παραγωγή, κλιματική δράση, προστασία υποθαλάσσιας ζωής, προστασία της ζωής στη θηρά, ειρήνη-δικαιοσύνη-ισχυροί θεσμοί, συνεταιρισμοί για επίτευξη των στόχων.

Η ΕΕ λοιπόν, έχει εντάξει στις πολιτικές και τις προτεραιότητές της την υλοποίηση των πιο πάνω στόχων και προς αυτήν την κατεύθυνση το δικό τους ρόλο έχουν να διαδραματίσουν οι χώρες-μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (European Parliament), άλλοι ευρωπαϊκοί θεσμοί, διεθνείς οργανισμοί αλλά και οι

ίδιοι οι πολίτες της. Σ' αυτά τα πλαίσια, οι στόχοι SDGs επιπλέον και περιλαμβάνονται στις έξι προτεραιότητες της ΕΕ για την περίοδο 2019-2024:

Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία (European Green Deal) η οποία στόχο έχει η Ευρώπη να καταστεί η πρώτη κλιματικά ουδέτερη και ενεργειακά αυτόνομη ήπειρος

Η Ευρώπη να είναι έτοιμη για την ψηφιακή εποχή με ενίσχυση των ανθρώπων της με νέες γενιές τεχνολογίες

Η οικονομία να λειτουργεί προς όφελος του συνόλου των πολιτών μέσω της δημιουργίας ελκυστικού επενδυτικού περιβάλλοντος και ανάπτυξης η οποία να οδηγεί στη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, ειδικά για νέους και Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις.

Ισχυρότερη φωνή για την Ευρώπη στο διεθνές στερέωμα.

Πρώτη στην ευρωπαϊκού τρόπου ζωής μέσω προστασίας των κανόνων δικαίου, της δικαιοσύνης και των βασικών αξιών της ΕΕ.

Όλη στην ευρωπαϊκή Δημοκρατία δίδοντας στους πολίτες της ΕΕ πιο δυνατή φωνή και προστατεύοντας την από εξωτερικές παρεμβάσεις.

Έχοντας όλα αυτά υπόψη, λοιπόν, είναι ξεκάθαρο πως η Ευρώπη επιδιώκει μία πιο ισχυρή θέση στο σύγχρονο κόσμο δεικνώντας τον δρόμο εξόδου από την κρίση και κτιζοντας ένα πιο πράσινο, πιο ψηφιακό και πιο ανθεκτικό μέλλον. Ο ρόλος των κρατών-μελών στο όλο εγχεί-

ρημα κρίνεται ως ιδιαίτερα σημαντικό. Όπως ενδεικτικά ανέφερε η πρόεδρος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ούρσουλα φοντερ Λάιεν, εγκρίνοντας το κυπριακό Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (Recovery and Resilience Plan), «είναι σημαντικό η δική σας επιτυχία, να είναι και δική μας, μία ευρωπαϊκή επιτυχία». Όπως και των άλλων χωρών, το κυπριακό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας δίδει ιδιαίτερη έμφαση στην πράσινη και ψηφιακή οικονομία καθώς και στην ενίσχυση της ανθεκτικότητας και της μακροχρόνιας ανάπτυξης, στη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και στη δημιουργία συνθηκών κοινωνικής συνοχής. Με δεδομένο ότι το Εθνικό Σχέδιο εγκρίθηκε με κάθε επισιμότητα, αυτό που απομένει πλέον είναι η υλοποίησή του μέχρι το 2026. Το πιο δύσκολο μέρος δηλαδή, γιατί πραγματικά αποτελεί πολιτική πρόκληση η υλοποίησή του.

Τυχόν μη ορθή υλοποίηση του Σχεδίου δεν θέτει απλώς σε κίνδυνο την ταχεία ανάκαμψη της οικονομίας από την κρίση που προκάλεσε ο κορωνοϊός, αλλά ολόκληρο το μέλλον της κυπριακής οικονομίας καθώς το τρένο της βιώσιμης ανάπτυξης έχει ξεκινήσει και όσες χώρες δεν ανέβουν σ' αυτό, κινδυνεύουν με αποκλεισμό από τις μεγάλες διεθνείς εξελίξεις.

*Δικηγόρος, Μέλος Institute for Sustainability Leadership, University of Cambridge

Συνδυασμό τηλεργασίας και γραφείου προτιμά το 67% των εργαζομένων στην Ελλάδα

Απρόθυμο να επιστρέψει στο γραφείο, τουλάχιστον με τον τρόπο που το έκανε πριν από την εκδήλωση της πανδημίας του κορωνοϊού, εμφανίζεται το 67% των εργαζομένων, σύμφωνα με μελέτη της International Workplace Group.

Με δεδομένο ότι οι εμβολιασμοί προχωρούν και σχεδόν το σύνολο των επιχειρήσεων έχει ανεβάσει «ρολά», η IWG πραγματοποίησε έρευνα στην Ελλάδα, στην προσπάθειά της να διερευνήσει πώς θα είναι το εργασιακό τοπίο από το φθινόπωρο και μετά.

Τα ερωτήματα που τέθηκαν αφορούσαν το μέλλον του καθεστώτος της τηλεργασίας, τα πλάνα των μικρών και μεγάλων επιχειρήσεων, και το πώς αισθάνονται οι εργαζόμενοι σε μια πιθανή πλήρη επάνοδο στο γραφείο το φθινόπωρο.

Η μελέτη διενεργήθηκε σε εργαζόμενους σε εταιρείες-μέλη της IWG, όπου το 72% εργάζεται σε επιχειρήσεις που απασχολούν περισσότερους από 50 εργαζόμενους. Και σύμφωνα με τα αποτελέσματα, το 67% δείχνει απρόθυμο να επιστρέψει στο γραφείο, με το μεγαλύτερο ποσοστό των συμμετεχόντων στην έρευνα να προτιμά ένα υβριδικό μοντέλο εργασίας, όπου οι εργαζόμενοι θα έχουν τη δυνατότητα να εργάζονται εξ αποστάσεως δύο με τρεις ημέρες την εβδομάδα.

Αυτό που φαίνεται να λείπει από τους περισσότερους εργαζόμενους λόγω της εργασίας από το σπίτι (74%) είναι η αλληλεπίδραση με τους συναδέλφους, με το 33% να αντιμετωπίζει καθυστερήσεις στη διεξαγωγή των καθημερινών υποχρεώσεων λόγω της απόστασης.

Όσο για την επάνοδο στους χώ-

ρους εργασίας με φυσική παρουσία κατά το β' εξάμηνο του έτους, τα αποτελέσματα της μελέτης της IWG δείχνουν ότι σε μεγάλο βαθμό οι επιχειρήσεις –των οποίων το προσωπικό θα μπορεί να εργαστεί από το σπίτι– θα διατηρήσουν περίπου το 20%-50% υπό καθεστώς τηλεργασίας.

Είναι χαρακτηριστικό ότι ενώ παλαιότερα το αντικείμενο και οι απολαβές ιεραρχούνταν ως κριτήρια επιλογής μιας εργασίας, πλέον φαί-

Αυτό που λείπει από τους περισσότερους λόγω της εργασίας από το σπίτι είναι η αλληλεπίδραση με τους συναδέλφους.

νεται πως η εγγύτητα του τόπου εργασίας από την κατοικία κερδίζει έδαφος και αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες (49%) επιλογής, με αποτέλεσμα η εργασία εξ αποστάσεως να αγγίζει το 50% στις προτιμήσεις των ερωτηθέντων.

Όπως μάλιστα αναφέρει ο CEO της IWG Χ. Μισαπλίδης, οι ευέλικτοι χώροι εργασίας μοιάζουν να αποτελούν μια ελκυστική επιλογή, με το 52% των συμμετεχόντων στην έρευνα να προτιμά την εργασία σε ευέλικτους χώρους αρχικά εξαιτίας της εγγύτητάς τους από την κατοικία αλλά και γιατί καλύπτεται η ανάγκη τους για αλληλεπίδραση με τους συναδέλφους.

ΡΟΥΛΑ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Ξεκινούν τα πρώτα 12 έργα του Ταμείου Ανάκαμψης

Την επόμενη εβδομάδα αναμένεται να κυρωθούν στη Βουλή οι συμβάσεις συνολικού προϋπολογισμού 1,42 δισ. ευρώ

Εγκρίθηκαν και ξεκινούν τα 12 πρώτα έργα του σχεδίου «Ελλάδα 2.0», συνολικού προϋπολογισμού 1,42 δισ. ευρώ, οι συμβάσεις των οποίων αναμένεται να υπογραφούν τις επόμενες μέρες. Ο αναπληρωτής υπουργός Οικονομικών, Θόδωρος Σκυλακάκης, έδωσε το πράσινο φως κατόπιν σχετικής εισήγησης της ειδικής υπηρεσίας συντονισμού του Ταμείου. Όπως ανέφερε, την επόμενη εβδομάδα αναμένεται οι συμβάσεις να κυρωθούν από τη Βουλή, ενώ μέχρι το τέλος του μήνα θα έχει κατατεθεί το συνολικό σχέδιο «Ελλάδα 2.0» στη Βουλή.

Αμέσως μετά θα γίνει και η σχετική εκταμίευση της προκαταβολής από το Ταμείο Ανάκαμψης ύψους 4 δισ. ευρώ. Τα 12 έργα που ξεκινούν αφορούν υποδομές εκσυγχρονισμού του Δημοσίου και ψηφιοποίηση αρχείων, ενίσχυση συστημάτων για την ψηφιακή εξυπηρέτηση των πολιτών, βελτίωση του επενδυτικού περιβάλλοντος μέσω του χωροταξικού σχεδιασμού, πρόγραμμα ψηφιακή μέρμνα, το βόρειο τμήμα του αυτοκινητόδρομου Ε65 και την αποκατάσταση και ανάδειξη των μνημείων της Ακρόπολης.

Ειδικότερα, στον εκσυγχρονισμό των υποδομών του δημόσιου τομέα θα συμβάλουν τα εξής έργα: **1.** Βελτίωση του εξοπλισμού της ΑΑΔΕ με σκοπό την παροχή αναβαθμισμένων υπηρεσιών προς τους φορολογουμένους. Προϋπολογισμός 12,2 εκατ. ευρώ. **2.** Μεταρρύθμιση δημοσιονομικού συστήματος στην κεντρική διοίκηση και τη λοιπή γενική κυβέρνηση Gov-ERP. Το έργο αφορά την αναμόρφωση του συστήματος χρηματοοικονομικής και δημοσιονομικής διαχείρισης του Δημοσίου, με στόχο την αύξηση της αποτε-

λεσματικότητάς του. Πρόκειται για την προετοιμασία, υποστήριξη και ανάπτυξη ενός πληροφοριακού συστήματος επιχειρησιακού σχεδιασμού (Enterprise Resource Planning, ERP) για τη γενική κυβέρνηση και την κρατική διοίκηση. Προϋπολογισμός 36,1 εκατ. ευρώ. Φορέας υλοποίησης: Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε.

3. Επέκταση και υποστήριξη του εθνικού δικτύου τηλεπικοινωνιών - Σύζευξης II, το οποίο είναι το δίκτυο τηλεπικοινωνιακών και τηλεματικών υπηρεσιών των φορέων του δημόσιου τομέα με παρουσία σε 4.500 σημεία σε όλη τη χώρα. Προϋπολογισμός 32,1 εκατ. ευρώ. Φορέας υλοποίησης: Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε.

4. Δικτυακή αναβάθμιση με οπτικές ίνες για το δίκτυο GRNET και τα συνδεδεμένα δίκτυα, δηλαδή το σύνολο των ακαδημαϊκών και ερευνητικών φορέων της χώρας, το πανελλήνιο σχολικό δίκτυο, έναν σημαντικό αριθμό δημόσιων νοσοκομείων και άλλων φορέων έρευνας και εκπαίδευσης. Προϋπολογισμός 30,5 εκατ. ευρώ. Φορέας υλοποίησης: Εθνικό Δίκτυο Υποδομών, Τεχνολογίας και Έρευνας. Στη βελτίωση των υπηρεσιών του κράτους προς τους πολίτες και τις επιχειρήσεις προβλέπεται να συμβάλουν τα εξής έργα:

5. Ενιαία ψηφιακή υποδομή για την εξυπηρέτηση πολιτών και επιχειρήσεων για τη δημιουργία των τεχνολογικών και πληροφοριακών μηχανισμών που θα επιτρέψουν την επέκταση της ψηφιακής εξυπηρέτησης και συναλλαγών μεταξύ Δημοσίου, επιχειρήσεων και πολιτών. Προϋπολογισμός 69,4 εκατ. ευρώ. Φορέας υλοποίησης: Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε.

Δρομολογείται η ψηφιοποίηση του αρχείου υποθηκοφυλακείων. Το έργο αφορά την ψηφιοποίηση των αρχείων του συστήματος μεταγραφών και υποθηκών από όλα τα 390 υποθηκοφυλακεία της χώρας (ο όγκος εκτιμάται ότι ξεπερνά τα 600 εκατ. σελίδες) και την ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος, μέσω του οποίου τα αρχεία θα είναι προσβάσιμα σε όλους τους ενδιαφερομένους.

Τα περισσότερα έργα αφορούν υποδομές για τον εκσυγχρονισμό του Δημοσίου.

6. Υπηρεσίες Διαδικτύου για την επίτευξη της διαλειτουργικότητας μεταξύ των πληροφοριακών συστημάτων της δημόσιας διοίκησης, που αφορά την παροχή ενός πακέτου υπηρεσιών G2G Web services, ώστε να διευκολύνεται η συναλλαγή μεταξύ φορέων του κράτους G2G, μεταξύ κράτους-πολιτών G2C αλλά και κράτους-επιχειρήσεων (G2B), αυξάνοντας τελικά τις υπηρεσίες που θα παρέχονται από την πλατφόρμα gov.gr. Προϋπολογισμός 27,9 εκατ. ευρώ.

Φορέας υλοποίησης: Κοινωνία της Πληροφορίας Α.Ε.

7. Αναβάθμιση της παροχής ανοιχτών δεδομένων, της πλατφόρμας data.gov.gr και παροχή σχετικών υπηρεσιών σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. Το έργο αφορά την επέκταση της παροχής ανοιχτών δεδομένων προς τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, την ακαδημαϊκή και ερευνητική κοινότητα με στόχο τη διαφάνεια, την ανοιχτή διακυβέρνηση, την έρευνα και την επιχειρηματική αξιοποίηση. Προϋπολογισμός 5,5 εκατ. ευρώ. Φορέας υλοποίησης: Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης.

Επιπλέον εγκρίθηκαν προς χρηματοδότηση τα έργα:

8. Κατασκευή του τμήματος Τρίκαλα - Εγνατία του αυτοκινητοδρόμου Κεντρικής Ελλάδας (Ε65). Πρόκει-

ται για το βόρειο τμήμα του Ε65 μήκους 70,5 χλμ., που ολοκληρώνει τον αυτοκινητόδρομο ώστε να αναβαθμιστεί η σύνδεση της Δυτικής Μακεδονίας και της Ηπείρου με την Κεντρική Ελλάδα, αλλά και το εξωτερικό μέσω της Εγνατίας Οδού. Αποτελεί ίσως την πιο ουσιαστική δράση για τη στήριξη της Δυτικής Μακεδονίας στην κρίσιμη περίοδο της απολιγνιτοποίησης. Προϋπολογισμός 480 εκατ. ευρώ. Φορέας υλοποίησης: υπουργείο Υποδομών.

9. Ψηφιοποίηση αρχείου υποθηκοφυλακείων για το Εθνικό Κτηματολόγιο, που αφορά την ψηφιοποίηση των αρχείων του συστήματος μεταγραφών και υποθηκών από όλα τα 390 υποθηκοφυλακεία της χώρας (ο όγκος εκτιμάται ότι ξεπερνά τα 600 εκατ. σελίδες) και την

ανάπτυξη πληροφοριακού συστήματος μέσω του οποίου τα αρχεία θα είναι προσβάσιμα σε όλους τους ενδιαφερομένους και σε άλλα συναφή πληροφοριακά συστήματα. Προϋπολογισμός 242,4 εκατ. ευρώ.

10. Τοπικά πολεοδομικά σχέδια και ειδικά πολεοδομικά σχέδια, που αποσαφηνίζουν και κατοχυρώνουν θεσμικά το πολεοδομικό πλαίσιο (χρήσεις γης, όροι δόμησης κ.λπ.) στο οποίο βασίζεται η χωροθέτηση πάσης φύσεως έργων και επενδύσεων - δημόσιων και ιδιωτικών. Προϋπολογισμός 345,2 εκατ. ευρώ. Φορέας υλοποίησης: Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδας.

11. Αποκατάσταση - συντήρηση - ανάδειξη μνημείων Ακρόπολης Αθηνών, που αφορά εργασίες αναστήλωσης στον Παρθενώνα και τα τείχη, συντήρηση μνημείων, διαμόρφωση της δυτικής πρόσβασης, φωτογραμμετρικές, 3D αποτυπώσεις κ.ά. Το έργο καθιστά δυνατή τη διαρκή συντήρηση και ανάδειξη του μνημείου, που αποτελεί ορόσημο για τη χώρα και την παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά και αξιοθέατο υψηλού συμβολισμού με καταλυτικό ρόλο στην προσέλκυση τουρισμού στην Αθήνα. Προϋπολογισμός 10 εκατ. ευρώ. Φορέας υλοποίησης: υπουργείο Πολιτισμού.

12. Τέλος, προς ένταξη στο Ταμείο Ανάκαμψης προχωράει το πρόγραμμα ψηφιακή μέρμνα, το οποίο ήδη τρέχει και παρέχει -με εισοδηματικά και κοινωνικά κριτήρια- επιταγή (voucher) αξίας 200 ευρώ για μαθητές, σπουδαστές και φοιτητές, για την αγορά τεχνολογικού εξοπλισμού (tablet, laptop, desktop), στηρίζοντας έμπρακτα 325.000 οικογένειες με 560.000 παιδιά και νέους ηλικίας από 4 έως 24 ετών. Προϋπολογισμός 129,2 εκατ. ευρώ.

ΟΙΝΟΧΟΟΣ

το
ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ
της
ΑΙΣΙΟΔΟΕΙΑΣ

ΜΕ 250 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

ΓΙΑ ΚΡΑΣΙΑ,
ΑΠΟΣΤΑΓΜΑΤΑ
ΚΑΙ ΜΠΙΡΕΣ

ΚΥΡΙΑΚΗ
25/7

ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Τα μέτρα της Ε.Ε. για την πράσινη μετάβαση

Ο Φρανς Τίμερμανς, κατά την παρουσίαση του «Fit for 55» για μείωση των εκπομπών άνθρακα, εξήρε την προσπάθεια της Ελλάδας

Συνέντευξη στον
ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟ

Εύσημα στην Ελλάδα για την πράσινη ενεργειακή της στροφή αποδίδει ο Φρανς Τίμερμανς. Σε συνέντευξη που παραχώρησε σε μικρό αριθμό ευρωπαϊκών εφημερίδων, μεταξύ των οποίων και η «Κ», ενόψει της παρουσίασης του πακέτου «Fit for 55» για τη μείωση των εκπομπών άνθρακα έως το 2030, ο εκτελεστικός αντιπρόεδρος της Κομισιόν αρμόδιος για την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία αναφέρει: «Η Ελλάδα κινείται ταχύτατα προς τη μεταλινιτική εποχή. Αποτελεί παράδειγμα προς μίμηση για άλλες χώρες σχετικά με το τι μπορεί να επιτευχθεί στο μέτωπο αυτό αν υπάρχει η αναγκαία πολιτική βούληση».

Ο Τίμερμανς διαφοροποιεί μάλιστα την περίπτωση της χώρας μας από αυτές άλλων χωρών με εγχώρια παραγωγή και εξάρτηση από τον άνθρακα, όπως η Ρουμανία, η Βουλγαρία, η Πολωνία κ.ά. «Η Ελλάδα έχει κινηθεί γρήγορα για να αναπτύξει τις υποδομές παραγωγής πλιακής και αιολικής ενέργειας. Στις άλλες αυτές χώρες το φυσικό αέριο είναι απολύτως αναγκαίο ως μεταβατικό καύσιμο – με τρόπο που δεν ισχύει για την Ελλάδα, που είχε ήδη κάνει κάποια βήματα στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και όπου οι φυσικές συνθήκες ευνοούν την ανάπτυξη τους».

Η παρουσίαση του «Fit for 55» –του πακέτου 12 νομοθετικών προτάσεων της Κομισιόν για την επίτευξη του νομικά δεσμευτικού στόχου της μείωσης των εκπομπών του άνθρακα κατά 55% το 2030 σε σύγκριση με το 1990– αποτελεί το έναυσμα για μία σκληρή, μακροχρόνια και σύνθετη διαπραγμάτευση προκειμένου να καθοριστεί η συνεισφορά κάθε κράτους-μέλους και κάθε τομέα της ευρωπαϊκής οικονομίας στην απόκριση ανηφόρα προς την κλιματική ουδετερότητα.

«Η αντιμετώπιση των κλιματικών κρίσις πρέπει να γίνει με δίκαιο τρόπο, αλλιώς θα αποτύχει», σημειώνει ο Τίμερμανς. «Θα απορρίψουν τα κράτη-μέλη και το Κοινοβούλιο». Η «ολιστι-

«Η αντιμετώπιση της κλιματικής κρίσις πρέπει να γίνει με δίκαιο τρόπο, αλλιώς θα αποτύχει».

«Κάθε βιομηχανική επανάσταση απαιτεί προσαρμογές και δημιουργεί τριβές μεταξύ του νέου και του παλαιού καθεστώτος».

κή προσέγγιση» της Κομισιόν, ισχυρίζεται, οδηγεί σε μία δίκαιη κατανομή του κόστους και των ευκαιριών που συνεπάγεται η πράσινη μετάβαση. «Έχουμε επίσης διορθωτικούς μηχανισμούς ενσωματωμένους, ώστε αν π.χ. η εφαρμογή της νομοθεσίας αύξανε την ενεργειακή φτώχεια, θα υπήρχαν τα εργαλεία για να αποτραπεί αυτό». Για παράδειγμα, το πακέτο «Fit for 55» περιλαμβάνει επέκταση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών (ETS) στις οδικές μεταφορές – όπου «οι εκπομπές συνεχίζουν να αυξάνονται αντί να μειώνονται», όπως αναφέρει ο Τίμερμανς– και για την εξοικονόμηση ενέργειας που καταναλώνουν τα κτίρια. «Μέρος των εσόδων από τα συστήματα αυτά προτείνουμε να επενδύεται σε ένα κοινωνικό ταμείο για το κλίμα που θα δίνει τη δυνατότητα στα κράτη-μέλη να αποκαθιστούν αδικίες που τυχόν θα προκύψουν», εξηγεί.

«Όλοι μας θα πρέπει σε κάποιο βαθμό να κάνουμε προσαρμογές στη ζωή μας για να αντιμετωπίσουμε την κλιματική κρίση. Η συντριπτική πλειονότητα των Ευρωπαίων το κατανοεί αυτό», προσθέτει.

Ανατροπές και ευκαιρίες

Το «Fit for 55», με άλλα λόγια, σηματοδοτεί την επέκταση της κλιματικής πολιτικής στην καθημερινότητα των Ευρωπαίων. Ο εκτελεστικός αντιπρόεδρος της Επιτροπής ερωτάται για τις παράπλευρες

ΕΡΩΤΗΜΑΤΗ ΕΛΕΟ

Μία ακόμη καινοτομία του Fit for 55 με ειδικό ελληνικό ενδιαφέρον αφορά την επέκταση της εφαρμογής του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών στη ναυτιλία. «Πιστεύουμε ότι μπορούμε να εφαρμόσουμε τα μέτρα χωρίς να υπονομευθούν οι ίδιοι όροι ανταγωνισμού, καθώς θα εφαρμόζεται –στο 50%– και στις εκπομπές από ταξίδια που ξεκινούν ή ολοκληρώνονται σε λιμάνια εκτός Ε.Ε.», εξηγεί ο Φρανς Τίμερμανς.

απώλειες της μετάβασης στη νέα εποχή στις οδικές μεταφορές. Πόσο θα αυξηθεί το κόστος αγοράς και οδήγησης ενός οχήματος με τα νέα στάνταρ (μείωση ρύπων κατά 55% έως το 2030, μηδενικοί ρύποι έως το 2035); Πόσες επιχειρήσεις στον τομέα των ανταλλακτικών για συμβατικά αυτοκίνητα θα χρεοκοπήσουν; Πόσες θέσεις εργασίας θα χαθούν;

Ο Τίμερμανς παρουσιάζει την αισιόδοξη εκδοχή, χωρίς να αρνείται ότι θα υπάρξει ουσιαστικό κόστος. Η μετάβαση στην ηλεκτροκίνηση προχωράει «ταχύτερα από ό,τι είχε κανείς προβλέψει», λέει. Ήδη είναι φθηνότερο, σημειώνει, να οδηγή κανείς ηλεκτρικό όχημα παρά όχημα εσωτερικής καύσης – και παραπέμπει σε εκτιμήσεις ότι έως το 2027 θα είναι φθηνότερο να αγοράσει κανείς ηλεκτρικό αντί για συμβατικό αυτοκίνητο. «Έχουμε την υποχρέωση να ενι-

σχύσουμε την τάση αυτή, δημιουργώντας τα κατάλληλα κίνητρα και υποδομές», τονίζει ο εκτελεστικός αντιπρόεδρος της Κομισιόν. «Αρα, αν χειριστούμε το θέμα σωστά, η περιβαλλοντικά σωστή επιλογή θα είναι και φθηνότερη για τον καταναλωτή».

Ο κλάδος των ανταλλακτικών, σημειώνει επιπλέον ο Τίμερμανς, «προσαρμόζεται με μεγάλη ταχύτητα στη νέα πραγματικότητα». Παράλληλα, όπως αναφέρει, ακόμα και αν στο προσεχές μέλλον σταματήσουν να παράγονται νέα οχήματα εσωτερικής καύσης στην Ευρώπη, θα συνεχίσουν «για πολύ καιρό» να κυκλοφορούν – και να χρειάζονται ανταλλακτικά. «Κάθε βιομηχανική επανάσταση απαιτεί προσαρμογές και δημιουργεί τριβές μεταξύ του νέου και του παλαιού καθεστώτος», καταλήγει επί του συγκεκριμένου ζητήματος. «Θα χαθούν θέσεις εργασίας – αλ-

λά δυννητικά θα δημιουργηθούν 2 εκατομμύρια νέες θέσεις».

Ο επίμαχος μηχανισμός

Ως μέρος του «Fit for 55», η Κομισιόν παρουσίασε επίσης τον διασυνοριακό μηχανισμό προσαρμογής άνθρακα, μέσω του οποίου θα επιβάλλονται τέλη σε εισαγωγές προϊόντων σε πέντε κλάδους από χώρες με πιο χαλαρή περιβαλλοντική νομοθεσία από την ισχύουσα στην Ε.Ε. Το συγκεκριμένο μέτρο, ήδη πριν παρουσιαστεί, έχει προκαλέσει αντιδράσεις και έχει γεννήσει επιφυλάξεις, ακόμα και από συμμάχους όπως οι Ηνωμένες Πολιτείες, με ορισμένους επικριτές να μιλούν για συγκαλυμμένη πολιτική προστατευτισμού. «Ο διασυνοριακός μηχανισμός προσαρμογής άνθρακα έχει έναν μόνο σκοπό: να αποτρέψει τη διαρροή άνθρακα», τονίζει ο Τίμερμανς. «Είμαι πεπεισμένος ότι μπορούμε να το πετύχουμε αυτό με

έναν τρόπο που να συμμορφώνεται με τους κανόνες του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου. Συνομιλώ για τα ζητήματα αυτά με τους διεθνείς μας εταίρους – ήμουν στη Ν. Κορέα και στη Σιγκαπούρη την περασμένη εβδομάδα, μιλάω στον (ειδικό απεσταλμένο των ΗΠΑ για το Κλίμα) Τζον Κέρι τουλάχιστον μία φορά ανά δεκαπενθήμερο. Μου θέτουν πάρα πολλά ερωτήματα, αλλά κανείς δεν διαφωνεί με την αρχή της αποτροπής της διαρροής άνθρακα. Αν οι εμπορικοί μας εταίροι λάβουν εξίσου σοβαρά μέτρα μείωσης των εκπομπών όσο εμείς, ο μηχανισμός δεν θα έχει λόγο ύπαρξης αναφορικά με τις χώρες αυτές». Ο Τίμερμανς υπογραμμίζει πόσο σημαντικό είναι ότι η νέα αμερικανική κυβέρνηση στηρίζει ενεργά την προσπάθεια για μια φιλόδοξη παγκόσμια συμφωνία για το κλίμα, σε αντίθεση με τη διοίκηση Τραμπ, που «υπονομεύει» αυτήν την προσπάθεια.

Οι βασικοί στόχοι του «Fit for 55»

Το πακέτο «Fit for 55» αγγίζει σχεδόν κάθε πτυχή της οικονομικής ζωής της Ευρώπης. Περιλαμβάνει την επέκταση του συστήματος εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών άνθρακα (ETS) στις οδικές μεταφορές, στα κτίρια και στη ναυτιλία: νέα στάνταρ για τη μείωση εκπομπών των οχημάτων με απώτερο στόχο να πωλούνται το 2035 μόνο οχήματα μηδενικών εκπομπών: τη δημιουργία του μηχανισμού διασυνοριακής προσαρμογής άνθρακα: την αναμόρφωση της οδηγίας για τη φορολόγηση της ενέργειας: τη νέα στρατηγική για την προστασία των δασών: πιο φιλόδοξους στόχους για την ηλεκτροπαραγωγή μέσω ΑΠΕ και άλλα πολλά.

Σχετικά με τη ναυτιλία, ανώτερος κοινοτικός αξιωματούχος σημειώνει ότι «η διεθνής διαδικασία για τη μείωση των εκπομπών μέσω του IMO (του Διεθνούς Οργανισμού Ναυτιλίας) προχωρούσε πολύ αργά», καθιστώντας επιτακτική την ανάληψη δράσης από την Ε.Ε. Έως το 2050, στόχος της Ε.Ε. είναι έως του 80% των ναυτιλιακών καυσίμων να προέρχονται από ανανεώσιμες πηγές ή να παράγουν μειωμένες εκπομπές (σήμερα το 99% είναι ορυκτά καύσιμα).

Σημειώνεται ότι από την έναρξη λειτουργίας του ETS στη βαριά βιομηχανία και την παραγωγή ηλεκτρισμού το 2005, οι εκπομπές από τους κλάδους αυτούς έχουν μειωθεί κατά 43%. Συνολικά, οι εκπομπές άνθρακα των 27 κρατών-μελών μειώθηκαν κατά 24% μεταξύ το 1990-2019. Ωστό-

σο, η ΜΚΟ Carbon Action Tracker εξακολουθεί να θεωρεί τον στόχο του 55% σε σχέση με το 1990 «ανεπαρκή» για την επίτευξη των στόχων της Συμφωνίας του Παρισιού. Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάγκη να διασφαλιστεί η κοινωνική βιωσιμότητα του πακέτου. Σύμφωνα με την πρόταση της Κομι-

Ιδιαίτερη έμφαση δίνεται στην ανάγκη να διασφαλιστεί η κοινωνική βιωσιμότητα του πακέτου.

σιόν, το Κοινωνικό Ταμείο για το Κλίμα, που θα χρηματοδοτηθεί από την επέκταση του ETS στις οδικές μεταφορές και στα κτίρια, θα διαθέσει 72,2 δισ. ευρώ μεταξύ 2025-32 για τη συγκρηματοδότηση (έως 50%) εθνικών προγραμμάτων ενεργειακής αναβάθμισης κτιρίων και προώθησης της χρήσης οχημάτων μηδενικών εκπομπών. Επιπλέον, ο προτεινόμενος νέος κανονισμός για τις υποδομές εναλλακτικών καυσίμων στοχεύει να διασφαλίσει ότι οι οδηγοί ηλεκτρικών οχημάτων θα έχουν σε κάθε κράτος-μέλος πρόσβαση σε επαρκείς υποδομές για τη φόρτιση των αυτοκινήτων τους (στα τέλη του 2020 υπήρχαν μόνο 226.000 τέτοια σημεία στην Ε.Ε., εκ των οποίων το 70% σε μόνο τρεις χώρες). Όπως ανέφερε ένας από τους αξιωματούχους που ενημέρωσε τον Τύπο, ήδη 34-35 εκατομμύρια

Α.Ρ. PHOTO/DAVID ZALBERONSKI

Ο προτεινόμενος νέος κανονισμός για τις υποδομές εναλλακτικών καυσίμων στοχεύει να διασφαλίσει ότι οι οδηγοί ηλεκτρικών οχημάτων θα έχουν σε κάθε κράτος-μέλος πρόσβαση σε επαρκείς υποδομές για τη φόρτιση των αυτοκινήτων τους.

Ευρωπαίοι διαβιούν σε συνθήκες ενεργειακής φτώχειας.

Ο μηχανισμός διασυνοριακής προσαρμογής άνθρακα, σε πρώτη φάση, θα εφαρμοστεί σε τέσσερις τομείς –λιπάσματα, τσιμεντοβιομηχανία, σιδηροοδία/χαλυβουργία, αλουμίνιο– συν την παραγωγή ηλεκτρισμού. Η επιλογή των τομέων έγινε βάσει τριών κριτηρίων: του υψηλού κινδύνου διαρροής άνθρακα, του συνολικού μεγέθους του ανθρακικού αποτυπώματος (καλύπτουν το 45% των εκπομπών που περιλαμβάνονται στο υφιστάμενο ETS) και του πόσο εύκολα μπορεί να υλοποιηθεί στην πράξη ο μηχανισμός. Σε έκθεσή του τον περασμένο Ιανουάριο, ο ΣΕΒ σημείωνε: «Για τη χώρα μας είναι ιδιαίτερα κρίσιμο να σχεδιαστεί και να λειτουργήσει αποτελεσματικά ο μηχανισμός Συνοριακής προσαρμογής άνθρακα,

αφού, λόγω γεωγραφικής θέσης, υπάρχει ιδιαίτερη έκθεση στον κίνδυνο “διαρροής άνθρακα”».

Ο μηχανισμός θα τεθεί σε λειτουργία σε δύο φάσεις. Στην πρώτη (2023-25) η Ε.Ε. θα συγκεντρώσει τα αναγκαία δεδομένα για τις εκπομπές των εταιρειών τρίτων χωρών. Η πιθανή επιβολή τελών σε ρυπογόνους παραγωγούς θα ξεκινήσει το 2026. Όπως εξηγεί έτερος ανώτερος αξιωματούχος της Επιτροπής, «είναι πολύ σημαντικό να γνωρίζουμε το ακριβές ανθρακικό αποτύπωμα των εταιρειών, ώστε ο μηχανισμός να είναι συμβατός με τον ΠΟΕ». Ο ίδιος αξιωματούχος τονίζει ότι ο λόγος θέσπισης του μηχανισμού δεν συνδέεται με τα έσοδα που θα συγκεντρώσει, αλλά με την επίδρασή του στην περιβαλλοντική νομοθεσία των χωρών που εξάγουν προς την Ε.Ε.

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟΣ

Μια ήπειρος ξεκινάει γυμναστική

ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ. Τι στην ευχή είναι το «Fit for 55»; Κάποιο καινούριο γυμναστήριο; Εφαρμογή για μεσοήλικες που αναζητούν συντρόφους; Όχι, είναι η απόπειρα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να μεταμορφώσει την οικονομία μιας ολόκληρης ήπειρου. Το «Fit for 55» θα μπορούσε να μεταφραστεί ως «έτοιμος, γυμνασμένος, κατάλληλος για τα 55». Οπου 55 δεν είναι τα χρόνια αλλά η μείωση των ρύπων κατά 55% το 2030 σε σχέση με τους ρύπους του 1990.

Ας το παραδεχθούμε, πιο εύκολα λέει κανείς «fit for 55» παρά «μείωση των ρύπων κατά 55% το 2030 σε σχέση με τους ρύπους του 1990». Σε πρώτη φάση, ουδείς έξω από τη «φούσκα» των Βρυξελλών θα ξέρει περί τίνος πρόκειται. Αυτό θα δώσει στις Βρυξέλλες το περιθώριο να καταρτίσουν το πρόγραμμα «γυμναστικής» έτσι ώστε να συνοδεύεται από πλάνο επιβράβευσης. Όχι μόνο ιδρώτας, αλλά και ανταμοιβή, όχι μόνο αυξημένη φορολογία άνθρακα αλλά και αντιστάθμιση μέσω του κοινωνικού ταμείου για να μην ανατεθεί η άρση βαρών στους πιο αδύνατους.

Τα σχόλια

«Γελοίο όνομα» απεφάνθη παρ' όλα αυτά ο ανταποκριτής των «Νιου Γιορκ Τάιμς» στις Βρυξέλλες, Στίβεν Ερλάνγκερ. «Ετοιμος για φλερτ στα 30, κάνω κέφι

τα 40, fit for 50», έγραψε ο δημοσιογράφος του γαλλικού πρακτορείου Ντέιβ Κλαρκ.

Μήπως όμως με όρους μάρκετινγκ το τετραπλό F (fit for fifty-five) τελικά καταλήγει να κάνει τη δουλειά του; Εξάλλου η σύνδεση με το fitness έχει και μια άλλη πτυχή. Είναι η επανάσταση στις μετακινήσεις, με την κατάργηση των κινητήρων εσωτερικής καύσης και την επέκταση της χρήσης του ποδηλάτου, συμβατικού και ηλεκτρικού, ως καθαρού μέσου μεταφοράς. Για την επίτευξη των κλιματικών στόχων, τα αυτοκίνητα στους δρόμους πρέπει να είναι όχι μόνο καθαρότερα αλλά και λιγότερα. Όπως φαίνεται από τις ανακοινώσεις τους, οι περισσότερες αυτοκινητοβιομηχανίες δεν θεωρούν την προοπτική αυτή καθόλου διασκεδαστική.

«Πρακτικά, η ευρωπαϊκή αυτοκινητοβιομηχανία υποχρεώνεται να κατασκευάσει μόνο ηλεκτρικά αυτοκίνητα», σημειώνει η γερμανική κλαδική ένωση VDA, αναφέροντας τις αρνητικές συνέπειες που θα έχει αυτό για ολόκληρη την αλυσίδα παραγωγής κινητήρων εσωτερικής καύσης. Το fitness θα συνοδευτεί με οικονομική αναδιάρθρωση. Και σε αυτή την περίπτωση, η σωματική άσκηση δεν είναι αυτοσκοπός, αλλά μέσο για την επίτευξη της υγείας, εν προκειμένω της υγείας ενός βαριά άρρωστου πλανήτη.

POLITICO

Ανω των 800 δισ. δολ. οι εισροές κεφαλαίων στις κινεζικές αγορές

Αυξήθηκαν κατά 40% σε σύγκριση με την περασμένη χρονιά

Σε περισσότερα από 800 δισ. δολάρια, για την ακρίβεια 806 δισ. δολάρια, ανήλθε φέτος η συνολική έκθεση των διεθνών επενδυτών σε κινεζικούς τίτλους που προσελκύουν το ενδιαφέρον τους περισσότερο από ποτέ, παρά τις εντάσεις ανάμεσα στο Πεκίνο και στην Ουάσινγκτον. Όπως επισημαίνει σχετικό ρεπορτάζ των Financial Times που βασίστηκε σε στοιχεία του Bloomberg, το ποσό των 800 δισ. δολαρίων αντιπροσωπεύει αύξηση 40% σε σύγκριση με τα αντίστοιχα επίπεδα του περασμένου έτους των 570 δισ. δολαρίων. Τους τελευταίους 12 μήνες οι ξένοι επενδυτές αγόρασαν μεταξύ άλλων κινεζικές μετοχές συνολικής αξίας 35,3 δισ. δολαρίων μέσα από πλατφόρμες που συνδέουν την αγορά του Χονγκ Κονγκ με τα χρηματιστήρια της Σαγκάης και της Σεντζέν. Πρόκειται και πάλι για αύξηση 49% σε σύγκριση με το περασμένο έτος. Σύμφωνα άλλωστε με στοιχεία της Credit Agricole, οι τοποθετήσεις ξένων επενδυτών σε ομόλογα του κινεζικού δημοσίου υπερέβησαν τα 75 δισ. δολάρια, καταγράφοντας αύξηση 50% σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους. Όπως υπογραμμίζει σχετικό ρεπορτάζ του Bloomberg, μεγάλες διεθνείς επενδυτικές επιμένουν να τοποθετούνται στο χρέος του κινεζικού δημοσίου ακόμη και μετά τη χαλάρωση που αποφάσισε το Πεκίνο την περασμένη εβδομάδα, μειώνοντας το ύψος

των αποθεματικών που οφείλουν να διατηρούν οι τράπεζες. Ηχηρά ονόματα όπως οι JP Morgan Asset Management, Fidelity International και Pictet Asset Management εκτιμούν πως οι αποδόσεις των δεκαετών ομολόγων της Κίνας δεν θα υποχωρήσουν κάτω από το 2,9%-3% και θεωρούν ότι τα κινεζικά ομόλογα παραμένουν ελκυστικά. Πιο αισιόδοξη, πάντως, η UBS Asset Management εκτιμά πως οι αποδόσεις των δεκαετών ομολόγων της Κίνας, που υποχώρησαν σε χαμηλό

Τους τελευταίους 12 μήνες οι ξένοι επενδυτές αγόρασαν, μεταξύ άλλων, κινεζικές μετοχές αξίας 35,3 δισ. δολαρίων.

12 μηνών μετά τη χαλάρωση της περασμένης εβδομάδας, ενδέχεται να υποχωρήσουν ακόμα και κατά 100 μονάδες βάσης σε ιστορικό χαμηλό αν η Λαϊκή Τράπεζα της Κίνας αποφασίσει να μειώσει τα επιτόκια εντός του έτους.

Το αχαλινώτο ενδιαφέρον των ξένων επενδυτών για τους κινεζικούς τίτλους οφείλεται κατά κύριο λόγο στη ραγδαία ανάκαμψη που σημείωσε η κινεζική οικονομία βγαίνοντας από την οικονομική κρίση της πανδημίας πρώτη

ανάμεσα στις μεγάλες οικονομίες. Τελευταία επικρατεί, ωστόσο, ανησυχία μεταξύ επενδυτών καθώς όλα δείχνουν πως η κινεζική οικονομία επιβραδύνεται. Μιλώντας πάντως στους FT, ο Αντι Μέιναρντ, στέλεχος της επενδυτικής τράπεζας China Renaissance, τόνισε πως «παρά τα όσα ακούγονται για γεωπολιτικές εντάσεις, από την οπτική ενός διαχειριστή περιουσιακών στοιχείων, δεν είναι δυνατόν να μην ενδιαφέρει η αγορά της Κίνας». Οι εισροές έχουν ωφελήσει σε μεγάλο βαθμό και τα χρηματιστήρια της κινεζικής ενδοχώρας, καθώς παρατηρείται τάση των επενδυτών να απομακρύνονται από τις μετοχές των υπερτιμημένων εταιρειών υψηλής τεχνολογίας. Όπως τονίζει ο Τόμας Γκάτλεϊ, αναλυτής της Gavekal Dragonomics, «δεδομένου ότι οι εταιρείες τεχνολογίας δεν είναι πλέον οι ευνοούμενες, οι επενδυτές ενδιαφέρονται για άλλους τομείς, οι περισσότεροι από τους οποίους βρίσκονται στην ενδοχώρα». Οι εισροές κεφαλαίων στις κινεζικές αγορές αυξάνονται εδώ και αρκετά χρόνια εν μέρει και επειδή εντάχθηκαν στους διεθνείς δείκτες πολλοί τίτλοι που έχουν εκδοθεί στο νόμισμα της Κίνας. Τον Μάρτιο η εταιρεία FTSE Russell, που βρίσκεται πίσω από μεγάλους χρηματιστηριακούς δείκτες, ανακοίνωσε ότι σχεδιάζει να συμπεριλάβει το δημόσιο χρέος της Κίνας στον παγκόσμιο δείκτη ομολόγων. Σύμφωνα με τις

Το μεγάλο ενδιαφέρον των ξένων επενδυτών για τους κινεζικούς τίτλους οφείλεται κατά κύριο λόγο στη ραγδαία ανάκαμψη που σημείωσε η κινεζική οικονομία, βγαίνοντας από την οικονομική κρίση της πανδημίας πρώτη ανάμεσα στις μεγάλες οικονομίες.

εκτιμήσεις της επενδυτικής Nomura, στην περίπτωση αυτή θα διοχετευθούν στην Κίνα πάνω από 130 δισ. δολάρια επενδυτικών κεφαλαίων. Βάσει στοιχείων της Credit Agricole και σχετικού προγράμματος της αγοράς ομολόγων του Χονγκ Κονγκ, η βρετανική εφημερίδα υπολογίζει πως οι εισροές ξένων κεφαλαίων σε κινεζικά ομόλογα ανήλθαν συνολικά σε 578 δισ. δολάρια φέτος.

Όπως τονίζει η βρετανική εφημερίδα, η εκτίναξη των εισροών ξένων κεφαλαίων σε κινεζικούς τίτλους συμπίπτει με την εκστρατεία του Πεκίνου κατά των κινεζικών τεχνολογικών κολοσσών αλλά και κατά κινεζικών επιχειρήσεων που ενε-

γράφησαν στα αμερικανικά χρηματιστήρια. Πιο πρόσφατη όλων ήταν η περίπτωση της Didi, κινεζικής αντίστοιχης της Uber, που βρέθηκε στο στόχαστρο των κινεζικών αρχών λίγες μόλις ημέρες πριν από τη δημόσια εγγραφή της στο χρηματιστήριο της Νέας Υόρκης με χρηματιστηριακή αξία ύψους 4,4 δισ. δολαρίων.

WE BREED CHAMPIONS

8 πρωταθλήματα στο field club

ΧΡΗΣΤΟΣ ΑΒΡΑΑΜ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΗΣ
ΑΠΛΟΥ ΑΝΔΡΩΝ

ΝΙΚΟΛΑΣ ΛΟΥΤΙΔΗΣ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΗΣ ΑΠΛΟΥ
ΚΑΙ ΔΙΠΛΟΥ (12)

ΑΧΙΛΛΕΑΣ ΜΑΚΡΗΣ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΗΣ ΑΠΛΟΥ
ΚΑΙ ΔΙΠΛΟΥ (14)

ΘΕΑ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΡΙΑ
ΑΠΛΟΥ (12)

ΑΘΗΝΑ ΚΩΜΟΔΡΟΜΟΥ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΡΙΑ
ΔΙΠΛΟΥ (18)

ΙΩΑΝΝΗΣ ΨΥΝΤΡΙΔΗΣ
ΠΡΩΤΑΘΛΗΤΗΣ
ΔΙΠΛΟΥ (12)

ΟΙ ΕΓΓΡΑΦΕΣ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΣΕΖΟΝ ΑΡΧΙΣΑΝ

ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ ΘΕΣΕΩΝ

(ΤΩΡΑ ΚΑΙ ΣΤΟ MELKONIAN EDUCATIONAL INSTITUTE)

Για περισσότερες πληροφορίες:
E-mail: info@tennismasteracademy.com.cy
Τηλέφωνο: 22105929 / 99606625

#HellenicBankMASTERS

ΧΟΡΗΓΟΙ:

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΤΕΡΜΑΤΙΣΜΟΣ ΠΑΡΑΛΑΒΗΣ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ

Το Τμήμα Εργασίας του Υπουργείου Εργασίας, Πρόνοιας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανακοινώνει τον τερματισμό παραλαβής αιτήσεων στο πλαίσιο της «2ης Πρόσκλησης του Σχεδίου Παροχής Κινήτρων για Εργοδότηση Ανέργων», και της «2ης Πρόσκλησης του Σχεδίου Παροχής Κινήτρων για την Απασχόληση Νέων Ηλικίας 15 μέχρι 29 ετών που βρίσκονται εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης (Not in Education, Employment, or Training - NEETs)», τη Δευτέρα 19/7/2021 και ώρα 15:00, λόγω εξάντλησης του ποσού του κονδυλίου.

Cyprus Forum: Θέτοντας σε τροχιά ένα νέο βιώσιμο ορίζοντα για την Κύπρο του 2040

Στις 2 Οκτωβρίου το πολυαναμενόμενο φόρουμ – Ξεκίνησαν οι εγγραφές early bird

Για δεύτερη συνεχή χρονιά, το Cyprus Forum έρχεται στις 2 Οκτωβρίου 2021, στο Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας συγκεντρώνοντας πολιτικούς ηγέτες από Κύπρο και εξωτερικό, εξέχουσες προσωπικότητες από τον δημόσιο και ιδιωτικό τομέα, τον χώρο των ΜΜΕ, του επιχειρείν, της ακαδημαϊκής κοινότητας και της κοινωνίας των πολιτών. Σκοπός του Cyprus Forum είναι να καταστεί μοχλός πίεσης και καταλύτης για βελτίωση της ποιότητας του τρόπου λήψης αποφάσεων (policymaking) μέσω του διαλόγου και των θεμάτων που θα αναδειχθούν μέσα από αυτό. Το Cyprus Forum θέλει να βελτιώσει και να προωθήσει βιώσιμες και κοινωνικά υπεύθυνες πολιτικές στην Κύπρο, αλλά και στην ευρύτερη περιοχή της ανατολικής Μεσογείου. Πολίτες ανεξαρτήτως κοινωνικοοικονομικού υπόβαθρου, οργανισμοί και επιχειρήσεις, αξιωματούχοι και πολιτικοί που ευνοούν την προώθηση των μεταρρυθμίσεων στη χώρα μας, είναι ευπρόσδεκτοι να συμμετάσχουν στο συνέδριο. Απαραίτητη η δήλωση συμμετοχής. Σπουδαίοι ομιλητές αναμένεται να πλαισιώσουν της ατζέντα του συνεδρίου. Πληροφορίες σχετικά με τους ομιλητές και το θεματολόγιο του φόρουμ θα ανακοινωθούν πολύ σύντομα. Το Cyprus Forum διοργανώνεται από τον μη κυβερνητικό μη κερδοσκοπικό οργανισμό Oxygono, που έχει σκοπό την βελτίωση της ποιότητας του δημοσίου διαλόγου στην Κύπρο, σε συνεργασία με το Delphi Economic Forum. Προλάβετε την εγγραφή Early Bird σε ειδική τιμή μέχρι τέλος Ιουλίου!

Για περισσότερες πληροφορίες, επικοινωνήστε με το Cyprus Forum:
τηλ.: +357 22 678 670, ηλεκτρονικό ταχυδρομείο: contact@cyprusforum.cy, ιστοσελίδα: <https://www.2021.cyprusforum.cy/>

Συμφωνία για σχέδιο επενδύσεων 3,5 τρισ. δολ. στις υποδομές των ΗΠΑ

Η απόφαση της Γερουσίας αναμένεται αργότερα μέσα στο καλοκαίρι

Οι Δημοκρατικοί στην Επιτροπή Προϋπολογισμού της Γερουσίας κατέληξαν σε συμφωνία για ένα σχέδιο αναβάθμισης των υποδομών της υπερδύναμης, με προϋπολογισμό ύψους 3,5 τρισεκατομμυρίων δολαρίων. Στόχος τους είναι να παραπεμφθεί το θέμα προς συζήτηση και να ληφθεί σχετική απόφαση για τον προϋπολογισμό αργότερα μέσα στο καλοκαίρι. Στην ανακοίνωση αυτή προέβη αργά χθες, Τρίτη, το βράδυ ο Τσακ Σούμερ, επικεφαλής της πλειοψηφίας των Δημοκρατικών στη Γερουσία.

Επείτα από μια συνάντηση κλεισμένων των θυρών, που διήρκεσε περισσότερο από δύο ώρες, με Δημοκρατικούς - μέλη της επιτροπής, αλλά και αξιωματούχους του Λευκού Οίκου, απευθυνόμενος στους δημοσιογράφους ο κ. Σούμερ τόνισε εμφανώς ικανοποιημένος ότι «ήρθαμε σε μία συμφωνία». Δεν παρέλειψε να κάνει δημοσίως τους υπολογισμούς του, καθώς σημείωσε πως «αν προσθέσουμε αυτά τα ποσά στα 600 δισεκατομμύρια του σχεδίου στο οποίο έχουν καταλήξει τα δύο κόμματα του Κογκρέσου, τότε το άθροισμα ανέρχεται σε 4,1 τρισεκατομμύρια». Προσέθεσε, δε, πως «αυτό σημαίνει ότι βρίσκόμαστε πολύ κοντά σε αυτό που ζήτησε ο πρόεδρος Τζο Μπάιντεν».

Ο κ. Σούμερ δεν παρέλειψε, πάντως, να υπενθυμίσει ότι η συμφωνία των 3,5 τρισ. δολαρίων θα πρέπει να εγκριθεί από την κοινοβουλευτική ομάδα των 50 Δημοκρατικών γερουσιαστών, ενώ περιλαμβάνει και μία σημαντική επέκταση του προγράμματος πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας Medicare για τους ηλικιωμένους. Πρόκειται για την επέκταση που προωθεί ο Μπέρνι Σάντερς, πρόεδρος της Επιτροπής Προϋπολογισμού και γνωστός ως μέλος της αριστερής πτέρυγας των Δημοκρατικών. Στην επέκταση του Medicare περιλαμβάνονται καλύψεις για την υγεία των δοντιών, της ακοής και της όρασης, ενώ περισσότερες λεπτομέρειες

Ο Τσακ Σούμερ, επικεφαλής της πλειοψηφίας των Δημοκρατικών στη Γερουσία, τόνισε πως «αν προσθέσουμε αυτά τα ποσά στα 600 δισεκατομμύρια του σχεδίου στο οποίο έχουν καταλήξει τα δύο κόμματα του Κογκρέσου, τότε το άθροισμα ανέρχεται σε 4,1 τρισεκατομμύρια».

Περιλαμβάνει και μια σημαντική επέκταση του προγράμματος πρόσβασης στις υπηρεσίες υγείας Medicare για τους ηλικιωμένους.

αναμένεται να γίνουν άμεσα γνωστές, ενδεχομένως και εντός των επόμενων ωρών.

Νωρίτερα, ο κ. Σούμερ είχε δηλώσει ότι παραμένει αισιόδοξος «πως μπορούμε να επιτύχουμε μία συμφωνία». Αναφερόταν σε μία σύσκεψη κλεισμένων των θυρών μεταξύ του ίδιου και των Δημοκρατικών που είναι μέλη στην Επιτροπή Προϋπολογισμού της Γερουσίας και υπογράμμισε ότι οι Δημοκρατικοί δεν υποτιμούν τις

δυσκολίες που υπάρχουν για την ψήφιση του νομοθετικού πακέτου αναβάθμισης των υποδομών.

Παράλληλα, κινητικότητα στις επαφές με Δημοκρατικούς γερουσιαστές υπάρχει και στον Λευκό Οίκο, προκειμένου να καθοριστεί το γενικό πλαίσιο δαπανών για μία επενδυτική πρωτοβουλία εκσυγχρονισμού και αναβάθμισης των υποδομών στις ΗΠΑ. Ο στόχος των Δημοκρατικών εντοπίζεται στο σχέδιό τους να προωθήσουν το σχετικό νομοσχέδιο στο Κογκρέσο μέσα στο φθινόπωρο και βέβαια να επιτύχουν την ψήφισή του. Οι Δημοκρατικοί έχουν επίσης στόχο την προώθηση του συνολικού νομοθετικού πακέτου που έχει σχεδιάσει και παρουσιάζει ο πρόεδρος Μπάιντεν σε δύο φάσεις: ένα νομοσχέδιο απόρροια διακομματικής συναίνεσης και συνολικού κόστους 1,2 τρισ. δολαρίων, με το επίκεντρο του ενδιαφέροντος σε φυσικές υποδομές, όπως το οδικό

δίκτυο και οι γέφυρες. Ενα δεύτερο εν δυνάμει μεγαλύτερο νομοσχέδιο, το οποίο θα μπορούσε να υπερψηφιστεί η Γερουσία μόνο με τις ψήφους των Δημοκρατικών και χωρίς ούτε μία ψήφο των Ρεπουμπλικανών μέσω της κοινοβουλευτικής τακτικής, η οποία είναι γνωστή ως «συμβιβασμός». Μία χθεσινοβραδινή συνάντηση στον Λευκό Οίκο, αλλά και μία παρόμοια σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε τη Δευτέρα, είχε ως στόχο την προώθηση της διαδικασίας του δεύτερου νομοσχεδίου.

Μεταξύ των δυσκολιών που πρέπει να ξεπεραστούν είναι η επιμονή του Δημοκρατικού γερουσιαστή Τζο Μάντινι ότι το σύνολο των νέων δαπανών θα πρέπει να αντισταθμιστεί με εξοικονόμηση κονδυλίων σε άλλα πεδία. Χωρίς την υποστήριξη του Μάντινι, ο Σούμερ δεν μπορεί να περάσει από τη Γερουσία ένα νομοσχέδιο με ευρεία πρόβλεψη δαπανών.

«Εφυγα από την Ιαπωνία μέσα σε μια βαλίτσα»

Για την απόδρασή του μίλησε σε συνέντευξη που παραχώρησε για πρώτη φορά στο βρετανικό δίκτυο BBC ο Κάρλος Γκοσν, πρώην επικεφαλής της Nissan και της Renault. Ο ιδρυτής της γαλλοιαπωνικής συμμαχίας άνοιξε τα χαρτιά του αποκαλύπτοντας, από την έπαυλή του στη Βηρυτό, λεπτομέρειες της απόδρασής του. Ο ίδιος αποκαλύπτει ότι αναγκάστηκε να μεταμφιεστεί για να περάσει απαρατήρητος στους δρόμους του Τόκιο και ότι επέλεξε μια μεγάλη θήκη μουσικού εξοπλισμού για να περάσει λαθραία και να δραπετεύσει από την Ιαπωνία. Παράλληλα, εξέφρασε και τη χαρά που ένιωσε όταν τελικά το αεροσκάφος προσγειώθηκε στην πατρίδα του, τον Λίβανο.

Ήταν 10.30 μ.μ., μία κρύα νύχτα του Δεκεμβρίου του 2019, όταν ένας πρώην τίτνας της παγκόσμιας αυτοκινητοβιομηχανίας μπήκε μέσα σε μια θήκη μουσικού οργάνου που μεταφέρθηκε με αεροπλάνο στην πατρίδα του, προκειμένου να αποδράσει από την Ιαπωνία. «Το αεροπλάνο είχε προγραμματιστεί να απογειωθεί στις 11 μ.μ.», θυμάται ο Κάρλος Γκοσν γυρίζοντας πίσω τον χρόνο. «Τα 30 λεπτά αναμονής στη βαλίτσα, περιμένοντας το αεροπλάνο να απογειωθεί, ήταν ίσως η μεγαλύτερη αναμονή που έχω ζήσει ποτέ στη ζωή μου», λέει χαρακτηριστικά. Ο Κάρλος Γκοσν συνελήφθη τον Νοέμβριο του 2018 στην Ιαπωνία κατηγορούμενος για απόκρυψη εσόδων και πλουτισμό μέσω πληρωμών σε αντιπροσωπίες της Nissan στη Μέση Ανατολή. Μετά τη σύλληψη, το Δ.Σ. της εταιρείας τον απέλυσε, ενώ λίγο καιρό αργότερα καθαίρεθηκε και από το

Ο Κάρλος Γκοσν συνελήφθη τον Νοέμβριο του 2018 στην Ιαπωνία κατηγορούμενος για απόκρυψη εσόδων και πλουτισμό μέσω πληρωμών σε αντιπροσωπίες της Nissan στη Μέση Ανατολή. Τώρα ζει στη Βηρυτό, με ένοπλους άνδρες να τον φρουρούν νύχτα-μέρα.

Ο πρώην επικεφαλής της Nissan και της Renault, Κάρλος Γκοσν, περιγράφει το σχέδιο απόδρασής του από το Τόκιο.

Δ.Σ. της Renault. Η Nissan, επίσης, διεξήγαγε εσωτερική έρευνα σχετικά με τις αμοιβές του. Το συμπέρασμα ήταν ότι, ενώ διατελούσε διευθύνων σύμβουλος της, είχε δηλώσει λιγότερα έσοδα στην εφορία της Ιαπωνίας και μετέφερε 5 εκατομμύρια δολάρια από τα κεφάλαια της Nissan σε λογαριασμό ιδίων συμφερόντων. Ο Κάρ-

λος Γκοσν δηλώνει μέχρι σήμερα αθώος. Από τη Βηρυτό, αρνείται ότι φυγοδικεί, επισμαίνοντας πως διέφυγε «από την πολιτική δίωξη και από ένα διεφθαρμένο και απάνθρωπο σύστημα απονομής δικαιουσύννης», όπως αυτό της Ιαπωνίας. Για περισσότερο από ένα χρόνο ο Γκοσν πέρασε μεγάλες περιόδους υπό κράτηση και τέθηκε σε κατ' οίκον περιορισμό στο Τόκιο αρότου αφέθηκε ελεύθερος με εγγύηση. Το διάστημα που είχε τεθεί σε κατ' οίκον περιορισμό ο κ. Γκοσν ενημερώθηκε ότι δεν του επιτρεπόταν να έρθει σε επαφή με τη σύζυγό του, Κάρολ. Τότε αποφάσισε να αποδράσει. «Το σχέδιο ήταν ότι δεν μπορούσα να δείξω το πρόσωπό μου, έτσι έπρεπε να κρυφτώ κάπου... Και ο μόνος τρόπος που θα μπορούσα να κρυφτώ ήταν μέσα σ' ένα κουτί ή στις αποσκευές, ώστε κανείς να μην μπορεί να με δει, κανείς να μην μπορεί να με αναγνωρίσει και το σχέδιο να μπορεί να λειτουργήσει». Το σχέδιο ήταν, όπως λέει ο Γκοσν, «να συμπεριφέρομαι όσο το δυνατόν πιο φυσιολογικά την ημέρα της απόδρασης». Από το Τόκιο ταξίδεψε με υπερταχεία στην Οσάκα, όπου ένα ιδιωτικό τζετ τον περίμενε στο τοπικό αεροδρόμιο. Το κουτί βρισκόταν σε ένα κοντινό ξενοδοχείο και τον περίμενε. Ο Κάρλος Γκοσν, μισός Λιβανέζος - μισός Βραζιλιάνος, έζησε περισσότερο σαν αρχηγός κράτους παρά επικεφαλής της βιομηχανίας, γράφει το BBC στην ιστοσελίδα του. Στόχος του είναι η κάθαρση του ονόματός του, ωστόσο μέχρι τότε ζει εξόριστος στη Βηρυτό, με ένοπλους άνδρες να τον φρουρούν νύχτα-μέρα.

Χιλιάδες κενές θέσεις εργασίας στον τουριστικό κλάδο της Γερμανίας

Σημαντική μείωση του αριθμού των εργαζομένων καταγράφει η Γερμανία στον τουριστικό κλάδο και τον κλάδο φιλοξενίας, φαινόμενο το οποίο έχει λάβει το τελευταίο διάστημα παγκόσμιες διαστάσεις. Όπως αναφέρει η Deutsche Welle, τα επίσημα στοιχεία προκαλούν εντύπωση: σε σχέση με τον Απρίλιο του 2019 οι εργαζόμενοι στον κλάδο της εστίασης και φιλοξενίας στη Γερμανία έχουν μειωθεί κατά 154.000. Ακόμη και σε σύγκριση με τον Απρίλιο του 2020, όταν άρχισε το πρώτο lockdown, καταγράφεται μείωση 83.000 εργαζομένων.

«Πολλά ξενοδοχεία και εστιατόρια ψάχνουν κόσμο αλλά δεν βρίσκουν», λέει η Ινγκριντ Χάργκες, πρόεδρος του συνδέσμου Dehoga, που εκπροσωπεί περίπου 65.000 επιχειρήσεις του κλάδου. Σύμφωνα με την DW, στο δεύτερο lockdown, που κράτησε σχεδόν επτά μήνες, φαίνεται ότι δεκάδες χιλιάδες άνθρωποι εγκατέλειψαν τις ελπίδες τους για γρήγορη επιστροφή στο επάγγελμα και προτίμησαν να δοκιμάσουν κάτι διαφορετικό. «Γνωρίζουμε ότι πολλοί απασχολούνται πλέον στο λιανικό εμπόριο ή ακόμη και στον ανερχόμενο κλάδο των logistics», λέει η επικεφαλής της Dehoga. Άλλοι πάλι, ιδιαίτερα όσοι διαμένουν στη νότια Γερμανία, αναζητήσαν καλύτερη τύχη στη γειτονική Αυστρία ή και

στην Ελβετία, όπου είχαν αρθεί οι νόμοι για περιοριστικά μέτρα. Σύμφωνα με την Dehoga, οι επιχειρηματίες του κλάδου αναζητούν κυρίως μάγειρες, καθώς και εξειδικευμένο ξενοδοχειακό προσωπικό. Λείπουν όμως και οι εποχικά εργαζόμενοι, που πολλές φορές έρχονται από το εξωτερικό για να απασχοληθούν στους πιο εντατικούς μήνες της σεζόν. Στην StepStone, ιστοσελίδα

Ξενοδοχεία και εστιατόρια αναζητούν και δεν βρίσκουν εργαζομένους.

στην οποία δημοσιεύονται αγγελίες εργασίας, οι καταχωρίσεις για νέους εργαζομένους στον κλάδο τον Απρίλιο του 2021 έχουν αυξηθεί κατά 62% σε σχέση με τον αντίστοιχο μήνα του 2020. Αυτές αφορούν κυρίως υπαλλήλους ξενοδοχείων, σερβιτόρους και βοηθητικό προσωπικό στην κουζίνα. Η Ινγκριντ Χάργκες απευθύνει έκκληση στους πολιτικούς «να φροντίσουν για να παραμείνουν ανοικτές οι επιχειρήσεις, να προσφέρουν μια προοπτική στους ίδιους τους επιχειρηματίες, αλλά και στους εργαζομένους».

Βελτιώνεται το οικονομικό κλίμα στην Ευρώπη

Η εμπιστοσύνη στην Ευρωζώνη βελτιώθηκε στο υψηλότερο επίπεδο των δύο τελευταίων δεκαετιών τον Ιούνιο, καθώς το εκ νέου άνοιγμα των καταστημάτων, των εστιατορίων και άλλων υπηρεσιών ώθησε την ανάκαμψη της περιοχής από την κρίση της πανδημίας. Ο δείκτης οικονομικού κλίματος της Ευρωζώνης σημείωσε άνοδο στις 117,9 μονάδες, υπερβαίνοντας τις εκτιμήσεις.

Η άνοδος αποδίδεται στη βελτίωση της αισιοδοξίας στις υπηρεσίες, στο λιανικό εμπόριο και στις κατασκευές.

Η οικονομία της περιοχής ανακάμπτει ραγδαία καθώς τα κρούσματα μειώνονται και αίρονται οι περιορισμοί της πανδημίας.

Πολλές χώρες αναμένουν ότι η ζήτηση τους καλοκαιρινούς μήνες θα αυξηθεί καθώς ανακάμπτει η ταξιδιωτική και επιχειρηματική δραστηριότητα, αν και κάποιοι συνεχίζουν να είναι επιφυλακτικοί εξαιτίας της εξάπλωσης των μεταλλάξεων του ιού. «Υπάρχει ακόμη το υγειονομικό ρίσκο», ανέφερε ο Γάλλος υπουργός Οικονομικών καλώντας τους ανθρώπους να εμβολιαστούν. Η εμπιστοσύνη τον Ιούνιο αυξήθηκε σε πέντε από τις έξι μεγαλύτερες χώρες της Ε.Ε., ενώ μόνο η Ισπανία εμφάνισε μικρή πτώση.

Αν και η έκρηξη έχει εγείρει ανησυχίες για τον υψηλό πληθωρισμό, ξεχωριστή ανακοίνωση σήμερα κάνει λόγο για επιβράδυνση του πληθωρισμού στη Γερμανία στο 2,1% από το 2,4%.

Την ίδια στιγμή, στα ύψη βρίσκεται και η εμπιστοσύνη των Αμερικανών καταναλωτών που στην τελευταία δημοσκόπηση για τον

Ιούνιο δηλώνουν αισιόδοχοι τόσο για την οικονομία όσο και για την αγορά εργασίας. Ο σχετικός δείκτης έφτασε στις 127,3 μονάδες από τις 120 του Μαΐου και επιβεβαιώνει και τις πιο αισιόδοξες προβλέψεις των οικονομολόγων που συμμετείχαν σε σχετική δημοσκόπηση του Bloomberg. Κύρια αιτία της αισιοδοξίας είναι βέβαια η επαναλειτουργία της οικονομίας στο σύλλογο των αμερικανικών πολιτειών συμπεριλαμβανομένων των μεγάλων πολιτειών όπως η Καλιφόρνια και η Νέα Υόρκη. Ενδεικτική της αισιοδοξίας των Αμερικανών είναι, άλλωστε, η αύξηση των προγραμματισμένων διακοπών αλλά και των καταναλωτικών δαπανών που εκτιμάται πως θα δώσουν περαιτέρω ώθηση στην ανάπτυξη της οικονομίας. Όπως επισμαίνει μάλιστα ο Λιν Φράνκο, ανώτερος στέλεχος του Conference Board που έδωσε χθες στη δημοσιότητα τα στοιχεία για την εμπιστοσύνη των Αμερικανών καταναλωτών, «οι βραχυπρόθεσμες πληθωριστικές πιέσεις έχουν ενταθεί αλλά αυτό δεν επηρέασε παρά ελάχιστα την εμπιστοσύνη των καταναλωτών ούτε τα σχέδιά τους για δαπάνες». Πράγματι έχει αυξηθεί το ποσοστό των Αμερικανών που στη σχετική δημοσκόπηση δήλωσαν ότι σχεδιάζουν μεγάλες δαπάνες και αγορές διαρκών αγαθών όπως κατοικιών ή αυτοκινήτων και μεγάλων συσκευών. Σε ό,τι αφορά, πάντως, ειδικότερα τις αγορές κατοικιών σημείωσαν αύξηση σε σύγκριση με τον Μάιο, αλλά έχουν μειωθεί σε σύγκριση με την αντίστοιχη περίοδο του περασμένου έτους ενδεχομένως συνεπεία της αύξησης των τιμών.

Στα ύψη βρίσκεται η εμπιστοσύνη των Αμερικανών καταναλωτών, που στην τελευταία δημοσκόπηση για τον Ιούνιο δηλώνουν αισιόδοχοι τόσο για την οικονομία όσο και για την αγορά εργασίας.

ΑΝΑΛΥΣΗ

Η σύνδεση ποδοσφαίρου και οικονομικών επιδόσεων

Των ΚΩΣΤΑ ΜΗΛΑ* και ΘΕΟΛΟΓΟΥ ΔΕΡΓΙΑΔΕ**

Λίγες ημέρες προτού η Αγγλία πτ-
τπθει από την Ιταλία διακινήθηκε
η ιδέα ότι η βρετανική οικονο-
μία «θα πάρει τα πάνω της» εάν
και εφόσον η Αγγλία αναρριχη-
θεί στην κορυφή του ευρωπαϊ-
κού ποδοσφαίρου, 55 έτη μετά
την κατάκτηση του Παγκοσμίου
Κυπέλλου στο Γουέμπλεϊ. Ο
δε Βρετανός υπουργός Οικονομι-
κών Ρισί Σουνάκ τροφοδότησε τις
ψευδαισθήσεις περί οικονομικής
επιτάχυνσης εκτιμώντας ισχυ-
ρή κατανάλωση σε περίπτωση
«κατατρόπωσης» των Ιταλών του
Μαντσινι. Η ήττα, στα πέναλτι,
από τους Ιταλούς «προσγείωσε»
την Αγγλία στην «κανονικότητα»
της «Ξηρασίας» από άποψη ποδο-
σφαιρικών τίτλων. Ταυτόχρονα,
όμως, επανέφερε στο προσκήνιο
την αέναη συζήτηση του κατά
πόσο μία ενδεχόμενη επιτυχία
στο Ευρωπαϊκό ή το Παγκόσμιο
Κύπελλο Ποδοσφαίρου ενισχύει
την οικονομική επίδοση ποδο-
σφαιρόφιλων χωρών.

Εν μέσω πανδημίας και περι-
οριστικών μέτρων κατά της εξά-
πλωσης του κορωνοϊού, δύσκολα
θα περίμενε κανείς μια σαφή ει-

Τι δείχνουν τα ιστορικά στοιχεία και τα οικονομικά δεδομένα.

κόνα ως προς την επίδραση του
ποδοσφαίρου στην οικονομία.
Προκειμένου λοιπόν να αναλύ-
σουμε το συγκεκριμένο θέμα,
επανερχόμαστε στο Παγκόσμιο
Κύπελλο της Ρωσίας όπου η Αγ-
γλία κατάφερε, για πρώτη φο-
ρά μετά το 1990, να φτάσει στις
τέσσερις κορυφαίες ομάδες του
Μουντιάλ. Το παραλήρημα των
Βρετανών ήταν τόσο έντονο που
προγραμματίζαν μέχρι και... πα-
ρέλαση της ποδοσφαιρικής ομά-
δας στους δρόμους του Λονδίνου,
ιδέα που τελικά απορρίφθηκε.
Πέρα όμως από την παραπάνω
φαιδρή, περί παρελάσεως, πρό-
ταση, διακινήθηκε και η ιδέα ότι
η «επιτυχημένη» πορεία της Αγ-
γλίας στο Μουντιάλ θα αναζω-
γούσε τη βρετανική οικονομία,
η οποία αναμενόταν, σύμφωνα
με το ΔΝΤ, να αναπτυχθεί κατά
1,4% το 2018. Το σκεπτικό της
σύνδεσης «μπάλας» με οικονομι-
κή απόδοση συνίσταται στο ότι η
ποδοσφαιρική επιτυχία τoνώνει
την ψυχολογία και την κατανέ-
λωση του ποδοσφαιρόφιλου λαού

και, εντέλει, την οικονομική δρα-
στηριότητα. Τελικά, η βρετανική
οικονομία κατέγραψε ανάπτυξη
κατά τι μικρότερη σε σχέση με
την εκτίμηση του ΔΝΤ, ήτοι 1,3%!

Πράγματι, το να συνδέει κανείς
την πορεία της Αγγλίας (ή όποιας
άλλης χώρας) στο Μουντιάλ με τη
μετέπειτα οικονομική της απόδοση
δεν «στέκει» με βάση τα ιστορικά
στοιχεία. Μελετώντας τα οικονο-
μικά δεδομένα στη διάρκεια των
τελευταίων 60 ετών καταλήγουμε
στο συμπέρασμα ότι δεν υπάρχει
καμία θετική (ή αρνητική) συσχέτι-
ση μεταξύ της ποδοσφαιρικής επί-
δοσης της Αγγλίας στο Παγκόσμιο
Κύπελλο Ποδοσφαίρου και της με-
τέπειτα οικονομικής της επίδοσης.
Ας πάρουμε, για παράδειγμα, το
1966, όταν η Αγγλία φιλοξένησε
και κατέκτησε το Μουντιάλ. Το
δεύτερο τρίμηνο του 1966, όταν
δηλαδή διεξήχθη το Μουντιάλ, η
Αγγλία υπερέβη τις ιστορικές οι-
κονομικές της δυνατότητες μόνο
κατά 0,28%. Αμέσως μετά όμως,
για το υπόλοιπο του 1966 δηλα-
δή, η Αγγλία βρέθηκε να υστερεί
όχι οικονομικών της δυνατοτή-
των μέχρι και 1%!

Ο μύθος της συσχέτισης μετα-
ξύ ποδοσφαιρικής απόδοσης και
μετέπειτα οικονομικής επίδοσης
ισχύει, βέβαια, και για άλλες χώ-
ρες. Η Ελλάδα, για παράδειγμα,
κατέκτησε το Ευρωπαϊκό Πρω-
τάθλημα στην Πορτογαλία το κα-
λοκαίρι του 2004. Σύμφωνα με τη
βάση δεδομένων της ΕΚΤ, η επι-
ση ανάπτυξη της Ελλάδας μειώ-
θηκε από 6,5% το πρώτο τρίμη-
νο του 2004 σε 4,6% το δεύτερο
τρίμηνο του 2004 (όταν δηλαδή
κατέκτησε η χώρα το Ευρωπαϊκό
Πρωτάθλημα), για να βελτιωθεί
κάπως στο 5,4% το τρίτο τρίμη-
νο και να μειωθεί αμέσως μετά
δραστικά στο 2,8% το τελευταίο
τρίμηνο του 2004.

Δεν ισχύει λοιπόν το ότι ο κα-
λούμενος «feel-good» παράγοντας
βελτιώνει τα οικονομικά μας. Με
άλλα λόγια, καμία χώρα, συμπερι-
λαμβανόμενης και της Ελλάδας,
δεν πρέπει να ποντάρει στο Πα-
γκόσμιο Κύπελλο του 2022 στο Κα-
τάρ μήπως και εκτιναχθεί το μετα-
κορωνοϊό οικονομικό «ελατήριο»!

* Ο Κ. Κώστας Μήλας είναι καθηγητής
Χρηματοοικονομικών, University of
Liverpool Management School.

** Ο κ. Θεολόγος Δεργιαδές είναι
επικύριος καθηγητής στο Τμήμα
Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδών
του Πανεπιστημίου Μακεδονίας και
μέλος της διοικούσας επιτροπής του
Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος.

Πτώση άνω του 40% τον Ιούνιο στις συναλλαγές κρυπτονομισμάτων

Παρατείνεται η περίοδος διόρθωσης των τιμών τους, στις 28.908 δολ. το bitcoin

Η ασυνήθης ευφορία που γνώρι-
σαν τους τελευταίους μήνες τα
κρυπτονομίσματα, τα χρηματι-
στήριά τους και οι ενθουσιώδεις
επενδυτές και υποστηρικτές
τους, φαίνεται πως διέρχεται
μια καμπή. Μετά τη σημαντι-
κή πτώση που έχουν σημειώσει
τους τελευταίους δύο μήνες οι
τιμές των κρυπτονομισμάτων,
αλλά και την παραμονή τους σε
χαμηλά επίπεδα επί εβδομάδες,
φαίνεται να υποχωρεί το ενδια-
φέρον των επενδυτών. Την ίδια
στιγμή ενισχύονται οι υποψίες
για τις απάτες που διευκολύνουν
τα κρυπτονομίσματα και ειδικό-
τερα οι υποψίες για το ξέπλυ-
μα βρώμικου χρήματος, που εί-
ναι και η μόνιμη κατηγορία που
χρησιμοποιούν οι πολέμιοι των
κρυπτονομισμάτων. Σύμφωνα με
στοιχεία της εταιρείας δεδομέ-
νων του κλάδου CryptoCompare,
ο όγκος των συναλλαγών κρυ-
πτονομισμάτων σημείωσε τον
Ιούνιο ραγδαία μείωση –πά-
νω από 40%– στα μεγαλύτερα
χρηματιστήρια του είδους, όπως
τα Coinbase, Kraken, Binance
και Bitstamp. Στις 22 Ιουνίου
ο όγκος των συναλλαγών περι-
ορίστηκε στα 138,2 δισ. δολά-
ρια, καταγράφοντας πτώση κατά
42,3% σε σύγκριση με τα υψηλά
επίπεδα του Μαΐου.

Όπως τονίζει σχετικό ρεπορ-
τάζ του CNBC, είχε προηγηθεί
τον Ιούνιο η υποχώρηση των τι-
μών των κρυπτονομισμάτων, με
το μεγαλύτερο όλων, το bitcoin,
να σημειώνει χαμηλό μινός στις
28.908 δολ., καταγράφοντας μπ-
νιαιά πτώση 6%, αλλά ραγδαία
πτώση από τα 65.000 δολάρια στα
οποία είχε εκτοξευθεί τον Μάρτιο.

Γενικότερα τα κρυπτονομίσμα-
τα φαίνεται να έχουν χάσει τη
λάμψη τους μέσα στο καλοκαίρι,
καθώς παρατείνεται επί δύο μή-
νες αυτή η περίοδος διόρθωσης
των τιμών τους, που ακολούθησε
έπειτα από μια σειρά επεισοδίων
αρνητικής δημοσιότητας για τον
κλάδο. Σύμφωνα με σχετικό δημο-
σίευμα του Reuters, καταλυτικά
αρνητικό ρόλο έχει διαδραματίσει
τον τελευταίο καιρό η Κίνα, που
δείχνει αποφασισμένη να θέσει
υπό απόλυτο έλεγχο –αν όχι να
απαγορεύσει και να εξαφανίσει
πλήρως– τις συναλλαγές στην αδι-
αφανή επένδυση των κρυπτονο-
μισμάτων. Στα τέλη Ιουνίου η Κί-
να απαγόρευσε τις συναλλαγές σε
κρυπτονομίσματα, καθώς ετοιμά-
ζεται να παρουσιάσει το δικό της
κρατικό ελεγχόμενο ψηφιακό νό-
μισμα. Διεκόπησαν, έτσι, απότομα
οι σχετικές συναλλαγές σε πολλές

Καταλυτικά αρνητικό ρόλο έχει διαδραματίσει τον τελευταίο καιρό η Κίνα, που δείχνει αποφασισμένη να θέσει υπό απόλυτο έλεγχο –αν όχι να απαγορεύσει και να εξαφανίσει πλήρως– τις συναλλαγές κρυπτονομισμάτων. Σημειωτέον ότι στην Κίνα εκτελούνταν μέχρι προσφάτως περίπου το 50% με 60% των λεγόμενων «εξορύξεων» bitcoin.

Πληθαίνουν οι περιπτώσεις με απάτες, συλλήψεις στη Βρετανία.

επαρχίες της ακανούς ασιατικής
χώρας . Σημειωτέον ότι στην Κί-
να εκτελούνταν μέχρι προσφάτως
περίπου το 50% με 60% των λεγό-
μενων «εξορύξεων» bitcoin, όπως
χαρακτηρίζεται στο γλωσσικό ιδί-
ωμα του κλάδου η σύνθετη δια-
δικασία δημιουργίας ενός bitcoin
σε ηλεκτρονικό υπολογιστή. Πα-
ράλληλα το Πεκίνο απαγόρευσε
τις «εξορύξεις» κρυπτονομισμά-
των, οδηγώντας έτσι πολλά από
τα λεγόμενα «ορυχεία» του κλάδου
σε άλλες χώρες. Εχει, άλλωστε,
προηγηθεί και το «πάγωμα» των
συναλλαγών στο χρηματιστήριο
κρυπτονομισμάτων Binance, ενα-
ντίον του οποίου κινούνται διά
της νομικής οδού περίπου 700
επενδυτές που έχουν χάσει χι-
λιάδες δολάρια όταν το Binance
«πάγωσε» τις συναλλαγές.

Την ίδια στιγμή, πάντως, επεν-
δυτές και εμπειρογνώμονες του
κόσμου των κρυπτονομισμάτων
επιμένουν πως βλέπουν μακρο-
πρόθεσμες δυνατότητες στον
κλάδο και ειδικότερα για το με-
γαλύτερο κρυπτονόμισμα, το
bitcoin. Μιλώντας στο CNBC, ο
Τέντι Βάλεϊ, διευθύνων σύμβου-
λος της Pervalle Global, τόνισε
πως «η επιθετικότητα της Κίνας
στον κλάδο έχει εμπνεύσει πολύ
φόβο τον οποίο αντανάκλουν οι
αντιδράσεις της αγοράς». Ο ίδιος
προσθέτει πως «όλο το οικοσύστη-
μα των ψηφιακών αξιών δέχθηκε
ένα νικηρό ράπισμα στο πρόσω-
πο» και τονίζει πως συνήθως όταν
καταγράφονται μαζικές πωλήσεις
είναι επειδή έχει επικρατήσει φό-
βος μεταξύ των επενδυτών.

Στο μεταξύ, νέα επεισόδια ανα-
παράγουν την αρνητική δημοσιό-
τητα για τον κλάδο των κρυπτονο-
μισμάτων. Σύμφωνα με ρεπορτάζ
της βρετανικής εφημερίδας The
Guardian, ομάδα ντετέκτιβ της
επενδυτικής αστυνομίας του
Λονδίνου, που διεξήγαγε έρευ-
νες για ξέπλυμα χρήματος, έχει

κατάσχει τις τελευταίες ημέρες
bitcoins αξίας περίπου 249 εκατ.
δολαρίων. Προέβη μάλιστα σε
συλλήψεις, με μια γυναίκα 39
ετών να θεωρείται ύποπτη ξε-
πλύματος χρήματος η οποία ανα-
κρίνεται για τα bitcoins που εντο-
πίστηκαν και κατασχέθηκαν.

Εχει προηγηθεί μέσα στον Ιού-
νιο άλλη επιχείρηση των βρετα-
νικών αστυνομικών αρχών, που
προχώρησαν σε κατάσχεση bit-
coins αξίας 158 εκατ. δολαρίων.
Οι δύο κατασχέσεις ακολούθησαν
πληροφορίες που είχαν οι μυστι-
κές υπηρεσίες της Βρετανίας για
μεταβιβάσεις ύποπτων περιουσι-
ακών στοιχείων. Μιλώντας στη
βρετανική εφημερίδα εκ μέρους
της μητροπολιτικής αστυνομίας,
ο Γκράχαμ Μακ Νάλτι, ανώτατο
στέλεχος της, τόνισε πως «τα με-
τρητά εξακολουθούν να βασιλεύ-
ουν στον κόσμο του εγκλήματος,
αλλά καθώς αναπτύσσονται οι ψη-
φιακές πλατφόρμες παρατηρούμε
ότι το οργανωμένο έγκλημα χρη-
σιμοποιεί όλο και περισσότερο
κρυπτονομίσματα για να ξεπλύ-
νει το βρώμικο χρήμα».

Κατά 600 δισ. δολ. θα αυξηθεί φέτος το χρέος των επιχειρήσεων

Ανοδο κεφαλαιακών δαπανών αναμένει για το 2021 ο όμιλος διαχείρισης περιουσιακών στοιχείων, Janus Henderson

Σε επίπεδα ρεκόρ θα εκτιναχθεί
το παγκόσμιο εταιρικό χρέος, το
οποίο αναμένεται να αυξηθεί έως
και κατά 600 δισ. δολάρια το τρέ-
χον έτος και να αγγίξει έως και
τα 8,9 τρισ. δολάρια, παραμένον-
τας, ωστόσο, χαμηλότερα από
πέρυσι. Αρκεί να σκεφθεί κανείς
πως το 2020 το χρέος των επιχει-
ρήσεων σε διεθνή κλίμακα είχε
εκτιναχθεί στα υψηλότερα επί-
πεδα των 13,5 τρισ. δολαρίων. Κι
αυτό θα συμβεί, διότι οι επιχει-
ρήσεις σε όλο τον κόσμο έχουν
πλέον αρχίσει να δαπανούν μέ-
ρος από τις τεράστιες ποσότητες
ρευστού που είχαν εν μέσω παν-
δημίας συγκεντρώσει. Τα σχετι-
κά καταγράφονται σε έρευνα την
οποία διεξήγαγε ο όμιλος διαχει-
ρισης περιουσιακών στοιχείων
Janus Henderson, προσθέτοντας
ότι οι εταιρείες το παρελθόν έτος
είχαν δανειστεί ποσό - ρεκόρ της
τάξεως του 1,3 τρισ. δολαρίων,
αλλά έδειξαν μεγάλη προσοχή
στο πώς το δαπανούσαν. Κι αυτό
είχε ως αποτέλεσμα να διαθέτουν
σε ρευστό περί τα 5,2 τρισ. δολά-

Το 2020 το χρέος των επιχειρήσεων παγκοσμίως είχε εκτιναχθεί στα υψηλότερα επίπεδα των 13,5 τρισ. δολ.

ρια. Συνολικά, κατόπιν τούτων,
το χρέος τους αθροιστικά ανήλθε
10,2%, στα 13,5 τρισ. δολάρια
οι οικονομικοί έτος 2020. Το καθα-
ρό χρέος των εταιρειών διεθνώς
από το οποίο αφαιρείται η ρευσ-
τότητα εμφάνισε αύξηση στα
8,3 τρισ. δολάρια.

Κι ενώ η οικονομική ανάκαμ-
ψη σταδιακά εδραϊώνεται ολοένα
και περισσότερο, ο επενδυτικός
οίκος Janus Henderson προσδοκά
άνοδο στις κεφαλαιακές δαπάνες,
την καταβολή μερισμάτων και
την εκ νέου αγορά μετοχών κα-
τά τη διάρκεια του δεύτερου εξα-
μήνου του 2021 και πέραν αυτού.

Μπορεί το συνολικό εταιρικό χρέος να αυξάνεται παγκοσμίως, αλλά η Janus Henderson υπογραμμίζει τη βελτίωση στην ποιότητα των πιστώσεων σε συν-
δυασμό με την ανάκαμψη της οικονομίας και την υποστηρικτική νομισματική
πολιτική των κεντρικών τραπεζών.

Με αυτά κατά νου, το παγκόσμιο
καθαρό χρέος των επιχειρήσεων
εκτιμάται πως θα αυξηθεί κατά
500 - 600 δισ. δολάρια έως την εκ-
πνοή του έτους και θα φθάσει τα
8,8 - 8,9 τρισ. δολάρια, όπως προ-
βλέπεται στην έρευνα. Παρά ταύ-
τα, η Janus Henderson παρατη-
ρεί ότι η βελτίωση στην ποιότητα
των πιστώσεων σε συνδυασμό
με την ανάκαμψη της οικονομι-
ας και την υποστηρικτική νομι-
σματική πολιτική των κεντρικών
τραπεζών σε όλο τον κόσμο προ-
σφέρει ευκαιρίες για επενδύσεις.
Βέβαια, δεν παύει να υπάρχει και
η πιθανότητα να αναθερμανθεί ο
πληθωρισμός εξαιτίας όλων των
ανωτέρω παραγόντων. Ειδικότε-
ρα, οι υψηλές αποδόσεις των ομο-
λόγων, που είναι γνωστά με τον
χαρακτηρισμό «ομόλογα - σκου-
πίδια», έχουν από τις αρχές της
χρονιάς μέχρι σήμερα την κα-
λύτερη επίδοση, διότι δείχνουν
λιγότερο ευπρόσβλητα από τις
κινήσεις των επιτοκίων.

«Οι προοπτικές υψηλότερης οι-
κονομικής ανάπτυξης και η επα-

νεμάνιση του πληθωρισμού δη-
λώνουν ότι τα θεμελιώδη μεγέθη
στο πεδίο των πιστώσεων καλυ-
τερεύουν.

Η ροή ρευστού βελτιώνεται,
καθώς και τα επίπεδα μόχλευ-
σης», επισημαίνουν στο Reuters
οι διαχειριστές χαρτοφυλακίων
Tom Pos και Σεθ Μέγιερ. «Σαφώς
και τα επίπεδα δανεισμού των
εταιρειών έχουν ανέλθει, οι δι-
εθνείς κεφαλαιαγορές είναι διά-
πλατα ανοιχτές και η ανεμπόδι-
στη ροή ρευστού επιταχύνεται,
οπότε πλέον πνέει για τις εται-
ρείες σε παγκόσμιο επίπεδο ού-
ριος άνεμος».

Τέλος, οι διαχειριστές χαρτο-
φυλακίων προέβλεψαν πως θα
παραμείνουν σε σχετικά χαμη-
λά επίπεδα τα ποσοστά των πτω-
χεύσεων, ίσως και κάτω από 1%,
ενώ εκτιμούν ότι την προσεχή
χρονιά θα παρατηρηθεί μία ελα-
φρά αύξηση – πάντως, δεν πα-
ρέλθειψαν να τονίσουν ότι ειδι-
κά κλάδοι όπως οι αεροπορικές
εταιρείες και η αναψυχή, παρα-
μένουν ευάλωτοι.

Πού θέλουν να αγοράσουν σπίτι οι ξένοι στην Ελλάδα

Από Γερμανία, Βρετανία και ΗΠΑ η μεγαλύτερη ζήτηση – Ενδιαφέρον από ψηφιακούς νομάδες και συνταξιούχους

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΞΑΝΟΓΛΟΥ**

Σε τροχιά ανόδου βρίσκεται ξανά το αγοραστικό ενδιαφέρον από το εξωτερικό για την απόκτηση κατοικίας στην Ελλάδα. Μάλιστα, όπως ανέμεναν παράγοντες της αγοράς ακινήτων, πλέον η «δεξαμενή» των πιθανών αγοραστών έχει εμπλουτιστεί σημαντικά από ανθρώπους που επιθυμούν να μετεγκατασταθούν και να εργαστούν στη χώρα, τους λεγόμενους ψηφιακούς νομάδες, αλλά και από συνταξιούχους χωρών της Βόρειας Ευρώπης.

Η χώρα με τη μεγαλύτερη αύξηση ζήτησης για ακίνητα στην Ελλάδα, με ποσοστό 323% σε ετήσια βάση, είναι η Ισπανία.

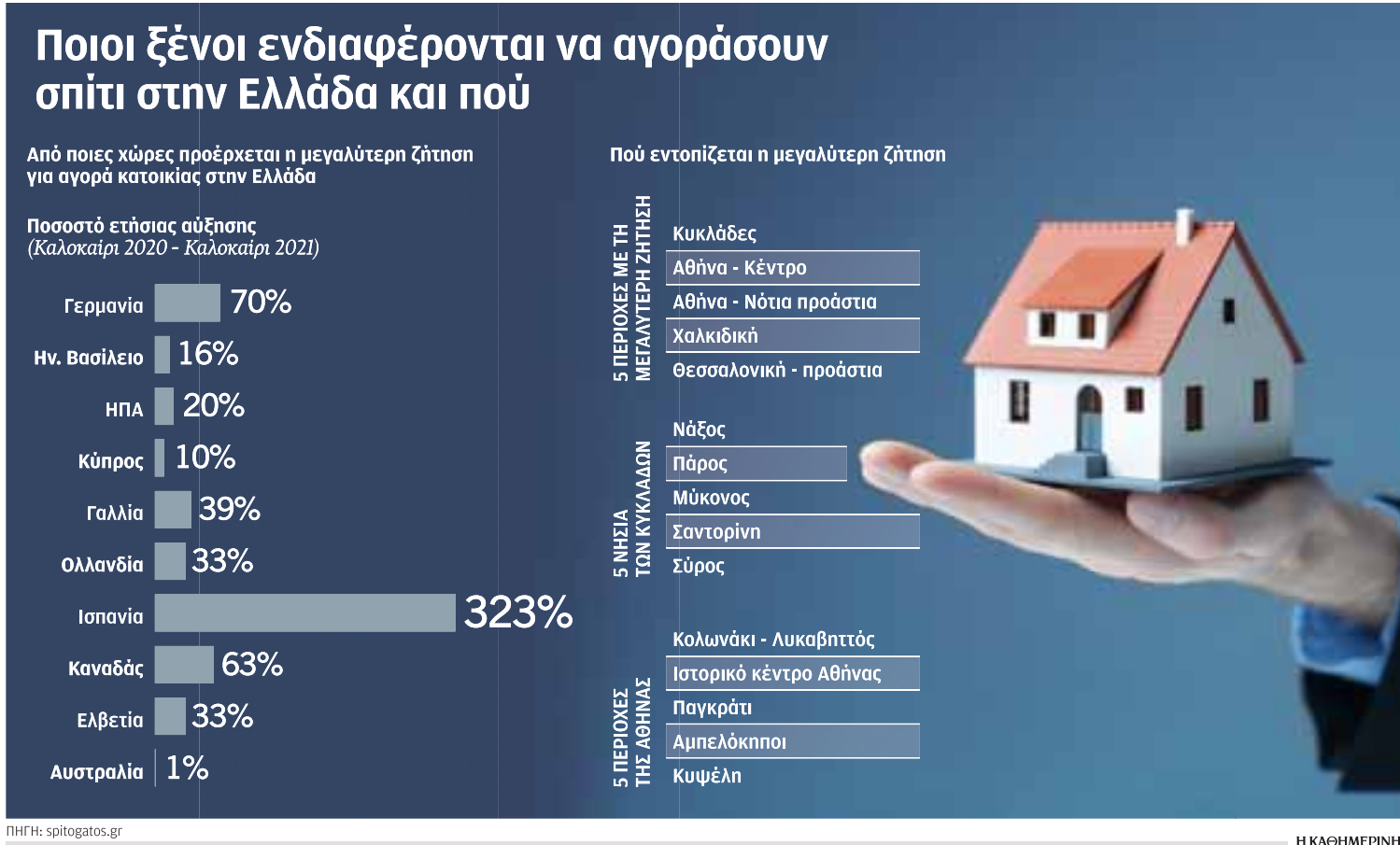
Η θέσπιση φορολογικών κινήτρων και ειδικής βίζας για τους ψηφιακούς νομάδες φαίνεται πως έχει αποδώσει καρπούς. Σε σχετική έρευνα, το δίκτυο ηλεκτρονικών αγγελιών Spitogatos.gr αναφέρει ότι η χώρα με τη μεγαλύτερη αύξηση ζήτησης για ακίνητα στην Ελλάδα, με ποσοστό 323% σε ετήσια βάση, είναι η Ισπανία. Ασφαλώς δεν πρόκειται για Ιβνης αγοραστές, αλλά για ξένους που διαμένουν στην Ισπανία και οι οποίοι πλέον εξετάζουν το ενδεχόμενο να πουλήσουν το ακίνητό τους στη χώρα και να μετεγκατασταθούν στην Ελλάδα. Τις τελευταίες δεκαετίες η Ισπανία είχε αποτελέσει πόλο έλξης ξένων αγοραστών κατοικιών, κυρίως συνταξιούχων από χώρες της Β. Ευρώπης (π.χ.

Μεγ. Βρετανία και σκανδιναβικές χώρες), αλλά και εργαζομένων εξ αποστάσεως.

Όπως καταδεικνύουν τα νέα στοιχεία ζήτησης κατοικίας στην Ελλάδα, ένα ποσοστό των ανθρώπων αυτών φαίνεται πως είναι πρόθυμο να αλλάξει τόπο κατοικίας και να μετακινηθεί στην Ελλάδα, όπου το κόστος διαμονής και διαβίωσης είναι χαμηλότερο, ιδίως αν συγκριθεί με τα κέντρα των μεγάλων πόλεων της Ισπανίας, όπως η Μαδρίτη και η Βαρκελώνη.

Με βάση τα στοιχεία που δημοσίευσε το Spitogatos, εκτός από την Ισπανία, σημαντική αύξηση καταγράφεται επίσης από χώρες με έντονο το στοιχείο της ομογένειας. Συγκεκριμένα, ο όγκος αναζητήσεων από τη Γερμανία ενισχύθηκε κατά 70% σε σχέση με το περυσινό καλοκαίρι, ενώ αύξηση κατά 20% καταγράφουν και οι αναζητήσεις από τις ΗΠΑ. Ανοδο κατά 63% σημειώνουν και οι αναζητήσεις από τον Καναδά, ενώ σημαντική άνοδος παρατηρείται επίσης από χώρες όπως η Γαλλία (39%), η Ολλανδία (33%) και η Ελβετία (33%). Πάντως, η πρώτη πεντάδα των χωρών με τη μεγαλύτερη ζήτηση συνολικά για την απόκτηση κατοικίας στην Ελλάδα είναι, κατά σειρά, η Γερμανία, το Ηνωμένο Βασίλειο, οι ΗΠΑ, η Κύπρος και η Γαλλία.

Σκοπιάζοντας τα αποτελέσματα της έρευνας, ο διευθύνων σύμβουλος του Spitogatos Δημήτρης Μελαχροινός ανέφερε ότι «φέτος παρατηρούμε μεγάλη αύξηση της επισκεψιμότητας των ιστοσελίδων και εφαρμογών του δικτύου μας από χώρες του εξωτερικού, σε σχέση με το 2020 αλλά και με προηγούμενα έτη. Φαίνεται ότι οι χώρες με παραδοσιακό ενδιαφέρον για ελληνικά ακίνητα παραμένουν

στην κορυφή της λίστας αναζητήσεων, κάποιες μάλιστα παρουσιάζουν έντονη ετήσια αύξηση, όπως για παράδειγμα η Γερμανία. Από την άλλη, είναι αξιοσημείωτη η απουσία της Κίνας από την πρώτη δεκάδα. Αναμένουμε όλο αυτό το έντονο ενδιαφέρον να οδηγήσει σε αύξηση των συναλλαγών», καταλήγει ο κ. Μελαχροινός.

Με βάση τις αναζητήσεις, οι πέντε δημοφιλέστερες περιοχές για την απόκτηση ακινήτου είναι οι Κυκλάδες, το κέντρο της Αθήνας, τα νότια προάστια της Αθήνας, η Χαλκιδική και τα προάστια

Ενα ποσοστό των ανθρώπων αυτών φαίνεται πως είναι πρόθυμο να αλλάξει τόπο κατοικίας και να μετακινηθεί στην Ελλάδα, όπου το κόστος διαμονής και διαβίωσης είναι χαμηλότερο,

της Θεσσαλονίκης. Όσον αφορά τις Κυκλάδες, τα δημοφιλέστερα νησιά για τους ενδιαφερομένους από το εξωτερικό είναι η Νάξος, η Πάρος, η Μύκονος, η Σαντορίνη και η Σύρος. Αντίστοιχα, στην Αθήνα, υψηλό είναι το αγοραστικό ενδιαφέρον στην περιοχή του Κολωνακίου και του Λυκαβηττού, στο ιστορικό κέντρο της Αθήνας, στο Παγκράτι, στους Αμπελοκήπους και στην Κυψέλη. Όπως φαίνεται, οι ενδιαφερόμενοι εξετάζουν περιοχές όπου να μπορούν να αξιοποιήσουν το ακίνητο για μίσθωση μέσω ψηφιακών πλατφορ-

μών βραχυχρόνιων μισθώσεων ή σημεία που να προσφέρουν εύκολη πρόσβαση στα τουριστικά αξιοθέατα. Όσον αφορά τους ενδιαφερομένους για ακίνητα στη Βόρεια Ελλάδα, μεγάλη ζήτηση παρατηρείται για το κέντρο της Θεσσαλονίκης, την Τούμπα, τις περιοχές Ανάληψη - Μπότσαρη - Νέα Παραλία και Φάληρο - Ιπποκράτειο, καθώς και την Ανω Πόλη. Αντίστοιχα, στη Χαλκιδική, οι πέντε πιο δημοφιλείς περιοχές είναι η Κασσάνδρα, η Σιθωνία, η Καλλικράτεια, η Παλλήνη και τα Μουδανιά.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Η συλλογικότητα μετρά

Όσοι είναι ιδιοκτήτες σε συγκροτήματα κατοικιών, διαμερισμάτων, γραφείων ή γενικά όπου υπάρχει η έννοια της κοινότητας ιδιοκτησίας, αντιμετωπίζουν προβλήματα σε δύο βασικές παραμέτρους: πρώτον, στην επιβολή και είσπραξη κοινοχρήστων, και δεύτερον, στη συντήρησή τους.

Το θέμα το αγγίξαμε ποικιλοτρόπως σε αρκετές δημοσιεύσεις, αλλά δεν φαίνεται να παρατηρείται αισθητή βελτίωση. Για βελτίωση του φαινομένου των παραμελημένων κτιρίων δεν απαιτείται να γίνουν πολλά πράγματα, αλλά απαιτείται να γίνουν λίγα και ουσιαστικά.

Για να μην είμαστε ισοπεδωτικοί, τα τελευταία χρόνια όταν άρχισαν να κάνουν την εμφάνισή τους οι μεγάλες και σύνθετες αναπτήσεις, τέθηκαν κάτω καλύτερες βάσεις τέτοιας διαχείρισης.

Για παράδειγμα, τα κοινόχρηστα βασίζονται στα τετραγωνικά της κάθε ιδιοκτησίας με ποσό που καλύπτει το πλήρες ετήσιο κόστος διαχείρισης του έργου, το οποίο προϋπολογίζεται σε τακτές περιόδους. Οπότε αν το κόστος μπορεί να φαντάζει τσουκτερό, αλλά ο κάθε αγοραστής γνωρίζει εκ των προτέρων πως η επιθυμία του να επενδύσει εκεί προϋποθέτει και αυτό το επαναλαμβανόμενο ετήσιο κόστος για να «τρέξει» το έργο όσο γίνεται καλύτερα.

Αυτό δεν είναι κακό, αλλά αντίθετα καλό και επιβεβλημένο. Οι ξένοι επενδυτές το έχουν καλά εμπεδωμένο στην αντίληψη τους ότι απαιτείται η σωστή διαχείριση και η σωστή συντήρηση για δύο ουσιαστικούς λόγους: πρώτον διατηρεί το περιβάλλον στο οποίο ζουν σε άριστη κατάσταση με άμε-

Κοινός στόχος πρέπει να είναι η άψογη διατήρηση της φυσικής κατάστασης του συγκροτήματος για διατήρηση και αύξηση της αξίας της περιουσίας μας, αλλά και της διατήρησης ενός επιπέδου ζωής που να είναι αξιοζήλευτο.

ση αντανάκλαση πάνω τους, και δεύτερον, διατηρεί ή και επαυξάνει την αξία της περιουσίας τους.

Η συλλογικότητα είναι αναγκαία. Εμείς σαν λαός φαίνεται να έχουμε μια αποστροφή προς την συλλογικότητα και συμπεριφερόμαστε πολύ πιο εγωιστικά.

Γι' αυτό και βλέπουμε μεμονωμένους ιδιοκτήτες να κλείνουν (παράνομα) βεράντες και μπαλκόνια για να κάνουν τζαμαρίες, βλέπουμε άλλους να κτίζουν πέργολες χωρίς άδεια, άλλουκλείνουν (παράνομα) παράθυρα επειδή έτσι τους έφεξε χωρίς να τους ενδιαφέρει η εξωτερική όψη του κτιρίου, βλέπουμε άλλους να κρεμάνε κομπρεσέρ κλιματιστικών όπου κόψει του εγκαταστάτη τους, για να αναφέρω μόνο μερικά παραδείγματα.

Όλοι αν ερωτηθείτε θα μπορέσετε να παραθέσετε μύρια παραδειγμάτων που αντιβαίνουν τους κανόνες συλλογικότητας προς επίτευξη ενός κοινού στόχου: την άψογη διατήρηση της φυσικής κατάστασης του συγκροτήματος

Τα κτηριακά συγκροτήματα βρίσκονται σε μια συνεχή πορεία φυσικής διολίσθησης.

για διατήρηση και αύξηση της αξίας της περιουσίας μας, αλλά και της παράλληλης διατήρησης ενός επιπέδου ζωής που να είναι αξιοζήλευτο.

Η αδυναμία έγκαιρης επιβολής αποτελεσματικής θεραπείας για τέτοια φαινόμενα είναι και η κύριος λόγος που οι διαχειριστές κινούνται μεταξύ φθοράς και αφθαρσίας και τα κτηριακά συγκροτήματα βρίσκονται σε μια συνεχή πορεία φυσικής διολίσθησης. Και στο ευρύτερο συλλογικό επίπεδο, το ένα συγκρότημα γίνονται δύο και τρία, η μια γειτονιά, γίνονται δύο και τρεις και τελικά ολόκληρες περιοχές πόλεων και κατ' επέκτα-

ση η χώρα όλη δείχνει τριτοκοσμική.

Το διαχρονικό πρόβλημα λύνεται ως ακολούθως:

Πρώτον, πρέπει να ενισχυθεί η υπόσταση των διαχειριστικών επιτροπών. Και ο τρόπος να γίνει αυτό είναι να βελτιωθεί και να εκσυγχρονιστεί η νομοθεσία για κοινόκτητες οικοδομές.

Δεύτερον, πρέπει να θεσμοθετηθεί η δημιουργία πάγιου ταμείου συντηρήσεων. Βάσει αυτού, ο κάθε ιδιοκτήτης θα υποχρεούται να καταβάλλει πέρα από το ετήσιο τέλος κοινοχρήστων, ένα ποσό που θα αποταμιεύεται για σκοπούς συντηρήσεων. Οι δε διαχειριστι-

κές επιτροπές θα πρέπει να υποχρεούνται να υποβάλλουν στα δημαρχεία ή σε κάποιο αρμόδιο κρατικό τμήμα, πλάνο περιοδικών κατ' ελάχιστων συντηρήσεων – μέχρι δύο χρόνια, πενταετίας και δεκαετίας – και να γίνεται έλεγχος ότι το τηρούν.

Το τέλος κοινοχρήστων θα αφορά μόνο λογαριασμούς υπηρεσιών υποδομής, καθαρισμού, διατήρησης κήπων, θυρωρών και άλλων «soft costs».

Τρίτον, θα πρέπει να δημιουργηθεί ένα ειδικό δικαστήριο ή ένα σώμα με οιονεί δικαστική εξουσία στο οποίο θα παρουσιάζονται υποθέσεις μικροδιαφορών μεταξύ δια-

χειριστικών επιτροπών και ιδιοκτητών. Αυτό το σώμα θα πρέπει να εκδίδει αποφάσεις εντός μερικών βδομάδων και αυτές οι αποφάσεις να είναι δεσμευτικές και εφαρμόσιμες. Για παράδειγμα, θα δίνεται μια μικρή περίοδος συμμόρφωσης αλλιώς ο Τίτλος Ιδιοκτησίας θα επιβαρύνεται με ειδική σημείωση (ΜΕΜΟ). Επίσης σε περίπτωση που το υποστατικό ενοικιάζεται και ο ιδιοκτήτης δεν πληρώνει, το σώμα να διατάσσει τον ενοικιαστή να καταβάλλει το ενοίκιο στην διαχειριστική επιτροπή μέχρι εξοφλήσεως του ποσού που έχει επιδικαστεί.

Τέταρτον, το Κτηματολόγιο να ζητά εκκαθαριστικό από τις διαχειριστικές επιτροπές του συγκροτήματος όταν γίνεται πώληση/μεταβίβαση μονάδας στο συγκρότημα αλλιώς να μην ολοκληρώνεται η μεταβίβαση. Με τον τρόπο αυτό θα εξαλειφθούν τα φαινόμενα ιδιοκτητών που χρωστούν, πουλούν και εξαφανίζονται και ο νέος ιδιοκτήτης αρνείται να πληρώσει τα χρωστούμενα του προηγούμενου.

Πέμπτο, οι συντηρήσεις συγκροτημάτων για σκοπούς στατικής και ενεργειακής αναβάθμισης να επιβάλλονται με μειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 5% επειδή πρόκειται για επένδυση με άμεσο αντίκτυπο στην ασφάλεια της κοινωνίας και στην αισθητική και περιβαλλοντική αναβάθμιση του δομημένου περιβάλλοντος.

Πρέπει επιτέλους να δούμε το σύνολο. Όπως άλλωστε και στους εμβολιασμούς...

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Βλέμμα στραμμένο στον ουρανό

Το νέο παιδικό βιβλίο γνώσεων της διακεκριμένης Γαλλίδας εικονογράφου Ελέν Ντρουβέρ

Της **ΜΑΡΟΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ**

Την πρώτη φορά που ξεφύλλισα τον «Ουρανό» (εκδ. Καπόν) ήταν μαζί με τη 16χρονη ανιψιά μου. Με κάποιον τρόπο το μεγάλο σχήμα του βιβλίου, ίσως και ο τίτλος μαζί με την εικονογράφηση του εξωφύλλου, απέσπασαν την προσοχή της από το κινητό τηλέφωνο. Σελίδα

Ολοι οι αρχαίοι πολιτισμοί βρίσκονται εδώ, από Ανατολή σε Δύση και από Βορρά σε Νότο, με τις αγωνίες τους και το όνειρο να κατανοήσουν τον φυσικό

τη σελίδα την κέρδιζε το χαρτί σε βάρος της ψηφιακής εικόνας, πράγμα διόλου εύκολο. Στο κεφάλαιο με τίτλο «Παρατηρώντας τα αστέρια» έμεινε για κάμποση ώρα προσπλωμένη, δοκιμάζοντας τον καλύτερο τρόπο που το φως θα περνούσε μέσα από την εικόνα δημιουργώντας σκιές και περίπλοκα σχήματα. Το βιβλίο την κράτησε κοντά του μέχρι το τέλος, ενόσω το κινητό δίπλα της κουδούνιζε από νέα μηνύματα, κι αυτό από μόνο του αποτελεί κατόρθωμα.

Αναμφισβήτητα ο «Ουρανός» είναι ένα πολύ όμορφο εικονογραφημένο παιδικό βιβλίο γνώσεων, που μας πείθει εύκολα να το διαλέξουμε για να γνωρίσουμε όσα συμβαίνουν πάνω από το κεφάλι μας. Ποια είναι τα μετεωρολογικά φαινόμενα που διαταράσσουν τον γαλανό θόλο του πλανήτη μας; Ποια είναι τα πουλιά και οι ιπτάμενες μηχανές που τον διασχίζουν; Ποια τα άστρα που τον καλύπτουν; Πώς ονομάζονται τα διαφορετικά είδη των νεφών, πώς γονιμοποιούνται τα φυτά με τον άνεμο, πώς γεννιέται ένας ανεμοστρόβιλος ή μια έκλειψη;

Ανεβαίνοντας ψηλά

Το ταξίδι προς τα ψηλά ξεκινά από τη Γη –από την ψηλότερη κορυφή του κόσμου, το Έβερεστ, στα 8.848 μέτρα– για να ανυψωθεί μεθοδικά στα στρώματα της

ατμόσφαιρας φθάνοντας στην Εξώσφαιρα, περισσότερα από 600 χιλιόμετρα απόσταση από εμάς. Η διαδρομή προς τα επάνω έχει και την αντίστοιχη της προς τα πίσω, στο παρελθόν. Το ταξίδι στον χρόνο θυμίζει τον τρόπο που οι άνθρωποι λάτρευαν και τιμούσαν με μύθους το ιερό βασίλειο των θεών. Το μόνο που μας έλειψε από το κείμενο είναι η καταπληκτική ιστορία της αρχαίας ελληνικής μυθολογίας για τον τρόπο που ο γιος Κρόνος, με την παρότρυνση της μητέρας του, Γης, απομάκρυνε τον καταπιεστικό Ουρανό από την εξουσία και χώρισε το περίφημο ζεύγος, όπως αφηγείται ο Ησίοδος στη «Θεογονία». Ωστόσο, όλοι οι αρχαίοι πολιτισμοί βρίσκονται εδώ, από Ανατολή σε Δύση κι από Βορρά σε Νότο, με τις αγωνίες τους και το όνειρο να κατανοήσουν τον φυσικό κόσμο. Η κατάκτηση των αιθέρων ολο-

Χάρη στις pop-up εικόνες και στα καταπληκτικά κοπτικά σχέδια, ο «Ουρανός» υπερβαίνει τα όρια ενός εκλαϊκευμένου βιβλίου επιστημονικής γνώσης για παιδιά.

ναί ο λόγος που εντέλει τα έργα της μοιάζουν με μικρά ντοκιμαντέρ άψογα σκηνοθετημένα. Σε μια παλιότερη συνομιλία που είχα μαζί της («Κ», 21/6/20: «Ωκεανός» από χαρτί και χρώμα») με αφορμή την ελληνική έκδοση του «Ωκεανού» είχε πει: «Ζω κοντά στον ωκεανό, τον βλέπω καθημερινά από το σπίτι μου, είναι αναπόσπαστο κομμάτι της ζωής μου. Ο σύντροφός μου είναι παθιασμένος με το σερφ, εγώ επίσης σερφάρω και κολυμπάω στον ωκεανό. Μας αρέσει να ταξιδεύουμε και να ανακαλύπτουμε καινούργιες θάλασσες. Ξεκίνησα αυτό το βιβλίο στη διάρκεια ενός οικογενειακού ταξιδιού με βαν στις ακτές της Νέας Ζηλανδίας, γιατί κι οι δυο μας ελπίζουμε να μεταδώσουμε την αγάπη μας για τον ωκεανό στα δυο μας παιδιά, που είναι 3 και 8,5 ετών».

Η Ντρουβέρ αφιερώνει τον «Ουρανό» στον Μαρέν και στην Ιντά, που ίσως είναι τα δυο της παιδιά, και αμέσως μετά γράφει στους αναγνώστες της: «Αυτό το βιβλίο γράφτηκε κατά τη διάρκεια της απομόνωσης των μηνών Μαρτίου και Απριλίου 2020. Το αφιερώνω σε όλους αυτούς που δεν είχαν παρά ένα κομματάκι ουρανού για να αποδράσουν εκείνη την περίοδο».

Τη μετάφραση του «Ουρανού» στα ελληνικά έχει κάνει η Καρίνα Λάμψα.

σχέδια, ο «Ουρανός» υπερβαίνει τα όρια ενός εκλαϊκευμένου βιβλίου επιστημονικής γνώσης για παιδιά.

Μολονότι έχει εκπαιδευτικό χαρακτήρα, ταυτόχρονα προκαλεί τη φαντασία του αναγνώστη να «παιξει» μαζί του. Και αυτό το οφείλει κυρίως στο ταλέντο της διακεκριμένης Γαλλίδας εικονογράφου Ελέν Ντρουβέρ, που τη γνωρίζουμε ως δημιουργό του εξίσου ζωντανού, πολύχρωμου και παιχνιδιάρικου «Ωκεανού» (επίσης από τις εκδ. Καπόν). Τα σχέδιά της είναι ταυτοχρόνως γοητευτικά και ακριβή, ταιριασμένα αρμονικά με τη γραφή της Ζυλιέτ Ενόρ, που υπογράφει τα ενδιαφέροντα κείμενα. Η τέχνη της Ντρουβέρ ξεδιπλώνεται εντυπωσιακά σε ένα από τα δικά μας αγαπημένα κεφάλαια, αυτό που έχει τίτλο «Με γρήγορο φτεροκόπημα» και εικονογραφεί τον κόσμο των εντόμων και των πουλιών. Λίγες σελίδες μετά, οι ιπτάμενες μηχανές, από το αερόστατο του Μονγκολφιέρ του 1783 έως το Flyboard Air του 2016, δίνουν σχήμα και ντύνουν με χρώμα το όνειρο του ανθρώπου να πετάξει.

Η σχέση της συγκεκριμένης εικονογράφου με τα βιβλία που δουλεύει είναι πάντοτε παθιασμένη και βιωματική και ίσως αυτός εί-

κληρώνεται στο βιβλίο με την περιγραφή του ηλιακού συστήματος, ενώ το τελευταίο κεφάλαιο μας προσγειώνει: στρέφεται στη σύγχρονη ζωή, θυμίζει τι σημαίνει οικολογική κρίση και υπογραμμίζει τη σημασία των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Ξεκινώντας από την ηλικία των 6-7 ετών, τα παιδιά θα βρουν εδώ πληροφορίες που μπορούν να κατανοήσουν και καθώς μεγαλώνουν θα επιστρέφουν στο βιβλίο για να τροφοδοτήσουν τα ενδιαφέροντά τους με πιο απαιτητικό γνωστικό υλικό. Ωστόσο, χάρη στις σελίδες που ξεδιπλώνονται σαν ακορντεόν, στις pop-up εικόνες και στα καταπληκτικά, περίπλοκα κοπτικά

Η εικονογράφος αφιερώνει το βιβλίο σε όλους όσους δυσκολεύτηκαν στην πρώτη каранτίνα του 2020.

Αιζέντα

Ε Π Ι Λ Ο Γ Ε Σ

18 - 24.7.2021

Επιμέλεια: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ
art@kathimerini.com.cy
louil@kathimerini.com.cy

ΘΕΡΙΝΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΣ

Sommerkino

Με τον θερινό κινηματογράφο Sommerkino, το Ινστιτούτο Γκαίτε Κύπρου παρουσιάζει τον Ιούλιο στον κήπο του ένα πρόγραμμα με ταινίες μικρού μήκους και κινηματογραφικές ταινίες. Οι προβολές συνεχίζονται (19-23 Ιουλίου) με ταινίες στις οποίες συμμετέχει η διακεκριμένη Γερμανίδα ηθοποιός, σεναριογράφος και σκηνοθέτιδα Μαρία Σράντερ. Η σειρά ταινιών ξεκινά με τη βραβευμένη ταινία Aimee & Jaguar. Ινστιτούτο Γκαίτε (στον κήπο), Λεωφ. Μάρκου Δράκου 21, Λευκωσία. Πληροφορίες τηλεφώνω 22674606: goethe.de/kypros/ekdiloseis. Ελεύθερη είσοδος. Κράτηση απαραίτητη.

ΘΕΑΤΡΟ

Η «9η Ιουλίου» από το Θέατρο Ένα

Συνεχίζονται οι παραστάσεις της δραματοποιημένης παράστασης του επικού έργου του εθνικού μας ποιητή Βασίλη Μιχαηλίδη «Η 9η Ιουλίου του 1821 εν Λευκωσία Κύπρου» από το «θέατρο ένα» σε συνεργασία με την Εκκλησιαστική Επιτροπή του Ιερού Ναού Παναγίας Φανερωμένης. Το έργο θα παρουσιαστεί ακόμη τέσσερις φορές στη Λευκωσία και συγκεκριμένα στο θερινό κινηματοθέατρο Κωνσταντία στην Παλλουριώτισσα, στις 19, 20, 26 και 27 Ιουλίου, στις 9 μ.μ. Η δραματοποιημένη παράσταση του ποιήματος «9η Ιουλίου» επελέγη από το «θέατρο ένα» για να τιμηθεί μαζί με όλο τον Ελληνισμό, η 200η επέτειος της Ελληνικής Επανάστασης του 1821. Το έργο, που έχει τη σκηνοθετική σφραγίδα του Αντρέα Χριστοδουλίδη, είναι εμπλουτισμένο με ζωντανή μουσική και τραγούδια από τη χορωδία ΙΑΚ «Άγιος Ιωάννης ο Δαμασκνός» και χοροί της Φανερωμένης. Μετά τις δύο παραστάσεις στην Φανερωμένη, το έργο παρουσιάσθηκε ήδη στην Λεμεσό ενώ στις 17 Ιουλίου θα ανεβεί στο «Χάνι του Ιμπραήμ» στην Πάφο και στις 23 Ιουλίου στο Νέο Χωρίο Πάφου. Στις 22 Ιουλίου το έργο θα μεταφερθεί στο Αμφιθέατρο Ιδαλίου. Οι ακριβείς ημερομηνίες παραστάσεων σε άλλους δήμους θα ανακοινωθούν σύντομα. Σκηνοθεσία/ Σχεδιασμός Φωτισμού: Αντρέας Χριστοδουλίδης. Παίζουν: Γιώργης Χριστοδούλου, Ιάκωβος Ιακώβου, Σάββας Μανοίκου, Σωτήρης Μεστάνας, Μιχάλης Χρίστου, Νεκτάριος Λοϊζίδης, Παναγιώτης Τιμοθέου. Λαμβάνει μέρος η χορωδία ΙΑΚ «Άγιος Ιωάννης Ο Δαμασκνός» και χοροί Φανερωμένης.

ΧΑΡΑΚΤΙΚΗ

«Δεν Ξεχνώ» περιοδική έκθεση στα Πλατανίσκια

Με 35 χαρακτικά 14 καλλιτεχνών, και με θέμα τα τραγικά γεγονότα στην Κύπρο το '74 και τες συνέπειές τους, άνοιξε στο Μουσείο Χαρακτικής Χαμπή στα Πλατανίσκια η περιοδική έκθεση «Δεν Ξεχνώ». Τα έργα είναι από τη συλλογή του Μουσείου. Εκτός από τομβληματικό προσφυγόπουλο του Α. Τάσσου, «Κύπρος 1974», τα έργα είναι συγκινητικές και δυνατές δημιουργίες - συχνά μεγάλων διαστάσεων, διάφορων τεχνικών - Κυπρίων καλλιτεχνών: Τηλέμαχου Κάνθου, Λευτέρη Οικονόμου, Κώστα Οικονόμου, Κώστα Αβερκίου, Άντη Χατζηαδόμου, Λευτέρη Ολύμπιου, Φρίζου Παπαντωνίου, Χαμπή, Χαράλαμπου Κρασιά, Πάρη Μεταξά, Παναγιώτη Λάρκου, Στέλιου Στυλιανού, Χρυστάλλας Πιστόλα Μακρή, Κώστα Γιωργαλίδη. Για να μην ξεχαστεί ποτέ η τραγωδία από τις νέες γενιές και να περάσει μέσα σε όλους η δόνηση της ψυχής των χαρακτών. Η έκθεση θα παραμείνει ανοικτή μέχρι τις 15 Οκτωβρίου. Μουσείο Χαρακτικής Χαμπή, Πλατανίσκια Λεμεσού.

ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ | Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

47 βήματα μπρος-πίσω

Πώς μπορεί να γράψει κάποιος/α την ιστορία του πραξικοπήματος και της τουρκικής εισβολής; Μπορεί κάποιος/α να γράψει την ιστορία του πραξικοπήματος και της τουρκικής εισβολής; Ποιος/α θα το κάνει χωρίς να έχει βαρίδια στην ιστορική ανάλυση και ερμηνεία των γεγονότων; Είναι ένα τίτάνιο έργο το οποίο έως σήμερα ουδείς έχει καταφέρει να αγγίξει χωρίς να έχει προκαλέσει αντιδράσεις, πόλεμο ανακοινώσεων, και στο τέλος να έχει δημιουργηθεί ένα ιδιότυπο πεδίο μάχης, στο οποίο αναβιώνει το εμφυλιακό περιβάλλον μετά το 1960.

Τα γεγονότα όπως τα θέλει το επίσημο αφήγημα, τα γεγονότα όπως τα θέλει η αδύναμη πλευρά, τα γεγονότα όπως τα δείχνουν τα επίσημα διαθέσιμα έγγραφα, τα γεγονότα όπως τα παραδίδει η προφορική ιστορία δεν έχουν καταγραφεί καθ' ολοκληρίαν από κανέναν. Και προσοχή, αυτό δεν είναι μομφή προς όποιον προσπάθησε να πει τι έγινε το 1974 και πιο πριν, είναι παρατήρηση για το τι γίνεται από εδώ και πέρα. Τι θέλουμε οι επόμενες γενιές να θυμούνται από την τόσο παραoxή εποχή; Ποια διδάγματα θέλουμε να τους αφήσουμε, ώστε να μην επαναληφθούν όσα αποτρόπαια συνέβησαν πριν από 50, 60 χρόνια;

Δεν έχουμε αποφασίσει 47 χρόνια με-

Πότισε εσύ με το αίμα σου, με τον ιδρώτα σου τον τόπο, σπείρε με τον καλύτερο σπόρο τα χώματά σου και εμείς θα θερίσουμε, και αν είσαι τυχερός κάτι θα βγει και για σένα.

τά από το πραξικόπημα, μετά την εισβολή, μετά την απόλυτη καταστροφή ή τόπο θέλουμε, ποια κοινωνία θέλουμε να χτίσουμε, για να την αφήσουμε παρακαταθήκη στις επόμενες γενιές. Ακόμα διχαζόμαστε σε λαϊκά και εθνικόφρονα σωματεία, ακόμα έχουμε τους δεξιούς και τους αριστερούς αγωνιστές, που όμως αμφότεροι πέθαναν -και μιλώ για τους πεσόντες στο πεδίο του πολέμου- για τι;... απαντήστε αν μπορείτε στο ερώτημα, για τι πράγμα πέθαναν αυτοί οι γιοι, οι πατεράδες, οι σύζυγοι, οι αδελφοί; Για την ελευθερία, για τους βωμούς και τις εστίες τους; Για τα ιδανικά τους;

Μα ξέρετε ποιο είναι το κυριότερο εμπόδιο που δεν επιτρέπει ψυχραιμες προσεγγίσεις; Ο φόβος, ο φόβος του άλλου, που ο προπάππους του ήταν δεξιός ή αριστερός, κυρίως όμως δεξιός. Δεν

επουλώθηκαν οι πληγές ποτέ σε αυτόν τον τόπο, γιατί αντί να κάνουμε εγχειρήσεις και τομές βαθιές ώστε να καθαρίσει το πύον και η πληγή να μην κακοφορμώσει, εμείς κάνουμε αλλαγή επιδέσμου, με λίγο οινόπνευμα, ως παρακάτω... και οι γενιές της Κύπρου γίνονται οι καλύτεροι νοσοκόμοι. Εμείς πια όχι μόνο δεν προλαμβάνουμε, αλλά ούτε και θεραπεύουμε. Βλέπω και μιλάω με 70χρονους που έζησαν τη φρίκη του πολέμου, την απαξίωση που βίωσαν γιατί πίστευαν στη μία ή στην άλλη ιδεολογία, και κοιτάζω στα μάτια τους, δεν μπορούν να πουν αν ό,τι έγινε άξιζε τον κόπο, πολλοί δεν μπορούν καν να αποδεχθούν ότι υπήρξαν χρήσιμοι πλίσιοι -ας μου επιτραπεί η έκφραση- για να κάνουν άλλοι τα παιχνίδια τους. Συχνά συναντώ ανθρώπους που δεν αποδέχονται ότι ηγήθηκαν από ανθρώπους που δεν ήταν ηγέτες, που δεν μπορούσαν να δουν παρακάτω από τη μικροφιλοδοξία τους.

Και εδώ ερχόμαστε στο διαχρονικό πρόβλημα αυτού του τόπου, που ζητεί δροσιά και φως, αλλά φευ! Ούτε ποσπασία έρχεται, ούτε συμφιλίωση με το δύσκολο παρελθόν μας, γιατί δεν μάθαμε να βλέπουμε τη μεγάλη εικόνα, αλλά μόνο τα του οίκου μας. «Απόν φορτώ-ναι πόσσω σου, τάνα του να φορτώσει»,

ΜΟΥΣΙΚΗ

Ιδαιόν Project

Ο Βαγγέλης Γέττος, ψηλαφώντας το concept του αιώνιου σπηλαίου, παρουσιάζει για πρώτη φορά τις δικές του αυθεντικές συνθέσεις που εκκινούν από τα πχοχρώματα της κρητικής μουσικής και της ανατολικής Μεσογείου και επεκτείνονται στο prog rock, το stoner, το flamenco και το fusion. Με τα κομμάτια του, το λαούτο και την φωνή του συναντά τον Μεξικάνο drummer Hugo Henrique Olivinos που, παίζοντας τύμπανα και κρουστά, προσδίδει στο project μια ιδιαίτερη, δυναμική εξωστρέφεια. Μέσα από εξιστορήσεις σχετικά με τις αφορμές και τις περιστάσεις από τις οποίες ξεπήδησαν τα κομμάτια και μέσα από μία πηγαία ανάγκη επικοινωνίας με το κοινό, το "Ιδαιόν Project" βουτά στο στέλειωτο σπήλαιο της μουσικής και φέρνει στην επιφάνεια έναν πολυσύνθετο ορικό ήχο. Artos House, 22 και 27 Ιουλίου, ώρα 8:00 μ.μ. Αγίων Ομολογητών 64, Λευκωσία. Κρατήσεις με sms στο τηλέφωνο 96130158.

ΠΟΙΗΤΙΚΗ ΣΥΝΑΝΤΗΣΗ

Βερόπολις - Πανσέληνος

Το Ιδεόγραμμα διοργανώνει την Ποιητική Συνάντηση με τίτλο «Βερόπολις - Πανσέληνος», στην Κύπρο, στην οποία θα λάβουν μέρος οι ποιητές Eduard Escoffet από την Ισπανία και Αυγή Λίληλ και Κωνσταντίνος Παπαγεωργίου από την Κύπρο, οι οποίοι θα συνομιλήσουν με τη συγγραφέα Μυρτώ Αζίνα-Χρονίδη. Στο πλαίσιο της εκδήλωσης έγινε συνεργασία με το Τμήμα Τεχνών - Πρόγραμμα Γραφικών Τεχνών (ΒΑ) του Ευρωπαϊκού Πανεπιστημίου Κύπρου και Φοιτητές του Μαθήματος Ήχος και Κίνηση δημιούργησαν 9 βιντεοποιήματα με τη μέθοδο Κινομένων Γραφικών, τα οποία θα προβληθούν στην εκδήλωση. Για τα βιντεοποιήματα δούλεψαν οι φοιτητές: Μηνάς Χριστόπουλος, Κωνσταντίνος Χρυσστόμου, Παναγιώτης Ευτυχίου, Μαρίνα Γεωργιάδου, Νίκη Γεωργίου, Ελένη Κουττούκα, Στέφανος Σάββα, Κωνσταντίνος Σταύρου και Αθηνά Ζσιμού, και έχουν εμπνευστεί από τα ποιήματα των: Eduard Escoffet, Αυγής Λίληλ, Θωμά Τσαλαπάτη, Κωνσταντίνου Παπαγεωργίου, Πάμπου Κουζήλη, Ευφροσύνης Μαντά Λαζάρου, Παναγιώτη Νικολαΐδη, Γιώργου Χριστοδουλίδη και Λίλης Μιχαηλίδου. Παρασκευή, 23 Ιουλίου, 8:30 μ.μ. στην Ταράσσα του Ιδρύματος ΑΡτος, στους Αγίους Ομολογητές.

ΑΝΑΓΝΩΣΕΙΣ

Της ΜΑΡΙΑΣ ΚΑΤΣΟΥΝΑΚΗ

Ένας πατέρας σαν δένδρο χωρίς κλαδιά

Πόρτες ανοίγουν και κλείνουν, οι διάδρομοι οδηγούν σε δωμάτια που δεν αλλάζουν χρήση... Ο ηλικιωμένος, άνω των 80, συνταξιούχος μηχανικός Αντονι, κυκλοφορεί μέσα στο σπίτι συντήθως με πιτζάμες, με την άνεση του ιδιοκτήτη. Σχεδόν ποτέ μόνος, είναι εκεί και η κόρη του, Αν. Εξάλλου, όπως λέει, ζει 30 χρόνια τώρα σε αυτό το διαμέρισμα... Ή μήπως όχι; Μάπως το σπίτι είναι της κόρης του, η οποία τον φιλοξενεί προσωρινά μέχρι να βρεθεί μονιμότερη λύση στο πρόβλημα; Ο Αντονι πάσκει από άνοια, αρνείται να συμβιώσει με νοσοκόμες, υποστηρίζει ότι είναι μια χαρά και πιστεύει ότι η κόρη του θέλει να τον εκδιώξει για να αποκτήσει το διαμέρισμά του. Υπάρχει και μια τρίτη εκδοχή: ο Αντονι να φιλοξενείται ήδη σε γηροκομείο υψηλής φροντίδας και να περιβάλλεται από ειδικευμένο προσωπικό. Τα πρόσωπα με τα οποία εμπλέκεται συναισθηματικά, συγκρουόμενος ή όχι μαζί τους (εκτός από την κόρη του υπάρχουν και δύο άντρες που συνδέονται με την Αν), είναι πραγματικά ή γεννήματα του μυαλού του; Εως πού φτάνει η σύγχυσή του; Ποια μέρη της ιστορίας που παρακολουθούμε είναι γεγονότα και ποια κατασκευές ενός ταραγμένου νου;

Ο σκηνοθέτης και θεατρικός συγγραφέας Φλοριάν Ζελέρ, με την ταινία του «Ο πατέρας» φέρνει σε δύσκολη θέση τον θεατή. Ίσως και πολύ δύσκολη. «Ποιος ακριβώς είμαι;», αναρωτιέται ο Αντονι Χόπκινς, που βραβεύτηκε με Οσκαρ για τη σπουδαία ερμηνεία του. Δίπλα του η Ολίβια Κόλμαν (Αν), έξοχη επίσης, το μοντάζ του Γιώργου Λαμπρινού είναι εργόχειρο μεγάλης ακρίβειας και απαιτήσεων «πρωταθλητισμού», το αποτέλεσμα χωρίς αυτούς τους συνεργάτες δεν θα ήταν το ίδιο.

Για την ταινία γράφτηκαν εγκωμιαστικά κριτικά σημειώματα και αναλύσεις, διεθνώς και στη χώρα μας. Δικαίως.

Το λαβρινθώδες ξεκούρδισμα του Αντονι (ή, ενδεχομένως, κούρδισμα σε άλλη συχνότητα) οδηγεί σε μονοπάτια δαιδαλώδη. Οτιδήποτε παρεκκλίνει από την ερμηνεία της ασθένειας -η άνοια δεν είναι η απόνωση σε όλα, υπάρχει και το υπόβαθρο των οικογενειακών σχέσεων- προκαλεί τριγμούς. Μερικοί μετασχηματισμοί, όπως ο τρόπος που εξελίσσεται η επαφή του πατέρα με την κόρη, δεν είναι αναμενόμενοι. Κι εκεί ο κίνδυνος, η απειλή του μη προβλεψίμου, το «λες να», ξεβολεύει τον θεατή. Ας επιστημόνουμε και την επιστροφή του «θεατή» - ο θερινός κινηματογράφος, η κοινή παρακολούθηση δηλαδή, καλεί σε μια άλλη επεξεργασία/διαδικασία, που κοντεύσαμε να ξεχάσουμε.

Υπάρχουν στιγμές/σκηνές στην ταινία που ο Αντονι παραπέμπει ευθέως στον σαιξπηρικό Ληρ. Μπορεί βέβαια να είναι η παρουσία του Αντονι Χόπκινς που δημιουργεί συνειρμούς, όμως η ισχυρογνωμοσύνη και η «τρέλα» του πατέρα, το βασίλειο του σπιτιού και το μοίρασμα των υπαρκτών του, είναι κοντά στην επικράτεια του Ληρ. Ο συχνά ανυπόφορος γέρων σχοινοβατεί πάνω από την άβυσσο του χρόνου και των αλληπαλών παρανοήσεων. Το ενδιαφέρον είναι πως, κάποιες φορές, όταν σκοντάφτει στη σύγχυση, προσποιείται ότι αντιλαμβάνεται το λάθος. Προσποιείται. Θυμίζει την αναίδη παραινέση της Ρεγάνς (δευτέρης κόρης) στον Ληρ: «...Γέραςες. Στο σώμα σου η φύση ακροβατεί στα όριά της» (μτφρ. Διονύσης Καψάλης).

Σε ένα όριο πορεύεται και ο Αντονι. Το ρίγος που διατρέχει τον θεατή είναι περίπλοκο, ανεξάντλητο και βαθύ. «Ο πατέρας» είναι μια ταινία για το πένθος και τι σημαίνει να πενθείς κάποιον που είναι ακόμη ζωντανός, παρών και καθόλου αποσυρμένος. Το αντίθετο. Διεκδικεί τον χώρο του, την καθημερινότητά του, τη μουσική του (αγαπά την όπερα), το φλιτζάνι με το τσάι του, το βραδινό του φαγητό, το ρολόι του (διαρκώς νομίζει ότι του το έχουν κλέψει...). Διεκδικεί τη ρουτίνα του, που πιστεύει ότι κάποιοι του τη στρούν. Όμως, δεν είναι οι άλλοι ο ίδιος έχει χάσει πια τα πατήματά του.

Η «καταιγίδα» του Αντονι δεν μοιάζει με εκείνη του Ληρ. Η δική του συντριβή δεν συνταιριάζει με τα στοιχεία της φύσης. Κουλουριάζεται κλαίγοντας στην αγκαλιά της νοσοκόμας, σαν παιδί, ζητάει επίμονα τη μητέρα του. Η νοσοκόμα τον καθησυχάζει. Τα φάρμακα θα ενεργήσουν όπου να 'ναι, μαζί με το χάδι της. «Νιώθω να χάνω όλα μου τα φύλλα», της λέει. Είναι σαν δένδρο χωρίς κλαδιά, γυμνό, με έναν κορμό αδύναμο, ροζισμένο. Εκτεθειμένος, περισσότερο από μόνος.

kouroupakisa@kathimerini.com.cy

Ένα διαφορετικό καλοκαίρι στον καμβά

«Μια μεγάλη θάλασσα στο τετράγωνο είναι μάλλον ένα πέλαγος» είναι ο τίτλος της νέας έκθεσης στην IsnotGallery

Του **ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ**

Ένας στίχο του Νίκου Καρούζου επέλεξε η IsonotGallery να βάλει για τίτλο στον καλοκαιρινή της έκθεση: «Μια μεγάλη θάλασσα στο τετράγωνο είναι μάλλον ένα πάλασο», από το ποιήμα το «Θάλασσα: Η αρχαιότητα της γεωγραφίας», ένας στίχος που προΐδεται τον επισκέπτη για το τι θα δει, μπλε, λευκό, τοποθετημένα στον καμβά με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, με διαφορετικές τεχνικές... Θάλασσα και απέραντο γαλάζιο. Μιλώντας με τον επιμελητή της έκθεσης και ιδιοκτήτη της γκαλερί Άντρο Ευσταθίου για το τι ενώνουν τα έργα μεταξύ τους μου είπε η αίσθηση του καλοκαιριού κυρίως. Βέβαια, με τον Άντρο είχαμε μιλήσει και πριν από την έκθεση, ζητώντας μου να γράψω ένα μικρό κείμενο για την έκθεση που προετοιμάζε, ακόμα δεν είχε κατασταλαξει στα έργα που θα φιλοενοούσε, ούτε και στους καλλιτέχνες, ήξερε πολύ καλά όμως τον τίτλο, είχε αποφασίσει ότι θέλει τη θάλασσα, το γεωμετρικό σχήμα και όσα εμπερικλείει ένα πέλαγος. Δεν είδα ούτε εγώ τα έργα, αποφασίσαμε έτσι να κάνουμε ένα πείραμα, οι λέξεις οι δικές μου να βγουν από τις λέξεις του Άντρο, καθώς μιλούσαμε για το τι είναι θάλασσα, τι σημαίνει το καλοκαίρι, για τη σκόνη και το χώμα... Τελικά, όταν επισκέφθηκα την έκθεση, σκέφτηκα ότι καλάς σκέφτηκα ό,τι φαντάστηκε ο καθένας μας... οι καλλιτέχνες ήρθαν να μας δείξουν και εκείνοι τον δικό τους καλοκαιρινό κόσμο, και κανείς δεν λέει πως δεν θα μιλούσαμε

την ίδια γλώσσα και τις άλλες εποχές. Χαρούλα Νικολαΐδου, Ελένη Κινδύνη και Στέλλα Ίσσα, Θέκλα Παπαδοπούλου, τέσσερις γυναίκες, τέσσερις διαφορετικοί καλλιτεχνικοί κόσμοι, που έρχονται να σταθούν απέναντί και ανάμεσα στους Κωνσταντίνο Στεφάνου και Αντρέα Σκουφάρη, δύο γενιές διαφορετικές, δύο προσεγγίσεις αλλιώτικες. Οπισθοδρόμηση δεν θα μπορούσα να ισχυριστώ ότι η έκθεση είναι θεματική, λείπει το εμφανές, ασχέτως αν αμέσως το έργο του Στέλιου Βότση, με τις χαρακτηριστικές του γραμμές και χρώματα έρχεται να φωνάζει μπλε, δροσιά, συμμετρία και σχεδόν απέναντί του συνομιλεί με ένα print του Γιάννη Ιωάννου, ενός νέου καλλιτέχνη, που φέρνει τον κόσμο του, με το καμπύλο μπλε κύμα.

Δεν είναι θεματική
διὰ γυμνού οφθαλμού,
ωστόσο έχει όψη
καλοκαιριού,
τα χρώματα των έργων,
και στους πίνακες
και στα κεραμικά.

Είναι και τα δύο έργα ένα ανοικτό πέλαγος, και πάλι το ποίημα του Καρούζου και ο «αφρόπλαστος χιτώνος», που άλλοτε είναι λευκός και άλλοτε πορφυρέος, και αφήνει του πελάγου γυμνά τα άκρα, και φαίνεται παράμερα του βράχου, της Κύπριδος καταφύγιο, τόπος τάματος και παθών και απαγόιο ή

ΔΕΝ ΈΧΕΙ η έκθεση στην IsnotGallery χρώμα καλοκαιριού αιγαιοπελαγίτικου, δεν έχει χρυσάφις αμμουδιές, έχει το χρώμα της Κύπρου, αλλού περισσότερο εμφανές και αλλού λιγότερο.

κό, μα και άλλες τόσες φορές με-
λαγχολικό», αμέσως σημείωσα...
και όταν είδα τα έργα των κατά-
λαβα ότι οι γραμμές και τα πρό-
σωπα φωτίζονται, καμπυλώνουν.
ισώνουν, μπορούν να συνομιλή-
σουν... Δεν έχει η έκθεση στην
IsnotGallery χρώμα καλοκαιριού,
αιγαιοπελαγίτικο, δεν έχει χρυ-
σαφείς αμμουδιές, έχει το χρώμα
της Κύπρου, αλλού περισσότερο
εμφανές και αλλού λιγότερο...
κοιτάω τις σημειώσεις μου, Κύ-
προς η χαλκοέσσα, και πάω στην
γκαλερί σχήμα και χρώμα, ως κέ-
ραμοι άτακτος ερριμμένοι, φε-
ρικοί επίτηδες ατελή ή καλώς
πρινσμένα, διάσπαρτα στον χώρο,
βότσαλα στο πέλαγος ή νησιά.
Υλικά και τεχνικές γίνονται κλει-
διά για να ανοίγουν δρόμους στα
τετράγωνα ή τα άλλα σχήματα
των καμβάδων στη ματιά του θε-
ατή, μα κυρίως στη φαντασία του
και τη δική του αισθητική. «Σημά-
δι της αλήθειας τούτης as υπάρχει
το ποιήματος ο ήχος» και εν προ-
κειμένω για την έκθεση, σημάδι
της αλήθειας της as είναι τα χρώ-
ματα και τα σχήματα των έργων.
As νικήσει η αισθητική της αρ-
χαίας γεωγραφίας του κόσμου.

Συμμετέχοντες
Κωνσταντίνος Στεφαννού
@constantinos.stefanou
Θέκλα Παπαδοπούλου
@theklapapadopoulou
Αντρέας Σκουφάρης @le_sko
Στέλλα Ίσσα @is_stellax
Stelios Votsis
Χαρούλα Νικολαΐδου
@charoula_nikolaidou.artwo
Γιάννης Ιωάννου @nmeisyoy
Ελένη Κινδύνι @kineleni

Νικολαΐδου και Κωνσταντίνου Στεφάνου. Δες τη λιτότητα της Κινδύνη και τα απαλά χρώματά της, και τις χρωματικές δίνες της Παπαδοπούλου.

Χρώμα και χώμα

φτηκα ότι στίχοι όπως «η έναστρη γλαφυρότητα της καμπύλης», αλλά και «τα βρόδια της ασάλευτης ταυτότητας» όπως σδιήπουν φωτίζονται από τον καλοκαιρινό ήλιο, αλλά το φως του καλοκαιριού είναι και εκτυφλωτικό, καλοκαιρι σημαίνει και ξεραμένο χώμα, «είναι μοιχείρωμα συχνά ρομαντι-

Μια αρχαία τραγωδία... που φτάνει στο σήμερα

Τέσσερις γυναίκες από την παράσταση «Αγαμέμνων» του ΘΟΚ μιλάνε στην «Κ»

Συνέντευξη στον
ΑΠΟΣΤΟΛΟ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗ

Η Λέα Μαλένη σκηνοθέτρια της αισχύλειας τραγωδίας «Αγαμέμνων» που ανεβάζει ο ΘΟΚ, η Παναγιώτα Παπαγεωργίου που υποδύεται την Κλυταιμνήστρα, η Aurora Marion που έχει τον ρόλο της Κασσάνδρας και η Βασιλική Κυπραίου που κρατάει τον ρόλο του φύλακα, μιλάνε στην «Κ» για το έργο, τους ρόλους τους και από τα λεγόμενά τους φαίνεται πόσο επίκαιρο παραμένει ακόμη και σήμερα, το πρώτο μέρος της «Ορέστειας», της μοναδικής σωζόμενης τριλογίας του Αισχύλου.

Παναγιώτα Παπαγεωργίου

—Ποια ήταν η μεγαλύτερη δυσκολία σου στον ρόλο της Κλυταιμνήστρας;

—Η Κλυταιμνήστρα είναι μια πολύ σύνθετη προσωπικότητα. Είναι γυναίκα, είναι βασίλισσα, είναι η μάνα που έχασε δύο παιδιά από το χέρι του Αγαμέμνονα, είναι μια ηγετική μορφή σε μια εποχή που η γυναίκα έχει υποτιμητική θέση, είναι η απατημένη σύζυγος, είναι μοιχαλίδα και είναι η γυναίκα που με στρατηγική δολοφονεί και εκδικείται. Προσπάθησα να την αντιμετωπίσω, να την καταλάβω, να τη δικαιολογήσω, να βρω την ισορροπία ανάμεσα στις ποικίλες διαβαθμίσεις της προσωπικότητάς της. Η Κλυταιμνήστρα του Αισχύλου είναι ίσως ο δυσκολότερος ή ένας από τους δυσκολότερους γυναικείους ρόλους. Μου δόθηκε η ευκαιρία να αναμετρηθώ μαζί της. Η αλήθεια είναι πως με έχει σαγηνεύσει. Με

“

Η αλήθεια είναι πως με έχει σαγηνεύσει ο ρόλος. Με έχει πείσει. Εύχομαι να μην ποδοπατηθώ σ' αυτή την αναμέτρηση.

έχει πείσει. Εύχομαι να μην ποδοπατηθώ σ' αυτή την αναμέτρηση. —«Τέτοια τολμά! γυναίκα να σκοτώσει άντρα!». Θεωρείς ότι υπάρχει στο έργο το δίπολο του νικητή στρατηλάτη και του ανέντιμου άντρα, ο οποίος δολοφονήθηκε από τη γυναίκα του;

—Φυσικά και υπάρχει στο έργο το δίπολο του νικητή στρατηλάτη και του ανέντιμου άντρα, ο οποίος δολοφονήθηκε από τη γυναίκα του. Ο Αγαμέμνωνας εκμεταλλεύτηκε τη δύναμή του και εξωτερικεύσε όλα τα παράξενα ένστικτά του. Η αυτοπροβολή και το παρόν του για εξουσία δεν τον εμπόδισαν να σκοτώσει την ίδια του την κόρη και να πάρει στο λαιμό του χιλιάδες άλλες ζωές. Το έγκλημα του Αγαμέμνονα στα μάτια του λαού /χορού θεωρείται αδικαιολόγητο, αλλά το γεγονός ότι η τιμωρία και ο θάνατός του επέρχεται από τα χέρια της γυναίκας του θεωρείται ασυγκλήρωτο. Σε μια εποχή που ο παραλογισμός ακμάζει και η κοινωνία αρνείται στις γυναίκες ισότιμο ρόλο με τον άνδρα ακόμη και στη γέννηση των

παιδιών —πραγματικό γονιό θεωρούσαν τον πατέρα, η μάνα ήταν το δοχείο— πώς θα μπορούσαν να αποδεχτούν το γεγονός πως μια γυναίκα εκτόνωσε το μίσος που κουβάλαγε δέκα χρόνια και σκότωσε ανεμπόδιστα τον φαύλο σύζυγό της; —Η Κλυταιμνήστρα κρίνεις πως λειτουργεί ως τιμωρός των κακών πθών ή ως άνθρωπος που έχει αδικηθεί;

—Η Κλυταιμνήστρα έχει αδικηθεί. Ο αβάσταχτος πόνος της απώλειας δύο παιδιών από τα χέρια του ίδιου ανθρώπου δεν της επιτρέπει κανένα συμβιβασμό. Το μίσος έχει ριζώσει μέσα της. Αναγκάζεται να μετατραπεί σ' αυτό το μυθικό τέρας. Το καρπερό και κοφτερό της μυαλό τη βοηθάει να οργανώσει το τέλειο έγκλημα και περιμένει δέκα ολόκληρα χρόνια για να το υλοποιήσει. Λειτουργεί ως τιμωρός του φονιά των δύο παιδιών της, του συζύγου της που ερωτοτροπεί με άλλες γυναίκες, του στρατηλάτη που με τη φιλοδοξία του θυσιάσε τόσες ζωές. Μην ξεχνάμε πως έχει κι άλλα παιδιά, πρέπει να τα προστατεύσει από την αχαλίνωτη φιλοδοξία του συζύγου της και πατέρα τους. Έχοντας πλήρη συναισθηση των πράξεών της τον σκοτώνει και βλέποντας τις πληγές του να ξερνάνε αίμα, ανακουφίζεται η ψυχική της. Ο Αισχύλος προβάλλει την ιδέα της δικαιοσύνης ή καλύτερα της Δίκης στον «Αγαμέμνονα» και τις εκφάνσεις της, το δίκαιο και το άδικο και... την τιμωρία.

—Βους επί γλώσση μέγας... σήμερα μιλάμε δημόσια όσο πρέπει ή παραμιλάμε πολλές φορές;

—Πολύ φοβάμαι πως μόνο παραμιλάμε. Όσοι μιλάνε δημόσια παραγκωνίζονται, τιμωρούνται και φιμωνονται. Πρόσφατα έχουμε δει στον τόπο μας τέτοια παραδείγματα. Ο Αισχύλος είναι ανατριχιαστικά σύγχρονος. Οποιοσδήποτε πολίτης θα μπορούσε να ταυτιστεί με τον χορό του «Αγαμέμνονα», με τον απλό λαό που βλέπει, σχολιάζει, παραμιλάει, γκρινιάζει «σε στενό οικογενειακό κύκλο», αναλώνεται σε ανούσια ανταλλαγή απόψεων, αλλά αδυνατεί να παρέμβει αποφασιστικά, δεν αντιδράει, αποδέχεται και σιωπά. —Ποια πιστεύεις ότι είναι η θέση της γυναίκας στον σύγχρονο κόσμο εξουσίας, εργασίας, στην κοινωνία εν γένει;

—Η θέση της γυναίκας στον «σύγχρονο κόσμο» είναι σαφώς πιο ευνοϊκή και βελτιωμένη από όλες τις προηγούμενες περιόδους της ιστορίας. Παρόλα αυτά, αν και στα περισσότερα μέρη του δυτικού κόσμου εμείς οι γυναίκες έχουμε την ψευδαίσθηση πως έχουμε ίσα πολιτικά, εργασιακά και οικονομικά δικαιώματα δυστυχώς όμως φαινόμενα ανισότητας και αδικίας απέναντι στο γυναικείο φύλο συναντιούνται ακόμα και σήμερα. Αντιλαμβανόμαστε, λοιπόν, πως γίνονται κάποια βήματα προόδου, παρ' όλα αυτά είναι «γεγονός» πως στον τόπο μας εξέλεξη για πρώτη φορά γυναίκα πρόεδρος της Βουλής και πως ο ΘΟΚ γιορτάζει φέτος τα 50χρονά του, αναθέτοντας για πρώτη φορά τη σκηνοθεσία αρχαίου δράματος σε γυναίκα, στην προκειμένη περίπτωση στη Λέα Μαλένη.

Aurora Marion

—Ποια είναι η Κασσάνδρα, είναι η γυναίκα αντίπαλον δέος ή ένα ακόμη θύμα του Αγαμέμνονα; Πώς την προσέγγισες;

Aurora Marion: Η Κασσάνδρα είναι το θύμα ενός πολέμου που έγινε για μια άλλη γυναίκα, την ωραία Ελένη. Πόσο ειρυνικό όσον αφορά το τώρα είναι ο φόνος μιας άτυχης καλλονής...

—Η Κασσάνδρα είναι ένας κομψός που έπεσε στη γη. Μια πέτρα από άλλον πλανήτη. Είναι η ανάγκη του κάθε ανθρώπου να περάσει το ιδεατό και να καθεί μέσα στην άβυσσο. Ένα πλάσμα μαγικό και μαγεμένο. Ποητική από όλους και όλες. Μια φαντασίωση που κρατά χιλιάδες χρόνια. Μια οπτασία της αέναης ζωής. Παγιδευμένη στην εξουσία του Απόλλωνα, που τη μεθά και την πετάει στη γη. Όταν ο έρωτας φτάνει να είναι βασανιστήριο στην ψυχή της Κασσάνδρας, της δίνεται απλόχερα ως αντάλλαγμα η μαντική ικανότητα και το μαστί-

“

Κράτα το στόμα σου κλειστό! Έτσι μεγαλώσαμε. Σε μία κοινωνία που το μεγάλο ψάρι τρώει το μικρό και το μικρό ίσως να θέλει να γίνει μεγάλο.

γωμα ξεκινά. Ένα τέτοιο πλάσμα λοιπόν το λιγότερο που θα μπορούσε να είναι... ένα ακόμη θύμα του Αγαμέμνονα...;

—Η Κασσάνδρα ως λέει πως είναι απλώς μια σκιά... Ζητάει δικαιοσύνη ή αντίποινα; Σήμερα πόση δικαιοσύνη αποδίδεται; —Η Κασσάνδρα ως άλλη Ιφιγένεια είναι καταδικασμένη σε θάνατο. Ένα άτυπο θεϊκό και θνητό δικαστήριο σε απολυταρχικό καθεστώς, της μακαίρωνει την ψυχή. Είναι το θύμα ενός πολέμου που έγινε για μια άλλη γυναίκα, την ωραία Ελένη. Πόσο ειρυνικό όσον αφορά το τώρα είναι ο φόνος μιας άτυχης καλλονής. Είναι σαν να μας λέει ο ποιητής πως η μορφή πρέπει να πληρώσει την απλυστία όλου του κόσμου. Είναι σαν να μας λέει ο ποιητής πως η ψυχή ενός κοριτσιού θα γίνει ιερομάρτυρας της ασκήμιας της εξουσίας. Δεν συζητάμε καν, δεν έχουμε τον χρόνο δηλαδή να φανταστούμε δικαιοσύνη ή αντίποινα. Τα γεγονότα μιλούν και λένε την αλήθεια για τη δικαιοσύνη σήμερα.

—Βους επί γλώσση μέγας... σήμερα μιλάμε δημόσια όσο πρέπει ή παραμιλάμε πολλές φορές;

—Κράτα το στόμα σου κλειστό! Έτσι μάθαμε, έτσι μεγαλώσαμε κι έτσι ζούμε. Σε μία κοινωνία που το μεγάλο ψάρι τρώει το μικρό και το μικρό ίσως να θέλει να γίνει μεγάλο. Εκεί που η κατάντια και η μιζέρια βραβεύονται με στέμμα. Εκεί όπου η μνήμη μας είναι μικρότερη και από χρυσόψαρο. Οι μνήμες όμως, είναι γραμμένες σε κάθε κύτταρο του σώματός μας. «Βους επί γλώσση μέγας»... και μια ανώτερη δύναμη καθορίζει το μέλλον. Μια δωροδοκία που φορά τον μανδύα του έρωτα και διαμελίζει θνητούς. Σήμερα που η ανάγκη μας για επιβίωση καθίσταται ζωτική σημασία, μπαίνουν ερωτήματα. Κράτα το στόμα σου κλειστό;

—Ποια η θέση της γυναίκας στον σύγχρονο κόσμο εξουσίας, εργασίας, στην κοινωνία εν γένει;

—Είμαστε στο 2021 και ακόμη τα ερωτήματα αυτά είναι κυρίαρχα. Σε μία περίοδο του 21ου αιώνα που η τεχνολογία έχει φτάσει σε ακραία σημεία, εμείς ακόμα ψάχνουμε τη θέση μας. Την άποψη και την ανάγκη μας να υπάρχουν. Μας διοχετεύουν ως προϊόν στην καθημερινότητα, είμαστε η φαντασίωση στα πιο μοχθηρά όνειρα σαλεμένων που η ίδια η κοινωνία τους έκανε. Το δικαίωμά του εκλέγειν και του εκλεγέσθαι αποτελούν ψευδή στα νοσηρά επιτεύγματα της ανθρωπότητας. Η αλληλεγγύη και ο σεβασμός στις γυναίκες είναι τα κροκοδείλια δάκρυα εξουσιαστών και δυστυχώς, εξουσιαζόμενων. Ένα πράγμα μόνο. Η γυναίκα είτε φέρνει στο φως τη νέα ζωή είτε όχι από δική της επιλογή είναι ευλογία. Μια τέτοια ιερή ικανότητα θα έπρεπε να τιμάται όσο η δύναμη ενός άνδρα ακόμα και σε μια πατριαρχία.

Βασιλική Κυπραίου

—Ένας ανδρικός ρόλος ο φύλακας, πώς τον αντιμετωπίζεις;

—Αρχικά, θέλω να σου πω ότι υπάρχουν ανδρικοί ρόλοι που από τότε που θυμάμαι τον θεατρικό εαυτό μου, οι οποίοι με γοητεύουν βαθιά. Ζηλεύω τους άνδρες συναδέλφους που εν δυνάμει έχουν την ευκαιρία να καταπαστούν μαζί τους, να τους ζωντανέψουν, να εκ-

Παναγιώτα Παπαγεωργίου: Ο Αισχύλος προβάλλει την ιδέα της δικαιοσύνης ή καλύτερα της Δίκης στον «Αγαμέμνονα» και τις εκφάνσεις της, το δίκαιο και το άδικο και... την τιμωρία.

Βασιλική Κυπραίου: Αυτή η αφαίρεση και η ολότητα συνάμα στον λόγο του φύλακα φυσικά κι εμπεριέχει τη δυσκολία. Και ταυτόχρονα μια μεγάλη πρόκληση για τον ηθοποιό.

φέρουν τον λόγο τους. Όταν λοιπόν ήρθε η πρόταση από τη Λέα για τον ρόλο του φύλακα —και την υπερευχαριστώ για τη σκέψη και την εμπιστοσύνη— αρχικά ένιωσα έκπληξη και το επόμενο δευτερόλεπτο απερίγραπτη χαρά. Τον αγαπούσα τον «ανδρικό» ρόλο του φύλακα, τον ξεχώριζα, αλλά λόγω φύλου δεν περίμενα ποτέ πως θα συναντηθούμε. Ξεκινώντας να δουλεύουμε συνειδητοποιήσα ότι η βαθιά ανθρωπινή υπόσταση του συγκεκριμένου ρόλου δεν άφηνε και πολλά περιθώρια προβληματισμού σχετικά με την «αλλαγή φύλου». Ένας άνθρω-

“

Η βαθιά ανθρώπινη υπόσταση του συγκεκριμένου ρόλου δεν άφηνε πολλά περιθώρια προβληματισμού σχετικά με την «αλλαγή φύλου».

πος κάτω από τον ουρανό. Ένας άνθρωπος μόνος. Ένας άνθρωπος που περιμένει. Έτσι τον αντιμετωπίζα. Ανθρώπινα.

—Ο φύλακας ξέρει πολλά, λέει λίγα, εσένα αυτό σε δυσκόλεψε;

—Πολύ. Με δυσκόλεψε, με δυσκολεύει και θα με δυσκολεύει σε κάθε παράσταση. Η πυκνότητα στον ρόλο του φύλακα είναι ασύλληπτη. Μέσα στους 39 στίχους καλούμαι να διανύσω μια ιδιαίτερα απαιτητική καμπύλη. Μία συναισθηματική διαδρομή που σε πραγματικό χρόνο διαρκεί λίγα λεπτά ή αριθμεί λίγες λέξεις, λίγα λόγια. Αυτό που βιώνω διαρκεί μια αιωνιότητα και μια μέρα και αριθμεί εκατομμύρια ανεπίπτους λέξεις και σιωπές. Η ταχύτητα μέσα στην ακινησία είναι ιλιγγιώδης. Ο φύλακας παρατρεί τον κόσμο από ψηλά. Γνωρίζει πολλά. Λέει ελάχιστα ή μάλλον καλύτερα, λέει πολλά, τα λέει όλα με ελάχιστες λέξεις. Αυτή η αφαίρεση και η ολότητα συνάμα στον λόγο του φύλακα φυσικά κι εμπεριέχει τη δυσκολία. Και ταυτόχρονα μια μεγάλη πρόκληση

για τον ηθοποιό. Με γοητεύει στο θέατρο η αντίθεση. Το ανεπίπλω. Η σιωπή.

—Βους επί γλώσση μέγας... σήμερα μιλάμε δημόσια όσο πρέπει ή παραμιλάμε μερικές φορές;

—Η έκφραση χρησιμοποιείται σε σχέση με το κρήμα, το κέρδος, τη δωροδοκία, το συμφέρον, την εξαγορά, της ανθρωπίνης συνειδήσης ανθρώπος είναι ένας ανελεύθερος μιλάμε δημόσια όσο πρέπει. Όσο χρειάζεται. Άλλοι από φόβο, άλλοι από συμφέρον, άλλοι από αδιαφορία. «Κρύψε να περάσουμε». Με τρομάζει αυτή η έκφραση. Αυτή η πραγματικότητα. Είμαστε σύγχρονοι σκλάβοι. Οι περισσότεροι χρωστούν. Δάνεια, σπίτια, αυτοκίνητα, κάρτες. Δεν μιλούν για τίποτα. Δεν αντιδρούν. Φοβούνται. Δεν θέλουν να χάσουν τη δουλειά τους. Έχουν να ξεπληρώσουν δόσεις, να πληρώσουν χρέη. Ένας χρεωμένος άνθρωπος είναι ένας ανελεύθερος άνθρωπος. Φοβάται. Και ο φοβισμένος άνθρωπος δεν μπορεί να αρθρώσει καθαρίο δημόσιο λόγο. Φοβάται τις συνέπειες. Την τιμωρία. Όσο για τους άλλους που οι συνέπειες δεν τους αγγίζουν και το γνωρίζουν, σίγουρα παραμιλούν ή μιλούν ακατάπαυστα. Και δεν λένε στο τέλος τίποτα. Δεν έχουν τίποτα να μας πουν.

—Ποια η θέση του ανθρώπου στο σύγχρονο κόσμο εξουσίας, εργασίας, στην κοινωνία εν γένει;

—Σφιγγει ο κλοιός. Όλο και λιγότερες ελευθερίες. Το λυπρό είναι που μοιάζει να συνθησάμε. Σαν να μην πειράζει. Λες και συμβαίνει σε κάποιον άλλον. Λες και βλέπουμε ταίνια επιστημονικής φαντασίας, στην καλύτερη περίπτωση. Κοινωνικό δράμα, στη χειρότερη. Στην έρευνά μου για τον ρόλο του φύλακα σκόνταψα εντελώς τυχαία σε ένα ποίημα του Καβάφη στο «Όταν ο φύλαξ είδε το φως». Βαθιά ανθρώπινο και βαθιά πολιτικό. Προς το τέλος μιλά για αυτόν τον κόσμο της εξουσίας. Κλείνοντας την κουβέντα μας, έχω ανάγκη να το μοιραστώ την τελευταία στροφή «Πολλοί βεβαίως θα μιλήσουνε πολλά / Ημείς ν' ακούμε. Όμως δεν θα μας γελά / το Απαραίτητος, το Μόνος, το Μεγάλος. / Και απαραίτητος, και μόνος, και μεγάλος /αμέσως πάντα βρίσκεται κανένας άλλος». Τα υπόλοιπα επί σκηνής.

Λέα Μαλένη: Ο μύθος της μανίας μάς ακολουθεί ακόμα

—Ποια ήταν η ματιά σου στον «Αγαμέμνονα», ο ομώνυμος ήρωας είναι ο αδικημένος της υπόθεσης...

—Δεν ξεδιπλώνεται ο «Αγαμέμνων» σε 100 μόνο λέξεις. Άρα τη ματιά μου θα τη δείτε στην παράσταση. Θα σταθώ όμως στη δήλωση που συνοδεύει την ερώτηση. Γιατί αδικημένος; Από ποιον; Είχε την επιλογή να μην κάνει αυτό τον καταστροφικό πόλεμο με τις χιλιάδες έμφυκες απώλειες. Είχε επίσης την επιλογή να μη θυσιάσει την κόρη του κι ας απογοήτευε το στράτευμα, κι ας άφηνε φτωχότερα τα θησαυροφυλάκιά του. Είχε τη δυνατότητα να επιλέξει το παιδί του, παρά την εξουσία και το σκήπτρο του. Είχε επίσης την επιλογή να επιστρέψει μόνος, χωρίς νέα σύντροφο, την οποία έτσι κι αλλιώς έσυρε άθελά της με το ζόρι, αφού πρώτα ξεχέρσωσε τη γη της και έσφαξε τους δικούς της. Στην Τροία ο Αγαμέμνων βεβήλωσε και κατάστρεψε έναν ολόκληρο πολιτισμό, καπηλεύτηκε τον πλούτο μιας ξένης γης, βίασε και έσπειρε τον θάνατο, για να επιστρέψει νικητής σε μία πόλη φάντασμα που τη στοιχειώνει ο θάνατος. Γιατί δυστυχώς επέλεξε την οδό της βίας, της κατάκτησης και της επιβολής. Αυτός είναι ο αρχαίος μύθος της μανίας της καταστροφής, που συνοδεύει τον άνθρωπο από τη δημιουργία του κόσμου μέχρι σήμερα. Τα παραδείγματα είναι πολλά και στην εποχή μας.

—Σε απασχόλησε καθόλου ότι ο «Αγαμέμνων» είναι το πρώτο έργο από μία τριλογία;

—Είναι επίσης και αυτόνομο έργο από μόνο του. Το γεγονός ότι δεν ολοκληρώνεται εδώ όλο το σκεπτικό της σύλληψης του Αισχύλου με τη δημιουργία του πρώτου δικαστηρίου ενόρκων, δεν σημαίνει ότι κάνει το έργο λιγότερο σημαντικό

Ο σύγχρονος κόσμος εξακολουθεί να παραμένει σε αυτό τον φαύλο κύκλο του αιματοκυλισματος, της σιωπής, της παραίτησης, της διάσπασης, της απώλειας ταυτότητας και της επικράτησης της καθεστικυίας τάξης, λέει η η Λέα Μαλένη, σκηνοθέτρια της τραγωδίας «Αγαμέμνων» που ανεβάζει ο ΘΟΚ.

“

Το μεγάλο βόδι που πατάει τη γλώσσα εξακολουθεί να είναι το χρήμα, με τη διαφορά ότι αντί να την πατάει, την αφήνει να τσακίζει κόκαλα μέχρι τελικής πτώσης.

ή λιγότερο εύγλωττο ή λιγότερο επίκαιρο. Ίσα ίσα. Ο σύγχρονος κόσμος εξακολουθεί να παραμένει σε αυτό τον φαύλο κύκλο του αιματοκυλισματος, της σιωπής, της παραίτησης, της διάσπασης, της απώλειας ταυτότητας και της επικράτησης της καθεστικυίας τάξης. Ο στόχος είναι τη συνέχεια της τριλογίας να αναλάβουν να τη διαμορφώσουν οι ίδιοι οι θεατές με τη στάση τους εκτός θεάτρου.

—Πόση σημασία έδωσες στην εκφορά του λόγου, θα έχεις και κάποιο γλωσσικό εύρημα, αν μπορώ να το πω έτσι, με την Κασσάνδρα, μιας και αναζητούσες κάποιον να γνωρίζει Φαρσί;

—Ο λόγος αποτελεί πάντα βασικό εργαλείο της δουλειάς μου. Πόσο

μάλλον όταν έχεις ένα τόσο συμπεκνωμένο, σύνθετο και πολυεπίπεδο κείμενο στη διάθεσή σου με τεράστια περιθώρια για δημιουργία νέων μετα-κειμένων. Συμπεριλάβαμε στο κείμενο ξένες γλώσσες στην περίπτωση της Κασσάνδρας —περσικά και αραβικά, πέρα από τα αρχαία και τα νέα ελληνικά. Αυτό γεννήθηκε από την αρχική ανάγκη μου να τονίσω το ξένο στοιχείο, χωρίς να είναι τυχαία η επιλογή των συγκεκριμένων γλωσσών. Ταυτόχρονα, με τη χρήση μιας —ακατάληπτης για το σύνολο των θεατών— γλώσσας, ενισχύεται και το στοιχείο της προφητείας, η μη ξεκάθαρη πρόσληψη της οποίας δίνει αρχικά άλλοθι σε κοινό και θεατές να μην κατανοήσουν το περιεχόμενο της. Από την

άλλη, το άλλοθι αυτό αποδεικνύεται τελικά ένα πρόσχημα για εκείνους που εκούσια ή ακούσια επιλέγουν να αγνοούν την ουσία των λόγων, αφού η δύναμη που κουβαλά μια ξένη γλώσσα με τη μουσικότητα των λέξεων και με τη χρήση των συμφώνων και των φωνηέντων, μπορεί να λειτουργήσει κι από μόνη της ως βέλος ή μαχαίρι ή οδυρμός ασήκωτος, αν κάποιος έχει τα αφτιά και την καρδιά του ανοιχτά να ακούσει.

—Βους επί γλώσση μέγας ... σήμερα μιλάμε δημόσια όσο πρέπει ή παραμιλάμε πολλές φορές;

—Εξαρτάται. Υπάρχουν πεδία ελεγχόμενα, όπως είναι τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, στα οποία φαινομενικά οι πολίτες μιλούν κι

εκφράζονται ελεύθερα. Αλλά το μόνο που καταφέρνουν είναι να δημιουργήσουν ένα βήμα προσωπικής εκτόνωσης, το οποίο εξουδετερώνει κάθε πραγματική επιθυμία για ουσιαστική δράση και ανάληψη ευθύνης. Τα δέκα λεπτά δημοσιότητας του Άντι Ουόρχολ έγιναν πια αμέτρητες ώρες ισοπεδωτικής αποκαύνωσης, όπου ο λόγος χάνει την ουσιαστική αξία του και μετατρέπεται σε εύπεπτο σνακ χαλάρωσης. Το μεγάλο βόδι που πατάει τη γλώσσα εξακολουθεί να είναι το χρήμα, με τη διαφορά ότι αντί να την πατάει, την αφήνει να τσακίζει κόκαλα μέχρι τελικής πτώσης. Έτσι εξαντλούνται κι οι επαναστάσεις του καναπέ. Κι αυτό είναι το πιο επικίνδυνο σημείο των καιρών.

—Ποια η θέση της γυναίκας στον σύγχρονο κόσμο εξουσίας, εργασίας, στην κοινωνία εν γένει;

—Αυτός που ήταν περίπου 30 χρόνια πριν με μια ελαφριά επικάλυψη ζάχαρης. Μόνο ένα θα πω κι είναι αρκετό: στα 50 χρόνια λειτουργίας του ΘΟΚ, φέτος είναι η πρώτη φορά που ανατίθεται σε γυναίκα η μεγάλη καλοκαιρινή παραγωγή του. Για να μη σχολιάσω τη συμμετοχή των γυναικών σε νευραλγικά πόστα λήψης αποφάσεων. Κακά τα ψέματα, οι δομές της κοινωνίας κτίστηκαν πάνω σε πατριαρχικές βάσεις. Τα πολιτικά και οικονομικά συστήματα το ίδιο. Είμαστε εμποτισμένοι με αυτόν τον τρόπο σκέψης από τη μέρα που γεννιόμαστε, εδώ και 10.000 χρόνια. Αν δεν αλλάξει εκ θεμελίων αυτός ο τρόπος φιλοσοφίας ζωής, τότε τίποτα δεν θα αλλάξει επί της ουσίας.

Πληροφορίες: «Αγαμέμνων» του Αισχύλου, σε σκηνοθεσία Λέας Μαλένη. Εισιτήρια: Ταμείο Θεάτρου ΘΟΚ, τηλ. 7777217, www.thoc.org.cy

6-20 Ιουλίου 2021

ΕΚΘΕΣΗ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ 10:00-19:00
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ
ΤΡΑΠΕΖΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΔΙΟΡΓΑΝΩΤΕΣ

Κυπριακή Σύσταση για το Έργο του Αισχύλου

ΧΟΡΗΓΟΙ

GENESIS

PIZET

Chrysostomides

ZUMMO

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ

ΧΟΡΗΓΟΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΣΠΟΡ FM 95.0 ΑΚΟΥΝ ΟΙ ΑΝΤΡΕΣ

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΣ ΣΤΑΘΜΟΣ ΣΤΟΥΣ ΑΝΤΡΕΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ	ΠΟΣΟΣΤΟ
ΤΡΙΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΡΙΚ	21.4%
ΣΠΟΡ FM 95.0	16.3%
ΡΑΔΙΟ ΠΡΩΤΟ	15.0%
SUPER SPORT FM	14.7%
ΚΑΝΑΛΙ 6	14.0%
MIX FM	13.5%
ANTI 1	11.3%
ΑΣΤΡΑ	10.0%
SFERA	9.9%
DEEJAY	9.8%
POLITIS	9.7%
SUPER FM	9.6%
ΔΙΕΣΗ	9.3%
ACTIVE	9.0%
KLICK	8.3%
KISS	7.8%

Listen Live
Radio Live

24sports.com.cy

Επίσημη έρευνα ακροαματικότητας
Φεβρουάριος-Απρίλιος 2021

ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΒΔΟΜΑΔΑ
ΗΛΙΚΙΕΣ 13 - 80

ΤΟ ΑΘΛΗΤΙΚΟ
ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ ΤΗΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΜΑΤΙΕΣ ΣΤΟΝ ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια: ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

KP PROJECTS

WALLACE COLLECTION

BROOKLYN MUSEUM

MARTIN BUREAU

NATIONAL LIBRARY OF CANADA

ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ Βίβιαν Μάιερ

Η περίπτωση της Αμερικανίδας φωτογράφου Βίβιαν Μάιερ (1926-2009) είναι σπάνια, καθώς η αναγνώριση στο έργο της επήλθε μετά θάνατον. Οι φωτογραφίες της εστιάζονται στη ζωή του δρόμου και στην αρχιτεκτονική, και είναι όλες αστικές, στη Νέα Υόρκη, στο Σικάγο, στο Λος Αντζελες. Αυτήν την περίοδο η γκαλερί KP Projects του Λος Αντζελες παρουσιάζει έκθεση με φωτογραφίες της με αυτοπροσωπογραφίες και σκηνές δρόμου. Είναι μια επιλογή από μια παρκαταθήκη 150.000 φωτογραφιών.

ΛΟΝΔΙΝΟ Ρούμπενς

Δύο μεγάλες τοπογραφίες του Πέτερ Πάουλ Ρούμπενς παρουσιάζονται για πρώτη φορά μαζί στη Συλλογή Wallace του Λονδίνου. Αποτελούσαν δίπτυχο και ήταν μέρος της συλλογής του ίδιου του Ρούμπενς καθώς είχαν ως θέμα το τοπίο γύρω από το σπίτι του στη φλαμανδική εξοχή. Το 1803 μεταφέρθηκαν στο Λονδίνο, ένα έργο στη Συλλογή Wallace και το άλλο έργο στην Εθνική Πινακοθήκη. Τώρα συνυπάρχουν για όσο διαρκεί η έκθεση και πλαισιώνονται με ένα νέο φιλμ ντοκιμαντέρ.

ΜΠΡΟΥΚΛΙΝ Βικτωριανή επίπλωση

Με τίτλο «Μοντέρνο γοτθικό», το Μουσείο Μπρούκλιν παρουσιάζει έπιπλα ενός από τα μεγαλύτερα εργαστήρια στη Νέα Υόρκη του 19ου αιώνα, του Kimbel & Cabus. Ήταν η σύμπραξη δύο επιπλοποιών, του Kimbel από τη Γερμανία και του Καμπίς από τη Γαλλία. Επιμόνησαν εκσυγχρονισμένες εκδοχές του γοτθικού στυλ, καθώς και ένα πάντρεμα του αγγλικού και του ιαπωνικού ύφους. Απογειώθηκαν μετά την έκθεση για την εκατονταετηρίδα του αμερικανικού έθνους, στη Φιλαδέλφεια το 1876.

ΠΑΡΙΣΙ Μαρκήσιος ντε Σαντ

Το γαλλικό κράτος απέκτησε το πρωτότυπο χειρόγραφο του έργου του Μαρκησιού ντε Σαντ «120 μέρες στα Σόδομα» καταβάλλοντας ποσόν άνω των 5 εκατ. ευρώ (με τη συνδρομή ιδιωτικής κορηγίας), λογιζοντάς το «εθνικό θησαυρό» με μεγάλη επιδραστικότητα. Το χειρόγραφο είχε εντοπιστεί το 2017 σε δημοπρασία. Ιδιοκτήτης ήταν γαλλική εταιρεία η οποία είχε χρεοκοπήσει. Η παρέμβαση του γαλλικού κράτους έγινε με γνώμονα τη διάσωση ενός κλασικού έργου.

ΝΤΙΣΕΛΝΤΟΡΦ Μαξ Στερν

Τον Σεπτέμβριο του 2021 θα ανοίξει, τελικά, στο Ντίσελντορφ η έκθεση για τη δράση και την προσωπικότητα του Γερμανοεβραίου εμπόρου τέχνης Μαξ Στερν (1904-1987). Ο Στερν είχε καταδιωχθεί από τους ναζί και είχε υποχρεωθεί να κλείσει την γκαλερί του το 1937. Κατάφερε να διαφύγει στο Παρίσι, στο Λονδίνο και από εκεί στον Καναδά, όπου εγκαταστάθηκε. Η περιπέτσή του συνδέεται με υποθέσεις κατεσχεμένων έργων τέχνης από τους ναζί.

Η παρέμβαση του Σαντιάγο Καλατράβα στο παρεκκλήσι του Σαν Τζενάρo στη Νάπολη.

Ο Σαντιάγο Καλατράβα σε ιστορικό ναό της Νάπολης

Ο Σαν Τζενάρo είναι ο προστάτης άγιος της Νάπολης και η εκκλησία αφιερωμένη στη μνήμη του χτίστηκε το 1745 στο μεγάλο πάρκο που περιβάλλει το Μουσείο του Καποντιμόντε. Το πάρκο ήταν κυρίως για βασιλική χρήση την εποχή του βασιλείου της Νεαπόλεως. Ο ναός ήταν έργο του βασιλιά Καρόλου Γ' της Ισπανίας, των οίκων των Βουρβόνων, και έκτοτε συμβολίζει τις μπαρόκ απολήξεις του 18ου αιώνα στη Νάπολη. Ο Καλατράβα αποκατέστησε τον ναό έπειτα από παραγγελία του Μουσείου του Καποντιμόντε (όπου το 2019 παρουσιάστηκε μια μεγάλη έκθεση

με έργα του) και είχε την ελευθερία (και την παρότρυνση) να παρέμβει στο μπαρόκ εσωτερικό και να γεννήσει μια πολύπτυχη εγκατάσταση, απελευθερώνοντας τη φαντασία του και τη δημιουργική πνοή του. Ο Καλατράβα, πέρα από φημισμένος αρχιτέκτονας, είναι και ώριμος εικαστικός καλλιτέχνης με επιδόσεις τόσο στο σχέδιο όσο και στις κατασκευές. Η εκκλησία του Σαν Τζενάρo ήταν κλειστή στο κοινό από το 1969 και τώρα άνοιξε εκ νέου ως αξιοθέατο. Η παρέμβαση του Καλατράβα συνδυάζεται με δημιουργίες Ιταλών σχεδιαστών και κατασκευαστών με σκο-

πό να δοθεί έμφαση στη συνέχεια της καλλιτεχνικής και χειρωνακτικής δημιουργίας στη Νάπολη, αναφέροντας έναν τρόπο παραγωγής τέχνης για σύγχρονη χρήση. «Δύο ήταν οι βασικές επιδιώξεις μου με αυτό το πρότζεκτ», λέει ο Σαντιάγο Καλατράβα, «αφενός να αποκαλύψω τον ιερό χαρακτήρα της φύσης που μας περιβάλλει και αφετέρου να κατανόησω τις ιερές, καλλιτεχνικές δεξιότητες του ανθρώπου. Και τα δύο οφείλουμε να τα προστατέψουμε». Ο Καλατράβα εμπνεύστηκε από τη φύση και ενέταξε στον ναό μοτίβα από τη χλωρίδα που μοιάζει οικουμενική

και πανανθρώπινη. Μαζί με τη χλωρίδα, ενέταξε και στοιχεία από την πανίδα και τον κόσμο των άστρων, οργανώνοντας μια ιερή παρακαταθήκη του κόσμου που περιβάλλει τον άνθρωπο. Η συμβίωση και η ιερή αποδοχή της ετερότητας αλλά και της ενότητας. Παράλληλα, θέλησε να τιμήσει την παλαιότερη παράδοση των τοπικών χειρωνακτών, των εργατών της ύλης, των λαϊκών δημιουργών και της μετεξέλιξης τους σε εγκαταλελειμμένα δημιουργήματα κάλλους και χρηστικότητας. Συνεργάστηκε με σχολές και φυτώρια ταλέντων και διοχέτευσε μέσα στον Σαν Τζενάρo

επιλεγμένες δημιουργίες από πορσελάνη, γυαλί και υφάσματα, ενισχύοντας και προβάλλοντας τέχνες που γοργά τείνουν να περιθωριοποιηθούν από τη μαζική παραγωγή και κατανώση. Ο Καλατράβα με αυτές τις διακριτικές παρεμβάσεις προχώρησε και στην ανάδειξη των πρωτογενών στοιχείων του μπαρόκ ναού, τολμώντας να βάλει το εσωτερικό σε λευκό και σκούρο μπλε χρώμα, να βάλει έντονα βιτρό με την παλαιά τεχνική, να εντάξει κεραμικά χροστικά είδη, να κρεμάσει υφαντά και να δημιουργήσει τοιχογραφίες με περιστέρια, που ζωγράφησε ο ίδιος.

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει Ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Μουσικές του καλοκαιριού #1

«Γιατί δεν γράφεις ένα τραγούδι που να λέγεται "Βιτσιόζος" (Vicious);» ρώτησε κάποτε ο Αντι Γουόρχολ τον Λου Ριντ.

«Τι είδους βιτσιόζος;» ρώτησε ο Λου Ριντ. «Ω, ξέρεις τώρα», είπε ο Γουόρχολ, «ένας βιτσιόζος που σε χτυπάει με λουλούδι».

Ο Λου Ριντ κάθισε και έγραψε τον πρώτο στίχο. «Βιτσιόζε – ή βιτσιόζα –, με χτυπάς με ένα λουλούδι».

Το «Vicious» συμπεριλήφθηκε το 1972 στο «Transformer», ένα από τα πιο σημαντικά μουσικά άλμπουμ, διαχρονικά και παγκοσμίως.

Ο κύριος Γκρι το ανακάλυψε το 1983, στα δεκατρία του, γνωρίζοντας όμως ήδη το πιο διάσημο τραγούδι του, το «Walk on the Wild Side», στο οποίο τον είχε μυήσει ο μεγάλος του αδελφός το 1981, επιστρέφοντας από τις σπουδές του στην Αμερική.

Κάπου στο Λονγκ Άιλαντ, ο με-

Να και μια φορά, ίσως, όπου η πρωτότυπη εκδοχή ενός τραγουδιού ωχριά μπροστά στη live διασκευή του.

γάλος αδελφός ηχογραφούσε κασέτες ακούγοντας συνέχεια τον ίδιο σταθμό, τον WBLI – ανάμεσα στα κομμάτια, ο κύριος Γκρι άκουγε και τις ανακοινώσεις των Αμερικανών μουσικών παραγωγών.

Όταν άκουσε το άλμπουμ, άκουσε και την πρωτότυπη εκδοχή του «Vicious», την οποία βρήκε ελαφρώς αδιάφορη. Μπροστά στο «Walk on the Wild Side», το «Perfect Day», το «Andy's Chest», το «Hangin' Around», το «Goodnight ladies» και το «Satellite of Love», το πρωτότυπο

Το εξώφυλλο του «Lou Reed Live», που κυκλοφόρησε το 1975 με την κορυφαία ερμηνεία του «Vicious».

«Vicious» δεν φτουρούσε.

Το «Vicious», όμως, το ήξερε και αυτό από πολύ πιο μικρός, και πάλι χάρη στον μεγάλο αδελφό, ο οποίος είχε κουβαλήσει κάποια χρόνια πριν ένα βινύλιο στο σπίτι, που είχε στο εξώφυλλο έναν τύπο με μαύρα γυαλιά και καπέλο – θα μπορούσε να είναι ο «βιτσιόζος» του τραγουδιού. Ήταν βέβαια ο ίδιος ο Λου Ριντ. Και ήταν το άλμπουμ «Lou Reed Live», που είχε κυκλοφορήσει το 1975.

Το άλμπουμ αυτό ξεκινούσε με ένα «Vicious» κάποιας άλλης, εξωτερικής διάστασης, σε μια ερμηνεία αζεπέραστη, κατά πολύ εκτενέστερη εκείνης της πρωτότυπης στο «Transformer» (έξι λεπτά αντί για τρία). Επρόκειτο για ένα μικρό έπος του βίσιου.

Να και μια φορά, ίσως, όπου η πρωτότυπη εκδοχή ενός τραγουδιού ωχριά μπροστά στη live διασκευή

του: μια επιθετική, ρυθμική ερμηνεία που ξεσπκώνει από τις πρώτες νότες έως την τελευταία. Τα δε κιθαριστικά σόλο είναι απaráμιλλα, όπως και η ερμηνεία του ίδιου του Λου Ριντ. Θα μπορούσε να είναι κάτι σαν άτυπη συνέχεια στο έξοχο «I just wanna be your dog», που ο Ιγκι Ποπ είχε ηχογραφήσει το 1969. Είναι λοιπόν και το «Vicious» να γράφτηκε ξανά από την αρχή. Η ερμηνεία είναι ότι η εκδοχή του «Walk on the Wild Side» στο ίδιο συναυλιακό άλμπουμ του '75 ωχριά μπροστά στην αριστουργηματική αυθεντική του «Transformer» – ίσως το καλύτερο τραγούδι που έγραψε ποτέ ο Λου Ριντ.

Αλλά ο κύριος Γκρι στέκεται τώρα στα έξι φορτισμένα λεπτά του συναυλιακού «Vicious». Κάθε καλοκαίρι να ξεκινά με ένα ωραίο λουλούδι που έχει πολλά αγκάθια.

ΕΞ ΑΦΟΡΜΗΣ

Του ΜΑΝΩΛΗ ΑΝΔΡΙΩΤΑΚΗ

Θεωρία κινήτρων και εμβολιασμοί

Το 1995, δύο Σουνδοί οικονομολόγοι θέλησαν να δοκιμάσουν τη θεωρία που είχε διατυπώσει το 1970 ένας Βρετανός κοινωνιολόγος, ο Ρίτσαρντ Τίτμς. Ο Τίτμς είχε πει ότι «αν η Βρετανία αποφάσιζε να πληρώνει τους πολίτες για να δίνουν αίμα, αυτό στην πραγματικότητα θα μείωνε τα αποθέματα της χώρας σε αίμα». Οι Σουνδοί έκαναν το πείραμά τους σε τρεις ομάδες γυναικών, και επιβεβαίωσαν τη θεωρία. «Η προσθήκη χρηματικού κινήτρου δεν οδηγούσε σε άνοδο της επιθυμητής συμπεριφοράς, αλλά σε πτώση της. Ο λόγος: Σπίλωνε μία αλτρουιστική πράξη και απομάκρυνε την εσωτερική επιθυμία να κάνουμε κάτι καλό». Αυτά σημειώνει ο Ντάνιελ Πινκ στο σπουδαίο βιβλίο του «Κίνητρο, η αναπάντεχη αλήθεια για όσα μας παρακινούν» (μτφρ. Τάσος Νικογιάννης, Key Books, 2018), επισημαίνοντας όμως ταυτόχρονα ότι «δεν είναι όλες οι ανταμοιβές σε κάθε περίπτωση κακές». Για παράδειγμα, οι γυναίκες του πειράματος που είχαν την επιλογή της απευθείας δωρεάς της αμοιβής τους σε φιλανθρωπία, δεν επιπρεάστηκαν από την ανταμοιβή.

Ο Πινκ κάνει μια ιστορική αναδρομή της θεωρίας των κινήτρων. Ξεκινάει με τη λογική του «καρότου και του μαστιγίου», μια στρατηγική που βοήθησε την ανθρωπότητα να εξελιχθεί πάρα πολύ, αλλά σήμερα μοιάζει να μην είναι τόσο αποτελεσματική, όπως επισημαίνει. Σύμφωνα με τον ίδιο, τα κίνητρά μας ακολουθήσαν μια εξελικτική πορεία. Στην αρχή, ό,τι κάναμε είχε βιολογικές αιτίες και μόνο, κι έτσι τα κίνητρα των πράξεών μας συνδεόνταν αποκλειστικά με την επιβίωσή μας. Αυτό ήταν το Κίνητρο 1.0. Στη συνέχεια όμως καταλάβαμε ότι είμαστε κάτι περισσότερο από τις βιολογικές μας ορμές, ότι μας άρεσε να επιζητούμε την επιβράβευση και να αποφεύγουμε τις τιμωρίες. Και αυτό ήταν το Κίνητρο 2.0. «Η τιθάσευση του δεύτερου αυτού κινήτρου είχε εξέχουσα σημασία στην οικονομική πρόοδο του πλανήτη, ειδικά κατά τους δύο τελευταίους αιώνες», γράφει ο Πινκ.

Με πολύ απλά λόγια, κατορθώσαμε να χτίσουμε περίπλοκα συστήματα, να φτάσουμε στο φεγγάρι, να δημιουργήσουμε πλούτο

Μπορεί βραχυπρόθεσμα ένα βραβείο ή ένα μπόνους να κάνει τη δουλειά του, αλλά μακροπρόθεσμα μπορεί να προκαλέσει και σοβαρή ζημιά. Σύμφωνα με τον Ντάνιελ Πινκ, είναι καιρός να επανεκτιμήσουμε την αποδοτικότητα της συγκεκριμένης στρατηγικής, τόσο σε συλλογικό όσο και σε ατομικό επίπεδο.

Το μαστίγιο και καρότο μπορεί να λειτουργεί στις ανιαρές δουλειές ρουτίνας, αλλά εκεί όπου χρειάζεται δημιουργικότητα και επινοητικότητα, λειτουργεί υπονομευτικά.

και τεράστιες υποδομές, βασιζόμενοι στα εξωγενή κίνητρα: επιβραβεύοντας τον καλό και τιμωρώντας τον κακό. Πιστέψαμε, ορθώς εν μέρει, ότι ο άνθρωπος είναι μια υπολογιστική μηχανή, που τα βλέπει όλα μέσα από το πρίσμα της αναζήτησης θετικών ερεθισμάτων και της αποφυγής των αρνητικών. Μέχρι που αυτό το μοντέλο, το Κίνητρο 2.0 δηλαδή, άρχισε να γίνεται αναξιόπιστο, και οι άνθρωποι να συνειδητοποιούν ότι είναι κάτι περισσότερο απ' αυτό, ανακαλύπτοντας ότι μπορούν να έχουν και υψηλότερα κίνητρα. Καταλάβαμε δηλαδή ότι τα εξωγενή κίνητρα και οι τιμωρίες εξυπηρετούν αλγοριθμικές διαδικασίες, που μπορούν να ανατεθούν ακόμα και στις μηχανές. Ενώ αντίθε-

τα, η δημιουργική επίλυση προβλημάτων κινητοποιείται από μια «ευριστική» διαδικασία, που είναι αδύνατο να αυτοματοποιηθεί, η οποία όμως καταπνίγεται από τα εξωγενή κίνητρα.

Το μαστίγιο και καρότο μπορεί να λειτουργεί στις ανιαρές δουλειές ρουτίνας, αλλά εκεί όπου χρειάζεται δημιουργικότητα και επινοητικότητα, λειτουργεί υπονομευτικά. Συχνά δε, ενισχύει αντί να περιορίζει τις αρνητικές συμπεριφορές. Πολλές φορές οι ανταμοιβές και οι τιμωρίες «συμβάλλουν στην άνοδο της εξαπάτησης, του εθισμού και της κοντόφθαλμης σκέψης», επισημαίνει ο Πινκ. Κατασκευάζουν απατεώνες, μ' άλλα λόγια. Και προσθέτει: «Οι επιβραβεύσεις μπορεί να προκαλέσουν μια αλλόκοτη συμπεριφορική αλχημεία: Μπορεί να μετατρέψουν μια ενδιαφέρουσα εργασία σε αγγαρεία, να κάνουν το παιχνίδι να μοιάζει με δουλειά». Μπορεί βραχυπρόθεσμα ένα βραβείο ή ένα μπόνους να κάνει τη δουλειά του, αλλά μακροπρόθεσμα μπορεί να κάνει και σοβαρή ζημιά. Για τον Πινκ, είναι καιρός να επανεκτιμήσουμε την αποδοτικότητα της συγκεκριμένης στρατηγικής, τόσο σε συλλογικό όσο και σε ατομικό επίπεδο. Μπορούμε να δοκιμάσουμε

για παράδειγμα μια άλλη, πιο καινούργια θεωρία κινήτρων, για να παρακινήσουμε τους συνανθρώπους μας να εμβολιαστούν.

Μπορούμε να μάθουμε τι είναι αυτό που περιγράφει ο Πινκ ως Κίνητρο 3.0., την εγγενή μας ικανότητα να κινητοποιούμαστε από μόνοι μας. Είναι πιθανό να γνωρίζετε ότι τα λήμματα της εγκυκλοπαίδειας που αγαπάμε όλοι, της Wikipedia, γράφονται από εθελοντές που δεν αμείβονται. Το κίνητρό τους είναι εσωτερικό. Γράφουν εκεί για τον ίδιο λόγο που μας αρέσει να φτιάχνουμε παζλ, να παραιτούμαστε από επικερδείς δουλειές για να ασχοληθούμε με κάτι που έχει σκοπό, και να συμμετέχουμε σε εθελοντικές ομάδες για το περιβάλλον. Τα εσωτερικά κίνητρα είναι πιο ισχυρά, δημιουργούν καλύτερους, πιο συνειδητοποιημένους και πιο χαρούμενους ανθρώπους και πολίτες. «Είμαστε φτιαγμένοι να είμαστε αυτόνομα όντα», γράφει ο Πινκ, «όχι ατομιστικά ρομπότ». Ο 21ος αιώνας θα είναι ο αιώνας του Κινήτρου 3.0, συμπεραίνει στο εξαιρετικό του πόνημα. Το κίνητρο 2.0 έχει ξεπεραστεί. Σε αυτόν τον αιώνα θα απαιτούνται ολοένα και περισσότερα η αυτονομία, η αριστετεχνία και ο σκοπός. Το εσωτερικό σου κίνητρο.

ΚΡΙΤΙΚΗ

Της ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΚΟΤΖΙΑ

Μια γυναίκα πολύ μπροστά από την εποχή της

ΕΛΙΣΑΒΕΤ ΜΟΥΤΖΑΝ ΜΑΡΤΙΝΕΓΚΟΥ
Αυτοβιογραφία
εισαγωγή: Κατερίνα Σχινά
εκδ. Μεταίχμιο, σελ. 156

Είναι συγκινητική η πίστη της Ελισάβετ Μουτζάν Μαρτινέγκου (1801-1832) στον ορθό λόγο. Σχεδόν αυτοδιδάκτ, εκφράζει τις επιθυμίες προς την πατρική της οικογένεια γραπτώς, διότι έτσι αισθάνεται πως μπορεί να εκφραστεί πληρέστερα. Και παρακαλεί τον πατέρα και τον θείο της να απαντήσουν στα αιτήματά της γραπτώς, θεωρώντας πως με τον τρόπο αυτό είναι δυνατόν να αναπτυχθεί ένας έντιμος διάλογος θέσεων. Το καθεστώς ωστόσο που απολάμβαναν οι γυναίκες στις αριστοκρατικές οικογένειες της Ζακύνθου των αρχών του 19ου αιώνα ακύρωνε και το δικίο της επιθυμίας και τη δύναμη του επιχειρήματος. Παρά το πάθος και το πειστικό γραπτό, τίποτε από όσα θέλησε η εικοσάχρονη Ελισάβετ δεν έγινε δεκτό από την οικογένειά της.

Η μοίρα της υπήρξε παράξενη. Δεν ήταν καθόλου αυτονόητο πως ένα κορίτσι, ακόμη και μια αρχοντοπούλα του πρώιμου 19ου αιώνα, μάθαινε γραφή και ανάγνωση. Οι επιδόσεις της μικρής Ελισάβετ, η θέληση για γνώσεις και συγγραφή,

υπήρξαν ωστόσο αξιοσημείωτες. Μέσα από θρησκευτικά φυλλάδια και λειτουργικά βιβλία, και εν συνεχεία μέσα απ' τους αρχαίους Έλληνες και τους Ιταλούς κλασικούς, με τη βοήθεια ενός μοναχού και ενός διακόνου. με επιμονή και

την αγάπη της προς τις τέχνες, τη φιλοδοξία της να τεθεί το έργο της κάτω από την κρίση των πλέον αυστηρών κριτών, την καταγγελία των βάρβαρων ζακυνθινών εθίμων απέναντι στις γυναίκες, την επιθυμία για μια πιο ελεύθερη ζωή. Το μεγαλύτερο όνειρό της είναι να της επιτρέψουν να αποτραβηχτεί

θινής αριστοκρατίας, χωρίς τη δυνατότητα να βλέπουν συγγενείς ή ακόμη και να πγαίνουν στην εκκλησία, η Ελισάβετ Μουτζάν Μαρτινέγκου πνίγεται. Αρχίζει έτσι να περιγράφει την προσωπική πνευματική της περιπέτεια. Και

σε αυτό το χρονικό του σύντομου βίου της, αρχίζουμε κι εμείς να ακούμε μια προσωπική φωνή καθώς διαμορφώνεται μέσα από τους σκληρούς περιορισμούς του φύλου, της τάξης και της εποχής. Σε γλώσσα πλαστική, ζωηρή, στοχαστική, με απλότυπο οικονομία και χάρη, η συγγραφέας εκφράζει την πίστη της στη μόρφωση,

την αγάπη της προς τις τέχνες, τη φιλοδοξία της να τεθεί το έργο της κάτω από την κρίση των πλέον αυστηρών κριτών, την καταγγελία των βάρβαρων ζακυνθινών εθίμων απέναντι στις γυναίκες, την επιθυμία για μια πιο ελεύθερη ζωή. Το μεγαλύτερο όνειρό της είναι να της επιτρέψουν να αποτραβηχτεί

σε ένα μοναστήρι, έτσι ώστε να μπορέσει ανενόχλητα να αφοσιωθεί στο έργο της. Ούτε όμως σε αυτό η οικογένεια συναινεί. Στα τριάντα της χρόνια την παντρεύουν, γεννάει τον γιο της και λίγες ημέρες αργότερα πεθαίνει.

Η λογία Ελισάβετ Μουτζάν Μαρτινέγκου υπήρξε άτυχη και τυχερή. Η εκπλήρωση του ονείρου της να ζήσει στο μοναστήρι θα της είχε μάλλον χαρίσει μια πιο μακρά ζωή. Θα είχε κατορθώσει να δει τα έργα της τυπωμένα; Κανείς δεν το ξέρει. Πενήντα χρόνια από τον θάνατό της, ο γιος της, ποιητής Ελισαβέτιος Μαρτινέγκος, δημοσιεύει το 1881 αποσπάσματα από την αυτοβιογραφία της. Εξήντα πέντε χρόνια αργότερα, ο Ζακυνθινός λόγιος Ντίνος Κονόμος υπόσχεται, σύμφωνα με την εισαγωγή της Κατερίνας Σχινά, να δημοσιεύσει στα «Επτανησιακά Φύλλα» το ανέκδοτο έργο της. Η πυρκαγιά όμως που ακολούθησε τον καταστροφικό σεισμό του 1953 κατέστρεψε το αρχείο. Κι ωστόσο η Ελισάβετ Μουτζάν Μαρτινέγκου εξασφάλισε την υστεροφημία που τόσο πολύ πόθησε. Η «Αυτοβιογραφία» της έχει αναγνωριστεί τα τελευταία εξήντα χρόνια ως αναπόσπαστο και πολύτιμο τμήμα των νεοελληνικών γραμμάτων.

500 ΛΕΞΕΙΣ

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΑ Μ. ΜΑΘΙΟΥΔΑΚΗ

Η Εύα Μ. Μαθιουδάκη γεννήθηκε στο Ηράκλειο της Κρήτης. Σπούδασε Οικονομικές Επιστήμες στην Αθήνα και στο Αμβούργο. Εργάζεται στον χρηματοπιστωτικό τομέα. Έχει εκδώσει τη νουβέλα «Αυτός ο ένας, ο Αρίστος» (Γαβριηλίδης, 2014)· τη συλλογή διηγημάτων «Μικρά πεισματα» (Το Ροδακίό, 2017) και σε συνεργασία με τον Κωστή Σχιζάκη, το μυθιστόρημα «Ο ωπαιχτής» (Καστανιώτης, 2019). Άρθρα της για την ελληνική χλωρίδα δημοσιεύονται σε ηλεκτρονικά και έντυπα περιοδικά. Από το 2020 συνεργάζεται με το περιοδικό «Γαστρονόμος» της «Κ». Από τις εκδόσεις Καστανιώτη κυκλοφόρησε πρόσφατα το μυθιστόρημα «Μέρες της Κηφισιάς».

Ποια βιβλία έχετε αυτόν τον καιρό πλάι στο κρεβάτι σας; «Ο Προυστ αντίδοτο στην κατάρρευση» του Γιόζεφ Τσάπσκι, την ποιητική συλλογή «Φλου» της Ειρήνης Μαργαρίτη και τον «Σπασμένο καθρέφτη» της Μερσέ Ροδορέδα.

Ποιος ήρωας/ηρώιδα λογοτεχνίας θα θέλατε να είστε και γιατί; Ο Φέλιξ Κρουλ του Τόμας Μαν, γιατί δεν θα καταφέρω να του μοιάσω ποτέ.

Διοργανώνετε ένα δείπνο. Ποιους ποιητές ή συγγραφείς καλείτε, ζώντες και τεθνεώτες;

Τον Ρεμπό, τον Γκέοργκ Τρακλ και τον Καρυωτάκη. Είναι κρίμα που δεν γνωρίστηκαν αυτοί οι τρεις!

Ποιο ήταν το πιο ενδιαφέρον στοιχείο που μάθατε πρόσφατα χάρη στην ανάγνωση ενός βιβλίου; Ξαναδιαβάζοντας Ε. Χ. Γονατά, συνειδητοποίησα ότι τα πρώτα χρόνια της ζωής μου ζούσα σ' ένα σπίτι δίπλα στο δικό του κι έπαιζα με τα σκυλιά του. Ανάμνηση που συμπεριέλαβα στις «Μέρες της Κηφισιάς».

Ποιο κλασικό βιβλίο διαβάσατε πρόσφατα για πρώτη φορά; Τον «Φάουστ» του Γκάιτε.

Και ποιο είναι το βιβλίο που έχετε διαβάσει τις περισσότερες φορές; Είναι το μυστικό μου, μιας και προσπαθώ να το αποστηθίσω. Θα ήθελα κάποια μέρα να μπορέσω να σας το απαγγείλω.

Με ποιον τρόπο τα οικογενειακά μυστικά στιγματίζουν τη ζωή της ηρωίδας σας;

Η Ισμήνη ανακαλύπτει σχετικά αργά την πραγματική της καταγωγή. Δέχεται ένα σοβαρό πλήγμα, αλλά θα βρει δύναμη και τρόπους να ολοκληρωθεί συναισθηματικά.

Η Ισμήνη του βιβλίου τι άνθρωπος είναι και τι ψάχνει να βρει;

Ενα κορίτσι που οι συνθήκες το βόηθησαν να μορφωθεί και να ανέλθει κοινωνικά, που αναζητάει μέσα του αλήθεια και αγάπη. Η δεκαετία του '50 είναι μια σχετικά παρελθυμένη δεκαετία που μας αφορά πολύ περισσότερο από ό,τι συνειδητοποιούμε, είναι τα όνειρα, τα νιάτα των γονέων μας.

Τι σήμαινε Κηφισιά του '50 και του '60;

Ενα δροσερό, καταπράσινο προάστιο που παρέμενε τόπος παραθερισμού μεγαλοαστικών οικογενειών, αλλά και μόνιμης κατοικίας φτωχών ανθρώπων που, αφήνοντας πίσω τους τον πόλεμο και τις συνέπειες της Μικρασιατικής Καταστροφής, στένιζαν με αισιοδοξία το μέλλον.

Πρώτα σε πωλήσεις

Αυτή την εβδομάδα

Δοκίμια, μελέτες, βιογραφίες

1 «Η Ελλάδα του Ελύτη» ανθολόγηση, επιμέλεια: Ιουλίτα Ηλιοπούλου (Ικαρος)

2 «Ρίζες και θεμέλια - Οδόσημα της Ιστορίας του Ελληνισμού» της Μαρίας Ευθυμίου (Πατάκη)

3 «Η γεωγραφία είναι πολύ κουλή!» εικονογράφηση: Ναταλία Μαυρωτά (Διόπτρα)

4 «Περιπέτειες της μεσαιας τάξης» του Παναγή Παναγιωτόπουλου (Επίκεντρο)

5 «Υπαρξιακή ψυχοθεραπεία» του Ιρβίν Γιάλομ (Αγρ)

Αυτή την εβδομάδα

Λογοτεχνία

1 «Σικελικό ειδύλλιο» της Σώτης Τριανταφύλλου (Πατάκη)

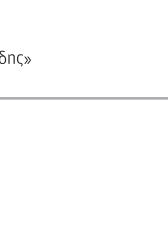
2 «Το πράσινο φόρεμα» της Λένας Μαντά (Ψυχογιός)

3 «Η Κλάρα και ο ήλιος» του Καζούο Ισιγκούρο (Ψυχογιός)

4 «Το πράσινο σημειωματάριο» της Κλερ Πούλι (Μεταίχμιο)

5 «Τα όμορφα τοπία της κόλασης» της Αλκυόνης Παπαδάκη (Διόπτρα)

• Αυτή την εβδομάδα τα στοιχεία παρέχονται από τα βιβλιοπωλεία «Ευριπίδης» (Α. Παπανδρέου 8 - Χαλάνδρι, Α. Κηφισίας 310 - Κηφισιά)

Οι «ρεμπέτες» των ελληνικών θαλασσών

Φωτογραφικές αναμνήσεις από τα πλοία αλλοτινών καλοκαιρινών διακοπών

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΑΡΑΪΣΚΟΥ

Θα πηγαίναμε στην Τήλο – μια απόφαση της τελευταίας στιγμής, αφού μας γοήτευσε η ιδέα να πάμε σε ένα άγνωστο νησί που θα ήταν χαμένο κάπου στις άκρες του αρχιπελάγους, πέρα από τα όρια των γνώριμών μας Κυκλάδων. Αυτή τη φορά βάλαμε τον στόχο μας κάπου στο περιθώριο των Δωδεκανήσων, κοντά στην Τουρκία, σε θάλασσες που δεν ξέραμε την όψη και τα χρώματά τους.

Η Τήλος, με τις απρόσμενες και θελκτικές της όψεις και ιστορίες, έμοιαζε ιδανική. Στα χέρια μας είχαμε τα εισιτήρια και αυτά μαρτυρούσαν το ποστάλι και τον πλοιοκτήτη: η «Ανθή Μαρίνα» της GA Ferries θα μας πήγαινε έως τη μακρινή Ρόδο, κι εκεί θα αλλάζαμε καράβι. Το επόμενο μεσημέρι στον Πειραιά γινόταν ένα αληθινό πανδαιμόνιο.

Τέλη Ιουλίου του 2007, αφόρητη ζέστη, και η πειραιώτικη προβλήτα στεκόταν πάνω από σκούρα λιμανίσια νερά που έφερναν στον νου τα λόγια του Αλμπέρ Καμύ στον «Ξένο», που μιλάγε για μια μέρα που «είχε ρίξει άγκυρα σε μια θάλασσα από καυτό ατσάλι».

Πράγματι, έτσι όπως δεχόταν με ανοικτή την μπουκαπόρτα του ένα σμήνος από διψασμένους για Αιγαίο ταξιδιώτες, το μακρύ και πανύψηλο καράβι έπαιρνε την όψη τεράστιας ατσάλινης κιβωτού. Μέσα του συναντήσαμε αμέτρητα σαλόνια πακτωμένα με επιβάτες, δαιδαλώδη καταστρώματα, ατέλειωτους χώρους και επίπεδα και εστιατόρια με μια αισθητική από την Αγγλία των '80s.

Ναυπηγημένο στη Γερμανία το 1980, το καράβι είχε για χρόνια ενώσει Αγγλία και Γαλλία, περνώντας το κανάλι της Μάγχης σε λιγότερο από μία ώρα. Στο «Ανθή Μαρίνα», παρόλο που προδίδονταν πάνω του τα σημάδια μιας κουρασμένης ναυτιλιακής εταιρείας, ακόμα και η παρακμή έμοιαζε να είναι κομψή και γοητευτική, γεμάτη με τη μυθολογία των διακοπών και τη σαγήνη του νυχτερινού θαλασσινού ταξιδιού. Ένα χρόνο μετά παροπλίστηκε, έχοντας οργώσει το Αιγαίο για πέντε χρόνια, και, τέσσερα χρόνια μετά από αυτόν τον καλοκαιρινό πλου έως τη Ρόδο, το πέτυχα παροπλισμένο στο λιμάνι του Πειραιά. Ήταν Σεπτέμβρης του 2011, και το καράβι, μαζί με άλλα δύο από τον θυρλικό στόλο του καπιτα-Αγούδημου, το «Ροδάνθη» και το «Μιλένα», είχαν αγοραστεί από τη Σπανόπουλος Group Α.Ε., περιμένοντας το τελευταίο ταξίδι προς τα διαλυτήρια «Αλί Αγά» στη Σμύρνη. Εκείνη την εποχή είχε για μένα ξεκινήσει μια караβίσια εμμονή, με τη δημιουργία ενός εικαστικού φωτογραφικού τυπολόγιου ναυπηγικών λεπτομερειών.

Ζητώντας ειδική άδεια, κατάφερα και περιηγήθηκα πάνω τους, με τη συνοδεία ενός από τους φύλακες, που τους θυμάμαι να κάθονται είτε στον ντόκο είτε στην είσοδο του γκαράζ, μπροστά από την μπουκαπόρτα, και να τα φυλάνε, σαν να ήταν στοιχειωμένα παλάτια που περιέμεναν καρτερικά την κατεδάφισή τους. Δεν είχε έρθει ακόμα η εποχή του γρήγορου Ιντερνετ και των smart phones, κι έτσι άκουγαν ραδιόφωνο, ή τα λέγανε μεταξύ τους, ενώ τα καράβια στέκονταν ημιθανή, δεμένα δίπλα δίπλα το ένα στο άλλο, με τους μεγάλους τους κάβους να μοιάζουν με αγχόνες έτοιμες να φέρουν τον θάνατο.

Ήξερες πως όταν αυτοί οι κάβοι θα λύνονταν, ένα ρυμουλκό θα τα τραβούσε τραβέρσα μέσα από το Αιγαίο στην Τουρκία για να διαλυθούν, και αυτός ο τελευταίος πλους δεν θα έμοιαζε σε τίποτα μ' εκείνη την πολύβουη και γεμάτη καλοκαι-

ρινές υποσχέσεις νυχτερινή κρουαζιέρα προς τη Ρόδο, τέσσερα καλοκαίρια πριν.

Ο φύλακας που με συνόδευσε απορούσε τι μπορεί να βρίσκω ενδιαφέρον σε έναν από τους παλιούς εκείνους «σκυλοπνίχτες», όπως άσχημα αποκάλεσε το καταδικασμένο καράβι.

Στα πολυδαίδαλα σαλόνια και καταστρώματά του ένιωθες πως άκουγες μια μακρινή πχ από τα πέντε ελληνικά του καλοκαίρια, τους επιβάτες να γελούν, να ροχαλίζουν, να περιμένουν στην ουρά στα κομψά σχεδιασμένα εστιατόρια – και στο ιδιωτικό, κόκκινο σαλονάκι του Γεράσιμου Αγουδήμου, σχεδόν τον έβλεπες, να κάθεται εκεί, πίσω από τη γέφυρα, ψηλά πάνω από τη θάλασσα, στο ψηλό και μακρύ αυτό «ασχημόπαπο» της Μάγκης και του Αιγαίου, και να κοιτά τον ορίζοντα καπνίζοντας το πούρο του.

Την ίδια απόκοσμ εμπειρία της περιήγησης σε ένα απόκοσμο κενό ναυπηγικού χώρου και ναυτικού

Στο «Ανθή Μαρίνα», παρόλο που προδίδονταν πάνω του τα σημάδια μιας κουρασμένης ναυτιλιακής εταιρείας, ακόμη και η παρακμή έμοιαζε να είναι κομψή και γοητευτική...

«Όταν το “Ρομίλντα” απάντησε στη ρότα του τον Μάρκο Βαμβακάρη και το “Νταλιάνα” (φωτ.) τον Στράτο Παγιουμτζή», έγραφε ο Ηλίας Βολιώτης-Καπετανάκης στο βιβλίο του με τα 24 «ρεμπέτικα» πορτρέτα για τα πλοία της άγνωστης γραμμής.

χρόνου, της προθανάτιας εξερεύνησης ενός παλιού θαλασσινού θρύλου, είχα και την επόμενη μέρα, στα εξίσου ιστορικά ποστάλια του Αγούδημου «Ροδάνθη» και «Μιλένα». Στο τελευταίο, μάλιστα, ήρθε παρέα και ο Αντώνης Λαζαράς, ένας εξέχων εκπρόσωπος αυτής της μικρής αλλά παθιασμένης ράτσας από караβολάτρες, που μιλούν για τα καράβια με όρους ανθρώπινους, λες και στ' αλήθεια αυτά υπήρξαν και υπάρχουν σαν ανθρώπινα όντα.

Πολυγραφώτατος και γεμάτος αυθεντική αγάπη για αυτά, έχει κάπου γράψει συγκινητικά: «Πλοία όπως το “Ρομίλντα”, το “Νταλιάνα”, το “Μιλένα” έμοιαζαν με τους παλιούς γνήσιους ρεμπέτες. Πλοία της άγνωστης γραμμής, πλοία που μας χάρισαν τις πιο όμορφες ανατολές και τα πιο μαγικά ηλιοβασιλέματα. Ο Ηλίας Βολιώτης-Καπετανάκης έγραψε ένα βιβλίο με 24 “ρεμπέτικα” πορτρέτα και του έδωσε τον τίτλο “Μάγκες Αλήστου Μνήμης”. Θα μπορούσαμε να ονομάσουμε και εμείς τα παραπάνω πλοία ως “Μάγκες Αλήστου Εποχής”... Όταν το “Ρομίλντα” απάντησε στη ρότα του τον Μάρκο Βαμβακάρη και το “Νταλιάνα” τον Στράτο Παγιουμτζή. Σπονδή στη μνήμη όσων ταξίδεψαν, αγάπησαν, νοστάλγησαν, τα πλοία αυτά. Και ως χρειάστηκαν να τα περιμένουν για ώρες πάνω στον μώλο κάποιου νησιού της ελληνικής Πολυνησίας».

Το άλμπουρο του «Ροδάνθη» μοιάζει να αγγίζει τον ουρανό.

Λεπτομέρειες από το κατάστρωμα του «Ανθή Μαρίνα».

«Ροδάνθη», «Μιλένα» και «Δημητρούλα» δεμένα στον Πειραιά.

Η σάλα και ο μπουφές στο εστιατόριο του «Ανθή Μαρίνα».

Τα φουγάρα του «Ανθή Μαρίνα». Το πλοίο κατέληξε σε διαλυτήρια στη Σμύρνη.

Αριστερά, ένας διακόπτης του «Ροδάνθη» στο «off». Κέντρο και δεξιά, η σειρήνα και το πηδάλιο του «Μιλένα».

Ποιητικές εμμονές, ερωτικές αποτυχίες

Ένα νέο μυθιστόρημα για το «εθνικό σπορ» της Χιλής

ΑΛΕΧΑΝΤΡΟ ΣΑΜΠΡΑ
Χιλιανός ποιητής
μυθρ. Αχιλλέας Κυριακίδης,
εκδ. Ικαρος, 2021, **σελ.** 520

Του **ΑΘΩ ΔΗΜΟΥΛΑ**

Ο Αλεχάντρο Σάμπρα (γεν. 1975) έχει αποκτήσει σήμερα ένα στάτους διεθνούς λογοτεχνικού star χάρη στα πεζογραφήματά του, ωστόσο τα πρώτα του βήματα τα έκανε ως ποιητής. Όπως μάλιστα έχει δηλώσει ο ίδιος ο Χιλιανός συγγραφέας, τα αναγνώσματά του ήταν και είναι κυρίως ποιητικά. Θα το διαπιστώσει κανείς διαβάζοντας το καινούργιο του μυθιστόρημα, κατ’ αρχάς από τον τίτλο, «Χιλιανός ποιητής», και εν συνεχεία από τον καταϊγισμό ονομάτων ποιητών που γεμίζουν τις σελίδες του. Πέρα από οτιδήποτε άλλο, αυτό το νέο μυθιστόρημα του Σάμπρα, η πιο ώριμη και ολοκληρωμένη δουλειά του, είναι ένας φόρος τιμής σε εκατοντάδες ποιητές, πρωτίστως Χιλιανούς, αλλά όχι μόνο – κάπου, για παράδειγμα, αναφέρεται και ο Γιώργος Σεφέρης.

Η αίσθηση αυτοαναφορικότητας που δημιουργεί ο τίτλος ίσως είναι λίγο παραπλανητική. Ο Σάμπρα μπορεί να βρίσκεται κρυμμένος οπουδήποτε, όπως κάθε συγγραφέας στις σελίδες του, όμως η λέξη «ποιητής» εν προκειμένω δεν χρησιμοποιείται απλώς ως μια λογοτεχνική ιδιότητα, αλλά λειτουργεί και ως ποιητικό χαρακτηριστικό, ένα στοιχείο προσωπικό-

τητας. Αυτό που υπονοείται είναι ότι η ποίηση στη Χιλή αποτελεί ένα μυστηριώδες πάθος, ίσως ένα μέσο επιβίωσης, πιθανόν ένα εθνικό πεπρωμένο ή ίσως ακόμα και μια εθνική ψευδαισθηση. Σίγουρα πάντως δεν είναι ένα ακαδημαϊκό αγαθό, ο Σάμπρα είναι ξεκάθαρος ως προς αυτό: στον συγκινητικό (και άλλοτε κωμικό) κόσμο που δημιουργεί, η ποίηση ζει μαζί με τους ανθρώπους της και τα πάθη τους.

Το ρεπορτάζ

Περίπου στη μέση του βιβλίου εμφανίζεται η Πρου, μια Αμερικανίδα δημοσιογράφος που μέ- σα από μια σειρά παρεξηγήσεων καταλήγει στο Σαντιάγο να κάνει ένα ρεπορτάζ για την εμμονή των

Το μυθιστόρημα του Σάμπρα είναι ένας φόρος τιμής σε εκατοντάδες ποιητές, πρωτίστως Χιλιανούς.

σύγχρονων Χιλιανών με την ποίηση. Εισχωρεί στους κύκλους των ποιητών, γνωρίζει πολλούς απ’ αυτούς (επινοημένους και μη), τους παίρνει συνεντεύξεις. Ένας της λέει: «Το να είσαι Χιλιανός ποιητής είναι σαν να ’σουν Περουβιανός σεφ ή Βραζιλιάνος ποδοσφαιριστής ή μοντέλο από τη Βενεζουέλα».

Ολόκληρο το μυθιστόρημα του Σάμπρα δεν είναι πολύ διαφορετικό από το άρθρο που ετοιμάζει η ηρωίδα του. Ο παντογνώστης αφηγητής του παρατηρεί μέσα από το φίλτρο της ποίησης τη σύγχρονη κοινωνία της Χιλής, σε ένα διάστημα περίπου δύο δεκαετιών που καταλήγει περίπου στο σήμερα. Έτσι γνωρίζουμε τον έφηβο Γκονσάλο που ερωτεύεται την Κάρλα, τον παρακολουθούμε να γράφει τα πρώτα του ποιήματα, γινόμαστε μάρτυρες της απελπισίας του όταν καταλαβαίνει ότι οι στίχοι του είναι χειρότεροι από τους στίχους των ποιητών που αγαπάει.

Τα χρόνια περνάνε και στο προσκήνιο της αφήγησης εμφανίζεται ο Βισέντε, ο γιος της Κάρλα, ο οποίος, τυχαία ή όχι, αγαπάει κι αυτός την ποίηση. Ο Βισέντε συναντά την Πρου, την Αμερικανίδα δημοσιογράφο, και την ξεναγεί στην απίθανη κοινότητα των Χιλιανών ποιητών που, σύμφωνα με μια άλλη άποψη που διατυπώνεται, «γράφουν επειδή δεν ξέρουν να μιλάνε».

Όσο ο «Χιλιανός ποιητής» είναι ένα μυθιστόρημα για την ποίηση (την ανάγκη της, την ανάγνωση

Ο Χιλιανός συγγραφέας Αλεχάντρο Σάμπρα έκανε τα πρώτα του βήματα ως ποιητής. Σήμερα έχει αποκτήσει στάτους διεθνούς λογοτεχνικού star χάρη στα πεζογραφήματά του.

«Αν εκδώσεις ένα βιβλίο, είσαι ποιητής. Μπορεί να το μετανιώσεις αργότερα, αλλά άπαξ και εκδώσεις μια ποιητική συλλογή, είσαι ποιητής για πάντα, την έβαψες», γράφει ο Σάμπρα.

και τη δημιουργία της), άλλο τόσο είναι και μια ιστορία για τις ατελείς ανθρώπινες σχέσεις – έτσι κι αλλιώς αγαπημένο μοτίβο του Σάμπρα. Όλες οι σχέσεις που αναπτύσσονται στις σελίδες του, οικογενειακές, ερωτικές, φιλικές, είναι εν πολλοίς αποτυχημένες ή, έστω,

δεν είναι επιτυχημένες με τη συμβατική έννοια. Ο Σάμπρα μοιάζει να μας λέει ότι έτσι είναι η ζωή και ότι ένας τρόπος να την αντιμετωπίσεις, αν και όχι απαραίτητα ο καλύτερος, είναι η ποίηση. Αλλιώς, οι δύο βασικοί του πρωταγωνιστές, ο Γκονσάλο και ο Βισέντε, δεν είναι δυο ικανοί ποιητές. Ο πρώτος για την ακρίβεια είναι μέτριος, ενώ ο δεύτερος έχει τολμήσει να γράψει μόνο κάποιους στίχους. Αλλά είναι σαφές και για τους δύο ότι η ποίηση είναι ο μοναδικός δρόμος.

Ο ορισμός

Το πάθος των Χιλιανών για την ποίηση ξεκινάει από το ότι, όπως το θέτει κάποιος άλλος χαρακτήρας, η Χιλή κέρδισε δύο φορές το «παγκόσμιο πρωτάθλημα» στην ποίηση, υπονοώντας τα δύο της Νομπέλ, της Γκαμπριέλα Μιστράλ (1945 – το πρώτο λατινοαμερικανι-

κό Νομπέλ) και του Πάμπλο Νερούδα (1971). Πιθανόν εδώ ο Έλληνας αναγνώστης να αρχίσει να διακρίνει ορισμένες ομοιότητες – όχι μόνο είμαστε κι εμείς δις «παγκόσμιοι πρωταθλητές» στην ποίηση, αλλά επίσης διαθέτουμε δυσανάλογα πολλούς ποιητές σε σχέση με τον πληθυσμό μας, ανεξαρτήτως ποιότητας, ενώ είναι μάλλον κοινό μυστικό ότι οι περισσότεροι έχουμε κάποιους στίχους κρυμμένους σε κάποιο συρτάρι.

Τι καθιστά όμως κάποιον ποιητή; Αυτό είναι ένα άλλο ενδιαφέρον ερώτημα. Ο Σάμπρα δίνει αρκετούς ορισμούς, ωστόσο ο πιο διασκεδαστικός, αν και όχι ο πιο πειστικός, είναι ο εξής: «Αν εκδώσεις ένα βιβλίο, είσαι ποιητής. Μπορεί να το μετανιώσεις αργότερα, αλλά άπαξ και εκδώσεις μια ποιητική συλλογή, είσαι ποιητής για πάντα, την έβαψες».

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΒΑΝΔΗ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΟΡΟΥ
SUNDAYS SPECIAL: ONE
ΚΡΑΤΗΣΕΙΣ: 25344344
ΕΝΑΡΙΗ: 02/07

ΧΟΡΗΓΟΙ

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΣ

ΦΙΛΑΘΕΝΙΑ

ΜΕ ΤΗΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΤΗΣ

CHIVAS

LOVE 100%

BEAUTIFUL PEOPLE

THE GREEK RESORT & SPA

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΕΡΟΠΟΡΙΑ

“Αγαπητό μου ημερολόγιο”
υάθε Σάββατο και Κυριακή
από τις 5 μέχρι τις 7 το απόγευμα,
να μην ξεχάσω να αιούσω
τα αγαπημένα μου τραγούδια,
νέα και παλιά.

... και τις Παρασκευές, το βράδυ μιλάει
από τις 9 μέχρι τις 12 “Έκ γυναικός”
με μελωδίες ταξιδιάρικες.

παρέα με την Μαριάννα Γαλιδή στο

www.kanali6.com.cy | info@kanali6.com.cy | 25-820500

Προφητικός σουρεαλισμός με «ήρωα» ένα θανατηφόρο ιό

Το νέο φιλμ του Γιώργου Γεωργόπουλου

**Δεν θέλω να γίνω
δυσάρεστος, αλλά πρέπει
να μιλήσουμε για κάτι
πολύ σημαντικό ★★★★★**
ΔΡΑΜΑ (2020)

Σκηνοθεσία: Γιώργος Γεωργόπουλος
Ερμηνείες: Ομηρος Πουλάκης,
Βαγγέλης Μουρίκης, Κόρα Καρβούνη

Του **ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ**

Το πρώτο πράγμα που πιθανότατα θα σκεφτεί κάποιος βλέποντας το φιλμ του Γιώργου Γεωργόπουλου («Tungsten») είναι πως ο Έλληνας σκηνοθέτης βρήκε έναν μάλλον «εύκολο» τρόπο να κερδίσει θεατές, κάνοντας μια ταινία-αναφορά στην πανδημία. Ο «Δυσάρεστος», ωστόσο, γυρίστηκε αρκετά πριν η ζωή όλων μας αρχίσει να περιστρέφεται γύρω από μάσκες και εμβόλια και γι' αυτό μπορεί να χαρακτηριστεί έως και προφητικός. Πρωταγωνιστής εδώ είναι ο Ομηρος Πουλάκης, ο οποίος υποδύεται τον Αρη, ένα επιτυχημένο στέλεχος εταιρείας, με ζωή και καθημερινότητα αυστηρά τακτοποιημένη. Αυτά ώσπου θα μάθει πως είναι φορέας ενός σεξουαλικά μεταδιδόμενου ιού, εξαιρετικά θανατηφόρου για τις γυναίκες. Πλέον, θα αναλάβει να ειδοποιήσει ο ίδιος τις πρώην συντρόφους του των τελευταίων τεσσάρων ετών σχετικά και να μάθει ποια τού μετέδωσε αρχικά τον ιό. Χρησιμοποιώντας ένα περιβάλλον ουδέτερης παρακμής, το οποίο βλέπουμε να εμφανίζεται όλο και περισσότερο στα ελληνικά φιλμ του καιρού μας, ο Γεωργόπουλος τοποθετεί εκεί έναν ήρωα, που μόνο τέτοιος δεν μοιάζει. Ψυχρός και μάλλον αδιάτακτος, τουλάχιστον

στην πρώτη ματιά, ο Αρης αρχίζει να αναζητά τις πρώην συντρόφους, οι οποίες στη συντριπτική πλειονότητα τους δεν θέλουν να τον βλέπουν στα μάτια τους. Η είδηση μάλιστα του νοσήματος μοιάζει με το αποκορύφωμα μιας ήδη καταστροφικής εμπειρίας που οι κοπέλες είχαν μαζί του.

Αυτός ο αντισυμβατικός πρωταγωνιστής έχει επίσης δίπλα του έναν ακόμη πιο παράξενο χαρακτήρα: ο Βαγγέλης Μουρίκης είναι εδώ ο εργοδότης του Αρη, ένας άνδρας σκληρός και βρωμόστομος, ο οποίος ωστόσο έχει βαλθεί να γίνει ποιητής, απαγγέλλοντας με τεχνητά ενισχυμένη φωνή –έχει κάποιο πρόβλημα στις φωνητικές χορδές– τα «αριστουργήματά» του. Όλος αυτός ο σουρεαλισμός, διότι περί τούτου βασικά πρόκειται, λειτουργεί ως αντίβαρο στο κατά τα άλλα έντονα δραματικό πρόσημο της ταινίας, μαζί με μερικές ακόμη σκηνές που στήνονται σε κάπως αλλόκοτα μέρη, π.χ. σε έναν αγώνα bodybuilding ή σε μια επίδειξη για σκύλους.

Από εκεί και έπειτα υπάρχουν διάφορες αναφορές και παρατηρήσεις κοινωνικού περιεχομένου: τα στελέχη εταιρειών που καυχιούνται για τους κορυφαίους τεχνολογίας... ατιμιστές τους, η εργαζόμενη του μήνα, την οποία σκάνει το κλαρκ για να τη δουν όλοι (;), ο τρόπος που ο ίδιος ο Αρης θεωρεί φυσικό να συμπεριφέρεται στους κατωτέρους και στους ανωτέρους του στη δουλειά αντίστοιχα. Και βέβαια το γυναικείο φύλο, το οποίο εδώ συμβολικά «δολοφονείται» από την αδιαφορία όχι τόσο των ανδρών, αλλά της κοινωνίας εν γένει.

Ο Ομηρος Πουλάκης υποδύεται τον Αρη, ένα επιτυχημένο στέλεχος εταιρείας, που μαθαίνει πως είναι φορέας ενός σεξουαλικά μεταδιδόμενου ιού, εξαιρετικά επικίνδυνου για τις γυναίκες, και αναλαμβάνει να ειδοποιήσει ο ίδιος τις πρώην συντρόφους του.

HOME CINEMA

Ενα ρομάντσο για τη γενιά του «αργού» Ιντερνετ

Επάνω, σκηνή από την ιταλική μίνι σειρά «Γενιά 56K», που προβάλεται από το Netflix. Κάτω, ο Ρικάρντο Νταρίν πρωταγωνιστεί στην ταινία «Ο πρόεδρος», που είναι διαθέσιμη στο Ertflix.

Γενιά 56K (Generation 56K) ΚΟΜΕΝΤΙ (2021)

Δημιουργός: Φρανσέσκο Καπάντο
Ερμηνείες: Αντζέλο Σπανιολέτι, Κριστίνα Καπέλι, Φάμπιο Μπάλασσο

ΑΛΛΗ μία σειρά του Netflix που μας έρχεται από την Ιταλία, αυτή τη φορά αφιερωμένη στη γενιά των σπεριντών τριαντάρδων, των ανθρώπων δηλαδή που μεγάλωσαν καθώς το Διαδίκτυο έκανε κι εκείνο τα «εφηβικά» του βήματα. Από αυτή την εποχή προέρχεται και ο τίτλος, με τα 56 κιλομπάιτ (K) να αντιστοιχούν στις ταχύτητες... κελώνας με τις οποίες έτρεχαν οι πρώτες συνδέσεις στις αρχές του 21ου αιώνα.

Εκεί τοποθετείται το ένα κομμάτι της ιστορίας του Ντανιέλε και της Ματίλτα, οι οποίοι πηγαίνουν στο ίδιο σχολείο, μεγαλώνοντας σε κάποια γειτονιά της Νάπολης. Οι δυο τους θα συναντηθούν ξανά έπειτα από περίπου δύο δεκαετίες, με την ερωτική σπίθα μεταξύ τους να είναι εμφανής, κάτι βέβαια που θα τους βάλει σε μελαγχόλια. Ιδωμένη από δύο διαφορετικές οπτικές, η ρομαντική ιστορία διαθέτει προφανώς έντονες, ροσταλγικές πινελιές,

από τα πρώτα κινητά τηλέφωνα μέχρι το... πορνό στην εποχή της βιντεοκασέτας, αλλά και αρκετό χιούμορ ώστε να βλέπεται ευχάριστα. Τα οκτώ μισάωρα επεισόδια κινούνται στην ίδια κατεύθυνση, ενώ πολύ καλοί στους ρόλους τους είναι και οι δύο πρωταγωνιστές.

Ο πρόεδρος ★★★★★
ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΘΡΙΛΕΡ (2017)

Σκηνοθεσία: Σαντιάγκο Μίτρε
Ερμηνείες: Ρικάρντο Νταρίν, Κριστίνα Σλέιπερ, Ερίκα Ρίβας

Από την πλατφόρμα του Ertflix επιλέγουμε ένα από τα σχετικά πρόσφατα λατινοαμερικανικά θρίλερ, που αναδεικνύουν το ταλέντο του σπουδαίου ηθοποιού Ρικάρντο Νταρίν. Ο τελευταίος υποδύεται τον Αργεντινό πρόεδρο, ο οποίος καταφθάνει σε ένα απομακρυσμένο ξενοδοχείο της Χιλής, στην καρδιά των Άνδεων, προκειμένου να παραστεί σε μια μεγάλης σημασίας σύνοδο των χωρών της Νοτίου Αμερικής, με θέμα τη διαχείριση των πετρελαϊκών κοιτασμάτων. Οι πολιτικές θέσεις του, όμως, θα επηρεαστούν από ένα προσωπικό ζήτημα, το οποίο αφορά

την κόρη του· σύντομα ο πρόεδρος θα χρειαστεί να πάρει μερικές δύσκολες αποφάσεις.

Ο βραβευμένος στις Κάννες Σαντιάγκο Μίτρε («Paulina») αφηγείται εδώ μια ιστορία που μας βάζει με ένταση στο συναρπαστικό πολιτικό παιχνίδι, παρακολουθώντας εκ του σύννεγγυς τον πυρετό του πολιτικού επιτελείου, το οποίο χαράσσει τη στρατηγική του ενόψει της συνόδου. Το παρασκήνιο, οι συμμαχίες, οι σχέσεις με τον Τύπο, τα συμφέροντα, η επικοινωνιακή ζυγαριά· όλα παρουσιάζονται ολοζώντανα και με αρκετά σχόλια που παραπέμπουν σε αληθινές καταστάσεις, τόσο στη Λατινική Αμερική όσο και σε πιο... οικείες σε εμάς εμπειρίες. Ο δε Ρικάρντο Νταρίν παραδίδει μια εξαιρετική, χαμηλότονη ερμηνεία, προσωποποιώντας το ειδικό βάρος του προέδρου μιας γάλνης χώρας. Η αλήθεια είναι πως στο δεύτερο κομμάτι της ταινίας, τότε και εισάγεται το ψυχολογικό-μεταφυσικό στοιχείο, ο ρυθμός και η ένταση της αρχής υποχωρούν αρκετά, ωστόσο το απροσδόκητο φινάλε μάς αφήνει με αρκετούς γόνιμους προβληματισμούς.

PIK1 ΤΗΛ.: 22862000

21.10 Παραδοσιακή βραδιά
07.30 Θεία Λειτουργία
10.00 Καμώματα
τζι αρώματα, VI - (Ε)
Κάποτε το '80 - (Ε)
11.00 Χωρίς αποσκευές, V - (Ε)
12.30 Η ζωή μας
ένα τραγούδι - (Ε)
13.55 1974, Πέμπτη 18
Ιουλίου - (Ε)
Σειρά μίνι ντοκιμαντέρ.
14.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
14.15 Αμύνεσθαι περί πάτρης
14.45 Κοίτα με στα μάτια - (Ε)
15.00 Επίσημη
και Κοινωνία - (Ε)
16.00 Σε προσκυνών
γλώσσα - (Ε)
Μάθε τέχνη
κι άσπινε - (Ε)
17.00 Χρονογράφημα - (Ε)
17.45 Πολιτιστικό Ημερολόγιο
17.55 1974, Πέμπτη 18
Ιουλίου - (Ε)
18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
(στη νοηματική)
18.15 Αφανείς ήρωες - (Ε)
18.55 Μουσικό ραντεβού - (Ε)
19.20 Λούνα Παρκ - (Ε)
Κωμική σειρά.
20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
21.05 1974, Πέμπτη 18
Ιουλίου - (Ε)
21.10 Παραδοσιακή
βραδιά - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
22.55 1974, Πέμπτη 18
Ιουλίου - (Ε)
23.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
23.15 Χρονογράφημα - (Ε)
23.45 Επίσημη και
κοινωνία - (Ε)

PIK2 ΤΗΛ.: 22862000

22.00 The immigrant
07.30 Το κόκκινο λεωφορείο
ταξιδεύει, I - (Ε)
08.20 Παιδική ζώνη
α. Μάγια η μέλισσα
β. Το θαυμαστό ταξίδι
του Νιλς Χόλγκερσον
γ. Ο μικρός Χνουδωτός
δ. Μπόμπι και Μπιλ
ε. Σπίριτ, το άγριο άλογο
στ. Τα τρενάκια ρομπότ
Ζητάρια του Γιατί - (Ε)
11.00 Παιδική ζώνη
11.30 Ιστορίες
του χωρικού - (Ε)
Κωμική σειρά.
16.30 Μανώλης
και Κατίνα-(Ε)
Κωμική σειρά.
17.00 Μάθε τέχνη
κι' άσπινε - (Ε)
17.30 Προσωπογραφίες - (Ε)
18.15 Μαζί / Birlikte, II - (Ε)
19.00 Euromaxx Design - (Ε)
19.40 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
(στην Αγγλική)
19.50 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
(στην Τουρκική)
20.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
(στη νοηματική)
21.05 ArtCafe - (Ε)
Πολιτιστική εκπομπή.
22.00 Κάποτε στη Νέα Υόρκη
(The Immigrant).
Αισθηματική ταινία,
με τους Μαρλόν Κοτιγιάρ,
Χοακίν Φινίξ, κ.ά.
00.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ** (στην Αγγλική
και Τουρκική)
00.20 Μάθε τέχνη
κι' άσπινε - (Ε)
00.45 Μαζί / Birlikte, II - (Ε)

ALPHA ΤΗΛ.: 22212400

21.20 The Λούις Night Show
07.00 Αστέρια στην άμμο - (Ε)
Δραματική σειρά.
08.45 Έλα στη θέση μου - (Ε)
Κωμική σειρά.
10.00 60' Ελλάδα - (Ε)
11.15 Παραμύθι αλλιώς - (Ε)
Κυριακή σειρά.
12.00 TET-A-TET
στον ALPHA - (Ε)
Talk show, με τον
Τάσο Τρύφωνος.
13.00 Οικογενειακές
ιστορίες - (Ε)
13.45 The Chase - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι γνώσεων,
με τον Τάσο Τρύφωνος.
14.30 Wish you well
Κοινωνική ταινία,
με τους Έλεν Μπέρστιν,
Μακέντζι Φόλι κ.ά.
16.00 Το σόι σου - (Ε)
17.25 Η φαμίλια - (Ε)
Κυριακή κωμική σειρά.
18.00 **ΕΙΔΗΣΕΙΣ**
(στη νοηματική)
18.10 Ο ροζ πάνθηρας
(The Pink Panther)
18.50 Μην αρχίζεις
τη μουρμούρα - (Ε)
Κωμική σειρά.
20.20 **ALPHA NEWS**
21.20 The Λούις Night Show
(Τελευταίο) - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
00.15 10η εντολή - (Ε)
01.45 World Party - (Ε)
Ψυχαγωγική ταξιδιωτική
εκπομπή.
03.15 Οι ιστορίες του
αστυνομίου Μπέκα - (Ε)
Αστυνομική σειρά.

ANT1 ΤΗΛ.: 22200200

21.20 The Pink Panther
05.40 Δελφινάγναιο
παρθεναγωγείο - (Ε)
06.30 Solo καριέρα - (Ε)
08.00 Santa Γιολάντα - (Ε)
09.10 Mamma Mia - (Ε)
10.10 Γεγονότα στο πάτο - (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής.
11.00 Πρώτη σταγόνα - (Ε)
Κωμική σειρά.
12.00 Υγεία πάνω απ' όλα
12.50 Ενώπιος ενυπίω
Με τον Νίκο
Χατζήνικολάου
14.15 Το καφέ της Χαράς - (Ε)
Ελληνική κωμική σειρά.
16.20 Ονειροπαγίδα - (Ε)
Αισθηματική σειρά.
17.10 Ταχί
Τηλεπαιχνίδι.
18.00 **Τα νέα του ANT1 σε 10'**
18.10 Πέτα τη φριτζά - (Ε)
Κωμική σειρά,
με τους Γιάννη Μπέζο,
Φάνη Μουρατίδη, κ.ά.
20.20 **Τα νέα του ANT1**
21.20 Ο ροζ πάνθηρας
(The Pink Panther)
Κωμωδία, με τους Σταβί
Μάρτιν, Ζαν Ρενό, κ.ά.
23.00 Football Stories - (Ε)
00.00 Ρόκι 3: Ο θρίαμβος - (Ε)
(Rocky, III)
Δραματική ταινία, με
τον Σιλβέστερ Σταλόνε.
01.40 Δούρειος ίππος - (Ε)
Κωμική σειρά.
02.30 Τα μαχαίρωματα - (Ε)
Κωμική σειρά.
03.20 **Τα νέα του ANT1** - (Ε)
04.20 Coupling - (Ε)
Κωμική σειρά.

OMEGA ΤΗΛ.: 22477777

18.10 Cook beef
05.30 Τώρα ό,τι συμβαίνει
Ενημερωτική εκπομπή.
09.45 Χαρούμενος
ταξιδιώτης - (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή.
10.45 Green Kitchen
By Madame Ginger
Εκπομπή μαγειρικής.
11.45 Fars Attack - (Ε)
12.45 Τροχός της τύχης - (Ε)
Ψυχαγωγικό
τηλεπαιχνίδι.
15.00 Γλυκές αληθείες - (Ε)
Με τον Τέλλιο Παρλιάρο.
16.00 Shopping Star - (Ε)
17.00 Εικόνες
Ταξιδιωτική εκπομπή.
18.00 **OMEGA NEWS**
18.10 Cook Beef
Ψυχαγωγική εκπομπή
19.10 Μια του κλέφτη - (Ε)
Κωμική σειρά,
με τους Χάρη Κκολό,
Μαρίνο Χατζήβρασιλειού.
20.10 **OMEGA NEWS**
21.15 FAKATELETS - (Ε)
Σατιρική εκπομπή.
22.15 Focus
Αστυνομική ταινία,
με τους Γουίλι Σμιθ,
Μάρκο Ρόμπι, κ.ά.
23.45 Απόλυτη δύναμη
Οι γιοι τεσσάρων ληστών
(Knockaround guys).
Περιπέτεια
με τους Τζον
Μάκλολις, Βιν Νίτζελ.
01.30 Μπάτσο αγάπη μου - (Ε)
02.30 Εικόνες - (Ε)
Ταξιδιωτική εκπομπή
03.30 Style me up - (Ε)

ΣΙΓΜΑ ΤΗΛ.: 22580100

22.15 Red 2
06.30 Τα χρυσόψαρα - (Ε)
Κωμική σειρά.
07.00 Love it - (Ε)
Μαγκαζίνο, με την
Ιωάννα Μαλέσκου.
08.30 Καλό μεσημέρι - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
09.40 Ζωή ποδίσλατο - (Ε)
10.15 Dot.
Ψυχαγωγική εκπομπή.
11.15 Ώρα για φαγητό - (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής.
11.40 Στην υγειά μας
ρε παιδιά - (Ε)
Ψυχαγωγική εκπομπή.
14.40 Βουράτε γεϊτόνοι - (Ε)
Κωμική σειρά.
15.30 Σου Κου Family
Ψυχαγωγική εκπομπή.
17.30 7 θανάσιμες πεθερές - (Ε)
Ελληνική κωμική σειρά.
18.00 Τα γεγονότα σε συντομία
18.10 7 θανάσιμες πεθερές (Ε)
(Συνέχεια)
20.20 **Τομές στα γεγονότα**
21.20 Είσοι το ταίρι μου
Ελληνική κωμική σειρά.
22.15 Red 2
Κωμωδία δράσης,
με τους Μπρους Γουίλις,
Τζον Μάκλολις, κ.ά.
00.30 **Γεγονότα σε τίτλους**
00.40 Happy Traveller - (Ε)
01.20 Ήρθε κι έδεσε - (Ε)
Πρωινό μαγκαζίνο.
02.50 Μόνο μια φορά - (Ε)
03.40 The cooking - (Ε)
Εκπομπή μαγειρικής.
04.20 Super makeover - (Ε)
05.20 Λάθος κέρσιες - (Ε)
Τηλεπαιχνίδι.

CAPITAL ΤΗΛ.: 25577577

07.30 Τηλεαγόρα
08.00 Ελληνική ταινία
09.35 Ξένη ταινία
11.15 Τηλεαγόρα
12.00 Τάσος στη μουσική - (Ε)
13.10 Ελληνική ταινία
14.50 Τηλεαγόρα
15.30 Ελληνική ταινία
17.00 Τηλεαγόρα
19.00 Ξένη ταινία
21.00 Ξένη ταινία
23.00 Ξένη ταινία
00.45 Ξένη ταινία

PLUS ΤΗΛ.: 22259000

06.30 Παιδικές σειρές
08.05 Η Παναγία των Παρισίων
08.50 Cook Eat - (Ε)
11.00 Τηλεαγόρα
13.00 ANNITA κοίτα
16.35 Τηλεαγόρα
18.30 Αόρατος φακός
19.00 Ταξίδι γεύσεων, III - (Ε)
19.55 Αόρατος φακός
20.15 Ο καιρός
20.20 Για πάντα νέοι - (Ε)
21.30 Το ταξίδι της ζωής, III
22.30 Ξένη ταινία
00.05 Ξένη ταινία

EXTRA ΤΗΛ.: 25715111

07.45 Διεθνείς Ειδήσεις
08.00 Μουσικό πρόγραμμα
10.20 Κορίτσια ο Μάρκουλης
12.30 Ελιές Θρούμπες
14.00 Ασμένια φεγγάρια
16.05 Κινημ/φικές επιτυχίες
16.40 **Σύντομο Δελτίο**
Ειδήσεων
16.45 Έξι μινες αγορές
17.15 Αόρατος φακός
17.20 Έξι μινες αγορές
18.05 Ελληνική ταινία
19.45 **EXTRA News**
20.20 Ελληνική ταινία
22.00 Η προδοσία
23.45 Ξένη ταινία

MOVIES BEST

16.45 Life at these speeds
07.30 Official Secrets
09.30 Sin Fin (Not The End)
11.15 The Big Fat Stone
13.15 Dick Tracy
15.05 Venice N'est Pas En Italie
(Venice Calling)
16.45 Life At These Speeds
18.45 Le Virgen De Augusto
(The August Virgin)
21.00 Monos
23.00 Project Blue Book,
23.50 Blaze
01.50 Tea With The Dames
GREEK CINEMA
07.35 Η βίλλα των οργίων
06.00 Ο γόης
07.35 Η βίλλα των οργίων
09.05 Η ιστορία μιας ζωής
10.40 Ένα τανκς στο
κρεβάτι μου
12.20 Πυρετός στην άσφαλτο
13.55 Ένα έξι μινες έξι μινες
μούτρο
15.25 Εν ονόματι του Νόμου
17.10 Ο κύριος των ιπποτών
18.35 Φτωχός εκατομμυριούχος
20.00 Ο γόης
21.35 Η βίλλα των οργίων
23.00 Η ιστορία μιας ζωής
00.40 Πυρετός στην άσφαλτο
02.15 Ένα τανκς στο
κρεβάτι μου

Ανδρέας Χαραλαμπίδης: Γεννημένος Ζωγράφος

Ο καλλιτέχνης μίλησε στην «Κ» για μια ζωή γεμάτη από τέχνη, από τα 20 του, έως την έκθεση που ετοιμάζει στη Λευκωσία

ΑΦΙΕΡΩΜΑ
ΚΥΠΡΙΟΙ ζωγράφοι

Συνέντευξη στη ΛΟΥΙΖΑ ΛΟΥΗ

Η «Κ» αρχίζει να παρουσιάζει καλλιτέχνες της Κύπρου, οι οποίοι ξεκίνησαν να δραστηριοποιούνται πριν από την εισβολή. Αρχή κά-νουμε από τον Ανδρέα Χαραλαμπίδη, ο οποίος μίλησε στην «Κ» για τη ζωή του, η οποία όπως λέ-ει είναι γεμάτη τέχνη. Με τον κ. Χαραλαμπίδη μιλήσαμε για όλα, ξεκινώντας από την παιδική του ηλικία, την εισβολή, στο πώς οι γο-νείς του αντέδρασαν όταν εκείνος αποφάσισε να ακολουθήσει τον δρόμο της τέχνης ως επάγγελμα. Ο κ. Χαραλαμπίδης μίλησε επίσης και για τα μελλοντικά του σχέδια και για την επερχόμενη έκθεση που ετοιμάζει στη Λευκωσία. Ο Ανδρέας Χαραλαμπίδης είναι ένας διαχρονικός ζωγράφος, ένας χαμπ-λών τόνων άνθρωπος που κατά-φερε να αγαπήσει την τέχνη όσο λίγοι καλλιτέχνες και συνεχίζει να την υπηρετεί με την ίδια ζέση, όπως τότε που πρωτοξεκίνησε.

–Πώς μπήκε η ζωγραφική στη ζωή σας;

–Γεννήθηκα σε ένα χωριό της Πάφου όπου έζησα εκεί μέχρι την τρίτη δημοτικού, μετά με την οικογένειά μου μετακομίσαμε στο κτήμα της Πάφου. Στο χωριό όπου εμένα δεν είχε το σχολείο μάθημα τέχνης. Παίρνοντας τη μεταγραφή στο Νεοφυτέιο Δημοτικό σχολείο, στην πόλη πλέον της Πάφου, θυμάμαι την ημέρα που μας πήραν στο υπόγειο όπου γίνονταν τα μαθήματα τέχνης. Εγώ δεν είχα ιδέα, μου έβαλε ο δάσκαλος μπροστά μου ένα κομμάτι λευκό χαρτί με κάμποσα χρώματα. Εγώ δεν ήξε-ρα τι να κάνω, όλοι αρχίσαν να δουλεύουν εγώ τίποτα, έρχεται ο δάσκαλος κοντά μου και μου λέει «τι συμβαίνει εδώ; γιατί δεν δουλεύεις;» και του λέω «δεν ξέρω τι να κάνω, δεν ξέρω ζωγραφική». Μου εξήγησε μερικά πράγματα, και έτσι ξεκίνησα να ζωγραφίζω, ξαναπαίρνοντας από κοντά μου ο δάσκαλος, σάστισε από τη ζω-γραφιά που έκανα και δεν πίστευε ότι δεν είχα ζωγραφίσει ξανά πο-τέ μέχρι εκείνη τη στιγμή. Από εκείνη την ημέρα η ζωγραφική μπήκε στη ζωή μου. Πήγα σπι-τι και ζωγράφιζα σε ό,τι έβρισκα μπροστά μου. Περνώντας ο και-ρός, μια ημέρα η μητέρα κατέβηκε στο σχολείο να με καταγγείλει ότι δεν διαβάζω και το μόνο που κά-μνω είναι караγκιόζηδες όλη μέ-ρα. Ο δάσκαλος τότε της είπε ότι μια μέρα θα γίνει περήφανη από την ζωγραφική του γιου της, του «Αντρίκου» της όπως με έλεγε.

–Πώς πέρασαν τα επόμενα χρό-νια;

–Τα χρόνια πέρασαν και θυμά-μαι ότι είχε αρχίσει και ο αγώνας της ΕΟΚΑ, εγώ παράλληλα με το σχολείο πήγαινα και βοηθούσα τον θείο μου στη δουλειά, όμως δεν σταματούσα να ζωγραφίζω σε ό,τι έβρισκα μπροστά μου, εί-χα ζωγραφίσει σε διάφορες εφημε-ρίδες. Στη δουλειά του θείου μου ερχόταν συχνά ο γενικός αντιπρό-σωπος του Υπουργείου Παιδείας της Αγγλίας. Εκεί είχε βρει και μια εφημερίδα όπου είχα κάνει ένα έργο με κάρβουνο, ο ίδιος ενθου-σιάστηκε και είπε του θείου μου ότι θα κανονίσει να μου δώσει υποτροφία να πάω στην Αγγλία να σπουδάσω. Φυσικά, λόγω του αγώνα της ΕΟΚΑ ούτε συζήτηση να γίνει τέτοιο πράγμα, θα θεω-ρούσαν προδοτής για μια υπο-τροφία. Τελειώνοντας, λοιπόν, το Γυμνάσιο, έπρεπε να πάω να σπου-δάσω και λόγω του ότι ήμουν κα-λός στο ποδόσφαιρο αποφασίσα-με με τον πατέρα μου να πάω να γίνω γυμναστής. Εγώ παράλληλα ζωγράφιζα στο σπίτι, με τους γο-νείς μου να φωνάζουν να μη ζω-γραφίζω και να τσακώνομαι μαζί τους, λέγοντας μου, «πώς γίνεται να είναι δουλειά τούτη η ζωγραφι-κή;». Ήρθε η στιγμή να πάω στην Αθήνα, εγώ φυσικά πήρα μαζί μου

κρυφά από τους γονιούς μερικά μικρά έργα μαζί μου.

–Τελικά, πώς καταλήξατε να σπουδάσετε τέχνη;

–Φτάνοντας στην Αθήνα, το πρώτο βραδυ πήγα έξω για φα-γητό και ένας φίλος μου λέει ότι στο ίδιο μέρος όπου είμαστε είναι ένας σπουδαίος ζωγράφος και κα-θηγητής στο Κέντρο Καλών Τε-χνών ο Κώστας Ηλιάδης. Του μι-λησα και του είπα ότι μου αρέσει πολύ η ζωγραφική, και με τη συ-ζήτηση με προσκάλεσε στο ερ-γαστήρι του για να του δείξω τη δουλειά μου. Την επόμενη μέρα ήμουν στο ατελιέ του, μόλις είδε το έργο μου, φωνάζει στη γυναι-κα του και της λέει «ο Κύπριος ζω-γράφος θα σπουδάσει γυμναστής», «είναι κρίμα» μου λέει, «εσύ είσαι

“

Είμαι 82 χρονών, δουλεύω από τα 20 μου στη ζωγραφική και ελπίζω να συνεχίσω όσο ζω.

γεννημένος ζωγράφος». Τη Δευ-τέρα οπότε και θα ξεκινούσα στη Γυμναστική Ακαδημία, ξεκίνησα τελικά τη Σχολή Καλών Τεχνών. Οι γονείς μου φυσικά δεν είχαν ιδέα. Γυρνώντας πίσω στην Κύ-προ για το καλοκαίρι, είπα στους γονείς μου ότι δεν έγινα γυμνα-στής και έγινε το σώσε. Σταματή-σανε να μου στέλνουν λεφτά για να συνεχίσω τις σπουδές και έτσι ξεκίνησα να δουλεύω σε διάφορα μέρη για να μπορέσω να πάω πί-σω. Και κάπως έτσι τα κατάφερα και τέλειωσα από τη Σχολή Κα-λών Τεχνών και το 1960 γύρισα πίσω στην Κύπρο και διορίστηκα ως καθηγητής Τέχνης σε γυμνά-

σιο. Και το 1962 έκανα την πρώτη μου έκθεση στο Δημοτικό Μέγαρο της Πάφου.

–Μέσα από τα έργα σας βλέπου-με πολύ χαρακτηριστικά το γυ-ναίκειο φύλο. Τι σημαίνει γυναι-κα για εσάς;

–Το παν! Η γυναίκα είναι το παν, είναι η μητέρα, είναι ο έρ-ωτας είναι τα όλα. Κάποτε ζωγρ-αφίζω και κανένα άντρα αλλά εν-τους καταφέρνω τζαι πολλά κα-λά. (γέλια)

–Τι είναι αυτό που σας δίνει τη δύναμη να συνεχίζετε να ζωγρ-αφίζετε τόσα χρόνια;

–Το έχω ανάγκη. Δεν θα περά-σει μέρα χωρίς να δουλέψω, είναι εντελώς αδύνατο. Σηκώνομαι το πρωί, πίνω τον καφέ μου, το ερ-γαστήρι ευτυχώς είναι στο σπίτι μου που έχει μια πολύ ωραία θέα, με τους κήπους μου και ξεκινώ δουλειά.

«Είμαι αυστηρός κριτής μετά όμως που αφήνω έργα μου στο κοινό, το σημαντικό, ωστόσο, είναι να είσαι αυστηρός κριτής την ώρα που δουλεύεις, πριν να φύγει το έργο και βγει έξω», λέει ο ζωγράφος Ανδρέας Χαραλαμπίδης.

Το έργο «Ο καλλιτέχνης»

Το έργο του Ανδρέα Χαραλαμπίδη «Ο καλλιτέχνης» είναι από εκείνα που επεστράφησαν στην ε/κ πλευρά μέσω της Δικαιοτικής Επιτρο-πής για τον Πολιτισμό τον Φεβρουάριο του 2020. Ζωγράφισε το έργο το 1960, το οποίο είχε αγοράσει Δήμος Αμμοχώστου, μετά από την έκθεση που έγινε στο Λύκειο Ελληνίδων. Ο κ. Χαραλαμπίδης είχε δηλώσει τότε στην «Κ»: «Το αγαπούσα πάρα πολύ το έργο αυτό και μου άρεσε πάρα πολύ και όταν άκουσα ότι βρέθηκαν έργα τέχνης ήθελα να είναι μέσα και αυτό. Με συγκίνησε ιδιαίτερα που βρέθηκε, γιατί ήταν από τα πρώ-τα μου έργα». Ο κ. Χαραλαμπίδης είχε τότε επισημάνει ότι στο Βαρώσι είχε πολλά έργα και ελπίζει να βρεθούν και τα υπόλοιπα. Συγκινημένος ο κ. Χαραλαμπίδης μας είχε πει τότε ότι είναι ένα πρώιμο έργο του που εμφανίστηκε ξανά, «από εκείνη την πρώτη μου περίοδο δεν έχω παρά ένα-δυο έργα...».

–Πιστεύετε ότι είστε ένας διαχρο-νικός ζωγράφος;

–Μα ξέρω! Δεν μπορώ να κατα-λάβω να σας πω την αλήθεια, ούτε με ενδιαφέρει. Αυτό που με ενδι-αφέρει είναι να ζωγραφίζω. Τώρα

εάν είναι επιτυχημένη ή όχι είναι μια άλλη συζήτηση. Η προσπάθεια που κάνω εγώ είναι να δημιουρ-γώ κάτι που με ικανοποιεί εμένα, εάν ικανοποιεί και άλλους ακόμη καλύτερα. Είμαι αυστηρός κριτής

μετά όμως που αφήνω έργα μου στο κοινό, το σημαντικό ωστόσο είναι να είσαι αυστηρός κριτής την ώρα που δουλεύεις, πριν να φύγει το έργο και βγει έξω.

–Τι είναι αυτό που σας επηρεάζει για τη δημιουργία των έργων σας;

–Είμαι πολύ επηρεασμένος από τη μυθολογία και ιδιαίτερα τον ναό της Αφροδίτης με τα μυστήρια που γινόντουσαν εκεί και τη βυζα-ντινή τέχνη. Ουσιαστικά ζώντας σε ένα τόπο όπως ήταν η Πάφος του τότε, που δεν υπήρχαν ούτε μουσεία, ούτε μέσα μαζικής ενη-μέρωσης, ούτε τηλεόραση, ού-τε περιοδικά το μόνο που είχαμε ήταν το ραδιόφωνο. Οι μονές ει-κόνες που βλέπαμε ήταν οι βυζα-ντινές στην εκκλησία και ήταν κάτι που με συγκινούσε ιδιαίτερα. Αυτά ήταν τα πρώτα ερεθίσματα για εμένα.

–Πώς βλέπετε τα εικαστικά δρώ-

Η εισβολή και η φιλία με τον Terry Frost

–Τι θυμάστε από τη εισβολή στην Κύπρο;

–Θυμάμαι τα πάντα. Εγώ ήμουν αντιστασιακός, ήμουν εναντίον της κατάστασης που επικρατούσε τότε με την ΕΟ-ΚΑ Β΄. Θυμάμαι μια μέρα, όταν επιστρέψαμε στο σπίτι με τη γυναίκα μου και τα δύο μας παιδιά, είχαν πολυβο-λήσει το κρεβάτι στο οποίο κοιμόμουν, βρήκαμε 6 τρύ-πες πάνω στο στρώμα, αυτές προοριζόντουσαν για εμένα και ευτυχώς έλειπα. Βίωσα την εισβολή και τον πόλεμο πολύ έντονα. Είχα κάνει μια σειρά από έργα τα «Ντοκου-μέντα» επηρεαζόμενος από την εισβολή, αλλά συμβολικά είχε και έχει πολύ συμβολι-σμό η δουλειά μου. Τέσσερα έργα από αυτή τη συλλογή τα αγόρασε και τα έβαλε στο γραφείο του ο Μακάριος, όταν το Προεδρικό είχε κα-εί και το Γραφείο Δημοσίων Πληροφοριών είχε μετατρα-πεί σε έδρα της προεδρίας.

–Μετά την εισβολή;

–Μετά την εισβολή το 1975 πήρα μια υποτροφία από το British Council για μεταπτυ-χιακά στο πανεπιστήμιο του Reading και είχα ως καθηγη-τή μου τον μεγάλο Sir Terry Frost με τον οποίο να ανα-πτύξαμε μια πολύ καλή φιλία και μοιραστήκαμε μερικές εκθέσεις μαζί στην Αγγλία. Ακολούθως, μετά από αρκε-τά χρόνια και μετά την εισβο-λή, αποφάσισα να πάρω τη σύνταξή μου στα 55 μου και από τότε μέχρι σήμερα δεν πέρασε μια μέρα που να μη δουλέψω, να μη ζωγραφίσω.

μενα του σήμερα στην Κύπρο;

–Τώρα έχει γεμίσει η Κύπρος με καλλιτέχνες και είναι κάτι πολύ καλό. Οι νέοι εικαστικοί τολμούν. Τότε ήταν κάτι το μεμπτό να είσαι ζωγράφος, ο πατέρας μου όταν τον ερωτούσαν τι σπούδασα ουδέπο-τε είπε ότι είμαι ζωγράφος, τους έλεγε ότι είμαι καθηγητής. Μόνο όταν ξεκίνησε η αναγνώρισή μου έλεγε ότι είμαι καθηγητής ζωγρ-αφικής αλλά μέχρι εκεί. Ο καθηγη-τής ήταν πάντα πρώτο.

–Ποια είναι τα πλανά σας για το μέλλον;

–Θα κάνω έκθεση τον Νοέμβριο στην Golden Gallery στη Λευκω-σία και είναι για τα 60 χρόνια δη-μιουργίας μου. Δεν θα είναι ανα-δρομική έκθεση, διότι τα πλείστα έργα που θα δείξω είναι καινούρ-για. Είμαι 82 χρονών, δουλεύω από τα 20 μου στη ζωγραφική και ελ-πίζω να συνεχίσω όσο ζω.

ΚΥΡΙΑΚΗ 25/7

ΜΕ ΤΗΝ «ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ»

ΟΠΑΠ
ΚΥΠΡΟΥ

ΥΠΕΡΦΑΝΟΣ
ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΗΣ
ΣΟΥ